העולם הזה
72 עמודים
שנה 45
המחיר: 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
מיספר 2257
כ"ה כסלו תשמ"א, 3.12.1980

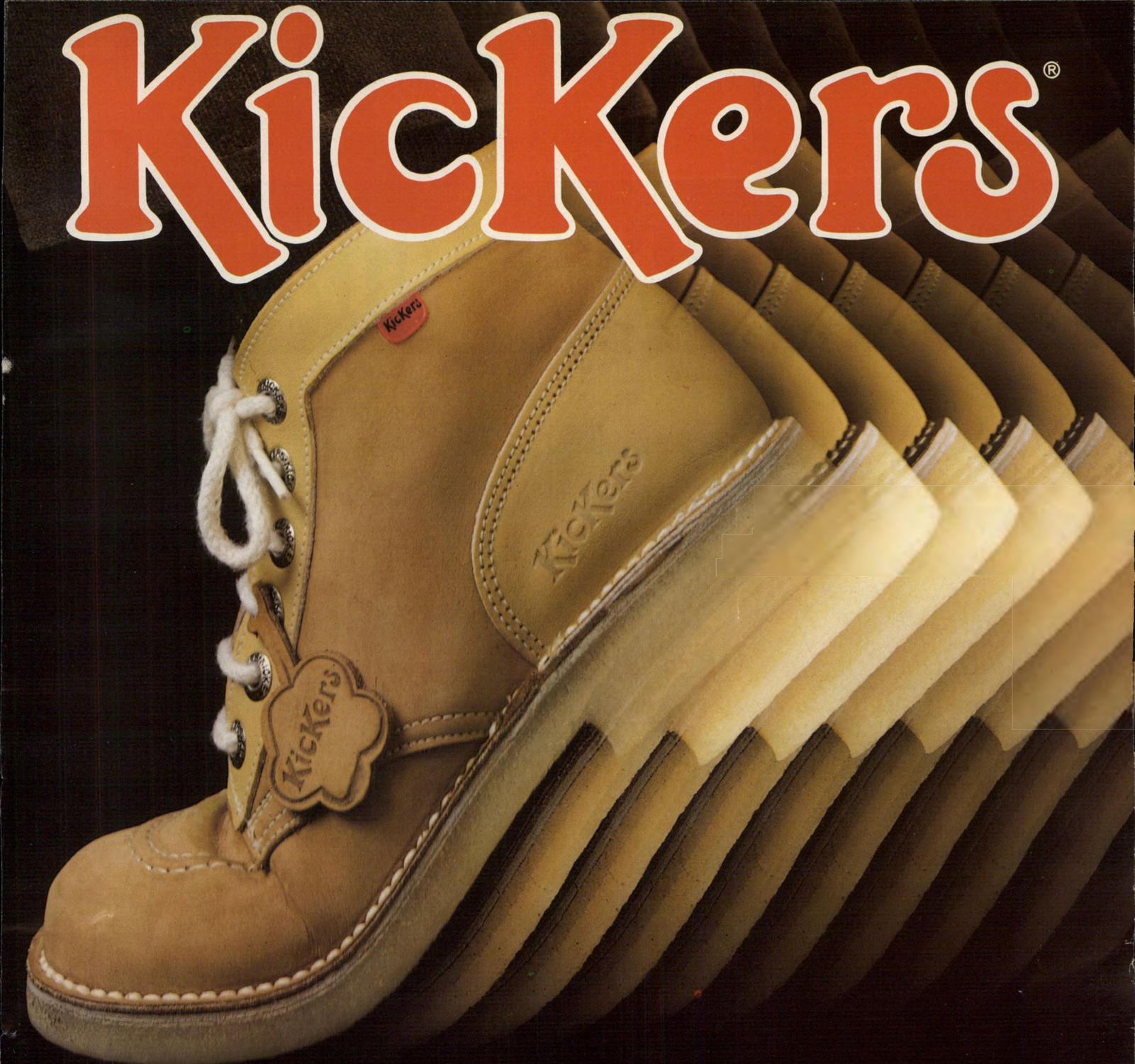
שופט מחוזי מואשם בשוחד

פרשת בית גרייבר

גד גרייבר

KicKers®

קיקרס • הנעל שהולכת

כל נעל רוצה שילך לה כמו קיקרס

ניתם מערכות תדמית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־2322621/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ירית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפדיר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם בן־פורת • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „לספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

אם אתה צופה בסידרת הטלוויזיה על המלך אדוארד ה־8 והגברת ואליס סימפסון, בוודאי שאלת את עצמך: „מה הייתי אני עושה אילו עושה אילו הייתי אז עורך־עיתון בבריטניה?"

הסידרה מתארת היטב את לבטי העורכים. הם ידעו כי המלך מנהל רומן סוער מאוד עם אשה אמריקאית, המתגרשת למענו מבעלה. אחדים מהם חשדו כי ההרפתקנית הזאת זוממת להיגשא למלך, המשועבד לה לחלוטין.

היתה לעורכים דיעה מגובשת מאוד לגבי הנזק העצום הטמון בכך — לא רק כלפי המלוכה הבריטית, אלא גם כלפי מעמדה של המדינה עצמה. הדברים אירעו בתקופה קריטית, כאשר אדולף היטלר הפך האיש החזק של אירופה. באותם הימים נזרעו, למעשה, זרעי מלחמת־העולם השנייה, על כל מוראותיה ושואותיה.

בריטניה היתה זקוקה אז לכל קורטוב של יוקרה וסמכות מוסרית. השערוריה דיירווד) את הלורד באוורברוק, ושיכנע אותו לגנוז את הידיעה. „מקס" היה בעל העיתון השערורייתי הגדול ביותר בבריטניה, עיתון־רחוב זול ביותר מן הסוג שאינו קיים בישראל. הצלחתו המיסחרית העניקה לו מכובדות ותואר־אצולה. כמו צהרוני ישראל, הוא בנה את הצלחת עיתוניו על לאומנות שלוחת־רסן והשקפת־עולם ימנית קיצונית.

ביוורברוק שוכנע בנקל על־ידי אדוארד. זוהי תופעה ידועה, מעין מחלה מיקצועית של עורכי־עיתונים: קל מאוד לשכנע אותם לגנוז ידיעה, אם מתחנפים אליהם ונותנים להם להרגיש את הכוח הרב הנתון בידיהם. כל עורך גא בכך שהוא יודע סוד כמוס, שהוא יכול להתחלק בו עם ידידיו, אך להעלימו מן הציבור הרחב. דויד בן־גוריון ניצל חולשה זו של עורכים רבים כדי להקים את „ועדת־העורכים" (של העיתונות היומית), שלא היתה אלא מכשיר בידו כדי לכפות על העיתונות קישרי־השתקה בעניינים אשר פרסומם לא היה נוח לו.

העורך הבריטי לא הסתפק בהבטחתו למלך, אלא גם יצא מגידרו כדי לשכנע את עמיתיו, עורכי העיתונים האחרים — ובראשם העורך המכובד של הטיימס הלונדוני — לגנוז את הידיעה אף הם.

יכך נוצר מצב מוזר ביותר. העיתונות האמריקאית עסקה בסקנדל המלכותי בצורה הסנסציונית ביותר. הסקופ נמרח על העמודים הראשיים של עיתוני־רחוב, והגיע גם לעימונים האמריקאיים היותר־מכובדים. כל העולם ידע על יחסיו של המלך הבריטי עם הגרושה האמריקאית. אך הציבור הבריטי לא ידע. עיתוניו, שאמורים היו לספק לו את המידע הדרוש לו למילוי תפקידו כציבור אחראי, פשוט העלימו ממנו את הידיעה החשובה ביותר בממלכה. הציבור הבריטי לא ידע כי המוסד הממלכתי העליון, ועימו כל צמרת המדינה, נתונים במשבר עמוק, המונע בעדם מלתפקד כראוי.

הלורד והנאצים

כך זה נעשה בשם „ההגנה על הפרטיות", וכיבוד „צינעת הפרט".

העורכים סברו שהם מגינים על המלך, שיש לו זכות לחיים פרטיים כמו לכל אדם אחר. הם גם סברו, כנראה, שאם יעלימו את העובדות במשך כמה זמן, תיעלם הבעייה מעצמה.

התוצאה היתה, כמובן, הפוכה. כמו כימעט תמיד, קשר־ההשתקה השיג את התוצאה ההפוכה מזו שקיוו לה.

ביודעו כי העיתונות מגינה עליו, נהג המלך הצעיר בחוסר־אחריות גובר והולך. הוא זנח את ענייני המדינה. הוא התמסר כולו להרפתקת־האהבים שלו. ובסוף החליט לשאת את האשה, על אפם ועל חמתם של ראשי המימסד הבריטי.

בסיומה של הפרשה גרם המלך למשבר חוקתי, ונאלץ להתפטר. בתקופה החמורה ביותר של יחסיה עם גרמניה הנאצית (שהלורד ביוורברוק, אגב, נמנה עם מעריציה ומליציי־היושר שלה) היתה בריטניה אחוזה במשבר ששלל ממנה כל אפשרות להתמודד עם בעיותיה הגדולות, שגגעו לגורל העולם כולו.

ידעו כל עורכי העיתונים בלונדון את פרטי העניין. גם במיקרה זה הם העלימו את הפרשה מעיני קוראיהם, בטענות־שווא של „הגנה על הפרטיות" והזכות ל„צינעת הפרט", וגם מתוך פחד מפני חוקי־הדיבה.

כאשר התפוצצה הפרשה, לבסוף, גרמה למשבר מדיני ראשון־במעלה. השר נאלץ להתפטר, הממשלה כולה כימעט נפלה. התגלה שבמשך זמן רב שררה בשרותי־הביטחון הבריטיים קלות־דעת שגבלה בהפקרות.

למי הועיל קשר־ההשתקה? אולי לקג"ב הסובייטי. אך בוודאי לא לאיזשהו אינטרס בריטי.

„עדיפות עליונה"

אני מעדה את הדברים בהקשר מעשי ביותר: הדיון המתנהל עתה בוועדה של הכנסת על הצעת־החוק של שמואל תמיר, המתעטף באיצטלה של „הגנה על הפרטיות".

כבר ניתחתי הצעה אומללה זו בהרחבה מעל עמודי העולם הזה (2230 והלאה). העיתונות הישראלית כולה קיבלה את דעתנו על האופי הקטלני של יוזמה זו. היה נדמה שעם סילוקו של תמיר ממישרד־המישפטים ייסתם הגולל על נסיון זה לחסום את פי העיתונות החופשית.

אלא שקרה ההיפך. תמיר הפך חבר בוועדת־החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, ומפעיל שם טרור כדי להעביר את הצעת־החוק. יורשו חסר־הישע, שר המישפטים משה ניסים, הודיע כי ממשלת־בגין מעניקה להצעה זו „עדיפות עליונה" מעל לכל חוק הבא להבטיח את זכויות־האדם, ותבע מן הוועדה להעביר אותה בחיפזון מירבי. יו"ר הוועדה, דויד גלאס המפד"לי, משתף פעולה עם מגמה זו, ודואג לכך שהדיון בהצעה יתקדם במהירות־הבזק, תוך זניחת כל תפקידיה האחרים של הוועדה.

כאשר החל הדיון בוועדה, ביקשתי להשתתף בו כמשקיף, לאור העובדה שהנני העיתונאי המיקצועי היחידי בכנסת, ושעל כן יש ביכולתי להצביע על ההיבטים המעשיים של סעיפי־החוק. ואכן, יו"ר הוועדה נענה לבקשתי, דבר המקובל במערכת־הנימוסים של הכנסת. אך ברגע ששמואל תמיר הצטרף לוועדה, התנגד להזמנתי. נערכה הצבעה, וזכותי להשתתף נשללה ממני. (אגב, היה זה שמואל תמיר שתבע, בשעתו, במסע רעשני של פירסום־עצמי, לפתוח את כל הוועדות של

(המשך בעמוד 60)

יתכן שאילו פורסמה הפרשה מייד, כאשר נודעה לעיתונים, היה ההמשך מתפתח אחרת. קשה להוכיח זאת. אך ברור לחלוטין ששום טובה לא צמחה לאיש מקשר־ההשתקה. היתה זאת מעילה באמון הקוראים ובתפקיד העיתונות.

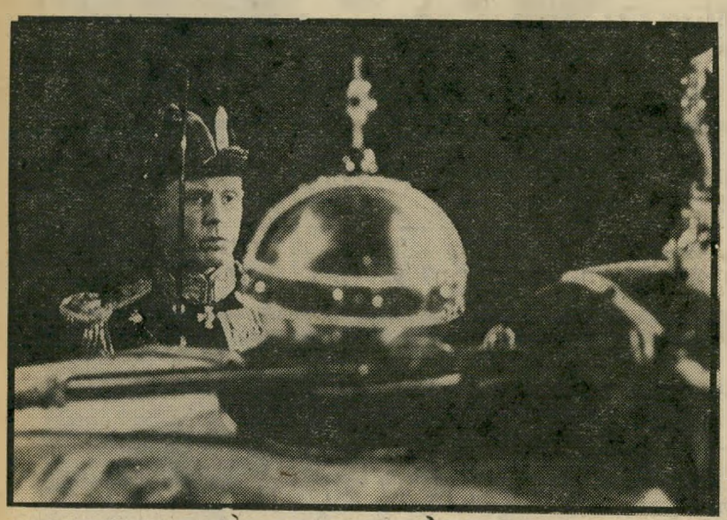
איני נכנס כאן לשאלה אם צדק המלך, כאשר ביקש לשנות את סיגנון המלוכה הבריטית, וכאשר העדיף את אהבתו (מוזרה ככל שתהיה) על פני הכתר. יתכן שיכול היה לשכנע בכך את דעת־הקהל הבריטית אילו נדונה הפרשה בגלוי בעוד מועד (אף שאני מפקפק בכך מאוד). על כל פנים — אסור היה להעלים את הפרשה.

השר והפילגש

העיתונות הבריטית לא למדה לקח מפרשה זו. ולראייה: כשבוע דור נקשר שוב קשר־השתקה, שסיכן את האינטרס הממלכתי הבריטי.

אין להשוות את פרשת אדוארד ופרשת שר־הצבא ג'ון דנינס פרופיומו, שקיים יחסים אינטימיים עם יצאנית, שהיתה בו־זמנית גם פילגשו של הנישפח הימי הסובייטי בלונדון.

יש רק דמיון אחד: גם במיקרה זה

אדוארד ה־8 (בסידרת הטלוויזיה)
מעילה באמון הקוראים

בחשאי באישון לילה
קשר־ההשתקה בעיני הקאריקטוריסט הבריטי זו
מעילה בתפקיד העיתונות

הבטחה למלך

הסידרה מתארת כיצד הזמין המלך אדוארד (ששמו הפרטי האמיתי היה

מכתבים

רגן - האיש הקטן

על כתבת העורך הראשי „רגן" („העולם הזה" 2255).

תיאור קולח וכן של האיש הפשוט, שלא קרא ספר רציני ושנבחר לכהונה הרמה ביותר בעולם. קביעותיו של אבנרי, שהן נחלתו של כל אדם בעל הבנה מינימאלית בהוויית העולם, הן חדות כתער: „המדינה החשובה והעשירה ביותר בעולם בחרה בבור גמור לתפקיד הבכיר שלה... והאדם הזה הוא אפס אינטלקטואלי, בעל השקפת־העולם של דינוזאור מפגר... אנשיו של רגן רגילים להציג אותו כ,נציג האיש הקטן'. האמת הפשוטה היא שרגן הוא האיש הקטן..."

והנה, בקרב קהילת העיתונאים, הפרשנים והמלומדים של ישראל, שאנשיה ממהרים חדשות לבקרים אל מערכות העיתונים, הרדיו והטלויזיה, כדי לחוות דעתם על

רגן וקארטר עם מסיכות
המלך עירום

עולם ומלואו, לא נמצא אדם אחד אמין, שיעז לומר דברים כאלה על הנשיא החדש של אמריקה. בכל הקהילה הנכבדה הזו לא נמצא „ילד" אחד שהעז לקרוא: המלך עירום. בושה וחרפה!

אליהו וייסר, באר־שבע

● ● ●

ישמרני האל ממגיני

עוד דברים בעיקבות כתבתה של הכלבה האני, על ציד הכלבים בתל־אביב („העולם הזה" 2253).

קראתי בעניין את הבשורה על חוק־עזר עירוני, האוסר להחזיק יותר מכלב אחד וחתול אחד בדירה. זה נשמע כבדיחה גרועה, אילמלא העובדה שזה משמש צידוק לרדיפה והרג של כלבים וחתולים חפים מפשע. אף על השמועה המרושעת בדבר הכלבת, טוב שלא עברתם לסדר־היום. ישמרנו האל ממגיני־צדק שכאלה. ובכלל, הרבו ברשימות חינניות על חיות עירינו, שרבות מהן אנושיות וחביבות בעיני יותר מהשומרים עלינו מפניהן.

ירון גוזן, תל־אביב

● ● ●

הפאשיזם חוגג

סתימת פיות, טיפטוף רעל, דימגוגיה ושקרים — מה קורה בקמפוס הירושלמי?

בשנת הלימודים שעברה רעשו ולהטו הרוחות באוניברסיטה העברית בירושלים, בגין מהומות אלימות שגרמו חוגי הימין הקיצוני באוניברסיטה — כך, התחיה וחרות — בהנהגת צחי הנגבי וישראל כץ. אולם חוגים אלה לא הסתפקו רק באלימות ובטרור פיסי. רצונם היה והינו גם לסתום פיות, לטפטף רעל, למנוע ביטוי חופשי, להכתיב בכל הדרכים את השקרים שלהם, בתכסיסיהם, בדמגוגיה שלהם, בשקריהם הכוזבים והבוטים — בפני הסטודנטים, בפני פורומים מישמעתיים באוניברסיטה ובפני פורומים מישפטיים — ראויים הם, ללא כל צל של ספק, לעיטורי כבוד מחבריהם בתנועות הפאשיסטיות באירופה.

על מנת לסתום פיות, למנוע ביטוי חופשי ולטפטף רעל, הסך צחי הנגבי, היו"ר הקודם של הסתדרות הסטודנטים בירושלים, את פי האתון, ביטאון הסטודנטים באוניברסיטה העברית, לפלקט פוליטי של הימין הקיצוני. הוא מנע בדמגוגיה ובאמצעים בלתי־הוגנים לחלוטין מאבי כצמן וחיליק נדב (אנשי השמאל באוניברסיטה), מלקבל מישרות בפי האתון, ו„תפר" אותן לפי מידות תומכיו. הוא לא היסס לסגור את עיתון הסטודנטים, על מנת לגרום לפטוריה של טלי בשן, ואחר־כך מינה שני עורכים — עושי דברין — ללא כל מיכרז, ובניגוד משווע לתקנון הסתדרות הסטודנטים.

עתה ממשיך בדרכיו יורשו בתפקיד, ישראל כץ (רישומו של הנגבי ניכר היטב בכל צעד מצעדיו של כץ). המיכרז לפי האתון, שהתקיים לאחרונה, היה „תפור" לפי מידותיהם של אנשי הימין, ומועמדים מוכשרים נפסלו מסיבה אחת בילבד: הם אינם משתייכים לימין הקיצוני. זו הסיבה שלתפקידי עורכים בעיתון נבחרו אבי חפץ, עיתונאי החצר של צחי הנגבי וישראל כץ, הנעדר לדעת הכל כישורים עיתונאיים, ויגאל צדקא, חבר תנועת החירות, שנבחר בשל השתייכותו המפלגתית. בוועדת המיכרזים של ישראל כץ ישבו חמישה מאנשי הימין בקמפוס הירושלמי, ובניגוד לשנים קודמות אף לא עיתונאי אחד. ברור וידוע שחמישה עסקני הסטודנטים הימניים שישבו בוועדה חסרים כל הבנה מקצועית בשטח העיתונות, חסרים כל כישורים אלמנטריים לפסוק ולברור בין המועמדים, ורק שיקול אחד הינחה אותם: מיהו המועמד שיציית לי־הוראותיהם, וימשיך להעניק לפי האתון גוון של פלקט פוליטי ימני קיצוני.

בכך מוכתבת מחדש מציאות עגומה בקמפוס הירושלמי: ציבור הסטודנטים הרחב ימשיך לממן ב־

(המשך בעמוד 6)

תן טרמפ לחייל

רק.

רק בטלויזיות הציבעוניות של SONY תמצא את TRINITRON, השיטה הבלעדית המקרינה את התמונה בעזרת תותח חד־קנה וטכניקת מסך משוכללת, המאפשרת קבלת תמונה חדה ובעלת בהיקות גבוהה בצבעים טבעיים.

לבחירתך מספר דגמים חדישים בגדלים שונים:

CVM-2711 PS-27"

- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM אוטומטי NTSC אוטומטי להקרנת סרטי וידיאו מארה"ב בשילוב מערכת וידיאו ביתית SONY דגם Betamax SL-T7.
- יחידה בקרה משוכללת.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- כניסות ויציאות וידיאו ואודיו.
- מגבר פנימי בעל עוצמה של 8 ואט המאפשר חיבור רמקול חיצוני.
- **יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית**, בעלת אפשרות לקליטת 12 תחנות, צבע, בהירות, עוצמה, השתקת קול, כיוון אוטומטי, הדלקה וכיבוי.

KV-2032 ME-20"

- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM/NTSC
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- רמקול Two Way.
- **יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית**.

KV-2024E-20"

- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- **יחידת בקרה מרחוק**

KV-2020 ME-20"

- 3 שיטות צבע: NTSC/PAL/SECAM
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.

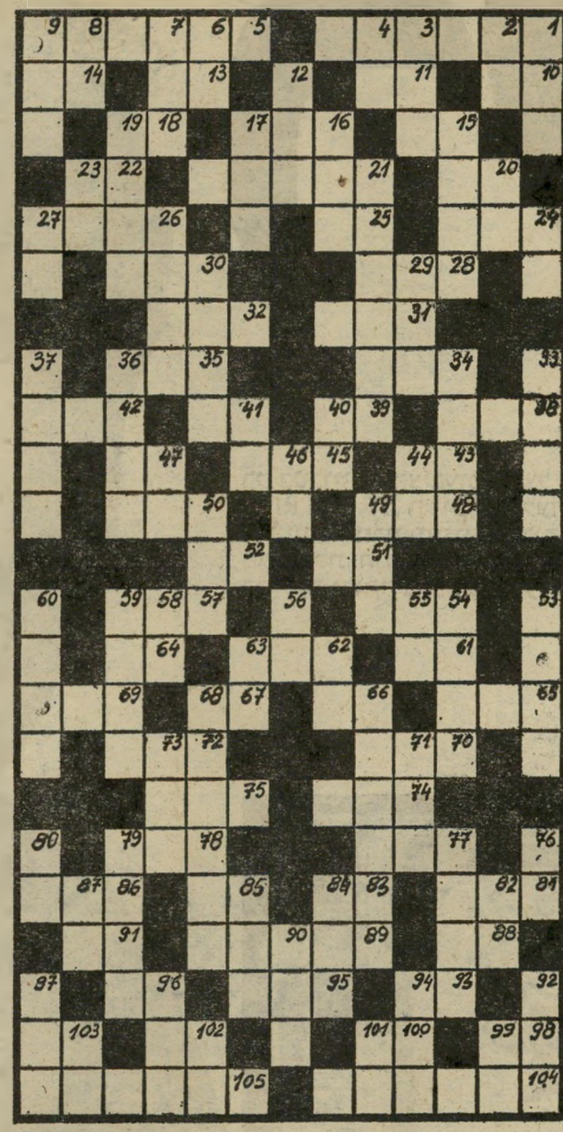
KV-1400 E-14"

- מכשיר נייד.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אנטנה VHF/UHF.

SONY®

למבקשים את הטוב ביותר!

תשבץ העולם הזה 2257

מאוזן:

1) אובדן הזכרון; 5) הוצאת ספרים ישראלית; 10) אי־נגן עמל; 11) שר; 13) בכי (בקיצור); 14) עטרה של ירק ופרחים; 15) מילת סירוב; 16) בצע, חתך; 18) נאטם; 20) שאינו בשל דיי־צרכו; 21) משורר אנגלי גדול שחי רוב ימיו ביבשת אירופה; 22) אבד, תם; 24) מטרה; 25) מידה (גימטריה); 26) כתב לשימוש באיתות שהומצא ב־1840; 28) דמות הבוגד ב„אותלו" של שיכספיר; 30) נגע ממאיר; 31) צליל, קול מוסיקלי; 32) אל המלחמה; 34) פילוסוף גרמני אבי רעיון „השלום הנצחי"; 35) ואדי בארץ; 38) סוג התיישבות; 39) לא טוב; 41) מרחף; 42) טבעו של אדם או בעל־חיים; 43) מזון; 45) מחסום לפי בהמה, למנעה מאכילה; 47) בהשאלה — שטח נרחב; 48) דבש נוזל; 50) משקל ומטבע בימי קדם; 51) אנה!; 52) כתש; 54) סלח; 57) סדר הטוגים לפי גבהם במערכת; 61) מושב מורם; 62) האיזור הנמצא מאחורי קו המלחמה; 64) קח לך!; 65) נס; 66) שם של מפעל תעשייתי, תוצרת אחד הקיבוצים; 67) עיר נב; 69) צעיר בניו של נח; 70) מבני יעקב — ממנו שמנה לחמו; 72) מפקד הי"ד שנהרגו בפיצוץ גשר אכזיב (ש"מ); 74) תנור התכה; 75) נשיא ולוחם חופש צ'כוסלובקי (ש"מ); 77) יצור חי — בראשית התהוותו; 78) שקע; 81) עמודה; 83) סוף „סוף"; 85) פקודה; 86) עקרון, הנחת־יסוד למפלגה; 88) משאבת הדם בגופנו; 89) תקנון לעובדי־המדינה; 91) אליל בבלי; 93) הגלבוע הוא כזה; 95) צמח בושם ריחני (שיר השירים א' י"ב); 96) דיבור של אזהרה; 98) קריאת־יגון; 100) חבורת אנשים פורשת מרוב העם; 102) מדבר; 103) בהמת־הרבעה; 104) מישחק בחנוכה; 105) אבי הבנים המנצחים — „אחי גבורי התהילה".

מאונך:

1) אהובתו של קפיטן וורונסקי (ש"פ); 2) לשד־עצמות; 3) גועל־נפש. בחילה; 4) שם פרטי של מספר מלכים בפורים; 6) דגן־שמים; 7) שם כולל לעופות דורסים; 8) שלל־מלחמה; 9) שאון־גלים; 12) קילל; 15) עיירתו של רבם של חסידי חב"ד; 16) חלחלה; 17) הבט, ראה!; 19) מחזה חדש ב„חאן הירושלמי"; 20) שאינו עומד במקומו; 21) מכשיר למדידת עומק הים; 23) תואר אצילות בבריטניה; 24) נמצא; 26) חבישה בכלא; 27) מרוח בשמן; 29) חבל־ארץ במצרים העתיקה; 30) מחשבה, הרהור; 33) הודעה המזמינה הצעות; 34) מנחה לאלוהים; 36) החפה; 37) טומבון; 40) חברה בעדר; 41) קבוצת אנשים בני אותו לאום; 46) פסק ליבו מלפעום; 47) בסיס; 49) מעשה זימה; 50) ממקורות הכנסה של הממשלה; 53) מורשבה לחוף הכינרת; 54) מרכב מין בשאינו מינו; 55) חסל; 56) נכרי; 58) טון בסולם הצלילים; 59) קטלין־טור; 60) מבנה עץ קטן; 62) מועד, זמן; 63) זהב מוחר; 66) מדינות הנתונות תחת השפעתה של מעצמת־על; 68) הפרס הספרותי החשוב בצרפת; 71) התחתונה באבני הריחיים; 73) הצלה; 76) מצב במישחק המלכים; 77) כלי גדול, מעין גיגית לנוזלים; 79) פרשן ופילוסוף מחלוצי הישוב בא"י המאה ה־13 (ר"ת); 80) פתח פעור; 82) נהר בדרום אפריקה; 84) זן של אגוזים; 85) שואה; 87) בבואה אפלה; 90) טבור; 92) מתקן־דת בבוהמיה (צ'כיה) שהוקע ככופר (ש"מ); 94) כלי תחבורה; 96) מלכודת לחיות; 97) בהרו!; 99) עיר עתיקה במזרח התיכון; 101) סימן; 102) אחוריים; 103) נס גדול היה . . .

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

כספיו את התעמולה הפוליטית של הימין המיליטנטי.

וכאילו לא די בכך, היו גם שאר המיכרזים למישרות בהסתדרות הסטודנטים „תפורים" על פי מידותיהם של תומכי היו"ר החדש בהסתדרות הסטודנטים, ישראל כץ. ועל כך תעיד גם העובדה ש־כל רכזי הסתדרות הסטודנטים באוניברסיטה העברית (קליטה, הסברה, פנים, תרבות, ועוד...) נמנים על חוגי הימין הקיצוני. ודוקא בעת של צורך בחיסכון ובקימוצים מנפח ישראל כץ את המנגנון בשכר של הסתדרות הסטודנטים, שלא לצורך, וכל זאת רק על מנת לקנות אנשים (שוחד פוליטי).

נוסף על כל הביזבוזים והשחיתויות האחרות של אגודת הסטודנטים בהנהגת הימין (מסיבות שחיתות לפעילי הימין, טיולים בשטחים לפעילי הימין — כל זאת על חשבון תקציבה של הסתדרות הסטודנטים; כרטיסי־כניסה חינם המחולקים למופעים ומועדונים של הסתדרות הסטודנטים, שהכניסה אליהם היא בתשלום, ועוד...) החל ישראל כץ להזדים מכספי האגודה למועדון בשכונת קטמון בירושלים (ברח' שטרן), על מנת לטפח נערים שיעזרו לימין בבחירות לכנסת.

בעית־מדור אודטה
ממרומי הצלב הפמיניסטי

לאור כל הנ"ל לא נותרה לציבור הסטודנטים הדמוקרטי והאנטי־פאשיסטי באוניברסיטה העברית בירירה, זולת הקמת אגודת סטודנטים אלטרנטיבית, שתוציא עיתון אלטרנטיבי ותחרים את פי האחון. כפי שלמתנגדי צחי הנגבי בהתאחדות הסטודנטים הארצית לא נותרה ברירה, בגין תככנותו, מעלליו השפלים והשתוללותו הברברית והברוטלית, אלא להקים אגודת סטודנטים ארצית אלטרנטיבית.

דן מושקוביץ, עידו ראובני, דרור בורנשטיין,
בשם ועד הסטודנטים הדמוקרטיים באוניברסיטה העברית, גיבעת רם, ירושלים.

● ● ●

מיכתב של טיליגנט

הקורא כנען („אני גבר") בשבחי אודטה, בעלת הטור „לא לגברים".

אני באמת לא אוהב להתנצל (ומי אוהב?), אבל אין מה לעשות, אכלתי אותה. כן, אני מודה באשמה, אחת לשבוע אני מציץ במדורך „לא לגברים" בעוד שאני גבר.

מדורך ממש מרגיז לב ונפש, עשוי בטוב טעם ובהומור... אוף! אין לי כוח למילים של שבח. יש לך אחלה של מדור עלה־כיף־כיפאק, עושה שבת בלב כל יום ד'. תמשיכי בדרכך, עיוני. כל מדור שלך — חג לתנועה הפמיניסטית. גם נשית, גם ממזרתא, גם מתוחכמת?! וואללה, רק רוגניה גזעית מסוגלת.

אבל מה? הגזמת בפראות הגזמת! כמה יש כבר טיליגנטים כמוני, שמבינים את התיחכום שלך בקריאה שוטפת?

ממרומי הצלב שהקימו לכבודי הפמיניסטיות, אני זועק טרם צליבתי: הכוונה לגברים בילבד! עלי והצליחי!

משה כנען, רמת־השרון

● **אודטה משיבה:** אינגעלה אינגעלה, תודה על המחמאות. ובקשר לתיחכום, לעולם לא יעלה בדעתי להעליב את האינטיליגנציה של קוראי. יש להם אצלי אותו קרדיט שאני נותנת לעצמי. והוא גדול, עיוני. תאמין לי.

אני אמנם מחוייכת כעת, אבל צריך כישרון כדי להכיר בכישרון, לא כך? יש רק הבדל אחד בינו לביניהם. לי ניתנה מתנת המילים. זה הכל. ומכיוון שאני עדיין לא מספיק גדולה, שאוכל להרשות לעצמי כזו צניעות, לעת־אזל — אומר: המדור שלי באמת מתוחכם לפעמים, באמת על־הכיפאק, ולכל הקליינטורה שנושרת מסיבות אפסנאות דלה באבטיח — רחל המרחלת תמיד מחכה ב־סיבוב, עם עיברית בסיסית. אבי געזונט. אני גמרתי.

● ● ●

„למדתי לכבד את החוק"

דמוקרטיה מהי — שואל תלמיד תיכון, פעיל ב־תנועת הנוער של רק"ח, אחרי שנחקר במישטרה.

אני יליד 1965, תלמיד כיתה י' בבית־הספר תיכון בכפרי. ב־16 באוקטובר הוזמנתי בכתב, יחד עם אבי, ל„בירור" בלישכה לתפקידים מיוחדים במישטרת חיפה. ההזמנה חתומה בידי קצין בשם כרמל.

התייצבנו בשעה הקבועה, והופתעתי מאוד שמטרת הבירור

(המשך בעמוד 8)

מבצע פרסים אדיר

למשתתפים ב„מבצע הפרסים האדיר"

עלית

מה צריך לעשות ?

1. מכניסים למעטפה אחת את <u>כל</u> חלקי האריזות של מוצרי "עלית" הבאים <u>ורק אותם</u>, כפי שמצויין להלן:

א. 5 עטיפות של החטיפים "אגוזי" או "טוב לי".
ב. 1 מכסה עליון של קופסת ממרח השוקולד "ממרחית" באריזה של 500 גר'.
ג. 2 מכסים עליונים של קופסאות תה "עלית"(באריזות של 50 שקיות או 100 שקיות).
ד. 1 תוית של קופסת קפה נמס "עלית" או "ארומה 101" באריזות של 200 גר'.
ה. 1 תוית של קופסת "שוקולית" באריזה של 500 גר'.
ו. 1 מכסה עליון של קופסת ופלים (בטעם שוקולד או לימון) באריזה של 500 גר'.
ז. 1 שקית ריקה של קפה טורקי טחון או קפה פינג'ן.

2. מציינים בבירור על גבי דף נלווה שם וכתובת, משלימים את הסיסמא:
"טוב לי"_____!
ושולחים את כל החומר במעטפה <u>אחת</u> ל"מבצע אדיר" ת.ד. 3468 ת"א.

שימו לב !

כיוון שמשתתפים רבים שלחו מעטפות שלא בהתאם לכללי התחרות כלומר, לא כללו במעטפות את <u>כל</u> המוצרים שנכללו במבצע <u>ורק אותם</u>, הרינו מודיעים כי החל מתאריך ה- 30.11.80 ישותפו בהגרלות רק המעטפות שיענו על כל כללי המבצע.

עלית

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

היא ניהול חקירה בעניין פעילותי בברית הנוער הקומוניסטי. החקירה לא נסבה רק סביב פעילותי, ש־מתבטאת בהשתתפות בהרצאות ובקריאת עיתוני המיפלגה הקו־מוניסטית. הקצין החוקר איים עלי, שאם לא אפסיק פעילות זו ואם לא אתרחק מהמיפלגה „ייהרס העתיד שלי" והוא יגרום לפיטורי אבי ואחותי ממקומות עבודתם ויטריד אותי בחקירות. הוא אפי־לו איים לעצור אותי במקום. ה־קצין ניסה לסחוט ממני הבטחה שאתרחק מהמיפלגה ואפסיק כל פעילות.

אני רוצה למחות בתוקף על מעשה זה ומבקש לדעת: האם הדימוקרטיה הישראלית אוסרת עלי להיות פעיל במיסגרת פולי־טית ומיפלגתית כרצוני?! האם החוק הישראלי מתיר למישטרת־ישראל להזמין תלמיד כמוני לבי־רורים וחקירות בלישכה לתפקידים מיוחדים על פעילות פוליטית?! האם יש זכות למישטרה לאיים עלי בהטרדות ומעצרים ועל אבי בפיטורים ממקום העבודה?! האם כך מחנכים לאזרחות־טובה ולש־מירה על החוק?!

בבית־הספר למדתי על מישטר החוק והדימוקרטיה אך מעולם לא תיארתי לעצמי כי ה„דימוקרטיה" היא כל כך אכזרית ושוללת מה־אזרח זכותו להיות חופשי, להביע דעות ולקיים פעילות במיסגרת החוק.

אני אזרח צעיר במדינת־ישראל. למדתי לכבד את החוק, אך הופ־תעתי לגלות כי המופקדים על בי־צועו אינם מכבדים אותו ואינם מכבדים את זכויות האזרח וה־דימוקרטיה. האם זה השיעור ש־אני צריך ללמוד במסכת השיעורים באזרחות טובה?!

אני בטוח שזו אינה רק בעיה אישית שלי. אם אנשי הלישכה לתפקידים מיוחדים מוצאים להם זמן לערוך איתי בירורים וחקי־רות אז בוודאי יש להם זמן „לב־רר" עם כל שוחרי השלום, הדי־מוקרטיה והשיוויון. אני מבקש תשובות על שאלותיי. אולי בבית־הספר לא למדתי נכון דימוקרטיה מהי.

פרחאת חמד פרחאת,
בית־ספר תיכון ע"ש קופטאן חלבי, כיתה י', דאלית אל־כרמל

● ● ●

„לאומיות מן הסוג המנוון"

חקורא שריק, שהיה מבקר הקולנוע של „הארץ", במיכתב־גלוי לחיים חרצוג.

מר הרצוג היקר,

כשגירנו־לשעבר באו"ם, נראה שאתה נבור, זועם ונדהם על כך שיותר ויותר מן הנציגים, הדיפ־לומטים והפוליטיקאים שלנו מש־ווים את הציונות לגזענות. (ראה מאמרך „מיתקפה דו־קנית" ב־ג'רוזלם פוסט, מן ה־14 בנובמבר.)

אולם, נא להבדיל: זוהי הציו־נות של מנחם בגין!

ראש־הממשלה ושר־הביטחון ה־יקר שלנו, מפקדם־לשעבר של ה־טרוריסטים של חרות; שר־החוץ לשעבר במישרה חלקית; שר־המישפטים לשעבר במישרה חל־קית; מקונן־השואה הקבוע באירו־עים לאומיים, הסובל משילשול־פה מתמיד והלשון היא השריר החזק ביותר בראשו (לפי דברי ג'יימס רסטון, עורך ניו־יורק טיימס); מחקה הסיסמה הגרמנית „בלוט אונד בודן"; מעודד ההתנחלות ה־יהודית על אדמה ערבית כבושה; הדוגל בישראל גדולה יותר, בגבו־לות האימפריה של המלך שלמה... מנחם בגין, המשיח מנשק־הידיים הממונה מטעם עצמו, הכריז כי איננו צריכים להביט בזכוכית־מגדלת כאשר:

הערבים נאסרים, מוחזקים במע־צר ללא האשמה כחוק, מעונים, שבויי־מילחמה ערבים נרצחים, ראשי־עיריות ערבים מתפוצצים במכוניותיהם, בתים ערביים נפ־רצים, רימוני־עשן מושלכים לתוך כיתות ערביות, נשים וגברים ער־ביים עוברים חיפושים משפילים, סטודנטים ערבים מוכים ונורים, בתים ערביים נהרסים ויושביהם מגורשים, זכויות־האדם של הער־בים מופרות, ומיליון וחצי התו־שבים של איזור גיאוגרפי זה — כלומר, כל תושב שני של „ישׂ־ראל הגדולה" — נחשף לדיכוי והשפלה.

האם אתה, מר חיים הרצוג, סבור ששטרייכר, גבלס ואייכמן היו יכולים להביע את אהדתם כלפי היהודים בהכרזת „זכוכית מגדלת" משכנעת יותר מזו של ראש־ממ־שלתנו היקר? האם לא קראנו לכך — ובצדק — גזענות?

למה, בשם אלוהים, להאשים את העולם כולו — כפי שעשית אתה במאמרך — שעה שאיננו רואים את אפנו־שלנו? כשאיננו רואים את מנחם בגין, אריק שרון, רפאל איתן, הרב כהנא, גאולה כהן, הליכוד, גוש־אמונים, המימשל ה־צבאי, מישמר־הגבול, הסיירת ה־ירוקה?

מארטין בובר הזהיר פעם, ב־קונגרס הציוני ה־12 שנערך בקא־רלסבאד בשנת 1921, כנגד „לאו־מיות מן הסוג המנוון". בובר אף לא חלם שראש־ממשלה ושר־בי־טחון ישראלי יעמיד את ה„הומא־ניזם העברי" — כפי שכינה זאת בובר — על ראשו, באופן כה מעוות ומסולף.

יוסף שריק, תל־אביב

חפש את המדבקה הצהובה! מפש את המדבקה

ב־ניו־יורק
תוכל לחסוך כסף רב
בקניות בחנות מומלצת
ע"י "מדריך קניות לישראלי בניו־יורק"

את מדריך הקניות
ניתן להשיג בחנויות הספרים
בישראל ובדוכני העתונים בניו־יורק
וכן ע"י משלוח 3.5 $ + 0.75 סנט ל־
R. KEREN
P.O.BOX 266 . KEW GARDEN N.Y. 11415
קנה גם את מדריך פורז לאמריקה

חפש את המדבקה הצהובה! חפש את המדבקה הצהובה!

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פידטום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

רשיון
נהיגה
3200 שקל
בי"ס לנהיגה
„גבע"
טל. 253230

"סלע"
רשיון 42 51 51
ללקוחות לא הוצאת הכלים

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל
בלוז, פולק,
ג'ז, רוק
פתוח כל יום כולל יום א' משעה 21.00

מועדון 5
לחרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

ועידת
האוכלוסיה
הערבית
בעד או נגד
דיון בהשתתפות:
ד"ר אמיל תומא
העיתונאי מוחמד ותד
יום שלישי 9.12.80
בשעה 9.00
המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

חן חן
לחייל

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'יקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

המכון הישראלי לספרות
נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות ושים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחות נלוות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה.
תל־אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

International Quality
ברודווי-שווה באיכותה
לסיגריות
המפורסמות ביותר בעולם
סופר קינג סייז
תערובת אמריקאית
BROADWAY
100
American
Blend
CIGARETTES BROADWAY 100
ROLLS
R
ROYCE

מרים בנימיני

ההתאמה של מזל קשת לשאר המזלות

קשת עם קשת

זוג קשתים הנמשכים זה אל זה, עד שנדמה להם שטוב להם להמשיך את הקשר ולחזקו, יהוו תופעה מעניינת ונדירה. הסיבה למשיכה ביניהם היא היכולת למצוא קשר במישור האינטלקטואלי. קשתים מעוניינים ללמוד ולהרחיב אופקים, ויימצאו לעצמם נושאים רבים המעניינים את שניהם. אך בחיים עצמם תהיה הרגשת־ניתוק בגלל הצורך בעצמאות ובחופש שקיים בכל אחד מהם. הם יחיו את חייהם איש לפי דרכו ויכבדו האחד את השני, אך לפעמים יחושו זרות לבן־הזוג, וצורך להתרחק ולמצוא קשרים חמים ופשוטים יותר עם בני מזלות אחרים.

קשת עם גדי

כשאר המזלות העוקבים כך גם שניים אלה מסוגלים לחיות יחדיו, ולהפיק תועלת איש מרעהו. אך קשה לקרוא לזה קשר מלהיב. אופיו המעשי של ה־

גדי נותן לקשת הרגשת ביטחון וקביעות. הגדי יהנה מההעזה של הקשת לקחת לעצמו חופש ללא־הגבלה. התנהגות כזו תביא לגדי הרגשת שיחרור והקלה, אך לא תגרום לו לשכוח את התחייבויותיו. החיסרון בקשר כזה יבוא לידי ביטוי כאשר הגדי יהפך רכושני מדי, וינסה להשתלט על הקשת ולהכריח אותו להתאים עצמו למיסגרת. הקשת יתמרד ויבהיר לגדי בדרכים רבות ופוגעות, ש־הוא אדון לעצמו. לכן רצוי שקשר מסוג זה, יעבור תקופת־ניסיון ממושכת לפני שמחליטים לתת לו קביעות.

קשת עם דלי

התאמה טובה נוצרת על־פי־רוב בין קשת לדלי. שניהם מעריכים את החופש האישי, לא מחטטים ולא מתערבים ב־חיי הזולת, ולא נתפסים לקטנות. הם אידיאליסטים ומוכנים לסייע לאנשים סובלים. בדרך־כלל יימצאו נושאים אינטלקטואלים שיעניינו את שניהם וייצמאו שפה משותפת. ידידים רבים יימשכו אליהם, והאווירה תהיה נעימה, חופשית ובלתי־מחייבת. זמן רב יבלו שניים אלה בנסיעות והרפתקות מוזרות ומרתקות. כאשר הדלי ייתנהג לפתע בצורה בלתי־צפויה לחלוטין, או יתרחק ויעלם ושוב יחזור, הקשת לא ינטור לו ולא יאשים. הוא יחדש את הקשר כאילו לא היו דברים מעולם.

קשת עם דגים

שני מזלות אלה יוכלו להתיידד ולהנות מקשרים משותפים, אך קשר עמוק, מחייב, וממושך עלול להכניס מתח רב, אי־הבנות והתמרמרות. כוכב יופיטר שולט בשני מזלות אלה, לכן יימצאו עניין משותף ואפילו גישה דומה לבעיות שונות. ביחסם לזולתם יבלוט חוש הצדק וההגינות. שניהם יתעניינו בסיפרות, מדע, אמנות, מסעות וירבו בתנועה. אך דגים, הדורש פינוק אין־סופי וותייחסות בלתי־פוסקת אל עצמו, יתמרמר כשהקשת יעסוק בעניין, וישכח לפעמים שיש מי שמצפה ממנו להרבה יותר ממה שהוא מוכן או מסוגל להעניק.

קשת עם טלה

שניהם שייכים למזלות האש, ויתאימו האחד לשני. אי־אפשר לומר שהם דו־מים, ולפעמים קשה להבין מהו מקור המשיכה ביניהם. אך העובדה קיימת, צירוף כזה ניתן למצוא כימעט „שלושה עשר בתריסר". הסיבה העיקרית לכך שהם בכל־זאת מצליחים לשמור על קשר כזה היא שהם אינם מגבילים את עצמם ואת זולתם. החופש חשוב להם. כאשר רצונותיהם מתנגשים, איש לא מוותר. הפיתרון יימצא רק כאשר לא יתעקשו, וימשיכו לעסוק איש איש ב־ענייניו. הצורך לחרוג מהשיגרה ולצאת להרפתקות מסוכנות, וכן המשיכה ל־ספורט, משותפים לשניהם. והעיקר, הם אינם משתעממים בחברת עצמם.

קשת עם שור

צירוף מקובל מאוד בין זוגות רבים. נוח להם האחד עם השני, ונוצרת הרכה הדדית. השור נמשך לאינטלקט, לנדיבות, ולהתייחסות של הקשתים לכסף. חוסר־הדאגה שלהם בכל מה שקשור לרכוש משרה על השוורים ביטחון. ליד הקשתים הם חשים שבעצם אין מה לדאוג, והכל כבר יסתדר מעצמו. גם העניין הרב שיש לבני מזל קשת בכל דבר רוחני, מוסיף לשור עניין ומרים אותו מעט מעל הקרקע. למרות כל הנאמר, ההבנה ביניהם קשה. הם כל־כך שונים איש מרעהו, שהקשר בסופו של דבר נוצר סביב חיי היום־יום, או ענייני החומר.

קשת עם תאומים

הקשר בין תאומים לקשת הוא הגרוע ביותר — או הטוב ביותר. בגלל המזלות הם ניצבים האחד מול השני, ובכך יוצרים ציר משותף ומנוגד. אהבת־החירות, האופטימיות, אהבת־הנסיעות, המשיכה לאמנות, והרצון לדעת ולהבין כל דבר משותפים להם. אך חוש־הצדק המוגזם לפעמים, ערכי המוסר הגבוהים והצורך להעמיק בכל דבר, חוסר־העורמה ולפעמים גם חוסר־הטאקט של הקשת, יכולים

(המשך בעמוד 54)

אחריות נוספת שתוטל עליכם תוסיף קושי זמני ותגרום בסופו של דבר לקי־דום הקאריירה. יש להיזהר בכל מה ש־קשור לכספים של בני־הזוג, או של ה־אחרים. זה לא הזמן להשקיע כספים או להמר, כדאי להקטין את הסיכונים עד ה־מינימום האפשרי. ב־מישור הרגשי המצב יותר מלהיב, אהבות ממבט ראשון והעמקת קשרים שכבר קיימים יוסיפו טעם, ויפצו על הקשיים.

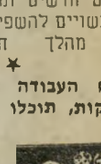
* * *

מתח רב מורגש בתקופה זו, עבודה רבה, דרישות והתחייבויות שקשה לעמוד בהן. אחת הסיבות לקושי — רגישות בענייני ברי־אות. ביחסים עם בני־זוג קיימת עצבנות, וההתנהגות אליהם מו־זרה, ולא מאפיינת את התנהגותכם הרגילה. הנחמה בתקופה זו — ידידים חדשים ומעניי־נים עשויים להשפיע על כל מהלך חייכם.

* * *

בשטח העבודה אתם מוגלים מקוריות והברקות, תוכלו לצפות לשבחים על ה־ביצוע הטוב של כל מה שאתם נוגעים בו. למרות זאת חשים חו־סר־מנוחה, ומעט סב־לנות לשגיאותיהם של אחרים. קצב החיים נראה לאחרונה יותר מדי קבוע ובלתי־מש־תנה. כתוצאה מכך ההחלטות תעשינה ב־אימפולסיביות, והר־נשות ישלטו בהן יותר מאשר ההגיון הקר. בני־תאומים, המצפים לאהבות חד־שות, יוכלו לנצל היטב את התקופה. כדאי להתרכז במיוחד במכרים חדשים.

האטה מוחלטת של התוכניות תביא בסופו של דבר תועלת. יש להישמר מפני התי־חייבויות מיותרות.

נטייה חזקה להגיע ל־קיצוניות עלולה לגרום הפסדים ממשיים. כדאי לשמוע לעצותיהם של מביני דבר, שעל שי־פוטם אתם סומכים. את המתח שאתם חשים בתוככם אתם פורקים בבית, בין בני־המישפ־פחה, וגורמים לאי־שקט בסביבה החשובה לכם מכל. בשטח הרומנטי הסיכוי רב לפגוש בני־זוג.

* * *

לאריות תקופה שבה חשים שימחת־חיים והנאה מכל צורה של בילוי. מרגישים צורך לבטא את עצ־מכם, ומתגעגעים לע־סוק בתחביבים ישנים, שאותם זנחתם. ההת־עניינות בתיאטרון, ספורט וטיולים מור־גשת במיוחד בתקופה זו. קיימת נכונות ל־חוויות רגשיות חדשות. כל ענייני האהבה יתפתחו יפה, הרומנטי־קה חוגגת, מתחילות אהבות חדשות.

* * *

הרגשה של מחסור בכספים מלווה אתכם לאחרונה. מקדישים זמן ודאגות רבות למצבכם הכלכלי. ה־שבוע תוכלו לוותר על הדאגה, ולהרשות לעצ־מכם לבזבז כספים, אפילו על דברי לוקס סוס שאותם אינכם מר־שים לעצמכם בדרך־כלל. בשטח המיקצועי יווצרו תנאים נוחים שבהם תוכלו להבליט את כישרונותיכם וחדי־צותכם. אורחים בלתי־צפויים עשויים להגיע ולהוסיף הנאה ושימחה, שכן הם אמורים להיות משעשעים, בעלי־הומור ומזג־טוב.

שבוע שבו תופתעו מדברים שונים. כס־פים עשויים להגיע ולהקל על הרגשת הדוחק. בענייני הלב, היכרויות עם אנשים שונים מהרגיל, רצ־ניים, מעמיקים ומע־ייינים. על־מנת לפתח ידידות עליכם לעמוד בהבטחותיכם. כיוון שהפעם לא יעברו על שיגיונותיכם בסלחנות שאליה אתם רגילים. בתחום המיקצועי יש להיזהר משגיאות שנראות כביכול חסרות חשיבות, העלולות להשפיע על עתידכם.

* * *

אנשים בעלי חשיבות יכירו בהישגיכם המיקצועיים, וישלמו בעין יפה. תוכלו לקדם לשביעות־רצונכם את ענייניכם הכספיים, אך עדיין כדאי להיזהר מחוכניות חדשות, שאי־נן מוכרות לכם היטב. חוש־ההומור והציניות יהפכו אתכם לפופו־לריים מאוד בחברה. קרוב לוודאי שהזמנות לא מעטות יגיעו אלי־כם לאירועים חברתיים מושכים ומהנים. האהבה תגיע אליכם מבלי שתטריחו את עצמכם לרוץ אחריה.

* * *

בתקופה זו חשים יותר עירניים וקלי־תנועה, נוטים לרגשנות, ומתעורר בכם החשק לעסוק בעיסו־קים חדשים, או לצאת להרפתקות וטיולים. אפשר לקדם עניינים מיקצועיים, ולשפר את המצב הכלכלי. חשוב להתנהג בהתאפקות ובחוש־מידה. מכיוון שהאופטימיות לפעמים מוגזמת, והראש לא פנוי לחשוב על סכ־נות. הפופולריות תעלה, והזמנות למסי־בות לא תהיינה רבות בהרבה מהרגיל.

תקופה מייגעת ומעייפת, מתגעגעים לקצת מנוחה, ומעדיפים להימצא בחברת עצמכם בעיקר. אך דווקא כעת, כשאינכם מעוניינים ב־חברה, קורים לכם מיק־רים מוזרים. פגישות מפתיעות עם מכרים חדשים, או עם כאלה שכבר נשכחו מזיכרו־נם, יובילו לקשרים לא רגילים. כדאי להתייחס אליהם בחשד, ולבדוק האם הם באמת ראויים לאמונכם. תוך זמן קצר תתחילו להרהר בהחלפת מקום המגורים, אך עדיף לחכות.

* * *

שבוע שבו תמשיכו בפעילות ציבורית. שימו לב במיוחד לרעיונות מקוריים ומבריקים, אלה עשו־יים להדהים אתכם ולגרום לתפניית בחש־קפתכם על החיים. ב־מקום העבודה תכירו אנשים בעלי אישיות חזקה, שיהיו מעוניי־נים לגייס אתכם לפ־עולות הומניטריות. גם הרומנטיקה תחדור למקום עבודתכם, ותג־רום לכם מבוכה והתלבטויות רבות. שוב תוצענה הצעות בקשר לנסיעה לחו"ל.

* * *

לאחרונה אתם מוקפים בחברים ונהנים מהתעוררות חברתית. למרות הנטייה להת־בודד ולהסתגר, מגיעים אליכם מדי יום חברים, וגורמים לתה־פוכות במצבי־הרוח, המשתנים מיספר פע־מים במשך יום אחד. בעניינים מיקצועיים תוכלו לקדם את השאי־פות, טפלו בעדינות ובהזהירות בממונה עלי־כם. טאקט והבנה יעז־רו לשמור על שימכם הטוב. היזהרו לא להי־כנס לנעליים הגדולות ממידתכם.

1 סמן בעיגול את מה שאני עשוי מפלסטיק.

2 כי שאני בעצמי שמח שלא בשוונג יש בשוק.

3 נתראים אחרי שתיגע בשבועיים הקרובים.

1

מכונת גילוח "קומפקט"
מכונת גילוח המופעלת ע"י חשמל, מתאימה לכל זקן.

2

מכונת גילוח דגם "סינכרון"
מכונת גילוח המופעלת ע"י 2 סוללות. מיוחדת לזמן טיול או בעת שירות צבאי.
כוללת: תיק נסיעה מיוחד עם מראה ומברשת ניקוי.

BRAUN
המובילים בטכנולוגיה ועיצוב.

אריאלי

3

1 מכונת גילוח "אינטרקונטיננטל"
מכונת גילוח הנטענת על חשמל.
כוללת: מטען עם בקרה אלקטרונית (ללא אפשרות של טעינת יתר), תיק מהודר לנסיעה ומראה נפרדת.

2 מכונת גילוח "אינטרסיטי"
מכונת גילוח הנטענת על חשמל.
כוללת: מטען, תיק נסיעה, אפשרות הדבקה על הקיר, מברשת ניקוי.

4

מכונת גילוח "סטנדרט"
מכונת גילוח המופעלת ע"י חשמל, נוחה בכף היד וניידת. בשני צבעים.

5

מכונת גילוח "מיקרון"
מכונת גילוח המופעלת ע"י חשמל, לגילוח חלק וקרוב.

6

מצית שולחני דגם "דומינו"
מוסיף יופי לכל שולחן.

7

מצית שולחני דגם "דומינו"
סט. כולל: 3 מאפרות.

8

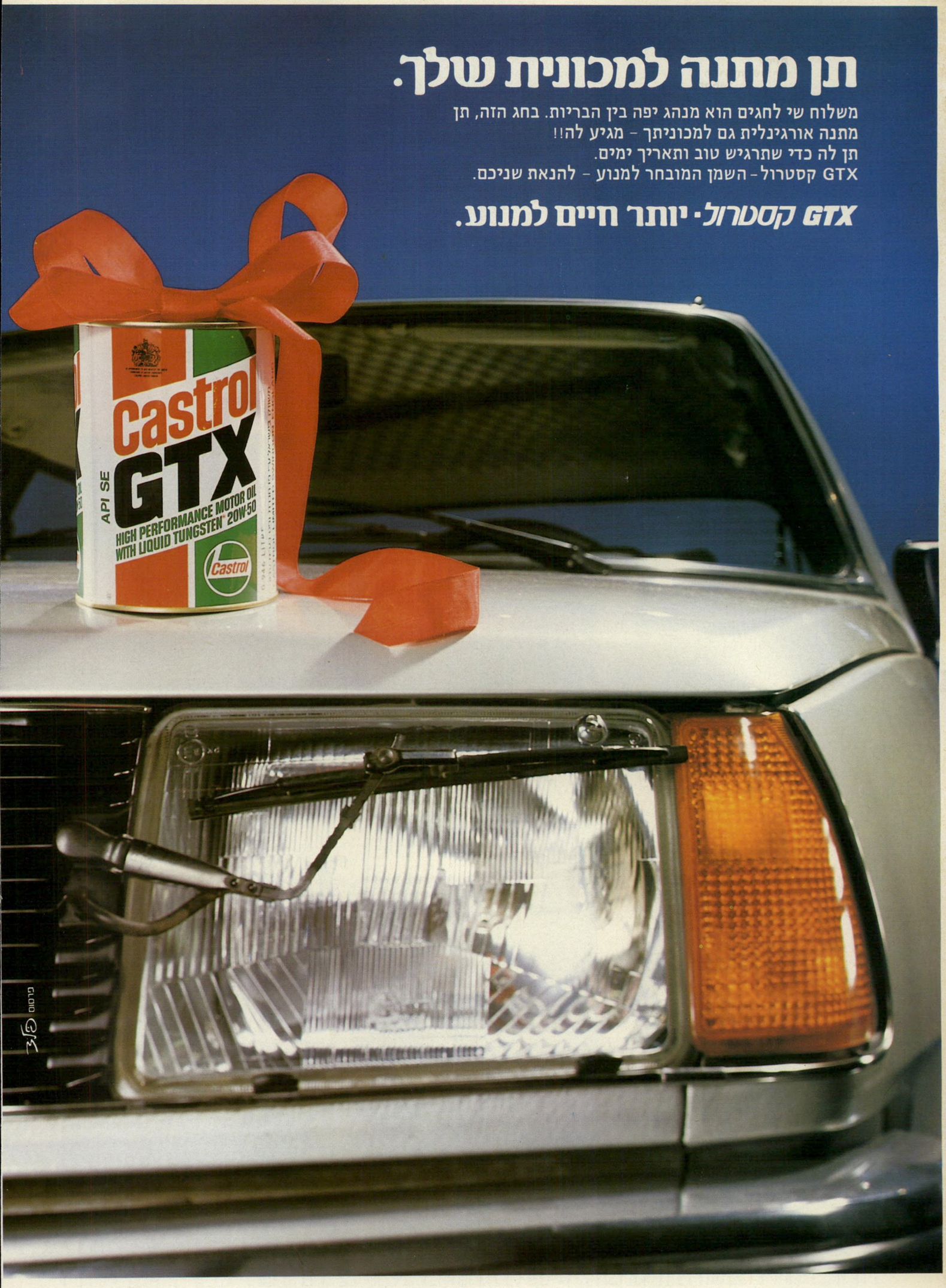
מצתי כיס
1. דגם דינו 2. דגם דואו 3. דגם מאך 2

להשיג אצל: המפיצים הבלעדיים בישראל: דל־תה מוצרי איכות חשמליים בע"מ, רח' ה' באייר (ככר המדינה) 72 ת"א, ברשתות השיווק ובחנויות החשמל המובחרות.

תן מתנה למכונית שלך.

משלוח שי לחגים הוא מנהג יפה בין הבריות. בחג הזה, תן
מתנה אורגינלית גם למכוניתך - מגיע לה!!
תן לה כדי שתרגיש טוב ותאריך ימים.
GTX קסטרול - השמן המובחר למנוע - להנאת שניכם.

GTX קסטרול · יותר חיים למנוע.

מחיר האשה צמוד לדולר

במאה העשרים ממשיכים במיגזר הערבי למכור את האשה. ככל שעולים המחירים, עולה גם המוהר (המחיר). המוהר המזומן עלול להגיע ליותר מ־50 אלף שקל. „המצב בלתי נסבל, עושים לנו בושות," אומרים הרבה צעירים וצעירות.

ככל שהמדד עולה והמחירים עולים, גם מחירי (המוהר) הנשים עולים. בקשות ההורים והתנאים שמציבים לצעיר אשר בא לבקש את יד הבת, מקשים את מצבו, וזה מוכיח פעם נוספת, שחברתנו הערבית מפגרת.

מחירי הנשים נעים בין 20 ל־50 אלף שקל במזומן, וזה חוץ מזהב, הכולל עגילים, צמידים, טבעות ושעון, שמחירם עלול להגיע ליותר מ־20 אלף שקל. וזה חוץ מהביגוד שיש בו עוד הוצאה של כ־10 אלפים שקל, אם לא יותר. הכל לפי ההסכם. יש הורים המוכנים לקנות את הביגוד על חשבון המוהר המזומן אשר קיבלו, ולהסתפק בפחות רווח. אך אלה המוכנים להסתפק ברווח מועט מעטים בימינו.

יש מוהר מאוחר (דחוי) המבוקש בשעת חירום, והוא אינו פחות מהמוהר המזומן. לפעמים מכפילים ומשלשים אותו, ליתר ביטחון, כדי להרתיע את הבעל מלהתגרש מאשתו.

אך כתוצאה מהחובות הסיכויים לחיים טובים ותקינים קלושים מאוד. לזה יש להוסיף את הבית, למי שאין, או שלא הספיק לרכוש לפני החתונה. עוד יותר גרוע אם יוזכר הבית בחוזה החתונה. אז חייב הצעיר בהקמתו על כל תוכנו, כגון: טלוויזיה, ריהוט וכו', וזה יוסיף שמן למדורה. כל הוצאות החתונה הינן על חשבון החתן ומישפחתו. אין הורי הכלה מוכנים לשלם פרוטה אחת, או להשתתף בהוצאות החתונה, ובכל זאת הם מאחלים: מזל טוב.

■ ■ ■

במיגזר הערבי יש הרבה הנישאים בשיטת החילופין: נותן לך את אחותו, מקבל את אחותך (החלפה). נישואי־החילופין הולכים ומתפשטים בצורה מדהימה, וקשה לעצור את השיטה הזו, בעת שבה צריכים לשלם סכומי־עתק כמוהר.

השכל הנבון והישר מתקשה לעכל את סכומי העתק המשולמים עבור אשה, שאותה משווים לקניית טלוויזיה או לזוג נעליים (אתכם הסליחה) ולא ליצור אנושי. נישואי־החילופין אינם קלים ואינם פחות מסובכים מנשואי המוהר. אלה יותר מסובכים, יותר חמורים ותת־אנושיים. ואם בנשואי המוהר (הקניה) מתגרשים מאשה אחת, כתוצאה מחובות הנישואין וכל מיני בעיות מישפחתיות וחברתיות אחרות, כאן מתגרשים משתי נשים.

אם התחתנתם בשיטת ההחלפה, תתגרשו באותה שיטה. ואם אני מתגרש מאחותך, אתה מתגרש מאחותי. אפילו שררה ביניכם הבנה ורצון להמשיך ולחיות יחדיו. רק במיקרים נדירים מאוד אין משיבים בגירושין כנגד גירושין. האסון יותר גדול, אם יש לאחת או לשתי המגורשות ילדים קטנים. אלה יסבלו כתוצאה מכל המישחק העצוב והכואב הזה.

ושלא נשכח שברוב המיקרים האב והאם המגורשים יצטרכו להתחתן פעם נוספת, וכל זה יהיה על חשבון העתיד וחיי השלווה של הילדים. לפעמים נאלצים הילדים לעזוב את הבית בגיל קטן, ועלולים להידרדר לעבריינות ולרדת לשפל החברתי. וזה כתוצאה מחיי־משפחה קשים ונורמות חברתיות אכזריות מאוד.

■ ■ ■

צעיר אחד — אשר לא היה מוכן להזדהות — אמר לי: „התחתנתי פעמיים." בפעם הראשונה בשיטת החילופין ובפעם השניה בשיטת המוהר. „בפעם הראשונה נאלצתי להתגרש כתוצאה מבעיות מישפחתיות וכל מיני קשיים שונים אשר מנעו משנינו חיי נישואין תקינים ויציבים.

„הורי הם אשר הכריחו אותי להתחתן, גם בפעם הראשונה וגם בפעם השניה. והם אשר בחרו בשתי נשותי מטעמים חברתיים בלתי מובנים לי, ולפי שיקולים התלויים בהם. את דעותי השאירו בצד, לא לקחו אותן בחשבון, וזה אחרי שהזהרתי אותם והסברתי להם את עמדתי בצורה ברורה, והתנגדותי להתחתן עם מישהי שאינני מכיר אותה או רוצה בה." מיקרים מסוג זה יש הרבה במיגזר הערבי, וזה אם הצעיר לא רוצה לעזוב את הוריו ומוכן לסבול למענם.

אחמד, מוחמד, סעיד, עלי, גרא, פאטמה, נאדיה ואמינה — צעירים וצעירות מהמיגזר הערבי: עלינו להרים את קולנו נגד מכירת האשה במיגזר הערבי בכלל, אם זה בישראל או בשטחים. אנחנו נגד מכירת אדם. האשה אינה טלוויזיה, שולחן וכו'...

עושים לנו בושות, משום שמעריכים את האדם בדברים חומריים ולפי ראייה קצרה, שאין שום הגיון בה, וכך מקשים את חיי הנישואין והמישפחה. כשצעיר קונה לו אשה, קשה לו לחיות איתה, כשזכר הקניה מרחף עליהם. ההרגשה שקנה מישהי, וזכה בהסכמת הוריה מבלי להתחשב בדעתה, או לפחות לשאול אותה, מחמירה את המצב. מעטים מאוד המביאים את דעת הבת בחשבון, ביחס לבעל העתידי, או שואלים אותה, ולו סתם שאלה.

הנישואין בשיטות אלה, שיטות מיושנות, גורמים לבעיות מישפחתיות. ויש רק מעטים הזוכים להתחתן בגלל אהבה או הבנה מסויימת. אך אם מתברר להורי השניים שיחסי ידידות היו קיימים מראש, עלול הדבר להסתיים בכי רע.

ההורים המצדדים בעמדת הצעירים הם מיעוט שאינו מורגש, ובתחום זה אין להעלות על הדעת שינוי כלשהו בתקופה הקרובה, או התפתחות לטובה. זה לעומת כוחם האדיר של אלה המצדדים במוהר ובהצמדתו למדד, לדולר, לדינר, לזהב, וכנראה גם ליהלומים. זה מורגש בעת האחרונה.

אבו־עלי ואבו־עבדאללה — כינויים בדויים — טוענים: „אנחנו גידלנו את בנותינו ומגיע לנו לקבל מוהר וכסף — כמה שיותר. נתנו את כוחנו ואת בריאותינו כדי לגדל את הבנות שלנו, ואין אנו מוכנים לוותר או לקבל את טענות המתנגדים למוהר. זכותנו לדרוש יותר, וחובתם לשלם ולקבל את כל הדרישות שלנו."

■ ■ ■

האם זה הגיוני, תרבותי או אנושי למכור את הבת כמו קילו עגבניות או קילו מלפפונים? תשובתם: אין שום קשר בין התרבות והמוהר, ואין הם מוכנים לתת את הבנות שלהם כמתנה למישהו חינם, ללא תמורה.

כך שהמירוץ אחרי הכסף נמצא בעיצומו והכאב והעצב המר חודרים אל תוך הלב. לב הממורמרים, המתנגדים למצב העגום הזה, למכירה ולקניה של האשה.

אל תשכחו את הדודים. כן, את הדודים. מצד האם ומצד האב. כולם מוכנים לקבל את חלקם. להם יש חלק בניצול החתן ובדרישת הכסף, והם מקבלים את החלק שלהם לפי המינהגים. ואפילו הדודים שלא היו ביחסים טובים ולא ראו את בת האח ואת בת האחות תקופה ארוכה, מופיעים ונכנסים לתמונה. הם קופצים על העגלה ודוהרים כדי להשיג את הזמן, לנצל את ההזדמנות ולקבל את חלקם.

כך מתבהרת התמונה לכולם. תמונה שאינה בהירה, אלא שחורה ועגומה. תמונתה של חברה המוכנה למכור את הכל עבור הכסף, כולל איש ואשה.

מוחמד קבוע, תל־אביב

המיקוד הישראלי המטורף

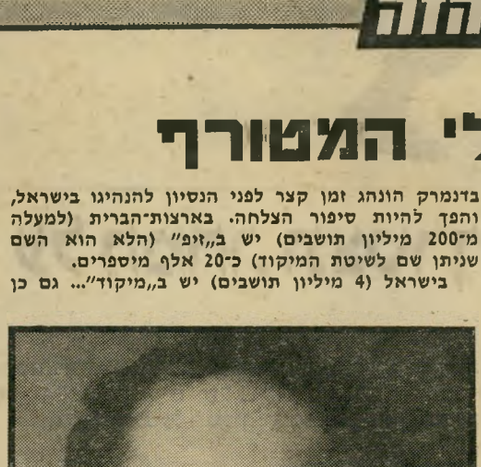
אינני יודע מי היה ה„גאון" שהמציא את המיקוד הישראלי, אך אני יודע שהדבר היה בימיו של שימעון פרס כשר־התיקשורת. וכבר אז, בתחילת שנות השבעים, היתה התוצאה מוות טבעי, ז"ל ר"ל. והנה עתה, תחת שרביט הקסם של שר־התיקשורת הנוכחי, המתפקד ככל הנראה כמו יתר שרי הממשלת המפוארת הזו, זוכים אזרחי ישראל בנסיון להחיות את המת, הלא הוא מיקוד ז"ל. אם יצליח הנסיון יהיה מדהים יותר מאשר נס פך השמן בבית־המקדש, אותו חוגגים אנו כל שנה בחנוכה. ומי יודע, אם הנס אכן יצליח (ולכותב שורות אלה ספקות עמוקים בקשר לכך) אולי יחוגו איזה חג חדש, שייקרא מן הסתם „חג הצב(י)". ואז לפחות יוכלו לומר: עלה בידי הליכוד לעשות את הבלתי יאומן...

הקוראים, אלה שטרם יצאו מגבולות ישראל, לא מכירים שיטות מיקוד שונות מזו שמנסים לדחוף לציבור בישראל מזה תשע שנים. לאהרונה זוכה ציבור זה שוב במיתקפת המיקוד, ואילו בעיתונים ברדיו ובטלוויזיה (כך, למשל, ידיעה ב„קול ישראל" ב־22.10.80) מתברר ש„שיטת המיקוד טרם הצליחה להיקלט בישראל". ידיעה אחרת, שהופיעה ב„דבר", סיפרה כי בישראל משתמשים בשיטת המיקוד 15—10 אחוזים מכלל הציבור, וזו בדיחה עצובה ויקרה של הדואר הישראלי. הטמבל שישב והכין בזמנו את מיספרי המיקוד לא ידע מה הוא בעצם עושה, ולמה. וכן גם מי שנתן לו את ההוראה לחבר את ספר המיקוד, שאמור היה להיות „בסט סלר" המצוי בכל בית בישראל ושהפך, כאמור, לכישלון מחפיר ויקר. היה מישהו שרצה לתפוס מרובה ולא תפס, בבחינת „אנו היתודים נהייה חכמים יותר מאשר הגויים, ואם להם יש מיקוד — נעשה מיקוד מיוחד במינו, שעוד יזובר בו". הדבר הצליח — בדיחת המיקוד בישראל יותר מוצלחת מהרבה בדיחות על דוד לוי...

■ ■ ■

לא מכבר נתפרסם בדנמרק, מדינה קטנה, בערך כמו ישראל (5 מיליון תושבים, 43 אלף קמ"ר), כי 97 אחוזים משתמשים במיקוד של הדואר, הנקרא במדינה זו „מיספר דואר", ויש בו כ־200 מיספרים. המיקוד בדנמרק הונהג זמן קצר לפני הנסיון להנהיגו בישראל, והפך להיות סיפור הצלחה. בארצות־הברית (למעלה מ־200 מיליון תושבים) יש ב„זיפ" (הלא הוא השם שניתן שם לשיטת המיקוד) כ־20 אלף מיספרים.

בישראל (4 מיליון תושבים) יש ב„מיקוד"... גם כן

20 אלף מיספרים. תשאלו הכיצד? ובכן: בישראל פיצלו כידוע כל רחוב, ולפעמים אפילו בתים עם שתי כניסות, למיספרי־מיקוד שונים, ללא הגיון — והמיספרים מסורבלים וקשים לזכירה. מדוע, למשל, חייב בית, שיש לו כניסה ברחוב אלנבי, במיספרים הנמוכים (למשל, רחוב אלנבי 5), לשאת את מיספר המיקוד 321־63 והבית שממולו (אלנבי 6) 301־63, ואילו רחוב הירקון 1, המצוי או־טו־טו בפינת אלנבי, מיספר המיקוד שלו 011־68?!

וכיצד נעשה הדבר אצל הגויים? מיספר־דואר־זיפ־מיקוד ניתן שם לא לבית או לקטע רחוב, אלא לכל האיזור, שאותו משרת בית־דואר אחד. ערים בסדר גודל של 70—60 אלף תושבים זוכים למיספר דואר אחד, אחיד ויחידי. לדוגמה: העיר סיסרו, מדינת אילינוויס, שמנתה ב־1970 כ־67 אלף תושבים, זכתה למיספר הזיפ 60650. העיר לורנס, בקנזס, 50 אלף תושבים, מסתפקת במיספר 66044, ותושביה בוודאי לא מרגישים שקופחו עקב זאת, וכולם משתמשים בזיפ, כחלק אינטגראלי מכתובתם. הדנים הנהיגו את השיטה בצורה עוד יותר נוחה (שהרי הם מדינה קטנה). המיקוד, מיספר הדואר, מורכב רק מ־4 ספרות, נוחות לזכירה. כך איזור דואר שלם בפרבר קופנהגני (כלומר כל פרבר!) זוכה למיספר אחד ויחידי; אם ניתן הדבר, סיומו הוא עם שני אפסים. למשל: כל האיזור שבין מרכז העיר לנמל־התעופה (להוציא שני איזורים אלה) הוא במיספר הדואר 2300. איזור שגרירות ישראל, „אוסטרברו", הוא במיספר 2100. לא פלא הוא, שכאשר אתה פונה טלפונית או אישית, לפקיד כלשהו, ומוסר כתובתך, הרי שהפקיד מסוגל — ללא עיון בספר־עזר — לומר לך את המיקוד של האיזור.

■ ■ ■

לצפת, עיר ישראלית שמיספר תושביה כמדומני בסביבות 15 אלף (ותקנו אותי אם טעיתי) יש לא פחות מ־45 מיספרי מיקוד, המפוזרים על פני סקאלה של 211 מיספרים. לצפת יש מיספר מיקוד 354־13. בינו לבין הבא אחריו, 400־13, אין שום מיספר. שיכון עולים בצפת זכה ל־12 מיספרים שונים. עוקבים אמנם, אך למה, רבש"ע, צריך כל כך הרבה מיספרים לשיכון אחד, שבו, קרוב לוודאי, מתהלך דוור אחד היוצא מבית (מיון) דואר אחד?

שיטת המיקוד הישראלית „גאונית", ולפיכך גם לא תצליח!

עלי כהן, קופנהגן

על המחר, תצטרך להחליט בעצמך.

בטח יש לך המון חלומות על מה שתעשה עם שחרורך. ההחלטה כולה שלך, אך כדאי שבמקום לחלום, תפתח תוכנית חסכון "כח לחיילים" של בנק לאומי. גם חייל כמוך יכול לעמוד בהפקדה של 10 שקלים (מינימום) ולהיות לבעל חסכון. הכנס לסניף הקרוב של בנק לאומי ופתח תכנית חסכון "כח לחיילים".

ועכשיו לחלומות שלך יש "כיסוי" כי תהנה מ-

* 3% ריבית שנתית צמודה.
* הצמדה מלאה (100%) על הקרן והריבית מתום 3 שנים.
* מענק בשיעור 5% מהקרן.

ובינתיים תהנה מצ'ופרים נוספים:

4 פנקסי שיקים חינם; פטור מדמי ניהול חשבון; והלוואה בתנאים נוחים של עד 1000 שקלים עם השחרור; כל זאת כאשר תעביר את משכורתך הצבאית באמצעות בנק לאומי.

"כח לחיילים"
להרוויח מכל יום של שרות.

פרטים בסניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק עליה-לאומי.

בנק לאומי

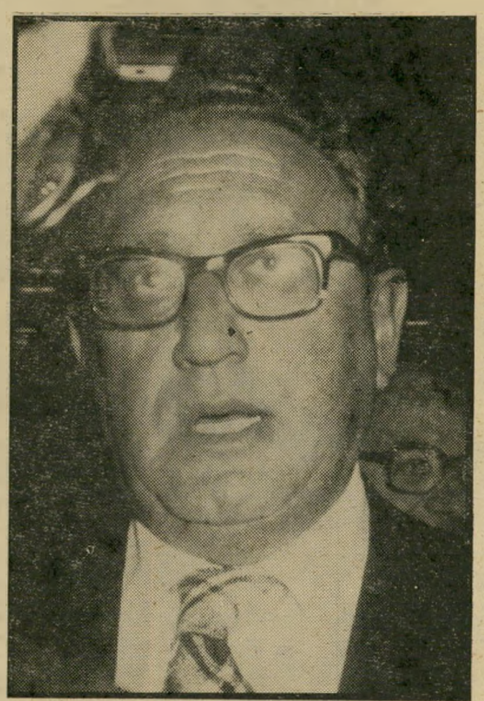
אוסטרליה: מי אשם ברצח־עם בטימור?

בית־הדין העליון של אוסטרליה אסר לאחרונה את הפצתו של ספר חדש וסנסציוני, הנושא את השם היבש, האקדמי משהו: מיסמכים על מדיניות החוץ והביטחון של אוסטרליה, 1975—1968.

למרבה האירוניה הוצאה ההוראה לאסור את הספר על־ידי נשיא בית־הדין העליון באוסטרליה, סיר גארפילד בארוויק. השופט בארוויק, המסתתר עתה ברוב נוחיות מאחרי איצטלה של אובייקטיביות שיפוטית, היה בעבר שר־החוץ של אוסטרליה. הוא ממש מככב בספר, והפרי־שיות המפוקפקות שהוא מעורב בהן אישית זוכות לכיסוי מתועד ומושלם.

מחברי הספר, ג'ורג' מאנסטר וריצ'ארד וולש, בחרו בשיטה המסורתית המקובלת על סופרים ועיתונאים, שדוכ־או בשרירות ליבה של הצנזורה הפוליטית. הם פירסמו קטעים חשובים מספרם בעיתונות הבריטית, ובעיקר, כמובן, בניו סטייטסמאן.

קטעים מעניינים ומביכים במיוחד מוקדשים ליחסים

הנרי קיסינג'ר
יותר מדי ליברלי

המסובכים בין חמשת בעלות־הברית, הקרויה אנזאק, שבה חברות מאלזיה, סינגפור, ארצות־הברית, אוסטרליה וברי־טניה. הסיכסוכים הבלתי פוסקים בין מאלזיה וסינגפור, המניפולציה האמריקאית והקשרים עם אינדונזיה נחשפים עד תום. הספר אף מתאר, בפירטי פרטים, את הקשר בין הממשלה האוסטרלית לבין שירות המודיעין האינדונזי הידוע לשימצה באסיה, באקין.

ג'ינוסייד במיזרח־טימור. אך יותר מכל זעמה ממשלת אוסטרליה על חשיפת חלקה וחלקו של הד"ר הנרי קיסינג'ר בזוועת מיזרח־טימור.

כידוע פלשו האינדונזים למושבה הפורטוגאלית לשעבר ב־1975. כיום אין חולקים על העובדה, שכוחותיו של הגנרל סוהרטו השמידו שליש מתושבי האי. 200 אלף מתוך 60 אלף הטימורים נרצחו בג'נוסייד שיטתי שכלל מעשי־טבח מאורגנים והרעבה שיטתית. וולש ומאנסטר מוכיחים בספרם, שממשלות אוסטרליה וארצות־הברית גילו אדישות צינית לגורלם של בני טמור.

את שיא הציניות השיג, כדרכו, קיסינג'ר. מכיוון שכל תושבי העולם מהווים בעיניו כלים במישחק השחמט שלו עם ברית־המועצות, העדיף קיסינג'ר בגלוי כיבוש אינדונזי על הגדרה עצמית לתושבי האי טימור. אם יזכו הטימורים בהגדרה עצמית, טען קיסינג'ר באוזני הנשיא ג'רלד פורד, הם עלולים לנקוט בעמדה ניטראליסטית ובמדיניות פנים קומוניסטית.

הנרי קיסינג'ר חשש שהדיווחים המחרידים על מעשי הטבח של אינדונזיה במיזרח־טימור עלולים לגרום לתגו־בות לא־רצויות בקרב גורמים ליברליים, "רכרוכיים", בסינאט של ארצות־הברית ובאמצעי־התיקשורת האמרי־קאיים. הוא הגיב באורח קיסינג'רי טיפוסי. הנרי הוציא הוראה מפורשת (המצוטטת בספרם של וולש ומאנסטר) לשגרירות שלו בג'אקרטה, להפסיק לדווח על הנעשה במיזרח־טימור.

הליברל הידוע. האוסטרלים והבריטים השתתפו גם הם בקשר השתיקה שאפף את זוועות טימור. שגריר אוסטרליה בארצות־הברית דיווח לשר־החוץ שלו ב־17 באוגוסט 1975, שארצות־הברית מסוגלת להפסיק את הטבח בטימור. אינדונזיה זקוקה לנשק אמריקאי ולתמיכה פוליטית בקונגרס, טען השגריר ריצ'ארד וולקוט. אך אין כל סיכוי שארצות־הברית תפעל בעניין זה. וולקוט הוסיף: "נמסר לי שקיסינג'ר הורה באורח אישי למישרד־החוץ שלא להתערב בדיונים כלשהם על מיזרח־טימור. לארצות־הברית יש עניינים חשובים יותר על סדר־היום.

ארצות־הברית גורסת שיש להרשות לעניינים (כלומר לטבח בטימור) להתפתח בדרכם שלהם. הגירסה הצינית של מישרד־החוץ האמריקאי היא שיש לקוות שהאינדונזים ישלימו את המלאכה באורח אפקטיבי, מהיר, וללא שימוש בציוד מתוצרת ארצות־הברית."

למותר לציין, שהכיבוש האינדונזי במיזרח־טימור נמשך עד עצם היום הזה. הטימורים עדיין נמקים מרעב, והוצאות להורג שיטתיות, באמתלה של "טיהורים" ומילחמה בטרור, הם מעשים שבכל יום. כל המיבצע הזה נעשה תוך שימוש בנשק ובציוד אמריקאי, ולפי דיווחים בעיתונות העולמית שהתפרסמו גם בעולם קטן, גם בנשק מתוצרת ישראל.

תפקידו הפעיל של הנרי קיסינג'ר בזוועת טימור לא תמגע ממנו, כמובן, תפקיד חשוב בממשלה של הנשיא הנבחר רונאלד רגן. עם זאת מתנגדים לו רבים ממקורביו של רגן. סיבת התנגדותם לקיסינג'ר היתה עשויה לשעשע, אם לא היתה כל כך עצובה. עבור החוג השמרני המקיף את רונאלד רגן הנרי קיסינג'ר הוא פחות מדי בדלן. יותר מדי "אינטרנציונליסט" ובעל עבר ליברלי.

צ'כוסלובקיה:

המבחילים

יתכן מאוד שבסופו של דבר תפלוש ברית־המועצות לתחומי פולין, ותחסל את האביב הפולני, את האיגודים־המיקצועיים החופשיים, ואולי אפילו את מזכיר המפלגה החדש, סטאניסלאב קאניה.

אם תתרחש טרגדיה כזו, יפול חלק ניכר מהאחריות גם על נשיא צ'כוסלובקיה, גוסטאב הוסאק, הלה, שהיה

יוליוס טומין
השמצות בנוסח ז'דנוב

חבוש בעצמו בכלא סטאליניסטי, הוא הקוויזלינג בה"א הידיעה של העולם הקומוניסטי. עדיין רובץ עליו הכתם של שיתוף פעולה פעיל עם הכובש הזר, הסובייטי, בדיכוי האביב הצ'כי ב־1968 ובחיסולו הפוליטי של אלכסנדר דובצ'ק.

עתה מדווחים אמצעי־התיקשורת העולמיים על פעילות קדחתנית של הוסאק נגד האביב הפולני. הוסאק עומד עתה בראש הלובי השמרני של ברית־וארשה, המאיץ במנהיגי ברית־המועצות להתערב בפולין בהקדם האפשרי מבחינה אופרטיבית. בתוך צ'כוסלובקיה עשה הוסאק כמיטב יכולתו לדכא כל סימן של תסיסה ושל הזדהות עם לוחמי החירות הפולניים. השבוע פירסם רודה פראבו מאמר ובו איומים גלויים על פולין.

מטיית אדמה. אחד מאנשי־הרוח הבולטים בצ'כוס־לובקיה, הפילוסוף השמאלני ומומחה בעל שיעור־קומה בינלאומי ליוון העתיקה, יוליוס טומין, גורש לאחרונה ללונדון. יחידי, העיתונאי הבריטי כריסטופר היצ'נס, מדווח השבוע על מאמר השמצה חדש נגד טומין. בשבועון הצ'כי טבורבה. מחבר כתב־הפלסתר, הפרופסור ראדובן ריכטה, מסתער על טומין "העריץ" בסיגנון ז'נדוביסטי מובהק, עתיר רמזים מחשידים והשמצות אישיות בלתי־רלבנטיות וחסרות בסיס. טומין מתואר, כמובן, כאיש מלא אמביציות מוגזמות, חסר יציבות רגשית ונוטה לאכסביציוניזם. ריכטה מכחיש שטומין הוא פילוסוף בעל שיעור־קומה, וטוען שהוא לא הוציא אפילו פירסום מדעי אחד בשטח זה.

יוליוס טומין עצמו הגיב בצחוק מלא בוז. מחקריו על סוקראטס ואפלטון פורסמו בכל העולם, ואילו המסה שלו, על הפילוסוף הצרפתי דקארט, מהווה את עיקר הספר בנושא זה שפורסם בפראג עצמה.

"אני מקווה," מעיר טומין, "שפירסום עובדה זו לא תביא להיעלמות הספר על דקארט מהספריות המדעיות באוניברסיטאות הצ'כיות."

זוהי טרגדיה של ממש. השמרנות והריאקציה הניאו־סטאליניסטית השתלטו דווקא על צ'כוסלובקיה, שהיתה מאז ומתמיד נושאת מורשת החירות באירופה המזרחית.

מה לאימרי רון ולצ'ילה?

עשרות סקרנים טילפנו לבעל מדור זה בתהייה, מה ראינו לפרסם את תמונתו של ח"כ אמרי רון? הרי מדובר במדור העוסק בעניינים בינ־לאומיים!

ובכן, די ברמזים, הגיע הזמן לחשוף את האמת.

ח"כ אימרי רון
מת על פינושט

האשמנו את ח"כ רון באהדה אידיאולוגית למישטרו של אוגוסטו פינושט בצ'ילה. ח"כ מפ"מי מגלה זיקה לרוצחו של סאלבדור איינדה? מפ"ם היתה נשבעת בשמו של איינדה!

תשאלו אותו.

אמור ל' מי פרקליטך

פרקליטו הצרפתי של יצחק רבין, ז'אן־באפטיסט ביאו"ה, מכחיש שהוא פאשיסט.

הוא היה לוחם אנטי־נאצי, גוליסט מושבע, ולחם בדה־גול רק אחרי בגידתו בעניין אלז'יר.

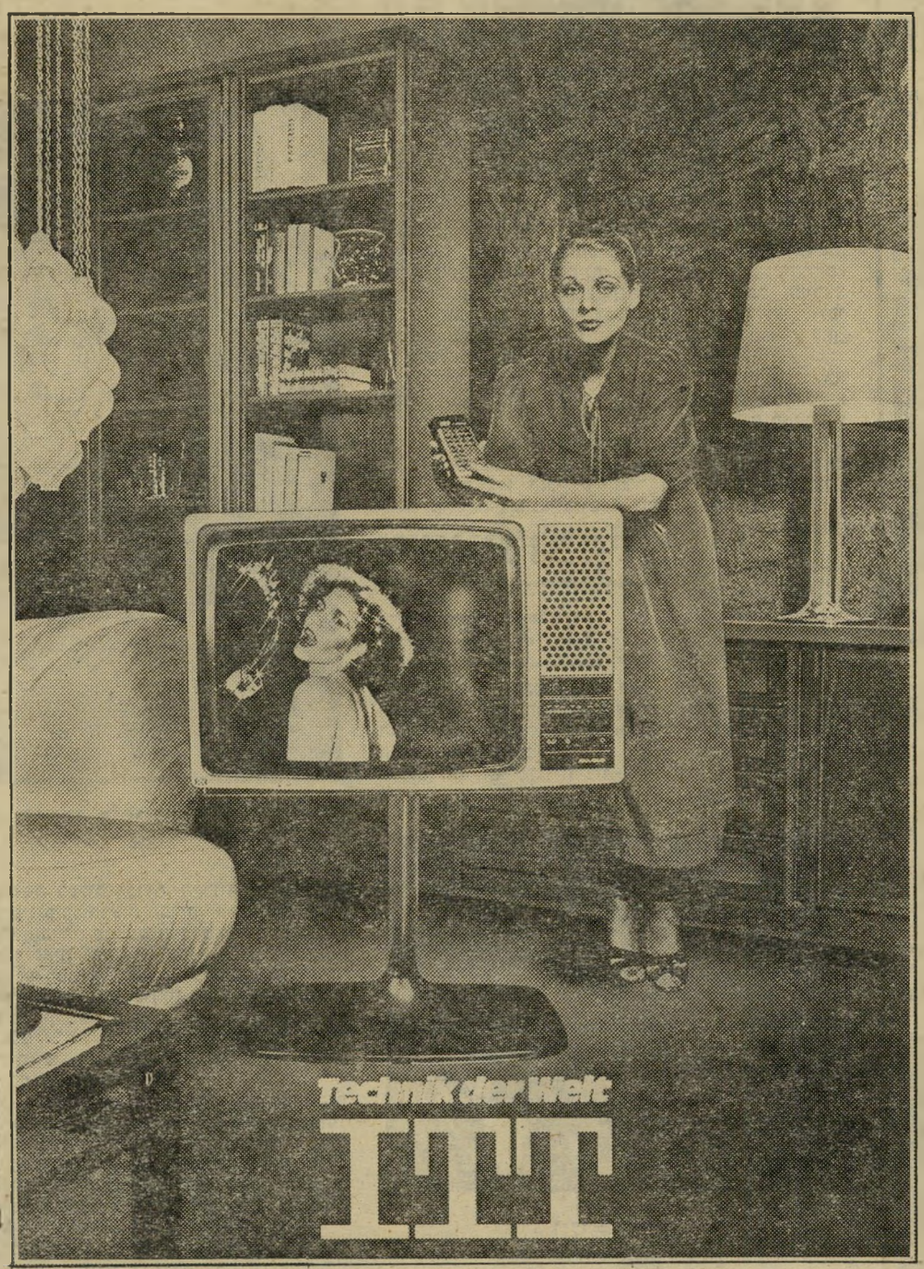

ח"כ יצחק רבין
פרקליט מתאים

כלומר, לא מדובר בפאשיסט של שנות הארבעים, אלא בתומך האו־אה־אס הניאו־פאשיסטי בשנות ה־חמישים. איש־ימין מכובד, הראוי בהחלט לייצג את איש תנועת־העבודה, ידיד שליטי ארגנטינה. פרקליטו הישראלי של רבין הוא איש־אמונו של ח"כ שמואל תמיר, איש חרות בעבר ובעתיד.

אמור לי מי פרקליטך, ואומר לך מי אתה.

10% מהאנשים
הקונים ITT-שאוב לורנץ הם עשירים.
90% הנותרים הם-נבונים.

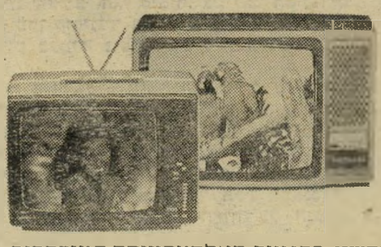
ITT שאוב לורנץ היא
טלויזיה צבעונית יקרה.
אולי גם
היקרה ביותר בשוק.
כולם יודעים כי
ITT שאוב לורנץ
הינה
הטלויזיה הצבעונית
הטובה בעולם.
העשירים קונים אותה
כי הם יכולים
להרשות לעצמם
את הטוב ביותר.
הנבונים קונים אותה
כי הם יודעים
שאינם מספיק עשירים
כדי לקנות טלויזיה
זולה.
ITT שאוב לורנץ היא
טלויזיה אמינה
וללא תקלות.
לכן ההשקעה בה
מחזירה את עצמה
באיכות
לאורך שנים.

ITT

שאוב-לורנץ

היבואן הבלעדי כ.ע.ר בע"מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים בעולם

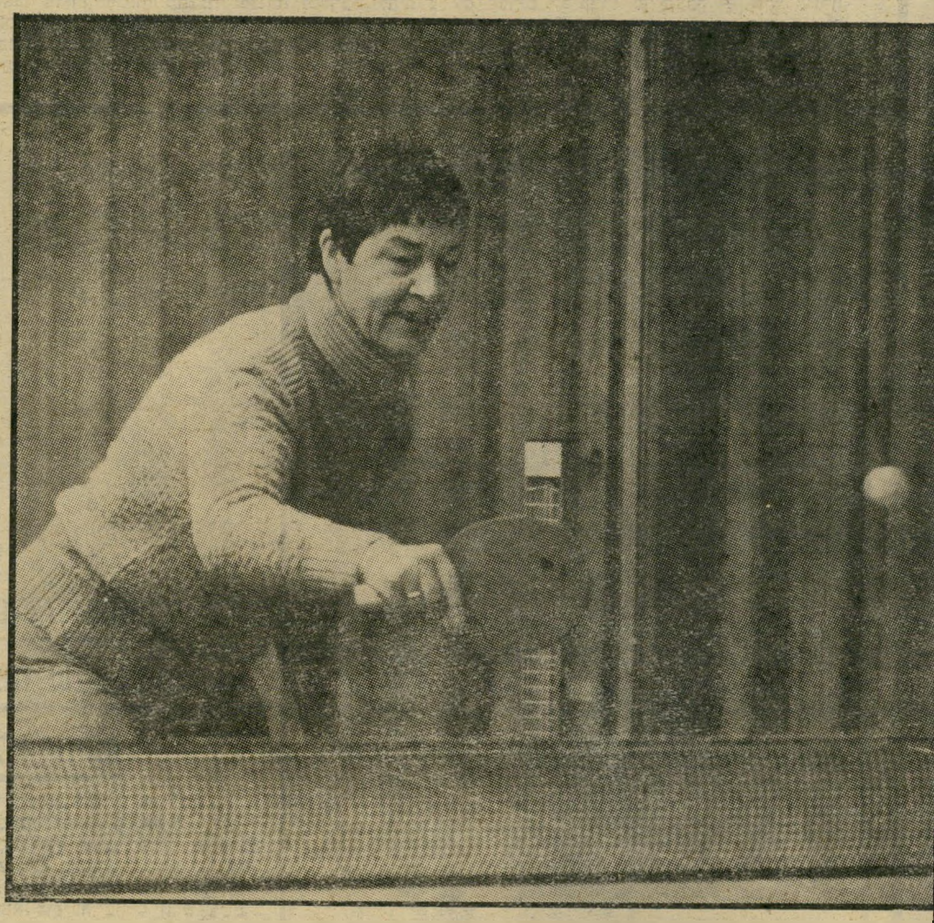
ויגדיס פינבוגאדוטיר: אוטוגרפים ל"לדי איסלנד

נשיאתה החדשה של איסלנד, ויגדיס פינבוגאדוטיר, היא אשה נאה ובעלת עיניים תכולות ועליזות. אהבתה לילדים והזמן שהיא מקדישה להם הפכו לשם דבר, למרות שהיא עצמה מעולם לא ילדה. וינדיס (50) התגרשה לפני עשרים שנה, אך לא ויתרה על ילדים ואימצה לה את אסטרידור, שהיא היום בת שש. בתמונה היא נראית ברחובה של רקיאוויק, הבירה, כשהיא מחלקת אוטוגרפים למעריצים צעירים. מכיוון שאין ברחוב שולחן־כתיבה, היא נעזרת בגבו של אחד מהם.

קארל גוסטאב: המלכות על הכחפיים

מלך שוודיה, קארל גוסטאב, מקדיש יותר זמן לבני־מישפחתו ולחופשות מאשר למלוכה ולענייני המדינה. אבל הפוליטיקאים שלו מרוצים מן החופש שהוא מעניק להם. הוא ורעייתו, סילבייה, מרבים להסתובב באירופה ולבלות עם הזוגות המלכותיים הצעירים האחרים: סופי וקארלוס (ספרד), מרגארט והנריק (דנמארק), ועם ילדיהם.

האנלורה שמידט: מיכתבי אהבה כל בוקר

האנלורה שמידט, רעיית ראש־ממשלת גרמניה המערבית, הלמוט שמידט, ידועה בפי מקורביה בשם החיבה לוקי. עיתון גרמני, שרצה לעשות פיקאנטריה על־חשבון הנשיא הנבחר ורעייתו, שאל אותה: האם זה נכון שהיא מתעבת שם זה ומדוע. תשובתה היתה „לא". שאלה שנייה לגברת שמידט: „האם זה נכון שהיא ובעלה מחליפים ביניהם מיכתבי אהבה פרטיים בכל בוקר? גם במיקרה זה תשובתה היתה „לא". לעומת זאת על השאלה האם המישחק החביב עליה ביותר הוא פינג־פונג שולחני? ענתה „כן".

הנסיך הקטן: אמא מצפה לילד

פני המלאך האלת והמבט המשתאה שייכים לפיטר אנדרין פיליפס, בנה הבכור של הנסיכה אן, בתה של המלכה אליזבט. לפי הודעת ארמון באקינגהאם מצפים אן ובעלה, מארק פיליפס, לילד שני. אחרי השמועות על גירושיהם, בשורה זו היא מהפך.

אנשים בעולם

גרסה גאדבו: האלוהית החל׳טה להיות אנושית

אחרי 38 שנים של בריחה מתמדת מעין־המצלמה, כשהיא מתהמקת מצלמים שבקושי זיהו אותה ברחוב, מדירה רגליה מהצגות בכורה ומסרבת להיפגש עם חברים למיקצוע מן העבר — היא חוזרת. גרטה גארבו נאותה להופיע על הבד בגיל 76, מאחר שהתפקיד לא יסתיר את גילה. מאז הופיעה לאחרונה בסרט האשה בת שתי הדמויות (1941 — בתמונה הימנית), צולמה לאחרונה כשהיא נופשת באיים האטיליים (בתמונה השמאלית).

הארי מדבד: התרנגול החמוץ

הארי ומייקל מדבד הם שני אחים שהחליטו להוציא לאור ספר בשם: פרסי תרנגול ההודו המוזהב. בספר זה מנו השניים את מאתיים הסרטים הגרועים ביותר שנעשו אי פעם. למרות שהגדול ביניהם הוא בן 31 (בתמונה כתרנגול־הודו), והצעיר, הארי, הוא בן 20. הם מתכננים ספר פיקאנטי נוסף: שיאי נפל ברפואה.

שירלי מקליין: מה שבו דרק לא יזדעת

בת 46, זוהרת, אם לבת אחת בשם סטפאני, נשואה מזה עשׂרים ושש שנים לסטיב פארקר, היושב ביפאן, שומרת שירלי מקליין על חידושים לבקרים. היא מופיעה בסרט חדש בשם זוגות אוהבים, פעילה פוליטית וכותבת נון־סטופ. ההערה הׂשנונה האחרונה שלה כוונה ישירות לבו דרק, כשנשאלה לדעתה עליה. „בו אינה יודעת מספיק כדי לדעת מה לשאול.״

לי שטראסברג: כבוד למאסטרו

מאז 1947, כשנפתח אולפן־השחקנים במנהטן, העמיד לי שטראס־ברג תלמידים שצברו 387 פרסי אוסקר, טוני ואימי. כל הזוכים הללו החליטו לעשות למאסטרו חגיגה וקשה לזכור משהו זוהר יותר ממנה. בין הנוכחים אשתו אנה (בתמונה למעלה) בתו, השח־קנית סוזאן (בתמונה התחתונה מימין) בנו, ג'ון, מירה לדראמה, ורעייתו סאברה (בתמונה התחתונה).

ג'ון באיז: תנו לרגן סיכוי

הזמרת ג'ון באיז אירחה בביתה בקליפורניה את חתן פרס נובל לשלום, שון מקבראייד. הפאציפיסט האירי בן השבעים ושש הגדיר את סיכוייו של רגן לפעול למען השלום כך: „רגן זקן מקארטר ולכן אין לו מה לפחד שיאשימו אותו כי הוא ליבראל, קומוניסט או פחדן." באיז לא השתכנעה, אבל הסכימה לתת לו סיכוי.

סידני רום: הגיע־הזמן להיות שחקנית

הכוכבת היפהפיה, סידני רום, החליטה לעזוב את רומא ואת בעלה, אמיליו לארי, לטובת לוס־אנג'לס. היא לא טרחה להזים שמועות שקשרו את שמה לחוליו אגיליסיאס, אך לא אישרה כי זו הסיבה למעבר אל היבשת החדשה. היא הצהירה כי בגיל 34 נמאס לה להיות יפה ושותקת. היא התחילה לשיר ואפילו להקליט, והעיקר, הודיעה כי „בגילי הגיע הזמן להיות שחקנית".

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

אין לנו

בשבוע שעבר, לגמרי לגמרי לא במיקרה, יצא לי לראות ולשמוע את מזל"ל ההסתדרות, ירוחם משל, ואת שר־האוצר, מר ייגאל הורביץ, מספרים האחד לשני על הצרות שלהם, ונותנים לקהל של מועצת פועלי תל־אביב להאזין. בין השניים, בתור שופט, ישב דוב בן־מאיר שהוא המזכיר של מועצת־הפועלים, בן־מאיר היה אובייקטיבי מאוד. הוא קרא למזל"ל ההסתדרות „החבר" ירוחם משל, וגם לשר־האוצר הוא קרא „החבר" ייגאל הורביץ. עלילה כזאת עליו הורביץ בטח לא שמע כבר מזמן.

בדיוק לידי עמד שומר־ראש אחד של הורביץ, שהאקדח שלו כל הזמן דקר לי בכתף. שומר־הראש היה מודאג מאוד, בייחוד מהצלם שעמד מאחורי הורביץ וצילם את הקהל מעבר לכתפו. לעומת זאת לא היה שומר־הראש מודאג מגברת אחת לא־צעירה, שהתחילה לצעוק על הורביץ: „עגבניות, עגבניות, רק על עגבניות אתה יודע לדבר. מה עם הבשר, מה עם ה..." בנקודה הזאת התברר שמה שלא מדאיג את שומר־הראש מדאיג את כבוד השופט, והאדון בן־מאיר נתן הוראה לסדרנים להרחיק ביד־ברזל את הגברת עם העגבניות מהאולם.

כל הסיפור לא היה שווה סיפור, אם לא היה ייגאל הורביץ אומר שני משפטים חשובים, שדווקא עליהם לא סיפרו העיתונאים שסיפרו על כל הדברים האחרים. כשהרגיז הקהל את הורביץ עם הצעקות שלו על העשירים של הליכוד, סתם לו הורביץ את הפה במישפט אחד קולע: „אל תספרו לי על העשירים של הליכוד. את העשירים עשתה מפא"י ועשתה מיפלגת העבודה. אני אז הייתי שם, ותמכתי בזה." זה מישפט אחד.

המישפט השני, זה לא פעם ראשונה שיגאל הורביץ משמיע אותו, אבל כדאי להתייחס אליו. איזה מומחה ליחסי־ציבור בטח הסביר להורביץ, שלציבור כבר אין סבלנות ל„קיצוץ בבשר החי" ול„אין לי", והמציא לו סיסמה קצרה חדשה, כי הורביץ לא יכול בלי סיסמה: „לכול־נו יש אותן המניות במדינה הזאת." את המישפט הזה אמר ייגאל הורביץ גם שם, במועצת פועלי תל־אביב.

ובכן, חבר ייגאל, צר לי להודיע לך, אבל אין שחר לסיפור החדש הזה עם המניות. פשוט אין. חברת מניות, כידוע, זה מין תאגיד שבו לכל חבר יש כמה מניות, שמקנות זכויות. כאשר יש לשני אנשים אותן המניות, פירוש הדבר הוא שיש להם אותן הזכויות. אם זה ככה, אז מכל בחינה שלא תהיה, אין לי ול־לאנשים שישבו שם במועצת פועלי תל־אביב אותן זכויות כמו ליגאל הורביץ, חוץ מזכות אחת, אולי: הזכות לישון תחת הגשר. אנחנו, חבר הורביץ, אין לנו את הזכות להעלות את מחירי החלב כשיש לנו מיפעל לחלב ומוצריו. אנחנו, גם אין לנו זכות לאשר הוצאת מטבע מן הארץ, כשלבנים שלנו יש חשק לעשות חווה בפורטו־ריקו. אפילו את הזכות ל־היות מיליונר שאומר „אין לי" אין לנו. ואם אין לנו אותן זכויות, חבר ייגאל, סימן שגם אין לנו אותן המניות. אולי זה בסדר שזה המצב, אני לא יודע. אולי זה גזירת טבע, אולי זה בגלל שמי שיש לו חברים לא צריך פרוטקציה, ואולי זה בגלל שמי שיש לו פרוטקציה לא צריך חברים, אבל ככה זה. לא לכולנו יש אותן המניות, חבר ייגאל, אז בבקשה להחליף מהר את מישפט־המפתח הזה.

חזרה אמיתית בתשובה

תשמעו מה שאני שמעתי. כל יום שישי, ולפעמים גם במוצאי־שבת, פושה עכשיו בילוי חדש לגמרי בחברה הישראלית ההגונה. שירה בציבור. באים הצביקות והדליות והרינות, נוסעים לאט בשדרת קזוארינות, מחנים בצד ובזהירות את הקורטינות, ונכנסים לבית. שם, במקום להתחכך באיזה סלואו הגון, או במקום שרים „הזכרונות הזכרונות", זה הם שעושים את זה. הם באים עם בקבוק יין, הם מתיישבים סביב־סביב בסלון על הכורסות (והמדקדקים יושבים על הריצפה) ושרים שירי־מולדת. ונא לא להבין אותי לא נכון: זה לא קורה בסוף המסיבה, כשנשארים כל אלה שלא תפסו אף מישהו או אלה שתפסו מישהו חזק

פרשי בודיוני־יוני דוח־רים לק־רב

לעשות אורגיה חמודה שלא מזיקה לאף אחד, מה הם עושים? שרים.

כששמעתי על זה בפעם הראשונה, חשבתי שאני נופל מהריצפה. חשבתי אפילו: אולי זה רק פה, רק באיזו שכונה אחת בתל־אביב. אבל לא. מיד כשהתחלתי להתעניין התברר לי שהתופעה כללית, ועושים את זה בכל הארץ. כל מיני בחורים ובחורות טובים מאוד, בדרך כלל כאלה שכבר על גיל שלושים הם מדי. לא, זה בא במקום המסיבה. זה מה שמשגע אותי בכל העניין. הם מההתחלה באים רק בשביל זה. לשבת ביחד בסלון, כתף־אל־כתף־אל־כתף, להתנועע בשקט לקצב השירים, לפעמים לי־מחוא כפיים, ולשיר.

וגם זאת שמעתי, שהעסק כבר די מאורגן. הנה, יש אחד, יוצא קיבוץ, שבא עם אקורדיון, ותפקידו לתת לשירה הזאת בציבור את הגוון האותנטי, כי הוא יוצא קיבוץ ויש לו אקורדיון. עסקים מאוד טובים הוא עושה עם האותנטיות שלו, היוצא־קיבוץ הזה.

אתם תופסים מה זאת אומרת? אחרי שבוע של הנחלת מיפעל ויחסי־ציבור, מכירת טלוויזיות צבעוניות ועריכת־דין, דקורציית־פנים ותיכנון־גנים, בקיצור, חיים לא־קלים, מתלבשים הצביקות והדליות והרינות בעממיות, עם חולצות בחוץ, נוסעים בעממיות לאיזו וילה עממית, מתיישבים בסלון העממי, בצל האוריגינלים העממיים, ושרים, שרים, שרים.

והם שרים את כל השירים הישנים והטובים: „פרשי בודיוני־יוני־יוני דוח־רים לק־רב", וגם „ליבלבו אגס וגם תפוח, וקטיושקה אז יצאה לשוח", וכן כל מיני „שטה שטה", „נמה נמה", „קמה קמה" ו„למה למה". בדיוק כל השירים שהם שרו אותם לפני חמש־עשרה־עשרים שנה בתנועה, כשישבו עם חולצה כחולה והיא עלתה על כל העדיים, מסביב למדורה עם הפינג'אן, ושרו על פלמ"חניק ושמו דודו, הוי דודו, הוי דודו.

אז מה זה צריך להביע כל העסק המוזר הזה? למה הם עושים את זה, האנשים האלה מבית־הכרם, רמת־אביב ו־אחוזה? מה חסר להם בחיים היפים והמסודרים שלהם, בלי שום מרכאות? מה זה נותן להם שהם שרים שוב, אחרי הרבה־הרבה שנים, את אותם שירים שהיו כל־כך נחמדים ורומנטיים ומה־לא כשהיו בני שש־עשרה?

אם זה לא חזרה־בתשובה, אני לא יודע מה זה חזרה־בתשובה. האנשים האלה חוזרים בתשובה אל עצמם. לא אל היהדות, ברוך השם. גם לא אל הערכים הסוציאליסטיים הנעלים שעליהם היו משוחחים בקן של התנועה לפני התחלת השירה. גם לא אל ארץ־ישראל הישנה והטובה וטיולי פסח למצדה. לא, אל עצמם הם חוזרים בתשובה, האנשים הטובים האלה, הצביקות והדליות והרינות, הם מתאהבים שוב בעצמם, באיך שהם היו לפני חמש־עשרה ועשרים שנה. ערב אחד בשבוע הם עוצמים קצת את העיניים וסותמים קצת את האף, שוכחים מהטלוויזיות הצבעוניות, מהמשרתת הפיליפינית ומהאוריגינל של שמואל בק, וחוזרים בתשובה: אל התקופה שהאהבה היתה אהבה והמדריך היה מדריך, שהספסלים היו מעץ והחולצות היו מכותנה. אבל בייחוד אני חושב שהם חוזרים בתשובה אל התקופה שבה עוד עשו ביד.

מט סנדלרים

מה אני יכול לעשות? אני מנסה בכל הכוח שיהיה לי איכפת מזה שמשלמים שלושים מיליון למישפחה מפונה מפיתח־רפיח, מנסה, מנסה, ולא הולך לי. ממשיך להיות לא איכפת לי במיל. אני יודע שזה על חשבוני ועל חשבונך, ואני יודע שזה על חשבון מישפחות המצוקה ועל חשבון החוב הלאומי. אני יודע שהם נישלו בדואים וניצלו בדואים ונשאו את שם הביטחון לשווא. הכל אני יודע, ולא ממשיך להיות לא איכפת לי במיל.

מה שאיכפת לי, ששחקני השח לא למדו שום דבר ממה שקרה להם במערכה הזאת. יושבים להם השחקנים ומשמיכים לשחק שח עם עצמם, כאילו כלום לא קרה. כולם שם, בעסק הזה. בגין עם אלוני־מורה ורבין עם רצועות הביטחון, פרס עם קדום ומאיר תלמי עם רמת־הגולן. לוקחים ישראלים, שכל מה שיש להם בראש זה עבודת־אדמה, רמת־חיים, ומיליון שקל בבנק שיהיה לילדים ממה לקנות דירה, ומזיזים אותם על הלוח. זה מזיז את הפיונים שלו על המשבצות השחורות, וזה מזיז את הפיונים שלו על המישבצות הלבנות. זה מזיז את הרצים באלכסון, וזה מזיז את הצריחים רק בקו ישר. המלך הולך משבצת אחת לכל כיוון, והמלכה נעה חופשי־חופשי. הפרשים מדלגים מעל כל

הפיונים בקופסת־הזהב

המיכשולים, מחפשים מישבצת קרקע נוחה בשביל לנחות עליה.

אז מה אם הפסידו במערכה הזאת על פיתחת־רפיח כמה מאות פיונים? יש קופסה יפה בשביל לשים בה את הכלים שמורידים מהלוח. קופסה מזהב. שמים אותם בקופסה, וסוגרים את המיכסה. הפיונים מרגישים שם טוב, כי זו קופסה מזהב. יש עוד הרבה קופסות מזהב, והזהב לא מהכיס שלהם, של שחקני השחמת. הם משיכים לשחק עם התיאוריות שלהם, עם ההגנה ההודית והפתיחה הסינית, מט סנדלרים וחייל המלך.

חבר נחמד מאד

שמוע־שמעתי את ח"כ אמנון רובינשטיין משתתף ברדיו בשיח־חכמים כלשהו. פשוט שיפשפתי את אוזני למשמע הדברים. לא להאמין. ח"כ אמנון מדבר ממש כאילו לא עברו ארבע שנים, שלושים פלגי ד"ש, שני שרי־אוצר ואחד שלום קטן. עוד פעם כל הקישקושים של ד"ש. עוד פעם טוהר הכפיים ושינוי שיטת הבחירות, עוד פעם סגולות המנהיגות וחשיבות הדוגמה האישית. הדברים שתמיד מחזיקים מעמד, אפילו בצוק העיתים הקשה ביותר.

יש לי חבר אחד, שמספר שבגיל עשר זרקו אותו מהצופים. חבר נחמד מאוד. לפעמים אני חושב לי: איזה מזל שזרקו אותו מהצופים בגיל עשר. יצא לי מזה חבר נחמד. אם לא היו זורקים אותו בגיל עשר, עוד היה יוצא ממנו ח"כ אמנון רובינשטיין.

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר **מרדכי זידמן**

הוצאת רשפים

ה ג י ע !
ונמצא במכירה

PENTHOUSE

נובמבר 80'

PET OF THE YEAR

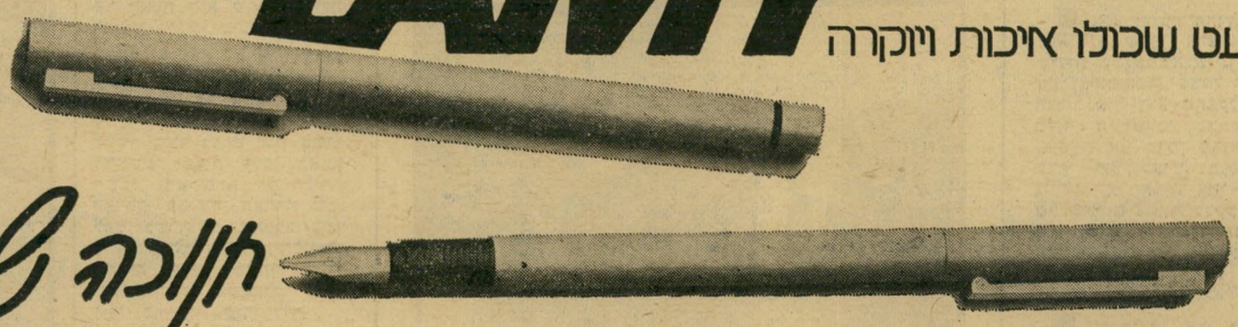
גיליון מיוחד

הפצה בלעדית
סטימצקי

שיטות לגילוי העתיד
ספר על ספרהלוגיה
(כל אדם ומיספר מזלו)
סך של 81 שקל.
„ספר על הטמון בספר הקפה"
סך של: 75 שקל
קלפים עם הסברים בעברית
סך של: 30 שקל.
גל־אור, ת.ד. 37612, תל־אביב, מיקוד 37680, טל. 03־229862.

LAMY

עט שכולו איכות ויוקרה

תענוג שמח.

להשיג בחנויות המובחרות למכשירי כתיבה • המפיצים: מפיצי דרפטון בע"מ. ירושלים. טל. 02-715315

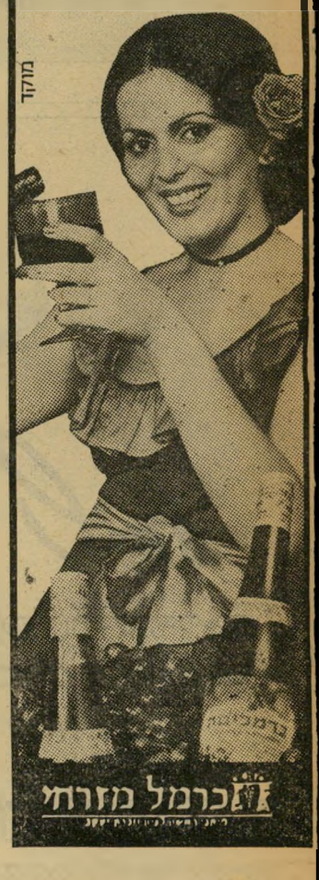
לנעלים של רוזי תכנסי מהכניסה הצפונית. Rosi בדיזנגוף סנטר.

כרמליטה,
סנגריה,
זה מה
שדיבר,
חסר
אצלכם
בחגיגה.

היפכו
את כרמליטה
למשקה אישי
העשוי בסגנון
שלכם, לאנשים
שאתם אוהבים.
שתו והגישו
כרמליטה סנגריה
קר או חם, לבה,
בזוגות, במסיבה
ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר
עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר
טבעי. פירות העונה וקינמון
לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח,
פלחי לימון, או פרי הדר אחר,
פלחי תפוחי עץ, וקינמון
לפי הטעם.

מוקד

אנשים

עזר וייצמן יצא מחרות כמו ממיקווה, והמתנחלים

מפיתחת־רפיח מחפשים עורך־דין בדואי

■ לא רק השר **יצחק מודעי** טועה בשמות. כאשר ביקר ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, בארצות־הברית, פירסם ניו־יורק טיימס תמונה של בגין, וג'**ימי קארטר**, כאשר מאחוריהם עומדים שר־החוץ האמריקאי **אדמונד מאסקי** והשליח המיוחד לשיחות האוטונומיה, **סול לינוביץ**. אך מתחת לתמונה של לינוביץ כתב העיתון, בטעות, כי זהו שר־ההגנה לשעבר של ישראל, **עזר וייצמן**. כך זה יצא במהדורה הראשונה של העיתון. במהדורה השניה תוקנה הטעות. והכיתוב מתחת לאותה תמונה היה מדוייק.

■ יועץ ראש־הממשלה לעיתונות **דן פתיר** הצליח בביקור האחרון בארצות־הברית לעשות את הבלתי־אפשרי. הוא אירגן לבגין ארוחת־צהריים, שבה אסף תחת קורת־גג אחת את הנשיאים של כל רשתות הטלוויזיה בארצות־הברית, עורכי השבועונים, המוציאים־לאור והשדרים, שכולם מתחרים בכולם, ועדיין איש לא כינס אותם בצוותא לארוחה אחת. נשיא רשת הטלוויזיה אי־בי־סי, **ליאונרד גולדנסון** היה המזמין, וכל הקרואים, מצמרת הסולם ועד תחתיתו, וביניהם שדרים בעלי שם בינלאומי, באו. **וולטר קרונקייט, ג'ון צ'אנסלר וברברה וולטרס**, שכולם משדרים את החדשות באותה שעה בערוצים מתחרים, הפגינו נוכחות. אל פתיר פנו לפני הסעודה ואמרו לו כי המזון הוא כשר למהדרין, היינות הם מתוצרת כרמל מיזרחי והבעיה היחידה שיש למארגנים היא אם להזמין רב, כדי שיברך את בירכת מוציא־לחם. אמר להם פתיר: „על זה אפשר לוותר הפעם."

■ אחת השאלות שנשאל בגין באותה הזדמנות היתה מדוע יש בישראל אינפלציה חמורה כל־כך. השיב בגין: „על־ידי ניסים."

■ ג'ון צ'אנסלר שאל את בגין איך הוא היה רוצה להיזכר בהיסטוריה. השיב ראש־הממשלה: „זוהי הפעם הראשונה שאני נפחד משאלה זו, אך האמת היא שהייתי רוצה להיזכר כאדם ישר."

■ בבירת ארצות־הברית נבנה בניין חדש לשגרירות הישראלית, על שטח שהוקצב על־ידי האמריקאים. ביוני '77, כאשר ביקר מנחם בגין בפעם הראשונה בבית הלבן באופן רשמי, הוא התם על חכירת האדמה. בביקורו האחרון שם, לפני כשבועיים, התכבד בגין בהצמדת המזוזה לדלת־הכניסה. המזוזה נשלחה במיוחד על־ידי מישרד־החוץ הישראלי, ונקנתה במשכית בירושלים.

■ שגריר ישראל בארצות־הברית, **אפרים** („אפי") **עבדין**, היה מרוצה למדי ממישרדיה החדשים של השגרירות, אך חסרים לו אמבט ומיקלחת הצמודים ללישכתו. הוא הזמין אצל הקבלן שינוי.

■ הרמטכ"ל רב־אלוף **רפאל** („רפול") **איתן**, שזכה בתרמוס בהגרלת מגן־דוד־אדום, שנערכה בשבוע שעבר, ומבקר המדינה הד"ר **יצחק נבנצאל**, שזכה בשמיכה, עדיין לא באו לקחת את זכיותיהם.

■ כאשר שאל ח"כ המערך הרב **מנחם הכהן** את ח"כ עזר וייצמן איך הוא מרגיש אחרי שזרקו אותו מחרות, ענה וייצמן: „טהור כמו אחרי המיקווה."

■ בשיחה על קיזוזים, ש־נערכה בסיעת המערך בכנסת, אמר ח"כ **זאב כין**: „**אבא אבן** חוזר היום מחוץ־לארץ. ואינו נוסע מחר. צריך לנצל את היום הזה."

■ בחדרו של ח"כ **עוזי ברעם**, מזכיר מיפלגת־העבודה בירושלים, ומתומכי **שימון פרס**, תלויה על הקיר תמונתו של **יצחק רבין** לצד תמונה ענקית של **דויד בן־גוריון**. כאשר נשאל: „האם אתה שתול?" השיב ברעם: „ככה קיבלתי את הלישכה, ו־החלטתי שאני לא מוריד תמונות."

■ הברקת השבוע שייכת לשר־הפנים, הד"ר **יוסף בורג**. הוא אמר: „זה היה שבוע של פרו ורבו. הערבים פרים ואנחנו רבים. פרו פירו־שו פרס, רבין וייצמן, ורבו פירושו וייצמן, רבין ופרס."

■ העימות בין כתב הטלוויזיה **ישראל סגל** והמרואיין, הרב הראשי **שלמה גורן**, בתוכנית מוקד, לא היה המיפגש הראשון בין השניים. סגל, בחור־ישיבה לשעבר, היה בצבא סמל־דת. מפקדו היה הרב הפיקודי של פיקוד־הדרום, גורן. סגל ביקש להשתחרר מן התפקיד. הוא בא אל הרב גורן ואמר לו כי שוב אינו דתי. ענה לו הרב: „בפקודות מטכ"ל לא כתוב שסמלדת צריך להיות דתי," ודחה את בקשתו. מאוחר יותר הצליח סגל להשתחרר מן התפקיד.

■ מדוע התלחש שר־האוי**גאל הורביץ** עם מזכיר ההסתדרות בירושלים, **ניסן חרפז**, במשך כל זמן הנאומים בכנס עובדי־המדינה שהתקיים השבוע בירושלים? מסתבר שהרפז תירגם להורית את דבר נציג האיגודים המקצועיים, שדיבר באנגלית, שפה שהורביץ אינו שולט בה.

■ בבוקר־ראיונות של שבתתרבות בתל־אביב סיפרה עורכת דבר, **חנה זמר**, על זוג מתנחלים שפונה מאבו־רודס וקיבל פיצויים שמנים, ועכשיו הוא מפונה מפיתחת־רפיח ומקבל פיצויים שמנים עוד יותר. לדברי זמר, מתכונן הזוג להתנחל עתה בשומרון.

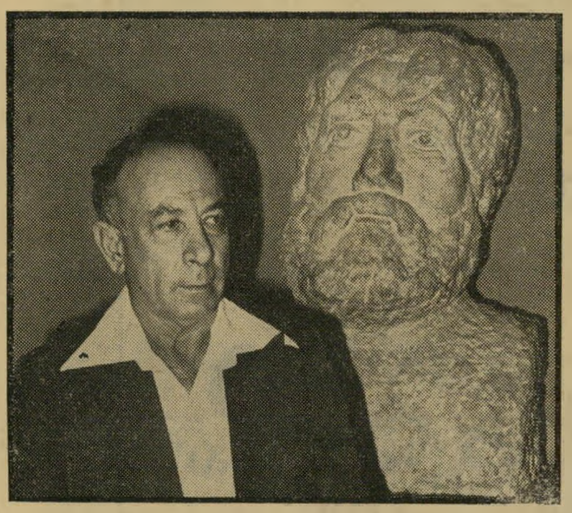
■ באותו בוקר נערך ויכוח על פינוי מתנחלי פיתחת־רפיח. ח"כ המערך **אברהם כין־עוז** („כצלה") מקיבוץ נחל־עוז ניסה להצדיק את הפיצויים הגבוהים שהובטחו למתנחלים. קרא אחד הנוכחים, כי המתנחלים ניצלו עבודה בדואית זולה. כעבור כמה דקות ניסה כין־עוז להסביר מדוע מקבלים עורכי־הדין של המתנחלים שכר־טירחה בסך 300 מיליון לירות עבור טיפול בפרשה. העירה חגה זמר: „אולי אפשר למצוא עורך־דין בדואי זול?"

■ מי שחשב כי מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, **טוביה סער**, משקיע שעות רבות בטיפול בשערו, שהפך כבר לסמל המיסחרי שלו, טעה. סער, שבניגוד לדעות הרווחות בציבור אינו מושח שערו בברילנטין, מרטיב אותן במים בילבד. מי שדואגת לתסרוקתו המפורסמת אינה אלא אשתו, **מדי**. היא מספרת אותו בכל חודש בביתם. „זה הולך אצלי כל־כך מהר שטוביה תמיד מעיר לי: מה, כבר גמרת לטפל בי?" מסבירה מדי בחיוך. הדבר התחיל בתקופה שבה היה סער דובר מישלחת ישראל באו"ם, ועל הפרק עמדה ההחלטה לגנות את הציונות כתנועה גזענית. סער היה עסוק עד מעל לראש, ולא הספיק להסתפר. כשהעירה לו אשתו על כך, אמר לה סער: „אז תספרי אותי את?" מדי ניסתה, והנסיון הצליח.

■ איש מישרד־החוץ, **אלי תבורי**, שחזר ארצה אחרי שירות של שמונה שנים בלונדון ובקופנהאגן, נשאל על־ידי חבריו איך הוא מתאקלם בביתו הירושלמי. התשובה: „נהדר! אני עדיין מרגיש את עצמי בחוץ־לארץ, בגלל הניקיון. לא תאמינו איזו פלוגה של פועלים דואגת ללקק ממש את הרחוב שלנו ולפנות את האשפה בדייקנות." כשנשאל היכן הוא גר, השיב: „מול הבית של **טדי קולק**."

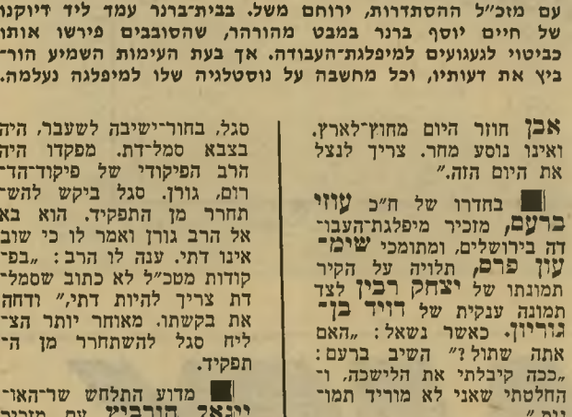
■ בישיבה של עיריית ירושלים, כאשר שאלה ח"כ **תמר אשד** את סגן־ראש־העיר **דויד ברגמן** איך מצטרפים למועצה הדתית, השיב לה: „פשוט מאוד, את רק צריכה לבקש כיפה מסגן ראש־העיר אלעד פלד."

■ כאשר שוחח באותה ישיבה נציג מפ"ם בעיריה, **איתן מזניק**, עם מישהו, העיר לו פלד: „הרבנים מתבקשים לדבר בשקט."

יגאל הורביץ

שר־האוצר בא למועצת פועלי תל־אביב, כדי להשתתף בעימות עם מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל. בבית־ברנר עמד ליד דיוקנו של חיים יוסף ברנר במבט מהורהר, שהסובבים פירשו אותו כביטוי לגעגועים למיפלגת־העבודה. אך בעת העימות השמיע הורביץ את דעותיו, וכל מחשבה על נוסטלגיה שלו למיפלגה נעלמה.

ג'ודי מוזס

בתו בת ה־22 של עורך ידיעות אחרונות, נוח מוזס, באה עם אביה למסיבה לכבוד צאת ספרו הראשון של איש „הטלפון האדום", צבי רימון, שכתב בצהרון במשך 11 שנה. כאשר ראה האב צלם בסביבה אמר: אני לא רוצה שבתי תתפרסם." ג'ודי, שהיא סטודנטית באוניברסיטת תל־אביב, כותבת לעיתים בעיתון של אביה.

אביבה בנאי

אשתו של השחקן יוסי בנאי, נוכחה בהצגת־הבכורה שלו כאשר באו ידידיו הרבים כדי לברכו ולספר לו כמה נחמו. אחרי המופע ניגשו אל בתל־אביב, ועם תום ההופעה עמדה לצידו בחדר־ההלבשה, בנאי כל ידידיו הוותיקים, וללא מילים חיבקו ונישקו את השחקן הוותיק, שהתרגש מאוד, וגם הוא לא יכול היה לדבר. בתמונה משמאל מעניקה התמלילנית נעמי שמר חיבוק חם ליוסי, וכל מה שיכולה היתה לומר לו היה: „נהדר, נהדר, נהדר.״

■ אחרי שפלד הציע את מלניק כחבר המוסד הדתי, הכריזה **בתיה וישיץ**, מנהלת המחלקה לשירותי־מישפחה־ו־קהילה: „אם זה ככה, אני אסרוג לך כיפה יפה מאוד!״

■ בדיון בכנסת על חוק־הבטחת־ההכנסה התעורר ויכוח על נעמ״ת ודפי זהב. ח״כ זאב כץ דיבר על מעונות־היום של נעמ״ת, ומנה כמה שמות שלהם. העיר לו ח״כ **יחזקאל פלומין**: „אפשר להביא לך את דפי זהב?״ השיב לו כץ: „שם לא מופיעה נעמ״ת, ידידי חבר־הכנסת פלומין. תראה מה קרה לך אחרי חודש של העד־רות מקוזזות! אתה מאבד את הקשר עם ישראל, אתה לא יודע שנעמ״ת אינה למטרות רווח, ואינה מופיעה בדפי זהב? אני מתפלא עליך!״ את־רי שפלומין נעלם לכמה דקות מהמליאה, העיר כץ: „אני רואה שפלומין הביא את דפי זהב. אני רוצה להגיד לו ש־תהליך ההתאקלמות שלו מהיר ביותר.״

■ ח״כ **מרדכי ויר־שובסקי** אמר על חוק־האג־טומיה־והפתולוגיה: „צריך ל־הוסיף סעיף לחוק האומר: ׳חוק זה ייכנס לתוקפו עם ביאת המשיח,׳ וזה כדי לרצות את החרדים ולהציל את הרפו־אה ממכת־המוות שינחית ע־ליה חוק זה.״

■ על פרשת הצ׳קים של ח״כ יצחק רבין אמר ויר־שובסקי: „את ההדלפה עשה אולי מחנה פרס, כדי שיחשבו שמחנה־רבין עשה זאת, כדי שמחנה־פרס ייצא כאילו הוא עשה זאת, וכך הלאה והלאה.״

■ יועץ הנשיא לענייני ערביים, **כאמל מנצור**, סי־פר בערב־ראיונות כי אל הנ־שיא **יצחק נבון** מגיעות ל־עתים בקשות מוזרות. תושב אחד מבית־צפאפא כתב לנשיא כי אשתו נכנסה לחדר־לידה והורדמה אחרי שהתעוררה נת־נו לה המיילדות ילד. „מאיפה אני יכול להיות בטוח, אדוני הנשיא, שלא היו שם עוד שניים או שלושה ילדים?״

■ באחת המסיבות השבוע ישב הפיזמונאי **דידי מנוסי**, ובעזרתה של **דיתה**, אשתו של השחקן **שלמה כר־שביט**, הרכיב ממשלה חד־שה: ראש־הממשלה: **מר־דכי** („מנשה״) **צרפתי**. שר־האוצר: **מאיר לנס־קי**, („אם היה טוב לאי־טלקים, הוא יכול להיות טוב לישראלים.״) שר־הבינוי־והשי־כון: **בצלאל מיזרחי**. שר־המישפטים: **שמואל** („סמי״) **פלאטו־שרון**. שר־הביטחון **רחבעם** („גנדי״) **זאבי**. „ב־ממשלה שכזאת יכול **אהרון אבו־חצירא** להמשיך ולה־יות שר־הדתות,״ סיכם מנוסי.

■ האמריקאים מתלוצצים בימים אלה: **וודרו ויקסון** הוכיח שאינטלקטואל יכול לה־יותר נשיא. הוא היה בעבר נשיא אוניברסיטת פרינסטון. **פרנקלין רוזוולט** הוכיח ש־אריסטוקראט יכול להיות נשיא. הוא היה אדם עשיר, ונימנה על האצולה הבלתי־מוכתרת של האמריקאים. **הארי טרו־מן** הוכיח שאדם פשוט יכול להיות נשיא, הוא היה בעבר בעל חנות לבגדים. **דוויט אייזנהאואר** הוכיח כי חייל יכול להיות נשיא. **ריצ׳ארד ניכסון** הוכיח כי גוכל יכול להיות נשיא, ו**ג׳ימי קארטר** הוכיח שהמדינה יכולה להס־תדר גם בלי נשיא.

■ שר־הבריאות, **אליעזר שוסטק**, סיפר כי הוא זוכר כיצד התחיל העיתונאי **עמום קינן** את דרכו בעיתונות. „מא־מרו הראשון דן בשאלה כיצד צדים תנין. על כך כתב קינן: ׳יושבים בסירה, קוראים את העיתון דבר ונרדמים. אחר כך בא התנין, מתחיל אף הוא לקרוא את דבר ונרדם. אז לוקחים פינצטה, מכניסים את התנין לסל והולכים׳.״

■ איפה נמצא ד״ר **טומי פרקש**, מנתח בבית־חולים שערי צדק, בשעה שלא עסק בניתוחים בשבוע שעבר? ב־חדרו של אחד ממנותחיו, **יחי־אז אמיתי**, דובר מישרד־התחבורה. השניים שוחחו על כדורגל. מסתבר שפרקש הוא חובב המישחק, ואילו אמיתי היה פעם שדר־ספורט.

■ העיתונאים במיזנון־הכנסת שמחו לחידוש המרענן. את ההודעות לעיתונות חילקה להם השבוע **דירון בן־צור** בת השנה וחצי, שבאה לכנסת עם אמה, **רות בן־צור**, דר־כרת הליכוד. האם לא מצאה מטפלת לאותו יום, ונאלצה ל־הביא את הפעוטה לעבודה.

■ יש תיקווה לכל החתי־כות המחפשות גברים רזים. מנהל הרדיו, **גידעון לב־ארי**, פתח לפני שלושה שבו־עות בדיאטה רצחנית וירד ב־17 קילוגרמים. הוא מבטיח לרזות עוד יותר.

הסביר כי ההסתדרות אינה חשובה. צעק לעברו **ניסים אלמוג**: „בעבר הכרזת על עצמך שאתה תלמידו של דויד בן־גוריון, אך מדבריך עכשיו אני רואה שהצטרפת למיסדר **זאב ז׳בוטינסקי**.״

■ כאשר נפגש מנכ״ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי״) **לפיד**, עם איש המערך, **נחום**

מיקי ברקוביץ

כוכב הכדורסל של מכבי תל־אביב, פתח חנות לבגדי־ספורט ברחוב דיזנגוף בתל־אביב. הוא הזמין לפתיחה את כל עמיתיו לקבוצה, אך בשעת הפתיחה לא היה במקום אפילו שחקן כדורסל אחד. עימו בתמונה: אשתו שלי ובתו בת השנתיים וחצי, עדי.

ענת עצמון

השחקנית הצעירה, הופתעה כאשר קיב־לה עוגת יום־הולדת ביום הולדתה ה־22. „רק לפני שבוע הפסקתי את עבודתי כעוזרת לגננת, ואני מתכוננת להשתלב בהצגת־תיאטרון בקרוב,״ סיפרה ענת. אביה, השחקן שמואל עצמון, סיפר לכל חנוכחים: „מאז שענת שיחקה בסרט הראשון שלה, שהיה „אסקימו לימון״, אני מציין בכל הז־פעת־יחיד שלי שאני אביה של ענת, והקהל אוהב את זה מאוד.״

■ מנהל מחלקת־הבידור הקל בגלי צה״ל, **מוטי שפי־רא**, נוהג לעשן מיקטרת. לפני כמה ימים גילה שזו נעלמה זו. הוא עבר בתחנה הצבאית מחדר לחדר וחיפש את המק־טרת, ללא הועיל. השבוע תלה מודעה על לוח־המודעות של התחנה וכתב בה שהמקטרת יקרה לו מאוד, ושהוא מבקש ממוצאה להחזירה לו. בינתיים הוא משגורר סיגריות מכל אחד.

■ באחת הישיבות האחרו־נות של הוועד־המנהל של רשות־השידור דובר על מידג־מים של קלפיות לקראת הבחי־רות הבאות לכנסת ולהסתד־רות. בעוד המידגמים לבחירות לכנסת השביעו את רצון כולם, התגלו למידגמים של ההסתד־רות עורך־הדין **אהרון פאפו** ו**מיכה ינון** מהמפד״ל. פאפו **פאפה**, שהוא ראש אגף־ההס־ברה בהסתדרות, ועם ניסים אלמוג, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, עבר במקום ח״כ מן הליכוד ואמר: „לא ברור על מה משוחח לפיד עם אנשי המערך. אך טובה לליכוד לא תצמח מזה.״

■ כאשר התבשר יושב־ראש התאחדות התעשיינים ב־ירושלים, **אלכסנדר רפא־לי**, שהוא נבחר כיקיר־ירוש־לים, הלך לארון הספרים שב־ביתו ושלף ממנו ספר־תנ״ך ושעון־כיס ישן ואמר: „שני חפצים אלה חייבים להימצא לידי ברגעים גורליים שבחיי. לא נפרדתי מהם כאשר לחמתי בשורות הצבא האמריקאי ב־מילחמת־העולם השניה, וכאשר פעלתי מטעם אצ״ל בארצות־עכשיו זו הזדמנות שלישית שלי להימצא לידם.״

אופירה זרקה סוכריות על האורחים וחגגה את היוחה לדודה מאושרת

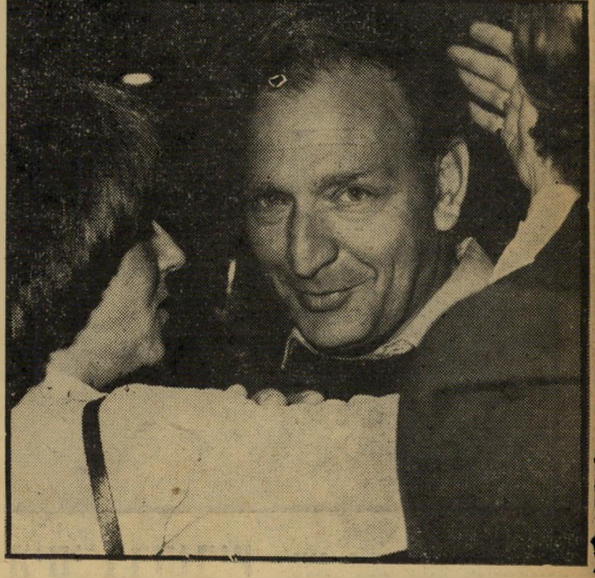

בת־אל ורדינה התלבטה מאוד בבחירת שמה של בתה הראשונה. היא רצתה שם שיהיה מקורי ושיהיה מורכב משילוב של שמותיהם של הוריה המנוחים בתיה ואליהו.

דמעות התרגשות מוחה מעל פניה של ורדינה שותפה לחיים ואבי ילדתה, משה גיא. הרומן ביניהם נמשך כמעט שנה וכעת הם מתכננים חתונה.

מבט פרטי היה לחיים יבין על כל העניין. הוא ניסה לחסיר אותו לאופירה נבון, אחותה של ורדינה. בתמונה למטה: שיחה בענייני עסקים התנהלה בין טוביה סער, משה רונן וורדינה ארז. מרבית השיחות בערב נסבו על ענייני הטלוויזיה. קשה היה להימנע מכך מאחר שהמקום שקק אנשי טלוויזיה, שבאו כולם לשמוח בשימחתם של ורדינה ומשה.

ישר מהאולפן הגיעו לשמוח בשימחתה של ורדינה כל העובדים של הטלוויזיה. בתמונה למטה: אלכס אל־דעה, חברה של רבקה מיכאלי, עם דליה מירוז.

„זה כל שאמא שלי לא זכתה להיות כאן ולראות את הבת,“ אמרה ורדינה ארז בעצב. „זה היה החלום שלה לראות אותי מסודרת ואמא לילדים.“

„איפה הנשיא?“ שאלה אחת האורחות. „למה הוא לא הגיע היום?“

„אתם באים למסיבה של ורדינה ארז?“ צעק ארז נבון בן השבע. הוא הגיע עם אמו, הנשיאה אופירה נבון, לקבלת־הפנים שערכה אחותה, במאית הטלוויזיה ורדינה, ביום הראשון בשבוע שעבר בתיאטרון ירושלים.

„למה קראת לבת שלך בתאל?“ שאל משה רונן את חברתו לעבודה. „השם הוא קיצור שמותיהם של הורי, בתיה ואליהו,“ הסבירה ורדינה.

המארחת הגאה הסתובבה בין האורחים כשבידה חבילת תמונות שלה ושל בתה הראשונה, שלכבוד הולדתה נערכה המסיבה.

„איזו קטנה חמודה,“ אמרה בהתפעלות מלכת־היופי לשעבר ריט קופר. „אם תירצי אחת כזאת, אני מוכן להציע לך את עזרתי,“ קרץ בחיוך אלכס אל־דעה, שהו־

גאוות אם

ורדינה המאושרת הסתו־ בבה בין אורחיה הרבים כשבידיה חבילת תמונות. היו שם תמונות שלה ושל בתה, שהספיקה להגיע איתה אפילו עד אילת הרחוקה. בתמונה בצד ימין מתבוננת בתמונות של בת־אל אורית קופר, מלכת היופי לשעבר של ישראל.

האב המאושר

הוא משה גיא, שותף בחברת דינמו־ מטר. את חתונתם דחו השניים למועד מאוחר יותר. משה קיבל את הגט שלו זמן קצר לפני חולדת הבת.

פיע למסיבה ללא חברתו הנוכ־ חית, רבקה מיכאלי.

בפינה אחרת של החדר עסקו טוביה סער וחיים יבין בוויכוח סו־ ער. „אני אומר לך," טען סער בחיוך „שאבו־חצירא יהיה השר היחיד בממשלת־ישראל שלא יוכל להיות שר־בלי־תיק." יבין פרץ ב־ צחוק רם שהסב אליו תשומת־לב כללית.

„אנשי הטלוויזיה האלה חייבים תמיד למשוך תשומת־לב," אמרה אחת האורחות, והוסיפה: „ורדינה ומשה גיא אינם נשואים נכון?" הבוטיקאית דליה מירוז מיהרה להסביר: „הם לא נישאו עד עכ־ שיו, כי משה היה עסוק בגירו־ שיו מאשתו הקודמת, אבל שכש־ הכל יסתדר תהייה גם חתונה."

הבחורה הכי מחוזרת באותו הע־ רב היתה ללא־ספק המלצרית החי־ נגית אסתר ברקן. בעוברה עם מגשיה העמוסים כל־טוב, זכתה להרבה מבטי התפעלות.

„למה את בוכה?" שאל האבא משה גיא את ורדינה שותפתו לחיים ואם בתו. „זה מרוב הת־ רגשות," ענתה לו וניסתה לחייך „בת ראשונה בגיל 42 זה דבר מרגש. חיכיתי לה הרבה זמן."

אופירה נבון ובנה ארז היו עסו־ קים בזריקת ממתקים על האור־ חים בקומה התחתונה.

דודה של ארז

ורדינה, אחותה של אופירה נבון חיבקה את ארז ולחשה באוזנו: „תפסיק להתפרע חמוד." ארז ניסה להתחיל עם כל הבנות הקטנות, שהגיעו עם הוריהם. בתמונה משמאל, אסתר ברקן, המלצרית שזכתה למבטי הערכה מכולם.

שתי אחיות

ושתיהן מאושרות. אופירה נבון הגיעה ל־ מסיבה שערכה אחותה רק עם שני ילדיה. הנשיא לא חופיע. הדבר עורר את סקרנותם של רבים מהאורחים.

מסיבת השבוע

ביקור הגברת הזקנה

„ה לוואי שאני אוכל בגיל 82 להתנועע על הבמה כמו מולי פיקון. קשה להאמין, אבל היא רקדה ריקוד קנקן והפגינה מרץ ורגליים זריזות," סיפרה בהתלהבות השחקנית מרים זוהר.

„בשנת 52' באה מולי בפעם הראשונה לארץ. אני הייתי אז שחקן צעיר ושימשתי מדריך שלה בישראל," סיפר השחקן הוותיק שמואליק סגל.

„לפני 18 שנים הופענו בברודווי במחזה המוסיקלי חלב ודבש," התרגש הפנטומימאי ג'וקי ארקין. „טופול ומולי שיחקו ביחד ב־סרט כנר על הגג, ומאז אני משוגע עת אחריה." הצהירה גליה טופול.

כל מי שהיה במסיבה, שנערכה השבוע בביתה של העיתונאית מירה נוף, הוא פרק בחייה של שחקנית התיאטרון והקולנוע מולי פיקון, שהגיעה בפעם הראשונה לארץ לסיבוב הופעות קצר. מולי, המכונה בארצות־הברית הלן הייז היוהדיה, מחרגשת מכל אחד. היא מאזינה לכל ידידיה הישראלים, המזכירים לה היכן פגשו אותה לראשונה, וחוזרת ואומרת באידיש ובאנגלית כמה היא מאושרת להיות כאן.

יד על הלב שמה העיתונאית מירה נוף, שבביתה נערכה המסיבה. „אני אמנם לא הכרתי את מולי פיקון, אך כשביקשו ממני לערוך מסיבה הסכמתי," אמרה מירה נוף.

נוסטלגיה העלו הפנטומימאי ג'וקי ארקין, ששיחק עם מולי בברודווי בשנת 62 וגליה טופול, אשתו של חיים טופול. בתמונה למטה: שמואל רודנסקי ואישתו ניורה שיין.

כבוד מרץ היא מולי פיקון בת ה־82, השחקנית היהודיה מארצות־הברית. אחרי הופעת־הבכורה שלה בתיאטרון הבימה בתל־אביב באה למסיבה שערכו לה כל ידידיה ומעריציה הרבים בביתה של העיתונאית מירה נוף. מולי גילתה סבלנות רבה, והקשיבה לכל האורחים שהזכירו לה מאיפה הם מכירים אותה ומה המשותף ביניהם. היא שוחחה באידיש עם כולם. מאחוריה בתמונה עומדים השחקן שמוליק סגל, המשתתף במופע שלה בקטעים באידיש ולידו אשתו, נדיבה. „הצענו לה לפני שנים להופיע כאן, אך רק כעת היא באה," סיפר השחקן.

אנשים

הכושי שרף את חנות החומוס

והסניגור שקע בעיון בתמונות־העירום

■ מנהל בית־החולים וולפסון, שנקרא בעבר תל־ג'בורים, הד"ר **משה קורדובה**, הוא מומחה־לב. לפני שבועיים, אחרי שהסתיימו עיצומי הרופאים, הוא קיבל התקף־לב ונאלץ לשכב בבית־החולים שלו כשבועיים. כיום הוא מחלים בביתו. קורדובה היה, בעבר, קצין־רפואה ראשי בצה"ל.

■ סגן ראש־עיריית ירושלים **דויד ברגמן** הציע שבתי־הקולנוע ימכרו כרטיסי־הנחה לחיילים בקופות, כדי שהחיילים לא יצטרכו לגשת למישרדי קצין־העיר כדי לרכוש אותנו. חבר מועצת־העיריה **אליעזר גלאובך** הביא בפריצה שנערכה אצל שכנו. שני הפורצים נסו. למחרת בא למישטרה וציין להם קלסתרון של השניים.

■ בעוד הכל מצפים בסקרנות לביקורה של שחקנית־הקולנוע השוודית **לי באוזמן** בארץ, היא נמצאת פה כבר כשבוע עם מישלחת של פעילות הדסה, ומסיירת ברחבי הארץ. המקורבים לה מספרים כי היא מצויה במצב־רוח עגום ביותר, מסרבת להיפגש עם עיתונאים וצלמים, ורק אחרי בקשות רבות ותחנונים הסכימה להשתתף במסיבה שערכת לכבודה שגרירות שוודיה בישראל, אך גם זאת בתנאי שעיתונאים וצלמים לא יטרידוה.

■ מנהל בית־החולים וולפסון, שנקרא בעבר תל־ג'בורים, הד"ר **משה קורדובה**, הוא מומחה־לב. לפני שבועיים, אחרי שהסתיימו עיצומי הרופאים, הוא קיבל התקף־לב ונאלץ לשכב בבית־החולים שלו כשבועיים. כיום הוא מחלים בביתו. קורדובה היה, בעבר, קצין־רפואה ראשי בצה"ל.

■ סגן ראש־עיריית ירושלים **דויד ברגמן**, הציע שבתי־הקולנוע ימכרו כרטיסי־הנחה לחיילים בקופות, כדי שהחיילים לא יצטרכו לגשת למישרדי קצין־העיר כדי לרכוש אותנו. חבר מועצת־העיריה **אליעזר גלאובך** הביא במדינת וירג'יניה ופתחה חנות למימכר חומוס וטחינה. קונים לא באו. היחיד שנכנס לחנות זו היה כושי, ששרף אותה.

■ כל מי שרואה את הכתב הכלכלי של ידיעות אחרונות, **אברהם דישון**, מסתובב כשלפניו זקן עבות, שייראג. הוא לא התחיל באופנה חדשה, ולא נמצא באבל הוא לקה במחלת־עור בפניו, והרופאים אסרו עליו להתגלח.

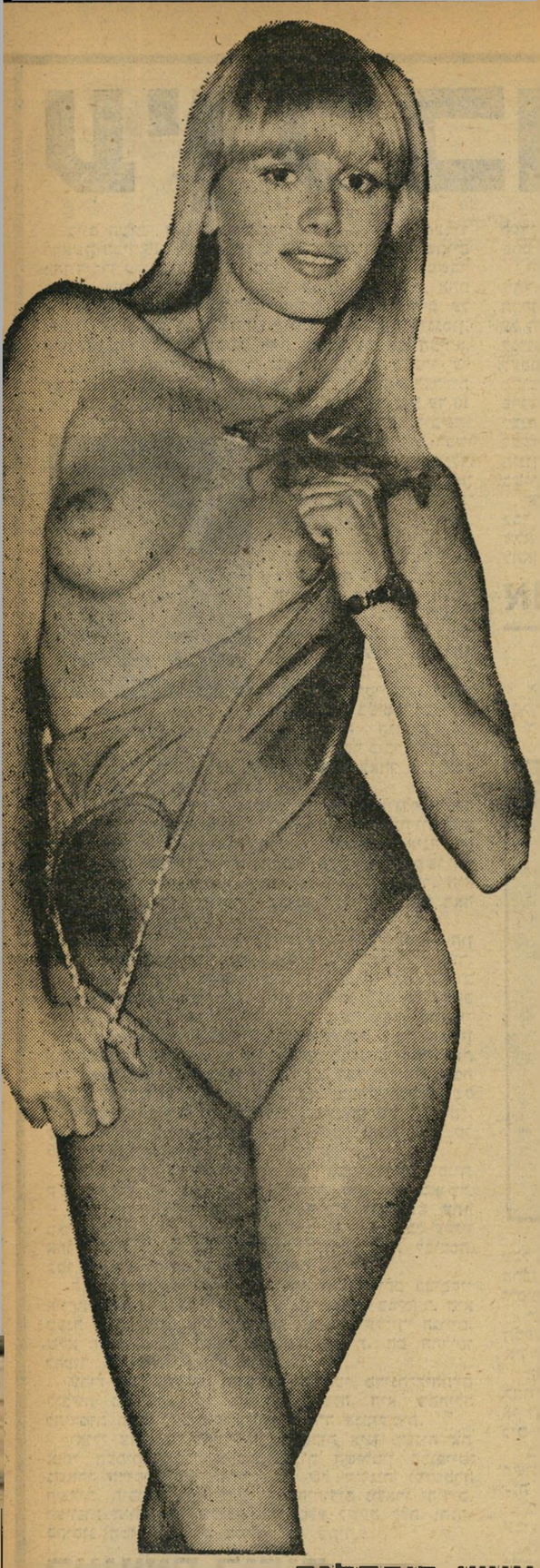
■ הגינקולוג הפרופסור **דייוויד סר**, נאם בכנס ארצי של קוסמטיקאיות על החשיבות האסתטית והפסיכולוגית של הקוסמטיקה לגבי נשים בגיל־המעבר. כאשר נשאל אם על האשה לקחת גלולות אסטרוגן, האמורות לשמור על רעננותה השיב: „האסטרוגן לא הוכיח את עצמו, אך נמצא שהוא מעורר תשוקות מיניות אצל נשים בגיל־המעבר." כאשר נשאל מה על האשה לעשות אם יש לה בעל מבוגר מאוד, שאצלו התשוקות אינן במצב של עליה, ענה סר: „לגבר בגיל זה עדיין לא נמצא פיתרון," צעקה אחת הנשים מן הקהל: „אשה כזו, שתיקח לה מאהב!"

■ לפני השופט **חיים דכורין** הובאה בקשה מיוחדת במינה. לנאשם בסחר־הרעין, העצור עד תום ההליכים, נולד בן־זכר, והנאשם ביקש באמצעות סניגורו, **צבי לידסקי**, כי יורשה לו ללכת לברית של בנו, בליווי אנשי־מישטרה בבגדים אזרחיים. השופט המליץ שהמישטרה תיענה לבקשת העציר. אך השוטרים חששו שמא יאונה להם רע, אם ילוו את הנאשם לשכונתו, שבה גרים ידידיו, ולכן לא מילאו אחרי בקשת השופט. הסניגור פנה שנית לשופט, וגם הפעם סירבו השוטרים למלא את הבקשה. אך מכיוון שהסתבר כי הברית עצמה כבר נערכה, הסכימו אנשי המישטרה, בהשפעת התובע **אברהם לנדשטיין**, להעמיד את מועדון השוטר ברחוב דיזנגוף בתל־אביב לרשות המישפחה, אשר תחוג בו את חגיגת בריתהמילה. ניידת מישטרה נסעה לביתו של העציר והודיעה למישפחתו ולידידיו של ההזמנה המישטרתית. אך למרבית הפליאה לא הגיע לחגיגה אפילו ידיד אחד.

■ במהלך מישפט על עינמים וסחיטות, שנידון לפני השופטים המחוזיים **חנה אבינור**, **נחמיה בר וישראל גילעדי**, הוצג לבית־המישפט מיכתב שבו היו האיומים. המיכתב נכתב על נייר שנתלש מלוח־שנה מצוייר, והתמונה שעל גב המיכתב היתה תמונת־עירום של נערה יפהפיה. התובע אברהם לנדשטיין הגיש את המוצג לבית־המישפט, והסניגור התעניין יותר בתמונה מאשר במיכתב. הוא אף ענה לתובע כי הוא עדיין בגיל שתמונות כאלה מעניינות אותו. לנדשטיין הציע לו לעיין בלוח כולו, ואז גילו לתדהמתם כי הנערה היא **ברכה** („ביאטריס") **שורץ**, שהיתה עצורה בלונדון באשמת הברחת קוקאין.

■ אל ביתם של צמד אנשי־הטלוויזיה **דן בירון** ואשתו **שרי רז** הגיעו שוטרים ובידם צו־מעצר. התברר שהזוג צבר קנסות וד"חות רבים על חניה, שלא שולמו מזה שלוש שנים. אחרי שהעיריה נואשה מלקבל את הכסף מידי הזוג, הועבר העניין לטיפול המישטרה.

■ **אויל אמיר**, בנו של ח"כ **זאק אמיר**, שהוא גם ראש עיריית־דימונה, חגג את בר־המיצווה שלו בעירו. במקום היה, בין היתר, דובר שר־התמ"ת, **יצחק שומרון**. כאשר נשאל על־ידי כמה אורחים מה הוא עושה פיתאום אצל איש המיפלגה הליברלית, אחרי שהיה כל השנים חבר המערך, אמר: „כל חיי אני מנשק במקום הנכון. מה אני אשם שהמקום זז פיתאום ימינה?"

אושי בוכפלנד?

התפרסמה בעיתון־ערב בברלין, שם סופר כי היא שכבה במיטה עם ידידה, הפליי־בוי הניצחי שימעון („רולף") עדן, ובעוד הוא מלטף את גבה, פרצו שני שודדים רעולי־פנים לדירה וכיוונו אקדח כלפי זוג הנאהבים הבהולים. אחד השודדים אף ירה כדור אחד, שלמזלם לא פגע באיש. השני גנב 6000 מרקים, ושניהם נעלמו.

פנינה רוזנבלום

חזרה ארצה באותו המטוס כמו הרב שלמה גורן. „כולם חשבו שישבנו יחד במחלקה הראשונה, אך האמת היא שאני ישבתי במחלקת־העסקים, בעוד שהוא ישב במחלקה הראשונה. אילו ידעתי שהוא במטוס, הייתי כבר יוצרת קשר איתו," סיפרה רוזנבלום. לעומת זאת הצליחה פנינה בארצות־הברית, שם שהתה כשלושה חודשים. תמונה זו לקוחה מלוח־שנה שבו הצטלמה שם. „הייתי שם עם החבר החדש שלי, ג'ונאס מימון, שהוא בעל מיפעל־האופנה, דניאל לורנט. הצטלמתי עבורו בבגדים שהוא מייצר. כולם חשבו שם שאני דבי הארי, הזמרת מלהקת בלונדי."

כדוגמה, ערים שעושות כך, כחיפה, רמת־גן, גיבעתיים ופתח־תיקווה. ברגמן השיב לו שתל־אביב, וערים גדולות אחרות, אינן נוהגות כך. אמר לו גלאובך: „מה, חיפה זו לא עיר גדולה?"

■ העיתונאי **אילן נחשון**, שהוא גם צייר, הבחין בדיון בגלי צה"ל על היורדים בארצות־הברית סיפר איש־הרדיו **שמואל שי**, שהיה שליח־עליה שם, את הסיפור הבא: למישפחה ישראלית אחת נמסר שהלהיט הגדול ביותר במדינות הדרום של ארצות־הברית הוא החומוס והטחינה. המישפחה עזבה את הארץ, נסעה לריצ'מונד אשר

עין לבורסה צופיה

ביום השישי האחרון קראתי בבוקר את הארץ. העמוד הראשון הכיל 15 ידיעות, מילבד תחזית מזג־האוויר. שתיים מהן דיברו על המתיחות בין מדינות־ערב, אחת על המשבר בפולין, שתיים על הכנס הערבי המתוכנן בנצרת, אחת על הארכת המנדאט של כוח־האו״ם בגולן, שתיים על מאבקו של יצחק רבין, אחת על יחסי מוסקווה־וושינגטון, אחת על היריות ברמאללה, אחת על פרשת אבו־חצירא.

ארבע הידיעות הנותרות בעמוד הראשי דיברו על ענייני בורסה: עצבנות בקרב משקיעים בעיקבות הצהרות שרון על צעדים כלכליים; 104 ניירות־ערך עלו ב־5 עד 10 אחוזים; האחים רובינשטיין וקבוצת אקירוב רכשו השליטה ברסקו; רוטשילד, בנק הפועלים ודיסקונט מתארגנים לרכישת מניות הממשלה בחברה לישראל.

אבי

נזכרתי באבא שלי.

אבי היה איש־הבורסה. בגיל צעיר עבד בבנק. תפקידו היה לייצג את מעסיקיו בבורסה, באחת הערים הגדולות בגרמניה. לאחר מכן חזר לעיירת מולדתי, אף היא בגרמניה, והקים שם בנק פרטי קטן, שעסק גם הוא בעיסקי־הבורסה. באינפלציה הגדולה של 1923, כאשר כיכר־לחם עלה כמה מיליארדים מארקים, התעשר מאוד. לאחר מכן עסק כמומחה כלכלי בטיפול בחברות כושלות.

כשהחליט לעלות ארצה, מייד עם עליית אדולף היטלר לשילטון, לא רצה לשנות רק את מקום־מגוריו. הוא היה ציוני מילדותו. הוא סבר כי הציונות אינה רק בעייה של תחבורה. הוא האמין בכל נימי נפשו כי בארץ קמה חברה חדשה, שבה יעסקו הכל בייצור. הוא מאס בבורסה, בניירות־ערך, במיסחר, בתיווך. הוא ראה בהם עיסוקים ספיליים.

הוא הביא עימו ארצה אלף לירות שטרלינג — הון גדול בימים ההם. היה מגוי וגמור עימו להשקיעו בייצור. לא עלה על דעתו לקנות מיגרש ולבנות בית ברחוב דיזנגוף (זה עלה אז כאלף לא״י). הוא רצה להתיישב ולהיות לאיכר. תחילה התכוון לרכוש משק בוואדי חווארית (בסביבות כפר־ויתקין, כמדומני), אך העניין התמהמה, והוא ויתר על כך בחוסר־סבלנות. תחת זאת פתח מיפעל יצרני בתל־אביב. זה לא הצליח, והוא ניסה את מזלו במיפעל יצרני שני. כך, במהירות־שיא של שנה־שנתיים, הפסיד את כל כספו. תמימותם של ה״יקים״, שהיו רגילים למוסר כלכלי אחר, הפכה אותם טרף קל לכל מי שהיה מוכן לנצלם ולרמותם.

לאחר מכן, עד סוף ימיו, עבד אבי עבודה גופנית קשה. בארץ לא נגע מעולם במניה. הוא היה מאושר. מה היה אבי אומר, אילו ראה את המתרחש עתה בארץ? אילו קרא את אותו עמוד בהארץ (או בכל עיתון אחר), המלמד כי אזרחי־ישראל מכורים עתה לבורסה, כמו אבות־אבותיהם בערי אירופה?

הציונות רצתה לגאול את היהודים מעיסוקם בעיסקי־אוויר, בספסרות, בבורסה, בהלוואת־כספים, במיסחר. היא טענה כי עיסוקים אלה נכפו על היהודים על־ידי הגויים, שלא הניחו להם לעסוק בעבודה יוצרת. הם החליטו להפוך את „הפיראמידה ההפוכה״.

עברו שני דורות, והנה מסתבר כי מדינת־היהודים לובשת במהירות את האדרת הישנה. היא מתחילה להידמות מיום ליום יותר לקאריקטורה אנטישמית.

ואולי צדק מי שאמר כי „מהפכות אינן משנות את אופי העמים. אחרי שישים שנות השילטון הסובייטי נשארו הרוסים כפי שהיו: עם של רודנות ומישטרה חשאית, חוסר־יעילות ונחשלות. והיהודים נשארו יהודים. הציונות היתה כגל שכיסה את הסלע לשעה קלה, והנה, בהיסוג המים, מתגלה הסלע כפי שהיה.״

האנשים היפים

האם הקיבוצניקים הם גזע יפה יותר?

קשה היה להימנע מרושם זה, למראה תוכניתו של אליהו הכהן על הדשא שצולמה ליד מעיין־חרוד, ושהוקרנה לפני כמה שבועות בטלוויזיה. נראה כאילו הצעירים והצעירות יפים יותר, עדינים יותר.

אם זה נכון — מניין זה בא להם? ואם זה רק גדמה לנו, מדוע זה נדמה לנו?

יתכן שזוהי תוצאה של תנאים חיצוניים. החיים בכפר בריאים יותר. התזונה טובה יותר. העבודה הגופנית משפיעה על הגוף. השמש משפיעה.

האם זה הכל?

נדמה לי שלא. חסרה לבני־הקיבוצים אותה תוקפנות גסה, או נסות תוקפנית, המשתלטת ומולכת על חיינו. יתכן שיאמרו כי זוהי תוצאה של ההתפתחות האורגאנית של החברה הקיבוצית, אשר הלם העלייה ההמונית של שנות ה־50׳ לא פקד אותה. הקיבוצים אמנם קלטו עלייה, אך בממדים קטנים יותר, ועל כן נקלטה בצורה טובה יותר. בפוגשך בקיבוצניק אמיתי, אינך חושב עליו כעל „אשכנזי״ או „ספרדי״. כאשר הכרתי את ידידי רן כהן, שהוא יליד עיראק, חבר גן־שמואל, חקלאי וסגן־אלוף של צנחנים, כלל לא עלה על דעתי לסווג אותו לכאן או לכאן. הוא בן „עדות המיזרח״ בדיוק כמו סעדיה מרציאנו — אך דרכי־החיים של שניהם פיתחו בהם תכונות שונות מאוד.

יתכן כי הסיבה לאופי השונה של בני־הקיבוצים עמוקה יותר. מובן שבחברה הקיבוצית יש התחרות כמו בכל חברה אנושית. ידידי, בני־הקיבוצים, סיפרו לי הרבה על ההתחרות הסמוייה בחברת־הילדים של הקיבוץ, היכולה לגרום לפצעים עמוקים בנפשו של מי שאינו מסוגל לעמוד בה. אך בסך הכל, התוקפנות הטבעית של האדם מתועלת בחברה הקיבוצית באפיקים פחות גסים, פחות פרועים. יש מידה רבה של העדנה, של סובלימציה. ישנה הסכמה כללית על מה שנאה ומה שאינו נאה לעשות. יש נכונות הרבה יותר גדולה להקריב ולהתמסר. חינוך יסודי טוב יותר, כושר רב יותר. כל זה מתבטא בשירות הצבאי.

אם כן, ואם זה יוצר אנשים נעימים יותר, הרי יש בכך אישור לאידיאלים הבסיסיים של הקיבוץ, הגם שלא עמדו במיבחן הזמן במלואם ובכל השטחים. קשה לי לתאר לעצמי הישג חשוב יותר.

אנא, דבר אל רובי!

זהו הזמן להציג בן־מישפחה נוסף. קוראים לו רובי. רובי הוא בעצם היא. מזכירה. מזכירה אוטומטית. אחרי שהותקנה בביתנו, התחלנו לקרוא לה „רובוט״. במשך הזמן קוצר השם והפך, על דרך החיבה, ל„רובי״. רובי ראוי לכל החיבה, כי הוא מכשיר שימושי יותר

מכל המיפלצות שבסרט האימפריה תוקפת שוב. הוא חוסך הרבה עבודה, מודיע מי טילפן בהיעדרי ומה מבוקשו, ולפעמים משמיע גם דיברי ידידות וחיבה.

יש רק צרה אחת: שלושה מתוך ארבעה מטלפנים, המפעילים את רובי אוטומטית, אינם פוצים את פיהם. אין הם מוסרים לו דבר. אין הם טורחים אף להזדהות. האין זה מוזר? אדם המטלפן לזולתו בוודאי רוצה להודיע משהו, לשאול משהו, לבקש משהו, להציע משהו, או לפחות למסור ד״ש. מדוע לא ישתמש בשירותיו הטובים של רובי הנאמן?

ביקשתי פיתרון לתעלומה. שאלתי. לא הישגתי אלא תשובות ברוח „אני לא מסוגל לדבר עם מכונה,״ או „זה לא לכבודי לשוחח עם אוטומט.״

מכיוון שאין אלה תשובות רציניות, ביקשתי הסבר עמוק יותר.

נדמה לי שזהו: האדם הישראלי, תוצר החינוך של מערכת־החינוך שלנו, אינו מסוגל לרכז במהרה את מחשבותיו במישפטים אחדים, פשוטים וקולעים. זה נקרא „כושר הבעה״.

היתה לי שכנה נהדרת, אנגליה בת 80 שחיתה לבדה. כשחיתה מטלפנת. היתה פותחת במישפט מעין זה: „בוקר טוב. מדברת אתל היימן. הייתי מבקשת להזמין בלון גאז. כתובתי היא...״

בעברית־צברית מתנהלת אותה השיחה כך:

„הלו!״

„היפרגאז, שלום.״

„זה היפרגאז?״

„כן.״

„אז ככה. יש לי בעיה...״

„מה העניין?״

תראי, נגמר אצלי הגאז.״

„מה השם?״

„זה נורא דחוף לי, אז אני רוצה שתבואו תיכף!״

„כן, אבל מה השם?״

„שמי יערי, יהודה יערי. העניין הוא...״

וכן הלאה.

אי־אפשר לשוחח כך עם רובי. המטלפן מרים את השפופרת ומחייב. כאשר רובי עונה ומודיע שהוא מוכן לקלוט מסר קצר, נעתקות המילים מפי המטלפן. הוא לא התכונן. אין לו מושג איך לפתוח בשיחה. והוא לא חונך בבית או בבית־הספר לרכז את מחשבותיו בקיצור. הוא מניח את השפופרת בבהלה.

ביקשתי שטוחה לפני כל המטלפנים אלי: אנא, השאירו מסר.

זה יכול להיות משהו פשוט ותמציתי, למשל (אלה הן רק שיחות היפותטיות):

„שלום, מדבר מנחם בגין. מאמרך האחרון על הישגי ממשלת־הליכוד היה מוצלח ביותר. כל טוב.״

או: „זה עמיחי מירידור מקריית־ארבע. יימח שימך וזיכרך, סוכן אש״ף מלוכלך. שתמות!״

או סתם: „כאן חיים יינקלביץ. אינך מכיר אותי. אצלצל שוב.״

אם לא למעני, אז למען רובי. הוא נעלב בנקל.

זיכרונות של פרייאר

נהג־מונית אסף אותי. „אתה מכיר אותי?״ שאל, „אני מכיר אותך!״ והוא סיפר לי על כמה הזדמנויות, בשלושים השנים האחרונות, שבהן נתקלנו איש ברעהו.

האיש שהיה כבן 57, צבר ילידי־ירושלים, ספרדי בעל רקע מסורתי. הוא סיפר לי סיפור.

כשהיה חבר בתנועה, בסוף שנות ה־30, שאל המדריך באחד הימים מי מוכן להתנדב לחודשיים לקטיף ברמת־הכובש. כימעט כל הנוכחים התנדבו.

בקיבוץ שיכנו את בעל־שיחי וחברו באוהל יחד עם נערה שעלתה זה עתה מפולין. זאת היתה חווייה חדשה מאוד לנערים מירושלים, שגדלו בחוויי דתי.

החודשיים התארכו לארבעה חודשים. „זה היה הזמן כהי מאושר בחיים שלי,״ הודה הנהג, בנוסטלגיה.

לא מכבר סיפר על חווייה זו לנכדיו. הוא הראה להם בגאווה תצלומים ישנים מאותה תקופה.

„כמה שילמו לך?״ שאלו הנכדים בסקרנות.

„שילמו?״ תמה הסב, „מה זאת אומרת, שילמו? הרי התנדבנו! לא לקחנו גרוש!״

„פרייאר!״ פסקו הנכדים בבוז.

לשרת ברמאללה!

השבוע ביליתי כמה שעות עגומות בניתוח התקריות בשטחים המוחזקים, שבהן פתחו חיילינו באש על נערות ונערים, שהשתתפו בהפגנות.

ניתחתי סירטי־טלוויזיה, תמונה אחרי תמונה. גביתי עדויות. בדקתי גירסות. זה היה מדכא מאוד.

ראיתי בסרט את שתי הנערות הפצועות, השרועות על הארץ. שמעתי קול של חייל אלמוני (שלא נראה על המירקע) צועק לעבר חייל שני (שגם הוא לא נראה בתמונה): „לא לירות!״

נזכרתי בגדי אלגזי, המסרב לשרת בשטחים המוחזקים, וההולך למעצר נוסף, אחרי שכבר בילה יותר ממאה ימים בכלא הצבאי.

אלגאזי

כל הכבוד לצעיר זה, המוכן לסבול למען עקרונותיו. הלוואי וירבו בעלי־עקרונות בישראל.

אך יותר מאשר אי־פעם, אני משוכנע עתה כי דרך זו היא מוטעית לגמרי.

הציווי המוסרי צריך ל־הוביל דווקא א ל השירות בשטחים!

אותו חייל אלמוני, שצעק את צעקתו ברמאללה — אולי הציל חיי נערה. אם כן, הוא יכול היה לעשות זאת מפני שהיה שם.

ברור עתה כי מפקדים זוטרים ואחרים מפרים את ההנחיות הכתובות לגבי פתיחה באש, ושיש ביניהם המסיתים חיילים להתנהגות ברוטאלית. אוכלוסיה של יותר ממיליון נפש מופקרת, חסרת־ישע, למצבי־הרוח של חיילי־הכיבוש.

מה יכול לעצור התעללויות?

רק נוכחותם של אנשי־מוסר.

אני יודע מנסיוני שאיש־מוסר אחד, המרים את קולו באומץ־לב ברגע המכריע, בין חיים ומוות, יכול להטות את הכף. הרבה אנשים מסוגלים לעשות מעשים שלא־ייעשו, בשיכרון של רגע, כשהם מחזיקים בידיהם נשק טעון. אין הם בהכרח אנשים רעים. הם נסחפים אחרי מישהו, אחרי רוח מסויימת. איש־עקרונות, הנמצא באותו רגע לצידם, יכול לעצור בעדם, למנוע מהם עשיית מעשים שהם עצמם היו מתחרטים עליהם כעבור שעה.

וחשוב לא פחות: אם כל מפקד בשטחים המוחזקים יידע כי מצויים ביחידתו אנשי־מצפון, העשויים לדווח על כל חריגה לשילטונות, לחברי־כנסת או לאמצעי־התיקשורת — תהיה בכך ערובה רבה למניעת התעללויות.

לכן: אל לצעיר כמו גדי אלגזי לסרב לשרת בשטחים הכבושים. להיפך: יתנדב־נא לשירות כזה. ישתדלו־נא כל אנשי־המצפון ובעלי־ההכרה, בכל היחידות, להימצא בכל מקום בשטחים אלה.

נכון, זה קשה. קשה להיות עד למעשים מביש־ים. קשה להשתייך ליחידה שבה קורה דבר כזה. קשה להיתקל על כל צעד ושעל בשינאת האוכלוסיה הכבושה.

קשה — בוודאי. אך מי שיש לו עקרונות נחושים, כפי שיש לגדי אלגזי ולחבריו, יעמוד במיבחן זה.

מבאדר־עופר לבאדר־מיינהוף

אחוז החסימה

ה שם „באדר" מזכיר דברים שונים לאנשים שונים. בעיני ישראלים, זהו שמו של ד"ר יוחנן באדר, שכיהן במשך תקופה ארוכה כחבר־וכנסת מטעם תנועת־החרות. בראשית 1973 יזם ח"כ באדר קנוניה משותפת עם איש־המערך, השר אברהם עופר, לגזילת כמה מנדאטים מן הסיעות הקטנות וההעברתם לסיעות הגדולות.

קנוניה זו נודעה בשם „חוק באדר־עופר".

(עונשו של באדר הוא בכך שנאומיו הגדולים על עניניי כספים ותקציב נשכחו, ואילו אותה קנוניה קטנה ועכורה נשארה כאנדרטה לפועלו הפרלמנטרי.)

בגרמניה ובעולם כולו מעלה השם „באדר" דמות שונה לגמרי. באדר היה הצעיר הגרמני שהרים את נס ההתנגדות המזויינת למישטר הקפיטליסטי והדמוקרטי, יחד עם אולריקה מיינהוף הצעירה ייסד אירגון טרוריסטי, שהטיל את חיתתו על גרמניה במשך שנים רבות.

כנופיה זו נודעה בשם „קבוצת באדר־מיינהוף".

(עד היום, כל הנכנס לגרמניה נתקל מייד במודעות התלויות על הקירות בנמלי־התעופה, ובהן תצלומיהם של צעירות וצעירים, כולם אידיאליסטים וכולם טרוריס־טים מסוכנים, המבוקשים על־ידי המישטרה.)

האם יש קשר בין באדר זה ובאדר ההוא — מלבד הדמיון המיקרי בין השמות?

י ש!

■ ■ ■

ג רמניה היא הארץ המערבית בעלת אחוז־החסימה הגבוה ביותר. מיפלגה שאינה זוכה בחמישה אחוזים של הקולות הכשרים, אינה זוכה בייצוג בבונדסטאג.

הכוונה היתה טובה. הדמוקרטיה החדשה בגרמניה המערבית קמה בצל הזיכרונות האפלים מן התקופה הנאצית. שוב קמו בה תנועות וקבוצות ניאו־נאציות. אבות המישטר החדש רצו למנוע בכל מחיר את כניסתם של נאצים אלה לפרלמנט. על כן קבעו חסימה בשיעור ששום תנועה חדשה אינה יכולה לעבור אותו.

היתה להם מחשבה שנייה, מקבילה. כשם שלא רצו בחדירת נאצים לפרלמנט, כן לא רצו גם בחדירת הקומוניסטים, משרתי המישטר היריב בגרמניה המזרחית. גם לשם כך היה צורך באחוז־חסימה גבוה במיוחד.

אכן — המכסיס הצליח. בפרלמנט הגרמני אין נאצים ואין קומוניסטים.

תחת זאת נחטפים פוליטיקאים, נרצחים אנשי־ציבור ונערך קטל המוני בחגיגות עממיות.

■ ■ ■

מ ה הקשר? הוא פשוט, ישיר ובלתי־נמנע.

כל צעיר גרמני המאמין בתורה חדשה, המבקש לשנות את סידרי־החברה, יודע מראש שאין לו כל סיכוי להיכנס לפרלמנט. אין לו כל אפשרות להקים תנועה פוליטית, שתפיץ את רעיונותיו מעל במת הבונדסטאג. אין לו כל יכולת להטיף לשינוי המיוחל במיסגרת לגיטימית.

אן לו גם כל אפשרות לעשות זאת במסגרת אחת משלוש המיפלגות הלגיטימיות, המיוצגות בפרלמנט. שלושתן התנוונו מבחינה רעיונית. הן מהוות קרטל של עסקנים. מכיוון שהן מחוסנות לחלוטין מפני „התחרות בלתי־הוגנת" מצד אנשים ורעיונות חדשים, אין להן כל צורך לסבול בשורותיהן אנשים חריגים, המטרידים את מנוחת העדר.

אם כן, מה עושה צעיר דינאמי, שיש בליבו אמונה להטות בחזון חדש?

הוא זורק פצצה.

כמכשיר של תעמולה, פצצה יעילה לפחות כמו נאום בפרלמנט. הרבה יותר קל לחטוף פוליטיקאי ו/או לרצוח אותו, מאשר לשכנע אותו. זה גם זוכה בתשומת־לב ציבורית הרבה יותר גדולה.

מצלמת־הטלוויזיה יכולה להתעלם מנאומו של חבר־פרלמנט, מבריק ככל שיהיה, העומד על הדוכן והמציע לעמו דרך חדשה. אבל מצלמת־הטלוויזיה לא תתעלם ממעשיו של אותו איש, אם הוא ממחיש את תורתו באמצעות פצצה בנשף־בירה במינכן.

אחוז־החסימה המיפלצתי של גרמניה המערבית לא גרם להיעלמם של הימין הקיצוני והשמאל הקיצוני במדינה. הוא רק העביר אותם מאולם־הפרלמנט אל מחשכי־המחתרת.

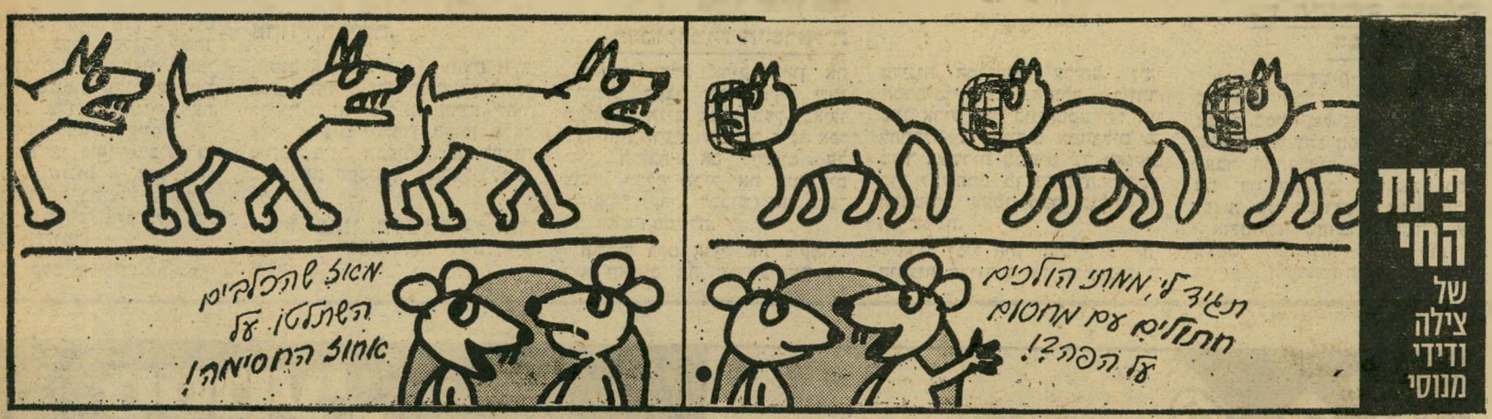
כחית שלושה מנדאטים מן הסיעות הקטנות. אילו היה קיים אז שיעור־החסימה של 2.5%, היו נגזלים מן הסיעות הקטנות תישעה מנדאטים נוספים.

באותן בחירות התייצבו תשע רשימות, שלא עברו את אחוז־החסימה הקיים. אף אחת מהן לא צברה די קולות כדי לזכות במנדאט אחד, גם לולא היה אחוז־החסימה קיים כלל, כך שהחסימה הנוכחית של 1% לא קיפחה איש.

בסיכום: אחוז־החסימה הקיים, שגם הוא אינו דמוקרטי, לא גרם לשום שינוי מעשי במיבנה הכנסת. ואילו אחוז־החסימה המוצע עלידי ח"כ קורפו היה שולל את זכות־הייצוג מכך בוחר ישראלי עשירי.

■ ■ ■

ה עלאת אחוז־החסימה תגרש מן הכנסת של כוח רענן, כל מחשבה חדשנית, כל גוף המסוגל להטיף לרעיון בלתי־פופולרי. הוא יהפוך את הכנסת לאחוזה בילעדית של עסקני־מיפלגות מיקצועיים, זבני הסופר־מארקטים הפוליטיים. אלה אינם מעזים לעולם לפעול

חתולים וכלבים

(קאריקטורה של צילה ודידי מנוסי ב„ידיעות אחרונות")

על פי מצפונם — אם יש כזה — כאשר אינטרס־המיפלגה מונע זאת. האינטרס המיפלגתי נוגד תמיד את השמעתו של רעיון חדש, חריג ובלתי־פופולרי. והרי כל רעיון חדש הוא, בתחילת דרכו, חריג ובלתי־פופולרי.

אין כיום שמץ של חיים דמוקרטיים אמיתיים במיפלגות הגדולות. אין בהן ויכוח רעיוני, התמודדות של קבוצות רעיוניות. לכל היותר יש בהן מריבות אישיות מכוערות.

אך אם עוד מצוי במיפלגה גדולה חריג כלשהו, הוא ייעלם ברגע שתיעלמנה מן הנוף הסיעות הרעיוניות הקטנות. יוסי שריד דרוש למיפלגת־העבודה רק כל עוד יש צורך למנוע מעבר קולות לש"י. חיים דרוקמן דרוש למפד"ל רק כדי למנוע נדידת קולות לסיעת־התחייה.

כבר עכשיו מהווה הכנסת, במידה רבה, חותמת־גומי של השילטון — שילטון־המערך בכנסת הקודמת, שילטון־הליכוד בכנסת הנוכחית. אך המיפלגות הקטנות עדיין ממלאות בה תפקיד חשוב, ולפעמים מכריע. סיעת־התחייה לבדה גרמה לחקיקת חוק־ירושלים. סיעת־היחיד שלי בכנסת השביעית ושולמית אלוני בכנסת השמינית הם שהביאו לחוק שהתיר הפלות.

בהעדר הסיעות הקטנות, תהיה הכנסת בית־קברות — אוסף של עסקנים עלובים, שיחליפו ביניהם מליצות נדושות ועלבונות נדושים.

הכוחות הדינאמיים מימין ומשמאל, מן הקצה החילוני והקצה הדתי, יפנו אל דרך המחאה החוץ־פרלמנטרית, ההפגנה האלימה, המחתרת, הטרור.

בגבור האנארכיה, יקומו בדרך־הטבע חסידי הדיקטטורה, ויתבעו לשים קץ ל„בית־השיפתותיים".

הטרוריסטים והדיקטטורים כאחד ימצאו אזן קשבת בקרב הציבור, אשר ימאס — בצדק — באסיפת 120 העסקנים — דמויי חיים

(המשך בעמוד 30)

אך כל עוד פתוחה הדרך לפרלמנט, יש בה משיכה עצומה. ולראייה: גם „הרב" מאיר כהנא, איש הסקנדלים האלימים, וגם אנשי „מצפן" מכל הגוונים ניסו להיכנס בחר לכנסת.

■ ■ ■

ל תכן שאני חוטא לד"ר באדר בבואי להגדיר את ח"כ חיים קורפו כיורשו. יש הבדל תהומי ברמה. לא בנקל היינו אומרים כי השר דויד לוי הוא יורשו של זאב ז'בוטינסקי.

אך מבחינה אובייקטיבית, הקנוניה החדשה של חיים קורפו היא המשך ישיר לקנונית באדר־עופר.

חוק באדר־עופר גזל באופן שרירותי שניים־שלושה מנדאטים בכל כנסת מן המיפלגות הקטנות והעבירם למיפלגות־הגדולות. הדבר נעשה על־ידי טכסיס במאתמטיקה. ששינה את שיטת־החישוב של תוצאות־הבחירות.

המזימה של קורפו נועדה לשדוד באופן שרירותי שמונה־תישעה מנדאטים מן המיפלגות הקטנות, שדרכם אל הכנסת תיחסם, ולמסרם למיפלגות הגדולות. הדבר ייעשה עלידי קביעת אחוז־חסימה בשיעור של 2.5%.

בבחירות האחרונות הצביעו 185,039 בוחרים ישראליים בעד שבע רשימות שעברו את אחוז־החסימה הקיים, ושלא הגיעו לשיעור של 2.5%.

בוחרים אלה נתנו את קולותיהם לרשימות שונות מאוד: פועלי אגודת־ישראל, של"י, הרשימה הערבית הסמוכה למיפלגת־העבודה, שלומציון של אריק שרון, הליברלים העצמאיים, רשימת שמואל פלאטו־שרון, הרשימה של שולמית אלוני.

ביחד הם היוו יותר מעשירית של ציבור־הבוחרים. ליתר דיוק: 10.6% של בעלי הקולות הכשרים. בגלל אותו טריק של חוק באדר־עופר, הם זכו בכנסת רק ב־7.5% של המקומות.

במילים פשוטות: חוק באדר־עופר גזל בכנסת הנוכחית שלושה מנדאטים מן הסיעות הקטנות. אילו היה קיים אז שיעור־החסימה של 2.5%, היו נגזלים מן הסיעות הקטנות תישעה מנדאטים נוספים.

באותן בחירות התייצבו תשע רשימות, שלא עברו את אחוז־החסימה הקיים. אף אחת מהן לא צברה די קולות כדי לזכות במנדאט אחד, גם לולא היה אחוז־החסימה קיים כלל, כך שהחסימה הנוכחית של 1% לא קיפחה איש.

בסיכום: אחוז־החסימה הקיים, שגם הוא אינו דמוקרטי, לא גרם לשום שינוי מעשי במיבנה הכנסת. ואילו אחוז־החסימה המוצע עלידי ח"כ קורפו היה שולל את זכות־הייצוג מכך בוחר ישראלי עשירי.

■ ■ ■

ה עלאת אחוז־החסימה תגרש מן הכנסת של כוח רענן, כל מחשבה חדשנית, כל גוף המסוגל להטיף לרעיון בלתי־פופולרי. הוא יהפוך את הכנסת לאחוזה בילעדית של עסקני־מיפלגות מיקצועיים, זבני הסופר־מארקטים הפוליטיים. אלה אינם מעזים לעולם לפעול

הנדון

(המשך מעמוד 29)

קורפו ואהרון אבו־חצירא, כוסטאב כדיאן ופסח גרופר — אשר יעמידו פני „בית־המחוקקים".

■ ■ ■

שם מה כל זה דרוש? המטיפים להעלאת אחוז־החסימה משמיעים סיסמות יפות על הצורך למנוע פיצול בעם, ללכד את הציבור בשניים־שלושה מחנות גדולים, לחסל את הרסיסים.

קשה להעלות על הדעת סיסמות ציניות יותר, כאשר הן מושמעות כפי אנשים כמו קורפו עצמו עשה בחודשים ה־אחרונים ימים ולילות כדי לפלג את סיעת של"י. הוא הבטיח לח"כ סעדיה מרציאנו סכום־עתק, בצו־רת מימון־המיפלגות, אם ינטוש את סיעה שהכניסה אותו לכנסת ויב־חוד בבוחרים שנתנו את קולם למנדאט של של"י. הוא כפה את מילוי ההבטחה הזאת על מוסדות הכנסת, על־ידי הפעלת כוח מיפ־לגתי ברוטאלי, בניגוד חותך ל־חוות־הדעת החד־משמעית של היועץ־המישפטי לממשלה.

גם גדול המתנגדים לסיעת של"י יכיר בעובדה שזוהי תנועה מגובשת, בעלת עמדה עקרונית מו־נקה, התורמת לנוף הרעיוני של ישראל תרומה ייחודית. הרסיס של מרציאנו, לעומת זאת, הוא בדיוק מה: רסיס.

גם בסיעות האחרות בוחשים קורפו ושות' כדי לפלג, לשחד ולשבור לרסיסים. בהצבעות האמ־ונות נקנו בכנסת קולות על ימין ועל שמאל. שלושת חברי סיעת „אחווה" סיעה שאינה קיימת, ש־אין לה מצע או גוף) הצביעו ב־שלוש צורות שונות — אחד ביד, אחד ברגל ואחד בהימנעות. העל־מו של ח"כ מרדכי אלגרבלי נש־אר בגדר תעלומה.

לפני כן קלט הליכוד את אסף יגורי, נבחר ד"ש, שעבר אליו בקפיצה כלנתארית נחשונית. ועוד לפני כן שיחד מנחם בגין את משה דיין לבצע את אחד ממע־שי־הנונות הפוליטיים הגדולים ב־תולדות־המדינה.

כך זה כדי „למנוע רסי־סים".

■ ■ ■

אכן, יש רסיסים בכנסת. אך רובם לא נולדו ליד הקלי־פי. הם נוצרו בתוך הכנסת עצ־מה, על־ידי תהליך של התפרקות והסתאבות.

סיעת ד"ש המפוארת התפרקה תחילה לשני רסיסים. אחר־כך הת־פלגו שניהם בכמה כיוונים. כיום יש בכנסת סיעת „הדמוקרטים" (3, לפי שעה), „אחווה" (3), „שינוי" (6, עם פליט מן הלי־ברלים), אלגרבלי (1) — נוסף על הפליטים שברחו למערך ולליכוד. דיין התפלג מן המערך, עזר וייצ־מן התפלג מן הליכוד. סיעת ה־תחייה (2) התפלגה מן הליכוד. יצחק יצחקי בא עם שלומציון, הצ־טרף לליכוד והתפלג ממנו. הילל זיידל מתנדנד. אמנון לין מתנדנד.

אם יש תהיך המסכן את הדמוקרטיה הפרלמנטרית בישראל, הרי זה התהיך המחפיר הזה של כינתארי־זם, כאשר ח"כים משתמשים במנדאטים שהם כבאחוזי־תיהם הפרטיות, בוגדים בי־רצון בוחריהם ומצפצפים על הכללים היסודיים של הגי־נות. זה אין כך קשר לי־אחוז־החסימה.

שום אחוז־חסימה — ויהיה גדול ככל שיהיה — לא ישים קץ להת־פרקות זו אחרי הבחירות. להי־פך: אנשים יתלכדו באופן מלא־כותי לפני הבחירות, כדי לעבור ביחד את החסימה, ויתפצלו למח־רת היום.

זהו מאזן הקנוניה: יצד זכות — אפס. יצד חובה — הכל.

במדינה

העם

סיפור השבוע

מעלילותיהם של שיחי־העלייה הישראליים בחו"ל

הארץ, ה־28 בנובמבר 1980:

כן מגלה ביטאון היורדים באר־צות־הברית, כי אחד משליחי ה־סוכנות, הגמצא בהוואי, הגיע ל־כנס־השליחים השנתי שהתקיים באחרונה בניו־יורק עם מזוודה מלאה בחולצות „טי".

הוא הציג דוכן מכירות, ועליו פרש את החולצות, ובעת ההפסקה בדיוני הכנס הוא מכר את החול־צות לשליחים, תמורת המישה דו־לרים כל אחת.

לדיברי השבועון: „החולצות נחטפו כמו לחמיות טריות על־ידי השליחים, שלא זכו להגיע אל האיים המקסימים ונאלצו להת־נחם בחולצה עליה מתנוססת ה־מילה הוואי."

הממשלה

הצבא משתלט

במיוחמתו לכיבוש מישרת שר־הביטחון, הפך אריק שרון מגן הדמוקרטיה הישראלית

כאשר העלה אריק שרון את דרישתו לקבל את תפקיד שר־הביטחון, הגיב מנחם בגין, כאילו בבדיחות־הדעת, שהדבר אינו אפ־שרי. הסיבה: אם ישלוט על צה"ל, ישלח אריק את הטאנקים „להקיף" (קרי: לכבוש) את מישרד ראש־הממשלה.

השבוע נקם אריק את ניקמתו. הוא האשים את שר־הביטחון ה־נוכחי, מנחם בגין, בכך שהוא יצר מצב שבו „הצבא השתלט על הממשלה".

רמטכ"ל פורק עוך. הפעם צדק אריק. הוא הגיב על הודעות עזות־מצח של הרמטכ"ל ושל מנכ"ל מישרד־הביטחון, ששמו מעשה שהוא חריג במישטר ה־דמוקרטי. השניים הביעו בפומבי את דיעותיהם נגד כוונת הממש־לה לקצץ את תקציב־הביטחון.

במדינה תקינה, אין חיילים מות־חים ביקורת על מעשי הרשות ה־

שר שרון
מי ישלח טאנקים?

מדינית, המופקדת עליהם. זוהי הפרת־מישמעת חמורה ביותר. טען אריק בישיבת־הממשלה: אין להתפלא על חיילים המחבלים ב־מזיד בעשרות מנועים של טאנקים כדי להשתמט מן העבודה, כאשר הרמטכ"ל עצמו מפר בגלוי את המישמעת.

אריק יכול היה להוסיף, כי ה־הודעות הכוזבות של הרמטכ"ל ו־אנשיו לכנסת ולציבור, בעניין ה־אש שנפתחה על נערות ונערים ברמאללה (ראה עמודים 33—32), מוכיחות אף הן שהצמרת הצבאית פרקה כל עול של מישמעת כלפי הרשויות המדיניות.

סיחנות אבהית. הופעתו ה־חריגה של אריאל שרון כמגן ה־דמוקרטיה הישראלית לא היתה מפליאה.

כל עמדותיו של אריק, בכל נושא שהוא, נובעות מן האינטרס המיידי שלו, כשעיניו נשואות אל היעד הקרוב הבא.

בשעה זו היעד הבא של אריק הוא לכבוש את מישרת שר־הביט־חון. לשם כך עליו לערער את יכולתו של מנחם בגין לכהן בתפ־קיד זה, ולחסל את הצמרת ה־צבאית המתנגדת בהחלטיות נחו־שה למינויו של אריק. בין השאר: הרמטכ"ל רפאל („רפול") איתן, הקרוב מאוד לדיעותיו הפוליטיות.

כל זה ברור גם למנחם בגין. אך ביחסו אל אריק גוהג בגין ב־סלחנות גלוייה ואהבית. הדבר אינו מפייס את אריק, היודע, כי מאחורי סלחנות אבהית זו מת־חבאת החלטתו התקיפה של בגין שלא להעניק לו את תיק־הביטחון, שהיה מאפשר לו „לשלוח את ה־טאנקים".

השטחים

יריות בשכם

התנגשויות והתכתשויות בין תלמידים בשטחים דבר שבשיגרה

הגירסה הרשמית היתה גם הפ־עם ללא רבב: „סטודנטים יידו אבנים בסיור של צה"ל. אבן פגעה בראשו של נהג הסיור. הנהג ירה לעבר המתפרעים, כדי להפסיק את ידוי האבנים. כתוצאה מכך נפצעו שני סטודנטים באופן קל."

אולם כפי שהדברים חוזרים על עצמם לאחרונה (ראה עמודים 33—32), היו עדויותיהם של הפצו־

טסנועי גארלי 81
במבצע
מימון מיוחד
לרוכשים עכשיו
הלוואה בסך 3000 שקל
ב-3 תשלומים חודשיים
ללא ריבית.
הרישוי מגיל 16 ומעלה.
לטסנועי גארלי תשתית רחבה של מוסכי שירות
בכל רחבי הארץ.
*המחיר נכון ל 24-11-80
יבואן בלעדי ומוסך מרכזי:
אזור התעשיה, ק. ביאליק,
ת.ד. 7175, חיפה, טל. 731291

חיפה, אופן, ש.קרביץ, רח.הרצל 92, טל' 664885-04, חנון את מזור, רח' ת"א 5, טל' 537484-04, מוסך יאב, רח' אלנבי 44, טל' 521813-04, ת"א, כל-בו שלום, רח' אחד העם 1, טל' 652131-03, אבי מוסך הודנה, דרך פתח תקוה 35, טל' 613879-03, הגרעין, קרליבך 11, טל' 296631-03, חולון, רונקו, סוקולוב 67, טל' 845743-03, ירושלים, נתן מוסך הונדה, רח' חרשי ברזל 1, ליד משרד הרישוי תלפיות, טל' 713748-02, גסנר צבי שרותי רכב, אהליאב 4, רוממה טל' 523222-02, באר שבע, מוסך מלכה בני עין חרוד 65, טל' 31614-057, מוטכול, רח' טרומפלדור 84, טל' 76388-057, החלק, דרך חברון 7, טל' 36663-057. רחובות, סוכנות ראשית, פרידל הרצל 138, טל' 52074-054,

עים, והראיות בשטח, שונים לח־לוטין.

על דלת הכניסה לקומת הקרקע של מיכללת אל־נג'אח בשכם, שם אירעה התקרית, נראים בבירור סימני חדירת הקליעים. אותם ה־סימנים מופיעים גם על הריהוט בתוך האוניברסיטה — עדות לכך שהכדורים נורו פנימה.

הגנה־עצמית? מן העדויות עולה, שסטודנטים יידו אבנים ב־סיור שעבר מול פתח המיכללה. כתוצאה מכך נפגע נהג הסיור ב־ראשו. עד כאן תאם הכל לגירסה הרשמית. אולם הסטודנטים לא המתינו לתגובת החיילים. הם נמ־לטו פנימה, אל תוך בניין המיכ־ללה, עוד לפני שנוסעי־הרכב הס־פיקו לפתוח באש.

החיילים לא היו מוכנים לראות בכך את סיומה של התקרית. פצי־עתו של הנהג, שנפגע באופן קל בילבד, דרשה, לדעתם, תגובה נח־רצת. לכן ירדו מהרכב וירו מאחרי שער־החצר של המיכללה לעבר דלת־הכניסה של הבניין, לשם בר־חו מיידי־האבנים. יריות אלה לא נורו מתוך הגנה עצמית. מטרתם היתה לפגוע מתוך נקמה על פצי־עת הנהג — מעשה הנוגד בפירוש את פקודות־הקבע.

היריות פגעו בשני סטודנטים שעמדו במיקרה באולם הכניסה, בכיוון חדירתם של הקליעים. לא ברור אם הפצועים הם שיידו לפני כן את האבנים, או שהיו אלה סטודנטים אחרים, שעמדו אף הם באותה שעה באולם.

באולם נכחו באותה שעה עש־רות סטודנטים ואנשי־סגל המו־רים. הקליעים מבעד לדלת שרקו ביניהם, ורק בנס לא נפגעו אנ־שים נוספים.

נכה לכל החיים. „תחילה לא האמנתי כלל שהם באמת יורים פנימה," סיפרה הד"ר ראשדה אל־מצרי, סגנית־נשיא־המיכללה. „רק אחרי שראיתי שיש נפגעים, הבנ־תי שזה נכון. הם פשוט ירו מבעד לדלת ופגעו באופן סתמי במי ש־עמד מאחריה. זה היה נורא.

„הזמנתי מיד אמבולנס, אבל ה־חיילים חסמו את הדרכים המוב־לות למיכללה. הם לא איפשרו לאמבולנס להגיע. כך המתנו במ־שך שעה ארוכה, עד שהצלחתי לשכנע את המפקד במקום שיתיר לנו לפנות את הפצועים ברכב פרטי. למזלם של הפצועים הם נפגעו באופן קל בילבד. אחרת הם היו מתים עוד לפני שהיו מתירים לנו להביאם לבית־החו־לים."

שני הפצועים מאושפזים בבית־החולים רפדיה בשכם. הם מכחי־שים, כי היה להם קשר ליידוי ה־אבנים.

פאוזי חוסני קאסם חרוב (24), מהכפר חבלה שליד קלקיליה, ה־לומד שנה שלישית ערבית, נפ־צע בברכו הימנית. פיקת הברך רוסקה, ולדברי הרופאים הוא יישאר נכה לכל ימי חייו. האמת המרה עדיין לא סופרה לו, והוא אינו יודע עד כמה היתה הפגיעה הרסנית. הפצוע השני, חתם ראזי חאג־חסן (22) מקלקיליה, תלמיד השנה השלישית בכלכלה, נפצע בכף ידו הימנית.

לצידם של שני הסטודנטים שו־כב סאמיר אבו־סעוד (17), תלמיד בית־הספר התיכון קדרי טוקאן ב־שכם. הוא נפצע ברגלו השמא־לית, למחרת פציעתם של שני חבריו לחדר, בעת תקרית־אש דו־מה שהתחוללה בחצר בית־סיפרו. תלמיד נוסף מבית־הספר התיכון חאג' מעזוז אל־מצרי, השוכן ב־סמוך לקדרי טוקאן, נפגע אף הוא ברגלו. בשל סיבוך שהתגלה ברג־לו של התלמיד, בישאר טובילי (17), הוא הועבר לבית־החולים ברמאללה.

בעקבות התקרית במיכללה אל־נג'אח הקיפו כוחות המימשל את המיכללה. הסטודנטים, שחששו להיעצר, נשארו במשך שעות ארו־כות בתחומי הבניין. רק בשעות הערב הסכים המימשל, בתיווכו של סגן־ראש עיריית שכם, זעפר אל־מצרי, להתחייב שלא לעצור את הסטודנטים ביציאתם מתחומי ה־מיכללה. ואכן, החיילים איפשרו לסטודנטים לחזור לבתיהם, אך רשמו תחילה את שמותיהם. בש־עות הלילה המאוחרות עבר רכב של המימשל בין בתיהם של שיב־עה סטודנטים, לפי רשימה ש־הוכנה מראש, והם נעצרו.

המימשל עצר בשעות הלילה גם את אחד מהמורים במיכללה, המרצה לפיסיקה יחיא חאדד. ה־חיילים ביקרו אף בביתו של מורה נוסף, ובהיעדרו מהבית הודיעו לבני מישפחתו כי הוא „מבוקש".

במהלך היום שלמחרת התקרית עצרו חיילי המימשל עוד עשרות סטודנטים. החל בשעות הבוקר ה־מוקדמות הוקפה המיכללה בכו־חות צבא גדולים. הסטודנטים ש־הגיעו ללימודים לא הורשו להי־כנס, ושבו לבתיהם כלעומת ש־באו. המיכללה נשארה שוממת, ו־רק סימני חדירת הקליעים היוו עדות אילמת למה שהתרחש בה יום קודם.

פצוע אבו סעוד
מיכללה שוממת וסימני קליעים

עיתונות

תעלומת השבוע

תעלומת השבוע: מדוע רוצה מפ"ם לשבוח את שמואל תמיר לוושינגטון?

המאמר שהופיע בגיליון היום ה־שישי האחרון של על המישמר, בחתימת הכתבת המדינית של ה־עיתון, עורר סערה במערכת ה־עיתון ותהיות בצמרת מפ"ם.

במאמר, הנושא את הכותרת „לפני חילופין של השגריר בור־שינגטון", קראה הכתבת דליה שחורי להחלפתו המיידית של ה־שגריר אפריים („אפי") עברון. אך את הסערה מעוררת זהותו של ה־מועמד להחלפתו של עברון, ש־עליו ממליצה דליה שחורי בשמם של „חוגים דיפלומטיים" כביכול: ח"כ שמואל תמיר.

כאשר ביטאונה של מפ"ם יוצא למסע־צלב למען החלפתו של ה־יונה עברון בנץ תמיר, זוהי, ללא ספק, תעלומת השבוע.

„חשדנות, חתרנות..." שחו־רי הטילה על כתפי עברון את מלוא כובד הכישלון הישראלי ש־באי־יצירת קשרים עם הנשיא־הנבחר, רונלד רגן. לאחר מכן,

(המשך בעמוד 35)

ראשון לציון, רוזנבאום,רח' רוטשילד 27, טל' 03-941634, אופנית,הרצל 86,טל' 03-953914, הוד השרון, מוסך דאום, דרך השרון 35, טל' 052-24295, כפר סבא. שמעון, ויצמן 32, נתניה, וייס שמעון, הרצל 38, טל' 053-22697, חדרה, פלדמן, הנשיא 42, טל' 063-22670, טבריה, כהן אשר, רח' כנרת 6, טל' 067-20830, אשקלון, סוכנות אופניים ואופנועים אמיר, ככר העצמות 107, טל' 051-23183, נהריה, וולפוביץ, הרצל 63, טל' 920543, מוסך הקטנוע, אזור התעשיה טל' 923616, ק. שמונה, בית ספר לנהיגה נמרוד טל' 067-35359. עפולה, רכב העמק אחים הלוי ליד הדואר המרכזי, טל' 065-22666, אילת, מוסך הקטנוע, היימן גדעון, אזור התעשיה, טל' 059-73408.

התמונות בסרט מוכיחות כי דוברי המימשל הצבאי שיקרו לציבור ולכנסת

ירות מן הגג

סרט קצרצר, שצולם ברמאללה על־ידי צוות ישראלי למען חברה בינלאומית, היה מונח כשבוע בשני אולפנים בירושלים, כמו פיצצת־זמן מתקתקת. הוא איים לפוצץ את שארית האמון של הציבור ברמטכ"ל ובדוברי צה"ל, ואת היחסים העדינים בין הכנסת ובין צמרת הביטחון.

כאשר צילם הצלם אלי פסטמן את הסרט עבור חברת ויזניוס, לא העלה על דעתו שיש באמתחתו חומר־נפץ. הוא נסע באותו בוקר לרמאללה באופן שיגרתי, כפי שהוא נוהג לעשות בכל פעם כאשר צפויות הפגנות באחת מערי־הגדה. בעודו סועד ארוחת־בוקר, ראה כי מתארגנת הפגנה. הוא ליווה אותה.

ההמשך מצוי בסרט עצמו: קבוצה של כמה עשרות נערות, כבנות 15—14. מת־ארגנת בשערי בית־ספר. צעקות. הקבוצה מתקדמת למרכז העיר, חלקה על המידרכה וחלקה על הכביש. כמה נערות ונערים מחזיקים בידיהם אבנים. המצלמה מתרו־ממת ורואה שני חיילים על גג של בית בן שלוש קומות במרכז רמאללה (כיכר מנרה). החיילים מכוונים את רוביהם ויו־רים. המצלמה עוברת מהם לקומנדקאר, שממנו קופצים חיילים. לאחר מכן רואים נער השרוע על הארץ, כשפצע גדול בירכו.

לידו שוכבת נערה פצועה, ומאחרי גל־אבנים נערה פצועה שניה. חייל קורא לאחת הנערות. הנערה, הפצועה ברגלה מכדור, קופצת על רגל אחת לעבר המצ־למה. כשחייל דוחף אותה. חייל אחר מגלה את הצלם ונועק עליו להפסיק. סוף הסרט.

חברת ויזניוס היא סוכנות בינלאומית. היא מצלמת אירועי־חדשות, שולחת את הסרטים באמצעות הלווין ללונדון. משם מודיעים לכל תחנות־הטלוויזיה שיש סרט כזה. כל תחנה יכולה להזמין אותו.

הסרט של פסטמן היה כימעט מושלם. לא היה צורך לערכו. באולפן של ויזניוס

האיוף מט
אי־אמת

בירושלים, הממוקם באולפני חברת סרטי הבירה, בבניין־האומה, הסתפק העורך בהוצאת כמה קטעים שבהן קפצה המצלמה, ושבהן יש עצמים המפריעים לזווית הצי־לום. זהו הסרט שנשלח ללונדון, וזהו הסרט שהתקבל בחזרה בירושלים, ושעורר על־ידי הטלוויזיה הישראלית באותו ערב.

המוני ישראל ראו אותו — ורבים הזדעזעו. כי בסרט נראה בבירור כי שני חיילים על גג יורים בשעת ההפגנה — אף ששום סכנה לא נשקפה להם.

שקר רודף שקר

בהפגנה רגילה, מוסרים שילטונות צה"ל הודעה לאחר מעשה, וזו מת־קבלת כתורה מסיני. היא מצדיקה תמיד את מעשי החיילים — יהיו אשר יהיו. אם פתחו החיילים באש ופצעו או הרגו, נאמר תמיד כי החיילים נאלצו להגן על חייהם, ושלא היתה דרך אחרת.

הפעם היתה בעייה. הסרט לא עורר רק תגובה ציבורית חריפה — אלא ששימש גם הוכחה חותכת למה שאירע.

מיד עם ההצגה החזה הסתב־כות, שהוכיחה כפעם הראשונה בצורה חד־משמעית כי שילטונות המימשל הצבאי וצה"ל, ובראשם הרמטכ"ל עצמו, אומרים אי־אמת לציבור ולכנסת.

הבעייה של צה"ל היתה כיצד לתרץ כי חיילים, העומדים על גג הקומה השלישית ובמרחק של 120 מטרים מהפגנה של כמה עשרות נערות ונערים, פותחים באש. הדבר נוגד לחלוטין את הנחיות־האש של צה"ל, שאושרו על־ידי שר־הביטחון (ראה גיס־גרת).

כחייל טוב ידע הרמטכ"ל, רפאל („רפול") איתן, כי ההתקפה היא ההגנה הטובה ביותר. מייד אחרי הצגת הסרט בטלוויזיה פירסם הודעה זועמת, שבה האשים בחרי־פות את הטלוויזיה הישראלית בכך שהציגה סרט מזוייף. טענת הרמטכ"ל: שהטלוויזיה התכה קטעים בודדים וצירפה אותם יחד בצורה שהתקבל הרושם כאילו המפגינים

מיכתב לחברי הכנסת

זהו הנוסח המלא של מיכתבו של ח"כ אורי אבנרי שנמסר השבוע לכל חברי־הכנסת:

ירושלים, 26.11.80
א ל: כל חברי הכנסת
מ א ת: ח"כ אורי אבנרי

ה נ ד ון: תקריות־האש ברמאללה ובבית־לחם ביום 18.11.80

בעיקבות התקריות, שבהן נפצעו 11 נערים ונערות (ורק במיקרה לא היו הרוגים), אני מוצא שוב לנכון להביא לידי־עתכם עובדות ועדויות על המתרחש בשטחים המוחזקים, כמילוי חובתי המצפונית והפרלמנטרית.

לפני חצי שנה ביקש הרמטכ"ל שלוש פעמים להחמיר את השיטות לדיכוי תקריות. הדבר נמנע ממנו, תחילה על־ידי שר־הביטחון עזר וייצמן (פעם אחת) ואחר־כך על־ידי שר־הביטחון מנחם בגין (פעמיים). לפיכך לא השתנו הפקודות באופן רשמי. אולם במשך החודשים חלה התדרדרות בגישה המעשית, והתפתחה מעין תורה שבעל־פה, המתירה פתיחת־אש ופגיעה באנשים גם במיקרים שבהם הדבר אינו ניתן על־פי התורה שבכתב.

על הרוח השוררת עתה בשטחים תלמד העדות הבאה, שגביתי מחייל־מילואים, שהוא מהימן עלי לחלוטין, שיחידתו נקראה לא מכבר לשרות בשטחי הגדה המערבית. החייל מוכן להזדהות ולמסור עדות רשמית אם ייקרא על־ידי ועדה של הכנסת ותובטח לו חסינות.

ל ה ל ן ע ד ו ת ו:

על הקירות בחדרי־האוכל במחנות הצבאיים אמנם תלויות פקודות־קבע לפתיחת־אש, ואלה אמנם מנוסחות כראוי, בחייבן אזהרה מוקדמת, יריות באוויר ויריות ברגליים. ואולם המצי־אות בשטח שונה לגמרי, ולצד התורה שבכתב יש תורה שבעל־פה, הנמסרת בתידרוכים.

עם הגיע היחידה האמורה לשטח, קיבלה תידרוך מפי מפקד, שכלל, בין השאר, את הפסוקים הבאים: „באיזור שורר שקט מאז שגורשו שני ראשי־הערים ונקטעו רגלי שני מסיתים אחרים." וכן: „ידוע, שאנחנו לא אוהבים ערבים, אבל לא צריך לפגוע ללא סיבה." וכן: „כשאין סיבה לא צריכים לדפוק אותם, כי אז ירוצו לפליציה לנגר ויציגו אותנו באור לא טוב."

מכאן הבינו החיילים שמותר לפגוע „כשיש סכנה" — מבלי שנאמר מהי הסיבה.

לגבי יריות נאמר לחיילים: „לא לירות לתוך הפגנה אם יש בה נשים וילדים" — ומכך הובן כי מותר לירות לתוך הפגנות בשאר המיקרים. בכל התידרוכים נאמר לחיילים כי אחרי שני השלבים הראשונים — יריות באוויר ויריות ברגליים, יש שלב שלישי — של יריות על־מנת להרוג. החיילים שמעו זאת עשרות פעמים.

כל חייל הבין כי מותר לו לירות על־מנת להרוג, אם הוא סבור כי יש סכנה. למעשה — נותר לחיילים ולמפקדים זוטרים להחליט אם לירות על־מנת להרוג, ומתי. בכך הותר הרסן באופן מסוכן.

הוראה מפורשת שניתנה לחיילים היתה: „אם אתה נוסע במכונית אחרי החשיכה ונזרק עליך חפץ — א ל תבדוק אם זו אבן או משהו אחר — יש לירות כדי לפגוע!"

ע ד כ א ן עדותו של חייל־המילואים, ששירת לאחרונה בגדה.

■ ■ ■

ההנחיות לדיכוי מהומות והפגנות מתחלקות לשני שלבים: השלב הראשון הוא שימוש בשיטות שאינן מחייבות פתיחת־אש ואן: אזהרה, שימוש באלות, שימוש במגינים ובקסדות־מגן, רימוני גז מדמיע והתזת־מים. הציוד להפעלת שיטות אלה מצוי במיתקני המימשל הצבאי, אך בשל כשל אירגוני אין הוא מצוי לרוב בידי היחידות עצמן.

בתקרית שהיתה ברמאללה היה די והותר זמן להביא את הציוד הזה ולהשתמש בו, כי עברה יותר מחצי שעה בין התארגנות ההפגנה ליד בית־הספר ועד לתקרית במרכז העיר. ברור על־כן כי לא היתה כלל נטייה של המימשל להשתמש בשיטות אלה, והדבר מעיד על הפער הגובר והולך בין הפרקטיקה בשטח ובין ההוראות הרשמיות.

הנוהל לפתיחת־אש, לפי התורה ש ב כ ת ב, הוא: (א) אזהרה בקול רם או ברמקול בשפה הערבית, (ב) יריות באוויר, (ג) יריות ברגליים.

לא נאמר שיש גם שלב אחרון, והוא לירות כדי להרוג, במצב של סכנה לחיים.

המעבר משלב לשלב אינו אוטומטי, והוא מחייב פקודה מפורשת, על־פי שיקול־דעת לגבי נחיצותו והנסיבות הקיימות מאותו רגע, ורק אם הסכנה הממשית לחיי החיילים מחריפה.

אחרי שבוע שבו מסרו הרמטכ"ל ודוברי המימשל הצבאי הודעות שיקריות, כאילו נהגו הכוחות על־פי ההנחיות האלה, נודע ביום ב' (בין השאר, באמצעות כתבה של עמירם ניר בטלוויזיה), כי הכוחות לא נהגו בתקריות רמאללה וחברון על־פי הנחיות אלה, בכך שלא היה שימוש באמצעים המיוחדים, ולא ניתנה אזהרה מוקדמת ברמקול.

אשר למאורעות השבוע האחרון:

בבית־לחם הקימו תלמידים מחסום קטן על הכביש בגובה של כ־20 ס"מ, וגם יידו אבנים. ההמשך תואר על־ידי כתב צרפתי של סוכנות הידיעות הצרפתית („אז'אנס־פרס"), ששהה במיקרה במקום ושהיה עד־ראייה לאירועים: נפתחה אש לא אזהרה. האש באה מן הגגות וגם מלמטה. תוך שניות נפצעו ארבעה תלמידים.

עדותו של רופא שטיפל בתלמיד ויקטור רישמאווי: הכדור נכנס בחזה ויצא מלמטה. אם חנער לא עמד על הראש, הוא נורה ממקום גבוה.

דבריו של הכתב הצבאי עמירם ניר בטלוויזיה ביום ב' השבוע מאשרים כי החיילים ברמאללה חרגו מן ההנחיות, בתקרית שבה נפצעו שישה נערים ונערות. מכיוון שהודעתו של מר ניר לא הוכחשה על־ידי גורם צה"לי כלשהו, הרי פירוש הודעה זאת הוא כי במשך שבוע שיקרו הדוברים הבכירים של צה"ל והמימשל הצבאי, כאשר טענו כי החיילים פעלו בהתאם להוראות.

הסרט שצולם במקום, ברמאללה, הוא, כמובן, העדות הנאמנה ביותר למה שהתרחש. על־פיו ניתן לבדוק כל פרט ופרט, כאשר הוא מוקרן ב„מוניטור" (המכשיר באולפן הטלוויזיה), שבו ניתן לעצור את התמונה ולבחון היטב מה נראה בה. במיוחד ניתן לבדוק אם החיילים על הגגות, שכמובן לא היו נתונים בשום סכנה, ירו כלפי מטה לעבר התלמידים, ברובי־סער מ־16.

לפי כל העדויות — הנפגעים עצמם, עדי־הראייה וגם החיילים — צלפו החיילים מן הגגות באש בודדת ומכוונת ו ל א באוויר.

הסרט שהוקרן בטלוויזיה הישראלית צולם על־ידי צוות של סוכנות זרה („ויזניוס"), שהסתנן למקום מבלי שהרגישו בו. נקל לשער מה קורה בשטחים המוחזקים ולא נודע, מפני שאין עדי־ראייה המסוגלים לדווח על כך.

■ ■ ■

ברור כי אירועי רמאללה וחברון מחייבים חקירה ניטרלית וקפדנית, ולו כדי לעצור את ההתדרדרות בגישת המימשל בטיפול בתקריות, לבלום את קלות־הדעת וחוסר־האחריות בנוהגים של פתיחת־אש ולמנוע תקריות כאלה בעתיד, העלולות להפיל קרבנות־אדם ולגרום לישראל נזק בל־ישוער.

בהקשר זה יש להזכיר כי לא פורסמו עד היום תוצאות החקירה בתקרית שבה נהרגה התלמידה תע'ריד אל־בוטמה, במרכז בית־לחם, ללא כל פרובוקציה, כביכול מפליטת־כדור, על־פי עדות של עד־ראייה אמר איש מישמר־הגבול לחברו, שירה את הכדור: „לא זאת — זאת!" ואולי ראוי לחזכיר כי גם חקירת ההתנקשויות בשני ראשי־הערים מגדה לא נשאה עדיין שום פרי.

בין השאר יש לחקור גם את הטיפול בתלמידים העצורים. בגרמו להשפלה ולפגיעה בכבוד־האדם, תורם טיפול זה תרומה חשובה להקצנת מצב־הרוח בקרב הצעירים בשטחים המוחזקים, וזורע את הזרע לתקריות הבאות.

כדוגמה יכולה לשמש הפרשה של מופיד עבד־רבו מטולכרם, שנעצר ב־13.11.80, בעיקבות קיום „שבוע פלסטין" במיכללת בירזית (שבו לא היו שום התפרעויות, אלא נערכה בו הצגה של פולקלור פלסטיני). לדברי הצעיר, המעוררים אמון, הובא עם מעצרו למיתקן המימשל הצבאי בטולכרם. שם נכפתו ידיו ונקשרו ליתד, שנתקעה באדמה, בעודו יושב על הארץ, כדרך שנוהגים הערבים לגבי חמורים. כך שהה מ־9 בערב עד 8 בבוקר, כשחיילים עוברים מנחיתים עליו מדי פעם בעיטות ומכות. אולם, לדברי, גם ניגשו אליו חיילים והתנצלו, בהביעם באזניו סלידה משיטה זו.

אני סבור שהכנסת אינה יכולה להתנער מאחריותה למה שמתרחש בשטחים המוחזקים בשם כולנו.

אורי אבנרי

ההוכחה הניצחת: הרובים של 2 החיילים על הגג מכוונים כלפי מטה ברגע הירייה

לעבר המצלמה

בתמונה זו נראה כאילו מכוונים שני החיילים על הגג (של הקומה השלישית) את רוביהם ישר לעבר הצלם. למעשה עמד הצלם מעבר לרחוב, במרחק של כחמישה מטרים מן המפגינים, והחיילים מכוונים את נישקם בבירור לעבר המפגינים. תמונה זו, כמו התמונה למעלה, מוכיחה בעליל כי החיילים כיוונו את נישקם לעבר המפגינים, ולא ירו באוויר.

פגיעה בירך

שלוש דקות אחרי היריות מן הגג צולמה תמונה זו של הנער מוחמד מוסא אבו־אעין. המצלמה מתקרבת אליו ומקרוב נראה פצע גדול בירכו הימנית. באותה תקרית נפגעו 11 נערים ונערות.

פצועות על הארץ

הנערה האניה ברמקי, בת ה־14, בתו של מ"מ מאחוריה, מאחורי האבנים, מסתתרת נערה פצועה שנייה מפני האש של החיילים.

נפצעו מיריות החיילים על הגג, בעוד שלמעשה נפגעו מיריות של חיילים אחרים לגמרי, בשעה אחרת לגמרי. היה כאן מונטאז'.

אדם שקול יותר היה נמנע מפירסום הודעה כזאת, ביודעו כי העתק הסרט נשמר בבניין הטלוויזיה, וניתן לבדקו. הוא גם צריך היה לדעת כי הסרט נקנה מחברה זרה, ושזו שומרת לא רק על הסרט המוגמר, אלא גם על ה„ראשס" (הצילומים הגולמיים הבלתי־ערוכים), המאפשרים לי־הוכיח כי הקטעים צולמו באופן רצוף.

אך הרמטכ"ל רגיל לכך שלא יפשפשו במעשיו ולא ייבדקו את הודעותיו. הוא כלל לא טרח לבדוק אילו סרטים מונחים באילו אולפנים, ומה נראה בהם. הוא ירה את הודעת־ההשמצה הכוזבת מן המותן, וכך עשו מלחכי־פינכתו.

כעבור יום־יומיים הסתבר לעיתונאים, ששוחחו עם הצוות שצילם את הסרט ברמאללה, כי כלל לא היתה עריכה לסרט. **ראשי המימשל הצבאי חיו כי־מכוכה. אך רק לרגע קט: חיש־מהר פירסמו הודעה שניה, לתי־קון השקר הראשון. כך הסתבכו בשקר שני.**

הם ויתרו על הטענה כאילו היתה עריכה לשם סילוף. תחת זאת ניסו לפרש את הנראה בסרט בצורה אחרת.

העדים לא נחקרו

עי קצינים התמנו לעריכת „תחקיר". היה זה תחקיר מוזר ביותר, כי השניים

(המשך בעמוד 40)

דיוקן תשקיף

המר במקום

אבו־חצירא

בשיחות שנערכו השבוע בין שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, לבין ראש־הממשלה, מנחם בגין, בעניינו של שר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, החליטו השניים שאם תסיר ועדת־הכנסת את חסינותו של אבו־חצירא, הם יבקשו משר־הדתות לצאת לחופשה.
בורג ובגין גם החליטו שאת תיק שר־הדתות יקבל לידיו שר החינוך, זבולון המר.

פרס ג'ילה

את המדליף

יושב־ראש מיפלגת העבודה, ח"כ שימעון פרס, טען באוזני מקורביו שמי שמסר את הידיעה ל„דאבספרס" הודה לפניו שהוא עשה זאת.
פרס סיפר שהוא נגף קשות באותו מדליף.

ח"כ נוסף

למערך

אלוף־מישנה (מיל') סטלה לוי ניהלה שיחות עם המערך בדבר הצטרפותה לסיעה זו.
לוי מוצבת במקום ה־16 של רשימת ד"ש לכנסת, ועם התפטרותו האפשרית של ח"כ סטף וורטהיימר היא תושבע כחברת־כנסת.
כיום משמשת לוי כמזכירת סיעת־שינוי בכנסת.

הנשיא הציל

מפיטורין

מנהל סניף ניו־יורק של אל־על, ירחמיאל שרם, עמד להיות מפוטר השבוע, במיסגרת תוכנית־הפיטורין של אל־על.
נשיא המדינה, יצחק נבון, שהוא ידיד נעורים של שרם, טיפקן ליו"ר מועצת־המנהלים של „אל־על", בומה שביט, ובעיקבות השיחה של השניים, ניתחו פיטוריו של שרם בשנה.

תחרות חדשה

ל„אל־על"

הידיעה שהופיעה בעיתונים, על פתיחת מישרד־נסיעות חדש בניו־יורק שבו שותפה חברה אמריקאית אלמונית יחד עם אחד מראשי אל־על לשעבר, מוריס נחתומי, הדליקה אור אדום אצל ראשי אל־על.
התכרר שהחברה האלמונית היא חברת־בת של חברת המטוסים האמריקאית „סי־בורד". השותפות החדשה עומדת לפתוח קו של טיסות סדירות בין ניויורק ללוד, שיפעיל ארבע טיסות שבועיות במטוסי ג'אמבו.
החברה החדשה קבעה כבר את מחיר הכרטיס בסך 590 דולאר לטיסה הלוך־וחזור. מחיר זה נמוך ב־100 דולאר מהכרטיס הזול ביותר של „אל־על".
כן החליטו ראשי החברה החדשה שאם „אל־על" תוריד את המחיר שלה, יורידו גם הם את המחיר שהם וישמרו על ההפרש של 100 הדולארים.
החברה החדשה עומדת גם להפעיל שתי טיסות שבועיות לאמסטרדם, וטיסה שבועית אחת להונולולו.

מפקד הגדה –

גורם לאנטישמיות

עורכי תוכנית־הטלוויזיה הבריטית פנוראמה קיצצו קטעים מראיון שערכו עם מפקד הגדה המערבית, בנימין („פואד") בן־אליעזר. על פעולות המימשל הצבאי לדיכוי הפגנות בגדה.
לטענת העורכים היו דבריו של הקצין עלולים להישמע באוזני הצופים הבריטיים כדיכוי גועני צורם, ולגרום לגל של אנטי־שמיות בבריטניה.

חקציב חירוש

קוצץ

שרי האוצר והפנים החליטו ביניהם על הקצבת 400 מיליון לירות למימוש שלב א' של תוכנית־ההבראה של המישטרה, תירוש.
מפכ"ל המישטרה, הרצל שפיר, דרש סכום של 12 מיליארד לירות עבור תוכנית זו כולה, ומיליארד לירות עבור השלב הראשון שלה.

תבוטל הטלוויזיה

בכבלים?

שר־החינוך, זבולון המר, עומד לדרוש בישיבת־הממשלה הקרובה את ביטול המיכרז שהוציא שר־התיקשורת, יצחק מודעי, להקמת טלוויזית כבלים בארץ.
המר טוען שמודעי ניצל כמה סעיפים בלתי־ברורים בחוק, ועל־פיהם הוציא את המיכרזים. לדעת המר, הנושא כולו הוא בסמכות רשות־השידור, שעליה ממונה הוא, ולא בסמכות מישרד־התיקשורת.

צבי גור

כותב ספר

צבי גור, רוצחו של הילד אורון ירדן, עומד לכתוב ספר על הפרשה.
את הספר הוא יכתוב עם העיתונאית אלה ברקת, שכבר ביקרה את גור כמה פעמים בכלא.

כל־בו־טק יוכפל

בטלוויזיה מתכננים עתה את שידור התוכנית „כל־בו־טק" פעמיים בשבוע.
בשלב הראשון תעבור התוכנית לשידור בימי ראשון בשבוע, אחרי מהדורת מבט.

גודארד החפטר

מנהל מחלקת־התוכניות הדוקומנטריות בטלוויזיה, יוסי גודארד, התפטר מתפקידו.
גודארד הסכים להמשיך ולכהן בתפקיד במשך שבועות אחדים, עד שיימצא לו מחליף.
בינתיים החליטו לשמור את דבר ההתפטרות בסוד, כדי למנוע זעזועים בטלוויזיה.

עד המדינה הורשע

עורך־הדין חיים גושן, כי שהיה אמור להיות עד־מדינה במישפטו של אשר ידלין, אך עדותו לא נשמעה משום שידלין הודה באשמה, הורשע על־ידי בית־הדין־המישמעתי של לישכת־עורכי־הדין.
גושן הורחק לחמש שנים מהלישכה, ולא יוכל לשמש בתקופה זו כעורך־דין.
גושן הורשע על סמך הודאותיו במישטרה בפרשת ידלין על קבלת ותשלום שוחד.
עורכי־הדין הביעו תמיהה על העונש הקל, שהוטל על גושן.

רק כתבים מאומנים

מפכ"ל המישטרה, הרצל שפיר, החליט, בעצה אחת עם דוברו, אריה ארד, על מערכת־יחסים חדשה בין העיתונאים לבין המישטרה.
שפיר החליט להעניק האמנות לכתבים לענייני־מישטרה, כפי שעושה צה"ל לגבי כתבים צבאיים.
החלטתו זו של שפיר עוררה התנגדות אצל הכתבים לענייני־מישטרה, שהחליטו לא להסכים להיות מאומנים.

גל"צ ישדר

בחצי היום

התחנה הצבאית, גלי צה"ל, שוקלת שידור מהדורת־חדשות נרחבת בשעות הצהריים.
הצורך לכך התעורר בעיקבות ההצלחה הרבה אשר לה זוכה המתכונת החדשה של „בחצי היום" ב„קול ישראל", שאותה עורכים מיכאל דק וגבי גזית.

בעיקבות עליית המחירים הכללית נאלץ

השוקל הזה

להעלות את מחיר העיתון, שיהיה החל מהיום 10 שקלים.

שופט הואשם בקבלת שוחד

שופט בית־מישפט־מחוזי עומד עתה לפני בית־דין־מישמעתי של שופטים.
השופט הואשם בקבלת שוחד וטוכות־הנאה מעורך־דין בעיר שבה הוא מכהן כשופט, תמורת זיכויים של לקוחות אותו עורך־דין.
בית־הדין־המישמעתי המיוחד של שופטים, שמונה לצורך מישפט זה, כולל בתוכו שני שופטים עליונים ושופט מחוזי אחד. הדיונים של בית־מישפט כזה אסורים לפירסום על־פי החוק, וכן גם פסק־הדין וגזר־הדין.
השופט המחוזי העומד עתה לדין הורשע כבר בחלק מפעיפי־ההאשמה נגדו, ואילו גזר־הדין עדיין לא ניתן. על־פי הערכות חוגים מישפטיים, ייאלץ השופט להתפטר מתפקידו, בעיקבות ההרשעה.
אישי־מישפט הביעו תמיהה על כך שנשיא בית־המישפט־העליון החליט להעמיד את השופט־המחוזי לפני בית־דין־מישמעתי, ולא לפני בית־מישפט רגיל. כשהואשם עורך־הדין אליעזר מזחי, מי שהיה אז שופט־מחוזי, בקבלת שוחד, הוא הועמד לדין בבית־מישפט רגיל, והפרשה כולה לא הוסתרה מעיני הציבור. מלחי יצא זכאי בי־מישפטו.
עובדי הפרקליטות בעיר שבה מכהן השופט המחוזי שיגרו מיכתבים לשופטי בית־המישפט העליון, לראשי לישכת־עורכי־הדין, לשר־המישפטים וליועץ־המישפטי־לממשלה. הם ביקשו לגלות להם אם אכן נערך מישפט כזה נגד השופט המחוזי, מה הן ההאשמות ומהו פסק־הדין. הפרקליטים טענו שקשה להם להופיע לפני אותו שופט ולנהל מישפטים אצלו, ביגוד גל השמועות השוטף את בית־המישפט באותה עיר. הפרקליטים עדיין לא קיבלו תשובה על מיכתבם.

במדינה

(המשך מעמוד 31)

טענה, ניסה ליצור „אליבי מפוקפק" וסיבך את בגין בפרשת הפגישה־שלא־היתה עם הנשיא החדש. היא תיארה את עברון במונחים שכאילו נלקחו מן התיאורים שבהם מקובל לתאר את שמואל תמיר בעיתונות הישראלית: „יש באישיותו (של עברון) מרכיבים הגורמים לכך, שבכל מקום שהוא נמצא בו יש חוסר־שקט, חשדנות, חתרנות, תסיסה, דיברים ומעשים מאחורי הגב." שחורי טענה, כי עברון הוא „יוזם", אך „תלוי עם מי הוא מדבר," וכן ש„אחרי ה־4 בנובמבר (יום הבחירות בארצות־הברית) פעל אפי בתנועת זיג־זג אופייינית."

עברון נכשל לחלוטין, סיכמה שחורי־השיער, והמסקנה היא שיש להחליפו מייד, עוד לפני שייכנס הנשיא החדש לתפקידו..."

עד כאן יכול היה הכל לעבור בשקט גם במערכת על המישמד ובמפ"ם. אך כאשר הגיעה הכתבת המדינית לתיאור המועמד של „החוגים הדיפלומטיים" האלמוניים לתפקיד אשר יתפנה, לא ידעה התלהבותה גבולות. היא השתמשה בביטויים שרק שמואל תמיר עצמו רגיל להשתמש בהם לגבי עצמו:

„יש לשאוף להעמיד בראש שגרירות ישראל בארצות־הברית איישיות רצינית, בעלת יכולת לנאום, להרשים ולשכנע. משהו מסדר־גודל של (שימחה) דיניץ או (חיים) הרצוג. נוכח החשיבות הרבה שבמישרה זו עתה, יש הסבורים, כי בראש השגרירות צריכה לעמוד אישיות בדרג של שר. לאור מאפיינים אלה הועלה בחוגים דיפלומטיים כמועמד אפשרי ומתאים למישרה זו שמו של שר־המישפטים־לשעבר שמואל תמיר, מישפן מבריק, בעל יכולת־נאום מרשימה, בעל כושר־שיכנוע בלתי־מבוטל, בעל חושים פוליטיים ודיפלומטיים כימעט־חייתיים, המאפשרים לו להשמיע את הדברים הנכונים במקום הנכון. שמואל תמיר יכול להיות שגריר טוב לא רק בתקופת הליכוד, אלא גם בתקופת המערך שתבוא."

שאלה מעניינת היא מיהם החוגים הדיפלומטיים, הממליצים על שמואל תמיר כשגריר בוושינגטון בתקופה זו. היה זה תמיר שהמציא את הסיסמה „שטח משוחרר לא יוחזר", ושתבע ללא הרף לספח לאלתר את השטחים הכבושים, אחרי מילחמת ששת־הימים.

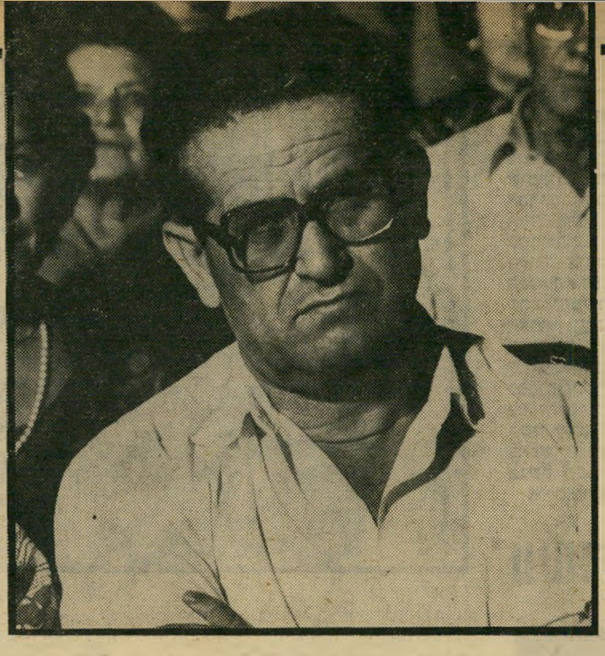
מזכת התלהבות. שחורי טענה כי מאז כניסתו לד"ש חל מיתון בעמדותיו של תמיר. אך ד"ש כבר איננה, ובמגעים עם המצרים, שבהם השתתף תמיר במו"מ על האוטונומיה — ושבהם הוא לא הרשים אותם ב„חושיו החייתיים" — הציג קו ניצי נוקשה, כדי לנסות ולסלול את דרכו חזרה לליכוד.

מאמצים אלה לא עלו יפה, ו־תמיר הוא עתה פושט־רגל פוליטי מוחלט, ששום מיפלגה אינה רוצה בו. אין ספק כי בחושיו הפוליטיים „הכימעט־חייתיים" מבקש תמיר מיפלט נוח בוושינגטון ב־שנים הבאות. השאלה היא: מדוע על על המישמר להתגייס למערכה אחרונה זו של תמיר?

במערכת ביטאון מפ"ם טענו השבוע כי „יש עיתונים שיש בהם דימוקרטיה מתוך הכרה, ויש עיתונים שבהם יש דימוקרטיה מתוך ברדק, ועל־המישמר שייך לסוג האחרון." בכך תירצו את פירסום מאמרה המוזר של דליה שחורי.

הכתבת עצמה טענה, כי יתכן שמבחינת האינטריגות והתככיבים אין אפי עברון ותמיר שונים, אך „אין דבר מצליח כמו ההצלחה, ואפי נכשל בעוד שתמיר הצליח."

ספק אם מי שמהרהר בימים אלה בצמרת המערך על השגריר הבא בוושינגטון שותף להערכתה מוכת־ההתלהבות לאישיותו של תמיר.

סגן־שר ציפורי
התיישבות במחיר יקר

סקופ

מרדכי ציפורי נתן מתנה – קרקע והסבות עצומות – לקבלנים ההולכים להתעשר בהקמת 5000 דירות בגדה המערבית

מוכרים את הגדה

„כדי לא לפגוע ביוזמה זו, הנכם מתבקשים בשלב זה לשמור את הנושא כנושא חסוי." זה היה המישפט המסכם באחד המיסמכים הסודיים ביותר בארץ. על המיסמך חתום סגן שר־הביטחון מרדכי ציפורי, הוא כתוב על נייר מיכתבים רשמי של סגן־השר, עם סמל המדינה בראש. אך המיסמך אינו דן בשום נושא ביטחוני או צבאי. כל עיסוקו בהקמת שיכון ענק על־ידי חברות בניה פרטיות.

הרעיון כולו היה של ציפורי, אמון על האידיאולוגיה הפוליטית שלו, החליט סגן השר לעקוף את הממשלה, לעקוף את ועדות השרים לענייני ביטחון והתיישבות, ולהחליט בעצמו על בניית 5000 דירות, בהשקעה של מיליארדים רבים של לירות, ביהודה ובשומרון.

אנשיו פשטו על הגדה המערבית, וקבעו את האתרים שבהם ייבנו הערים הקטנות החדשות של ציפורי. היעד הראשון שנבחר הוא קרני שומרון ג'. ליד קרני שומרון א' וב' עומדות להיבנות 1000 יחידות־דיור, לא הרחק מכפר־סבא, בהמשך הכביש לקלקיליה. המקומות האחרים שנבחרו לאחד הפרוייקטים הגדולים ביותר בענף הבניה בארץ הם גבעון, שליד ירושלים, לבונה שבשומרון, מעלה־האדומים — בדרך ליריחו ומודיעין.

ציפורי אסף סביבו קבוצה גדולה של קבלנים, מהמסורסמים והידועים בארץ, העלה בפניהם את ההצעה שלו, והציע להם להתאגד לשם ביצוע הפרוייקט הגדול. כשהסביר ציפורי לקבלנים מהם התנאים שהוא מתכוון להעניק להם, הבינו אלה שהם מקבלים מהמדינה מתנה השווה מיליארדים רבים של לירות, וכולם הסכימו לשכוח את היריבות שביניהם, ולהתאחד לתאגיד אחד לשם ביצוע הפרוייקט.

בראש קבוצת הקבלנים עומד אברהם גולדשטיין, בעליה של חברת בניה גדולה. יחד איתו שותפים בתאגיד המיוחד, שהוקם לשם הבניה בגדה, הקבלנים החיפאים זכריה דרוקר ויעקוב פריצקר, חברת א. אהרונסון, חברת א. צ. ברנוביץ, בינוי ופיתוח בנגב, מתתיהו ליפשיץ, מרכז לעבודות עפר בע"מ וחברת עפר וסלע.

הדיונים בפרוייקט הפרטי של ציפורי, או כפי שהוא מכונה בלצון „קרני־ציפורי", נשמרו בסוד כמוס. בשלבים הראשונים לא הסכים ציפורי לשתף בהם אפילו את שרי האוצר והשיכון. יגאל הורביץ השר המישפט המסכם באחד המיסמכים הסודיים ביותר בארץ. על המיסמך חתום סגן שר־הביטחון מרדכי ציפורי, הוא כתוב על נייר מיכתבים רשמי של סגן־השר, עם סמל המדינה בראש. אך המיסמך אינו דן בשום נושא ביטחוני או צבאי. כל עיסוקו בהקמת שיכון ענק על־ידי חברות בניה פרטיות.

הרעיון כולו היה של ציפורי, אמון על האידיאולוגיה הפוליטית שלו, החליט סגן השר לעקוף את הממשלה, לעקוף את ועדות השרים לענייני ביטחון והתיישבות, ולהחליט בעצמו על בניית 5000 דירות, בהשקעה של מיליארדים רבים של לירות, ביהודה ובשומרון.

אנשיו פשטו על הגדה המערבית, וקבעו את האתרים שבהם ייבנו הערים הקטנות החדשות של ציפורי. היעד הראשון שנבחר הוא קרני שומרון ג'. ליד קרני שומרון א' וב' עומדות להיבנות 1000 יחידות־דיור, לא הרחק מכפר־סבא, בהמשך הכביש לקלקיליה. המקומות האחרים שנבחרו לאחד הפרוייקטים הגדולים ביותר בענף הבניה בארץ הם גבעון, שליד ירושלים, לבונה שבשומרון, מעלה־האדומים — בדרך ליריחו ומודיעין.

ציפורי אסף סביבו קבוצה גדולה של קבלנים, מהמסורסמים והידועים בארץ, העלה בפניהם את ההצעה שלו, והציע להם להתאגד לשם ביצוע הפרוייקט הגדול. כשהסביר ציפורי לקבלנים מהם התנאים שהוא מתכוון להעניק להם, הבינו אלה שהם מקבלים מהמדינה מתנה השווה מיליארדים רבים של לירות, וכולם הסכימו לשכוח את היריבות שביניהם, ולהתאחד לתאגיד אחד לשם ביצוע הפרוייקט.

בראש קבוצת הקבלנים עומד אברהם גולדשטיין, בעליה של חברת בניה גדולה. יחד איתו שותפים בתאגיד המיוחד, שהוקם לשם הבניה בגדה, הקבלנים החיפאים זכריה דרוקר ויעקוב פריצקר, חברת א. אהרונסון, חברת א. צ. ברנוביץ, בינוי ופיתוח בנגב, מתתיהו ליפשיץ, מרכז לעבודות עפר בע"מ וחברת עפר וסלע.

הדיונים בפרוייקט הפרטי של ציפורי, או כפי שהוא מכונה בלצון „קרני־ציפורי", נשמרו בסוד טית הרבה בעניין זה והערבויות הכספיות העצומות שהמדינה תצכים ציפורי לשתף בהם אפילו את שרי האוצר והשיכון. יגאל הורביץ היה היחיד מבין השרים שהיה לתת את אישורו לתכנית, העולה למשלם המיסים מיליארדים רבים של לירות ודויד לוי היה צריך לעסוק בכל פעולת ההקמה. ציפורי חשש שמא אם ייוודע הדבר ליותר מדי אנשים תדלוף התוכנית החוצה לפני הזמן והיא תסורפד.

הוא גם היה בטוח שהורביץ, איש ארץ־ישראל־השלמה, שלמשמים פחתו קרקעות רבות בגדה, בוודאי יסכים לה, ולא יאמר במקרה זה „אין לי," בניה כה מאסיבית בגדה מעלה בהכרח את ערך האדמות שבשליטה יהודית שם. דויד לוי, איש חרות, לא יכול להרשות לעצטית הרבה בעניין זה והערבויות הכספיות העצומות שהמדינה תצטרך לערוב לקבלנים ולמשתכנים, לא הביא ציפורי תכנית זו לאישור הממשלה. ציפורי גם עקף את ועדת־השרים לענייני התיישבות בראשותו של אריק שרון. הוא חשש מעוזריו של אריק שידליפו אותה לעיתונים, למרות שהיה בטוח בתמיכתו של אריק בתכנית.

עד הודש מאי שעבר הושלמה תכנית־האב. ציפורי הטיל על גורמים בטחוניים לבדוק את כל פרטיה. במישרד־הביטחון הכינו תזכירים פוליטיים, כלכליים, הנדסיים ואורבניים. ציפורי עצמו סייר כמה פעמים באתרים המיועדים לבניה ובהתלהבות בלתי רגילה פרש בפני המקורבים לו את חזון הבניה הגדולה בגדה־המערבית. בראותו את הכסף הגדול שיזרום לשוק הבניה, ובראותו את הרווחים העצומים שיצמחו לקבלנים, הבין שרבים מהם יהיו מוכנים לעשות הכל כדי לזכות בחלק מהעוגה. הוא חשב שיוכל לנצל את הקבלנים כדי להשיג את מטרותיו הפוליטיות.

ציפורי הבטיח לקבלנים שיקבלו את הקרקע בחינם, ללא מיכרז, ושיקבלו הסבות עצומות. הוא הבטיח להם שיוכלו לבנות בשטחים אלה כמה שירצו, ושיקבלו את הרשיונות הדרושים בקלות. הוא הבטיח להם שיקבלו הלוואות בריבית נמוכה, ושיוכלו לבנות בשטחים אלה בתים יקרים, שיוכלו למכור בהם את הדירות בכל מחיר שירצו. הוא הבטיח להם שיוכלו לבנות בשטחים אלה בתים יקרים, שיוכלו למכור בהם את הדירות בכל מחיר שירצו. הוא הבטיח להם שיוכלו לבנות בשטחים אלה בתים יקרים, שיוכלו למכור בהם את הדירות בכל מחיר שירצו.

אחרי שהוא מודיע את הבשורה, מפרט ציפורי את התנאים שיש לתת לקבלנים המוכנים להשתתף בפרוייקט: „יש לתת לתאגיד הגדרה של מיפעל יצרני, מיפעל מאושר באיזור פיתוח א' פלוס ואת התמריצים הנהוגים לגבי מיפעלים שמעבר לקו הירוק.

„יש להעמיד לרשות התאגיד ו/או לרשות המשתכנים קרקע בתנאי רכישה או חכירה לתקופה ארוכה ללא תמורה כספית ממשית.

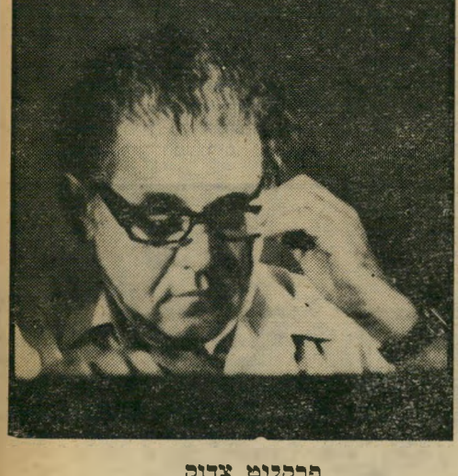
„יש להבטיח פיתוח חיצוני ממלכתי (חינוך, תרבות, בריאות וכד'). כל זה צריך להיבנות על־ידי התאגיד, אך על חשבון המשלה.

„יש להפקיד את התיכנון בידי התאגיד, ולהבטיח טיפול מהיר ברישוי ובאישור, וכן להפקיד את פעולת האיכלוס בידי התאגיד."

את מיכתבו זה מסיים ציפורי בבקשה לשמור על הפרוייקט בסוד. נראה כי יוזמתו של ציפורי נכנסה להילוך גבוה. מטעם הקבלנים מונה לטפל בנושא יצחק סוביסקי, מי שהיה לפני שנים רבות איש אמונו של פינחס ספיר המנוח, אך אחרי שהסתבך הורחק מכל תפקיד רשמי ומכל מגע עם מוסדות השילטון. מטעם הממשלה מונה כמקשר בין ציפורי לבין שר המישלה לביטחון משה דיין, יועצו הצבאי של ראש הממשלה מרדכי (מוטי) גור, ומנכ"ל משרד־ראש־הממשלה אורי סאגי.

פרקליט מיזוא

פרקליט צדוק

„אחד מחברות — אחד ממפא"י"

על־ידי ציפורי וגולדשטיין והקרקע ניתנה להם ללא מיכרז. בעקבות שאלת העולם הזה הכחיש ציפורי כל קשר בין הפרוייקט לבין קרן תל־חי והגדיר את השמועות בדבר התרומות לקרן של הקבלנים כ„שקר גס וכשטות."

תעודת־הכשר

יפורי נפגש עם קבלנים אלה עוד בחודש יוני השנה. אחרי הפגישה הוא הוציא מיסמך שהיה מיועד לכל גורמי הבניה והמימון הממלכתיים. במיכתבו, שנשלח למישרד־השיכון־והבינוי, למינהל־מקרקעי־ישראל, לחשב הכללי במישרד־האוצר, למנכ"ל מישרד־התעשייה ולמינהל־לבניה כפרית במישרד־השיכון, כותב ציפורי: „מחד גיסא גובר והולך הצורך בבינוי, פיתוח ואיכלוס יש־ראלי ביהודה ושומרון. מאידך גיסא גדלות והולכות המיגבלות של הביצוע ביוזמה ממשלתית. על־פי יוזמתנו הצלחנו לעניין קבלנים פרטיים בבניה רחבת היקף ביהודה ושומרון."

אושרי בא טוביה אושרי, ה„נאשם מס. 1" ברצח הכפול, יוצא מרכב המישטרה, כשהוא מוקף באנש" מישטרה ומישמר־הגבול. הוא הלך בגב שפוף אל אולם־המישפטים ונראה תשוש אך באולם הפגין עירנות.

המישפט השמור ביותר

„שלום רמי! מה שלומך? תהיה בריא!" שלושה מישפטים קצרים אלה, שקרא בציניות מלנלגת עימנואל אושרי, אחיו של טוביה אושרי לעד־המדינה רמי ערוסי, הביאו מייד למעצרו. בלשי היחידה־המרכזית זינקו לעברו והוציאו אותו מייד מן האולם. הוא הובל ישירות אל מרתף־המעצרים.

תקרית זו סימלה יותר מכל את המתח הרב ששרר ביום הראשון השבוע בבית־המישפט בתל־אביב, כשהחל רמי ערוסי להעיד במישפט הרצח הכפול. עשרות אנשי מישטרה ומישמר־הגבול הפכו את היכל בית־המישפט למיבצר. הם הקיפו את הבניין מכל עבריו, וכמה מהם אף הוצבו על גגו.

נאשמי מישפט הרצח הגיעו לבית־המישפט בשיירה ארוכה של רכבי מישטרה, שעשו את דרכם ישירות מכלא רמלה. שם מוחזקים הנאשמים תחת שמירה קפדנית. טוביה אושרי, ישראל דנוך, אבנר מעודד, שימעון („מימון") לוי ויצחק („איציק") אהרוני הובלו לאולם־המישפטים, כשכל אחד מהם כבול בידיו באזיקים וברגליו בשרשרת כבדה. בלשים ושוטרים חמושים הקיפו אותם מכל עבר. רק בפתח דלת הכניסה הצדדית לאולם, המובילה אל מרתף־המעצרים, הוסרו מהם הכבלים. בתוך האולם ישבה כבר שרה דנוך, שהיא הנאשמת היחידה שאיננה עצורה.

קציני המישטרה ידעו שחבריהם של לפחות שניים מהנאשמים, אושרי ודנוך, לא יהססו לנקוט בשום אמצעי כדי להביא לשיחרורם. לכן התכוננה המישטרה גם לאפשרות של מיבצע נועז, תוך שימוש בנשק חם, לשיחרור הנאשמים.

אולם, השמירה הכבדה ביותר היתה על

עשרות שוטרים ובלשים הפכו את ה

שיחת נאהבים

שרה דנוך, הנאשמת היחידה שאי־ננה עצורה, משוחחת עם אבי בנה, טוביה אושרי, הכלוא מאחרי סורגי רכב המישטרה. זהו אחד הצילו־

מציצים

שרה דנוך וקרובת־מישפח אחד הנאשמים מציצות מב צוהר שבגדר החצר אל עבר הנאשמים שמעבר

עד־המדינה רמי ערוסי. הוא הוכנס לאולם־המישפטים רק דקות ספורות לפני שהחל להעיד. שומריו, הצמודים אליו 24 שעות ביממה, הובילו אותו לאולם־המישפטים דרך הכניסה הנפרדת, המיועדת לשופטים בלבד.

ערוסי לבש דובון, והסתיר את פניו מן המצלמות באמצעות סודר. שומריו לא הניחו לאיש להתקרב אליו. העדות המפ־לילה שהיה צריך למסור נגד מי שהוגדרו כ„ראשי הפשע המאורגן בארץ", לא השאירה ספק אצל המישטרה כי חייו נמצאים בסכנה.

„מרגישים שהוא התכונן היטב"

כאשר עלה ערוסי על דוכן־העדים, צעק טוביה אושרי לפתע לעברו: „תסתכל לי בפנים כשאתה מדבר!" קריאה זו גרמה למהומה בבית־המישפט. נשיאת ההרכב, השופטת חנה אבנור, הפנתה מבט זועם לעבר אושרי, שמיהר להתנצל בפניה.

ערוסי מסר את עדותו בקור־רוח. עד המדינה הממושקף דיבר בשלווה. מבטי השינאה שהופנו אליו מכיוון ספסל־הנאשמים ומבין ספסלי הקהל, שם ישבו בני משפחות הנאשמים, לא השפיעו עליו. הוא גולל בשטף את סיפור הרצח האכזרי,

דנוך בא ישראל דנוך יוצא מהרכב, שהביא את נאשמי מישפט הרצח הכפול ישירות מכלא־רמלה. כל הנאשמים הובלו לאולם־המיש־פטים כשהם כבולים בידיהם וברגליהם. הכבלים הוסרו רק בכניסה לאולם.

הנאשמת הזורחת

על ספסלי הקהל. אולם כאשר נכנסו השופטים, הם ציוו עליה

לפני תחילת המישפט התיישבה שרה דנוך לעבור לספסל־הנאשמים. למרות זאת לא נפגע מצב־רוחה המ־רומם. מאחריה נראה פרקליטה, עורך־הדין צדוק צארום. בתמו־נה מימין למעלה: איש מישמר־הגבול מפטרל על גג הבניין.

הוסתרו הגופות, מי סייע בהסתרתם וב־העלמת הראיות המפלילות וכל הפרטים האחרים, המשלימים את מסכת כתב־האישום.

לפני שהוחל בשמיעת עדותו של ערוסי, נערך הדיון בעניינו של אבנר מעודד, שערך עיסקה עם הפרקליטות והודה בחלק מהאישום המייחס לו, תמורת ויתור מצד הפרקליטות על האשמה בעבירת הסיוע שלאחר מעשה הרצח. מעודד נראה מאושר, כשפסקו לו שלוש שנות מאסר בגין עבי־רות השמדת והעלמת ראיות, שבהן הורשע. העונש המכסימאלי על עבירות אלה הוא שמונה שנים. תקופת המאסר של מעודד מתחילה מיום מעצרו, ויחד עם ניכוי שליש על התנהגות טובה נשאר לו לרצות פחות משנתיים.

סניגוריהם של הנאשמים האחרים הודאגו מן העובדה שעתה, אחרי שכבר הורשע, יכולה התביעה להזמין את מעודד על־מנת שיימסור עדות נגד הנאשמים האחרים. אולם מעוד הבטיח לחבריו, שנשארו לשבת על ספסל־הנאשמים, כי בשום אופן לא ימסור עדות נגדם. לדבריו, אם יוזמן להעיד, הוא יסרב לעשות זאת, ויקבל על עצמו את העונש הנובע מכך.

זהות חדשה

נ ושא אחר שהעסיק את בית־המישפט בעיית ההקלטות והחומר הגוסף, ש־עדיין לא נמסרו לידי הסניגורים. במיוחד דרשו פרקליטי הנאשמים לקבל לידיהם את הקלטת השיחה בין ערוסי ואביו. המישטרה הכחישה תחילה את קיומה של הקלטה זאת. אולם לתיק־האישום שגמסר לסניגורים צורף זיכרון־דברים, שבו נזכרת ההקלטה. כך נפלה לידי הפרקליטים הוכחה לקיום ההקלטה, והם חזרו ודרשו אותה מידי התביעה.

ביום הראשון הודיע התובע רודה, כי ההקלטה אכן נערכה, אך המישטרה מסרה לו שהיא לא עלתה יפה, ואי־אפשר לשמוע בה דבר. אולם מפרקליטים דורשים לקבל גם את ההקלטה שלא הצליחה, כדי לבדוק אם לא מחקו אותה בזדון. השופטים קבעו שעל התביעה למסור את כל החומר לידי הפרקליטים.

עד־המדינה ערוסי אמור לסיים השבוע את עדותו. הוא יוטס מייד לחוץ־לארץ, שם יקבל זהות אחרת וייפתח בחיים חדשים. המישפט עצמו יימשך, כנראה, עוד זמן רב.

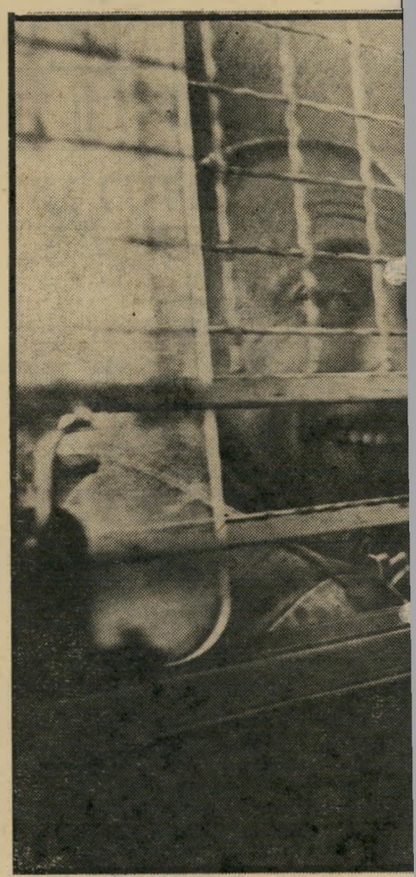
כימעט מבלי שהתובע, אמנון רודה, יצטרך להפנות אליו שאלות. „מרגישים שהוא התכונן היטב," לחש מישהו בקהל. „הוא מדבר כאילו שהוא קורא מספר."

ואכן ערוסי היה מוכן היטב. הוא זכר במדוייק לפרטי פרטים את המאורעות שתיאר. הימים שבהם קרה כל דבר, המקר־מות השונים, השיחות שניהל עם הנאשמים, ותיאורים מדוייקים של העבירות קלחו מפיו ברצף, בזה אחר זה. ניכר היה שהוא מעוניין מאוד שעדותו תהיה תואמת את ההודאה המפלילה שמסר במישטרה, שכן על־כך תלוי קיום הסכם עד־המדינה שנערך עימו.

שקר לאב

ע רוכי הפגין ביטחון גם כאשר התי־מודד עם המיכשול הקשה ביותר הני־

המישפט למיבצר

נראה אושרי כשהוא מחייך לעבר המצלמה. בעוד א אושרי לבית־המישפט הוא היה קרח לחלוטין, עות רבה, נראו הפעם ניצני שערות על ראשו.

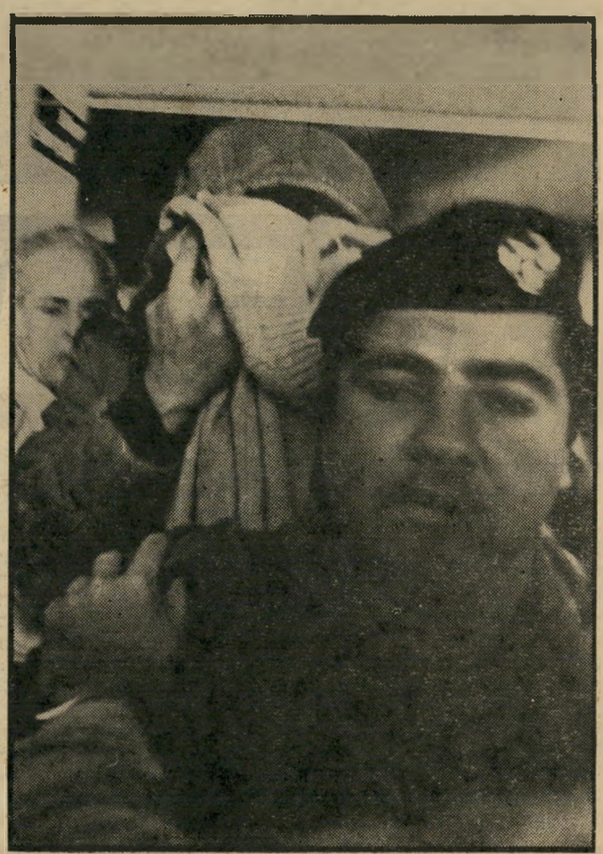
צב לפני עדותו: השיחה שקיים עם אביו בתחנת־המישטרה, לפני שחתם על הסכם עד־המדינה. במהלך שיחה זו סיפר ערוסי לאביו דברים העומדים בסתירה לעדות המפלילה, שמסר אחר־כך נגד הנאשמים. הוא אמר לאביו, שעזר כהן ועמוס אורין נהרגו במהלך קרב יריות שהתנהל בינם לבין טוביה אושרי ורחמים („גומדי") אהרוני. מגירסה זו אפשר להבין שאושרי ואהרוני הרגו את השניים מתוך הגנה עצמית, ולא מתוך כוונת־תחילה.

„כשנפגשתי עם אבי הוא היה שבור לגמרי," הסביר ערוסי. „רציתי לעודד אותו ולכן סיפרתי לו שהתנהל קרב יריות בן אושרי ובין הנרצחים. אמרתי לו שהוא צריך להיות מאושר ולהודות לאלוהים שאני עוד חי, כי גם אני הייתי יכול להיהרג מהיריות. אבל כמובן שזה היה שקר. אמרתי את זה לאבי רק כדי להרגיע אותו."

יסרב להעיד

י ום העדות הראשון של ערוסי הסתיים במסירת גירסתו למה שאירע. במהלך העדות תואר תיאור כיצד ירה אושרי בתת־מיקלע עוזי בשני הנרצחים, כיצד ניגש אהרוני לבתר את גופותיהם בסכין, היכן

עד־המדינה רמי ערוסי לבש דובון והס־תיר את פניו תן המצלמות באמצעות הכובע של המעיל וסוודר שהחזיק בידיו.

בת־המישפט קבעו שיש להרוס. היועץ המישפטי החליט להרוס. המישטרה הודיעה שהיא תהרוס ומשך שבועות רבים עמד הבית על תילו וגרייבר לעג לכולם

הוא האיש שמגן על גרייבר, עמד עקנין לבצע את ההריסה לאלתר, ואז הוא קיבל הוראה ברורה משרון: לא להרוס.

עקנין התמרמר נגד אי־הציות לחוק שנכפה עליו, הסתכסך עם שרון ואולץ להתפטר, מבלי שאיש מחברי הממשלה, שתפקידה לאשר את ההתפטרות, פצה פה וציפצף.

באחת הפעמים שבהן הועלתה הפרשה בכנסת, התגלה כי במקרה זה אפילו אריק שרון לא היה אשם. אריק גילה שהיתה זו לישכת ראש־הממשלה שהורתה לו שלא לבצע את צו־ההריסה. מגחם בגין שוב חש עצמו מורם מעם ומורם מבית־המישפט־העליון.

יחסי ציבור ושפיכת דם

קשה היה להבין אז מדוע נזעקו שרים, פקידים בכירים ואפילו ראש־הממשלה להגן על אדם אחד, גד גרייבר מגדרה, גם במחיר הענקת סטירת־לחי מצלצלת לשופטי־ישראל.

ראיון עם גרייבר בטלוויזיה הסביר את הכל. סוכן־הנסיעות העשיר גילה את דעותיו ואת פרצופו בראיון זה. הוא התגלה כי לאומן קיצוני, איש אריך־ישראל־השלמה, שונא ערבים כאשר הם ערבים, וגא בעלילות מפוקפקות שלו מתקופת המילחמה.

משערוריה בגדרה

ב ניית הוילה על אדמת המדינה, ללא כל אישור או רישיון, הפסיקה להיות כבר השערוריה של פרשת בית־גרייבר בגדרה. גם העובדה שהווילה נבנתה על קרקע חקלאית אינה עוד בגדר שערוריה.

העובדה שסוכן־הנסיעות, גד גרייבר, לעג, ירק ורמס כל חוק וזילזל בהחלטות בית־המישפט, מהשלום ועד העליון, הפסיקה גם היא להרגיז.

מעשיו, התנהגותו ותגובותיו של האיש גרייבר מתגמדים לעומת מחדליו, התנהגותו ותגובותיו של השילטון. גרייבר הוא לכל היותר סמל לעזות־המצח של פוליטיקאים ופקידים, סמל לחוסר אומץ־הלב של אנשים המכבדים את עצמם ואת תפקידם.

יום שכר כדי לחיות אמיצים, זה סמל להתמוטטות שילטון החוק בישראל.

פרשת בית־גרייבר חדרה טיפין־טיפין לתודעת הציבור הישראלי. היא לא היתה מאותן פרשיות המתפוצצות בבת־אחת, זוכות לכותרות בעיתונים, לסיקור בטלוויזיה, ונשכחות אחרי שבוע או שבועיים. אט־אט התברר לציבור שקיימת בגדרה וילה, שנבנתה ללא כל רשיון או אישור, ושנגד בעליה עומדים צווי הריסה של בתי־מישפט.

אחר־כך הודלף שיש אנשי שילטון המשתדלים למען אותו סוכן־נסיעות, שהיה אז אדם אלמוני לחלוטין. מינהל־מקרקעי־ישראל הואשם בהעדפת גרייבר על־פני עשרות ומאות בונים בניה בלתי־חוקית אחרים, שנצטוו להרוס את תוספות הבניה שלהם או את בתיהם — ועשו כן.

המינהל ולישכת ראש־הממשלה

היתה זו גם תחילת שערוריה שהכל כבר שכחו כיצד היא החלה: פי־טוריו של מנהל מינהל־מקרקעי־ישראל, תת־אלוף יעקוב עקנין. עקנין, איש חיל־תותחנים נוקשה, לא הבין מדוע השר הממונה עליו וידידו לשעבר, אריאל („אריק") שרון, מונע בעדו מלבצע את פסק־הדין של בית־המישפט־העליון.

כשנכתב בעיתונים כאילו עקנין עצמו שילטון החיכוך כולו התעורר. ראש־הממשלה רמז שהוא היה רוצה שהבית ימשיך לעמוד ושגרייבר ימשיך להתגורר בו. חברי־כנסת של החיכוך, בראשם הדב שילנסקי, עלו לרגל לביתו של גרייבר, התראיינו לעיתונים וצולמו בטלוויזיה ודרשו למצוא פיתרון אחר. אפילו שילנסקי, שהוא עורך־הדין, דרש למצוא פיתרון שפירושו רמיסת החלטות בית־המישפט־העליון.

גד גרייבר היה בטוח בניצחונו. כשסולקה כזו של אישי מרינה, תותחים כבדים כראש־הממשלה, שרים, חברי־כנסת ופקידים־בכירים עומדים לצידו — אפילו בית־המישפט או כמה עיתונאים מצויקים, לא יוכלו להכיס. הוא המ־

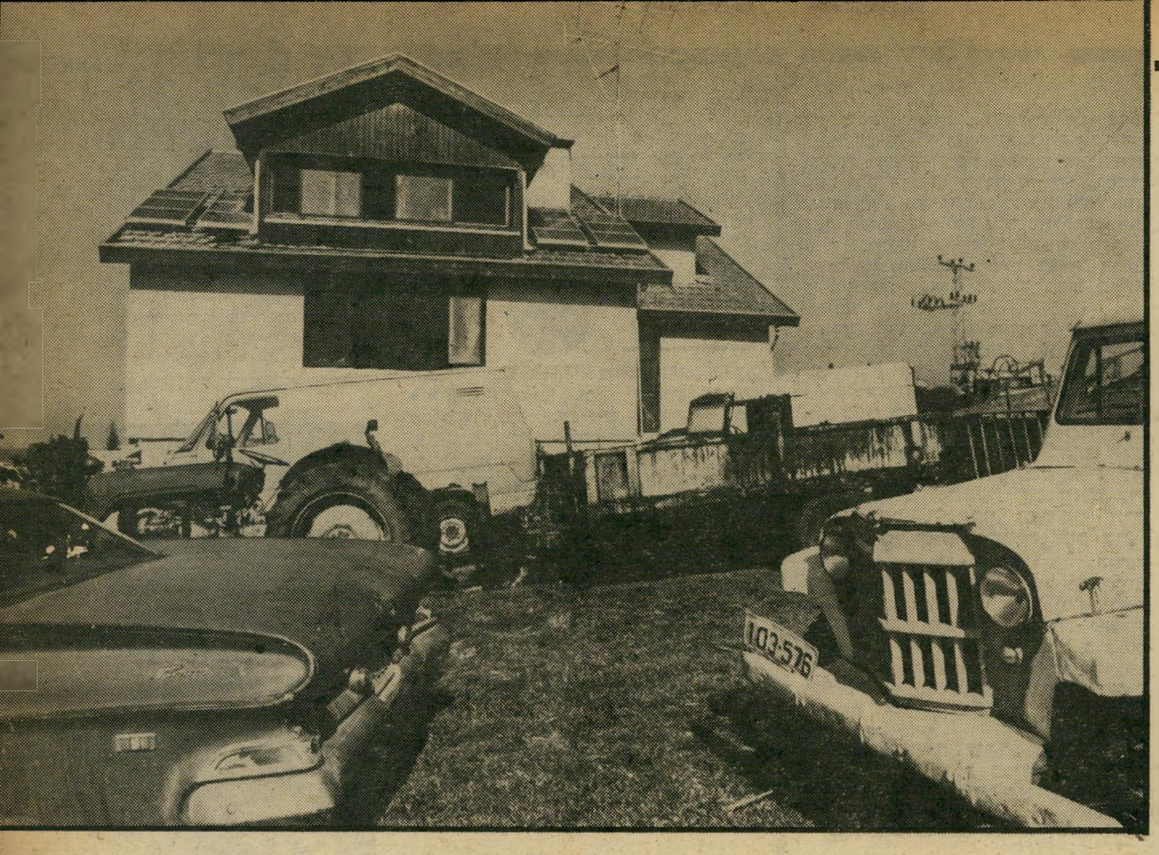
שיך להתגורר בבית, עודד את אנשי גדרה להפגין, לאיים ב„דם וישפך," שכר לעצמו איש יחסי־ציבור מיקצועי והודיע: אני לא זז מכאן.

תושבי גדרה, כמעט כאיש אחד, עומדים מאחורי גרייבר. לגבי כל אחד מהם, נצחונו של גרייבר הוא כמו זכיה בפיס. רבים מאנשי גדרה יושבים על אדמות המדינה ומעבדים אותן ללא כל אישור או הסכמה. הריסתו של בית־גרייבר היתה עלולה להביא לסילוקם. הם מתחינים לרחמים אם אמנם יהרס הבית. אם הוא לא יהרס, יוכל כל אחד מהם לבנות וילה על אדמה חקלאית שאינה שלו וללא אישור־בנין.

תושבי גדרה אינם אוהבים את גד גרייבר. הוא לא הדמות האידיאלית של השכן הטוב והעוזר. הם מכירים אותו כיהיר ומתנשא. למרות זאת, התייצבו כולם לצידו והבטיחו: „על גופותינו ועל הטרקטורים שלנו יהרסו את בית־גרייבר."

שיחה נעימה

אולם **להחלטות** בית־משפט יש מכניקה משלהם. טחנות הצדק טוחנות לאט, בייחוד במקרים ששמים מקלות בגלגלי הטחנות, אבל הם ממשיכות לטחון. גרייבר, בשחצנותו, מיקד עוד יותר את דעת הקהל בעניינו. משלמי מיסים ואזרחים שומרי חוק צפו מן הצד וביקשו לראות: האם ינצח שילטון החוק בישראל, ואם כן, כמה זמן יקח לו לנצח.

בית גרייבר ערב ההריסה
כן לא, כן לא

התומכות של גרייבר
הרבה כסף לתושבי גדרה

עורך־דינו של גרייבר, משה חיים בסוק, לקבל אותו לשיחה, והסכים לעכב את הריסת הבית עד לעריכת שיחה זו. בסוק הגיע לירושלים יחד עם גרייבר ואשתו. בסוק שוחח ארוכות עם זמיר, שיחה שהוגדרה אחר־כך על־ידי הפרקליט כ„נעימה", בעוד גרייבר המתין בחוץ והעניק ראיונות לעיתונאים.

זמיר ניסה לחסל את הפרשה „בצורה עדינה". הוא הציע הצעות פשרה. אחת ההצעות היתה שהמדינה תעניק לגרייבר שטח אדמה אחר, שעליו הוא יוכל להקים את הבית שלו, שיפורק ויועבר לשם. היתה זו מתנה לעבריין, פרס לעובר חוק, פרס לרומס החוק, שניתן על־ידי נציג החוק.

להרדים את התושבים

אך **גרייבר**, הבטוח בדווי־זיות העומדות מאחוריו ובשחצנותו הרגילה, העניק את סטירת־הלחי האחרונה שלו דווקא לזמיר. הוא דחה את הצעות הפשרה, ובעזרת איש יחסי־הציבור שלו האשים את זמיר ב„חוסר דיוק ובהתייחסות בלתי־אחראית ורצינית לחומר." זמיר הבליג ובלע את העלבון.

בכך מדינת חוק מתוקנת היו יוצאים שוטרים וקבלני הריסה למחרת בבוקר, או עוד באותו היום ומסיימים את הפרשה. הפגישה נערכה ביום הראשון לפני שבוע. עברו יותר מעשרה ימים והבית עריין עומד על תילו.

תחילה ניסו לתרץ זאת בטקטיקה. „אנחנו רוצים להרדים את תושבי גדרה ורק אז להרוס, כדי שלא תהיה שפיכות־דמים." הדליפו אנשי היועץ־המישפטי לממשלה וקציני משטרה בכירים. כשהתקבל תירוץ זה בלעג גלוי, הם שינו את הטקטיקה: „אנחנו רוצים שהמפ"ל יהיה בארץ כשהבית יהרס וממתינים לשובו." הם טענו. פירושה של הודעה זו היה למעשה הודאה בכישלון: משטרת־ישראל אינה מסוגלת לבצע פסק־דין של בית־מישפט־עליון כשהמפ"ל שלה נמצא בחוץ־לארץ.

אולם שפיר חזר כבר לפני שבוע, והבית עוד עומד. שעות ספורות אחרי שובו הודיע שפיר שהוא עבר על תוכנית המיבצע, מצא בה ליקויים רבים, והורה להכין תוכנית אחרת. נראה שלאסטרטגים ולטקטיקנים של המישטרה לוקח זמן רב להכין תוכנית, שצריכה להיות פשוטה ביותר, להריסת בית אחד.

כך אותה עת שתק זמיר. הוא לא דחק במישטרה, לא זעק חמס עליך שהמישטרה אינה מבצעת את הוראותיו. למתבונן מן הצד יכול היה להיווכח שהמצב הבלתי־ברור הזה נוח לזמיר. זמיר רק דאג שיתפרסם בעיתונים שחדירה לא נגרמה מתוך לחצים פוליטיים שהופעלו עליו. מדוע נגרמה הדחיה? זה לא הוסבר.

דחייה של שמונה ימים

בינתיים מסתובבים חברי־כנסת מהליכוד ומהקואליציה וטופחים לעצמם בגאווה על השכם. „בזכותנו יש דחיה, בגללנו יש סיכוי שלא יהרסו את בית־גרייבר." אחד מהם, ודווקא אחד שהמגע האחרון שלו עם זמיר, המישטרה והחוק לא היה ידידותי במייוחד, ידע לספר בתחילת השבוע שהוא ערך שיחות גם עם זמיר וגם עם הרצל שפיר, והם הבטיחו לו דחיה בת שמונה ימים לפחות.

הטיפול השלומיאלי בפרשה הביא למצב עגום. הריסת בית־גרייבר מאבדת מהמשמעות שלה. הטרקטורים שיעלו על הווילה יהרסו קירות, תקרה ורצפות. המתנה גרמה לכך שגם בית־גרייבר הרוס, יסמל את שילטון החוק ההרוס והרמוס.

יוסי ינאי

מעבר לסורגים
הבית והחלקה לפני ההריסה

היועץ־המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, נדחק לפינה, מסוג הפינות שאינן חביבות עליו. זמיר אינו אוהב לצאת נגד הממשלה ונגד העומדים בראשה. הוא רואה בדרך־כלל את תפקידו על־פי ההיבט הצר של הגדרת התפקיד: „יועץ־מישפטי־לממשלה." זמיר אינו אוהב את העצמאות ואומץ־הלב הציבורי שקודמו בתפקיד, הפרופסור אהרון ברק היה מגלה, וממעט לנצל את הסמכויות הנרחבות שמעניק לו החוק: התובע מיספר אחד של המדינה, המופקד על שמירת החוק והמפעיל של המישטרה.

זמיר התפתל, התחמק, דחה, חשב, התייעץ ולא הגיע לידי החלטה. רק כשהצעקה הציבורית הגיעה למימדים שמהם אי־אפשר היה להתעלם, נזכר זמיר בכל מיגוון האחראויות שלו, והודיע, לפני יותר משבועיים: בית־גרייבר יהרס!

חסידי החוק והסדר הציבורי נשמו לרווחה, אך זו לא באה. טבעי היה להניח שמיד עם ההודעה של זמיר, יצא כוח מישטרתי לבית־גרייבר ויהרוס אותו. אולם זמיר השתהה שוב. הוא נענה לפנייתו

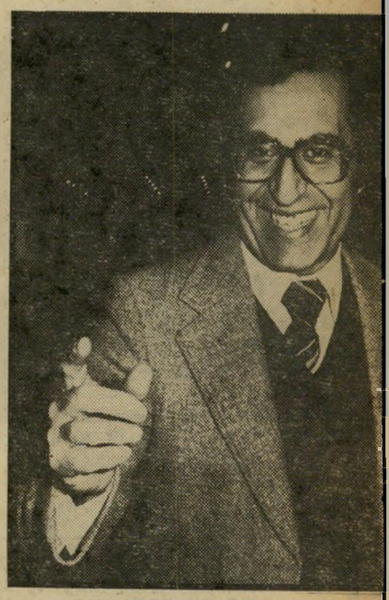
מוכרים את הגדה

(המשך מעמוד 35)

התאגיד של הקבלנים, יוסי מרגלית, ה־ממונה על הבניה הכפרית במישרד־השי־כון.

הפעולה הראשונה שנעשתה היתה לח־פש עורכי־דין בעלי השפעה, כדי שישמשו כפרקליטי הקבלנים והתאגיד, ינסחו את החוזים וינהלו משא־ומתן. סיפר יצחק סוביסקי: „רצינו עורכי־דין רציניים ודמו־יות פוליטיות, כי כל הפרוייקט עדין מהב־חינה הפוליטית. רצינו אחד מהעולם הזה — משילטון הליכוד, ואחד מהעולם הבא — ממפא"י."

תחילה פנו הקבלנים אל ח"כ משה שחל,

פרקליט שחל
לוותר ברגע האחרון

פרקליט גוטמן
תזכיר יקר

יושב־ראש סיעת המערך בכנסת, שהוא בעל מישרד גדול לעריכת־דין בחיפה. אל שחל החליטו הקבלנים לצרף את ח"כ חברות רוני מילוא, ידידו של ציפורי וקרוב משפחתו של מנחם בגין.

ברגע האחרון נרתע שחל, למרות ש־פירושה של ההצעה היה לגביו הכנסה של כמה מיליוני לירות. שחל הבין שכוו־נת ציפורי והקבלנים להשתמש בו כמי שיתן להם, בשם השילטון הבא, תעודת־הכשר לעיסקה המוזרה. שחל נסוג. הקב־לנים לא ויתרו. הם פנו לעורך־הדין ה־צעיר יחיאל („חיליק") גוטמן, שהיה ראש לישכתו של חיים צדוק כשזה היה שר־המישפטים. וכיום הוא מכהן כיועץ ה־מישפטי של סיעת המערך בכנסת. היתה זו העיסקה הגדולה ביותר שהוצעה אי־פעם לגוטמן והוא חטף אותה.

אולם, הקבלנים וציפורי לא יכלו להסתפק ביחיאל גוטמן כמייצג הממשלה הבאה בעיסקה שלהם. הם פנו אל מי ש־שמו מוזכר כמועמד המערך לתפקיד שר־המישפטים הבא, עורך־הדין חיים צדוק. מישרדו של צדוק, יחד עם רוני מילוא וגוטמן, מכהנים היום כעורכי־הדין של התאגיד.

מתנות לקבלנים

א חרי שנכחרו עורכי־הדין, ונערך תזכיר, כונסו כמה ישיבות עבודה, שבהם השתתפו הקבלנים, ציפורי, מנכ"ל מישרד־השיכון אפרים וינר וגורמי שי־כון ומימון ממשלתיים. בסופן של פגישות אלה הוציא מרכז הפרוייקט מטעם הממ־שלה, יוסי מרגלית, נייר עבודה, שבו הוא פירט את כל מה שהוסכם כבר בין ה־ממשלה לבין הקבלנים. נייר זה הוא מיס־מך מדהים. ציפורי נתן לקבלנים מתנות בגובה של מיליארדי לירות.

● היזמים יקבלו את כל ההטבות ה־ניתנות למיפעל מאושר באיזור פיתוח א' פלוס, וכן את כל התמריצים הנית־נים למיפעלים מעבר לקו־הירוק. בדרך־כלל נהוג להעניק רק אחד משני סוגי תמריצים אלה.

● הקבלנים ישלמו עבור הקרקע רק 5 אחוז מערכה. את יתרת הסכום הם יקב־לו כמענק או כהלוואה עומדת.

● הממשלה תבנה על חשבונה „ברמה נאותה" את דרכי הגישה „עד לראש אתר הבניה."

● הממשלה תבנה על חשבונה את קווי המים, הטלפון, החשמל והביוב.

● מיבני הציבור ייבנו על חשבון ה־ממשלה. מיבני ציבור אלה כוללים גני־ילדים, בתי־ספר, בית־דואר, ומוסדות ברי־אות. בניה זו תיעשה על־ידי הקבלנים עצמם, אך על חשבון הממשלה.

● הממשלה מתחייבת לרכוש בעצמה כמות מוסכמת של דירות.

● התכנון כולו יעשה על־ידי הקבלנים על חשבון הממשלה.

● המימשל־הצבאי יתן לקבלנים את כל האישורים והרישויים הדרושים.

● מישרד־השיכון מתחייב שלא לב־נות, או להסכים לבניית מיבנים נוספים ביהודה ושומרון, ללא הסכמת הקבלנים.

● כל מי שירצה לרכוש דירה אצל המשתכנים, כולל אלה שאינם זכאי מיש־רד־השיכון, יקבלו הטבות כאילו הם זכאי מישרד־השיכון. כמו־כן יקבלו כל רוכשי הדירות מענקים, הלוואות ומשכנתאות כמו של אזורי פיתוח א' וכמו שנהוג מעבר לקו־הירוק.

● הממשלה תיתן לתאגיד ביטחונות מתאימים, שיהיו לשביעות רצונו של ה־תאגיד, הן בקשר לביטוח השקעות התא־גיד והן להבטחת רוכשי הדירות. בגלל הבעיות הפוליטיות של האיזור, יכוסה הביטוח כולו על־ידי הממשלה.

● לתאגיד תהיה זכות־קדימה לגבי בניית כל האתרים הציבוריים.

● צה"ל ומישרד־הביטחון מתחייבים להפנות לקבלנים דיירים ומשתכנים.

ההסכם בין הקבלנים העשירים לבין המדינה הוא ההסכם הטוב ביותר לקבל־נים שנחתם אי־פעם בארץ. הקבלנים מקבלים קרקע חינם, את כל התשתית, ביטחונות מלאים להשקעתם וכן את כל הסוכריות האפשריות כדי למשוך משתכ־נים. כל מי שירצה לרכוש דירה אצל הקבלנים, יקבל מהממשלה את כל ההט־בות האפשריות. כמו־כן התחייבה הממש־לה למלא את הדירות שיישארו ריקות במשתכנים שיופנו לפרוייקט על־ידי מישר־ד־הביטחון וצה"ל.

גם עורכי־הדין לא יצאו ענים מהעיס־קה. ח"כ חרות ושר־המישפטים לעתיד, יחד עם יועץ סיעת המערך בכנסת קיבלו 800 אלף לירות כשכר עבור כמה תזכירים שנכתבו, עוד לפני שהוקם התאגיד. שכרם הגדול יבוא בשלבים הנוספים. הם יקבלו אחוז וחצי עד שני אחוזים ממכירת כל דירה, וכן יקבלו כנהוג באחרונה, שכר עצום עבור פינויים של משתכני חמשת אלפים הדירות, כשאלה ייאלצו לפנות או־תם.

אחד ממיפעלי הבניה הגדולים ביותר בארץ נערך ממש בימים אלה בהסתר. כל המעורבים בו נוהגים כגנבים בלילה. מאות מיליוני לירות ניתנו כמתנה, ללא מיכרז, בסכומים מגוחכים ובתנאים כספיים מפלי־גים, רק משום שציפורי וחבריו רוצים ליישב בכל מחיר את הגדה המערבית.

יוסי יצאי

יריות מן הגג

(המשך מעמוד 33)

לא ביקשו לראות את הסרט ולא בדקו אותו. הם גם לא הזמינו לחקירה את עדי־הראייה, הצלם ועוזרו שצילמו את הסרט. תחת זאת המציאו גירסה חדשה: „הסיור, שפתח באש, נהג בהתאם לכללים ולהוראות. אבל, לעומת זאת, לא נהגו חיילי התצפית, שהיו מוצבים על אחד הגגות, כשורה, משום שיריותיהם לא נורו באוויר על־פי פקודות־הקבע, אלא מעל הראשים בזווית שסיכנה את המפגינים."

היתה זאת הודעה מחוכמת. שילטונות צה"ל כבר ידעו באותו רגע כי לפחות חבר־כנסת אחד (אורי אבנרי) בדק את הסרט באולפן ויזניוז, תמונה אחרי תמונה, ואף צילם כל תמונה לחוד (ראה גלופות).

התצלומים הוכיחו כי החיילים על הגג אכן ירו כלפי מטה, אש מכוונת ובודדת. לעומת זאת לא ציים הצדם את פתיחת האש של הסיור על הקרקע, ואפשר היה לבדות כל סיפור שהוא על כך.

יחד עם זאת פירסמו דוברי צה"ל הודעה שבה נאמר כי עברו 20 דקות בין יריות החיילים על הגג, שנראו בסרט, ובין היריות שפצעו את התלמידים. הכוונה: להפריך את הטענה כאילו החיילים שעל הגג הם שפצעו את המפגינים, ממרחק של 120 מטרים — כלומר, שירו מן הגג לעבר קומץ הנערות והנערים שלא יכלו לסכן אותם בכל צורה שהיא.

גם זה היה שקר. כין צילומי החיילים על הגג וכין צילומי ה־פצועים על הקרקע לא עברו אלא שתיים־שלוש דקות.

אחרי שכל השקרים התבדו, נאלצו דוברי המימשל הצבאי לחבר גירסה חדשה, שאי־אפשר היה — לדעתם — להפריכה באמ־צעות הסרט. הדבר היה מביך, כי ביניתיים כבר מסר האלוף דני מט, מתאם הפעולות של צה"ל בשטחים וחסיד גוש־אמונים, בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת הודעה שיקרית משלו.

הגירסה החדשה טענה כי „הודעה רא־שונה על התארגנות הפגנה בכיכר מנרה נמסרה ב־8.45, מחיילים שהיו בתצפית על אחד הגגות. אלה דיווחו כי מתארגנת הפגנה וכי כ־50 איש התקדמו לעברם, הטילו אבנים, קיללו ועשו תנועות מגונות. הם דיווחו כי ירו יריות אזהרה וביקשו עזרה.

„סיור ממונע שהיה במרחק של 300 מטר, באיזור השוק, הגיע למקום ונתקל במטר־אבנים. החיילים קפצו מהמכונית, ואילו המפגינים החלו להימלט לסימטה סמוכה. בשלב זה ניתנה לחיילי הסיור הוראה לרדוף אחריהם. בכניסה לסימטה נתקלו החיילים במטר־אבנים, הם ירו שוב באוויר, ולאחר שהטלת האבנים לא פסקה, הורה מפקדם לירות לעבר רגליהם של כמה ממיידי האבנים."

הודעה זו נתפרה בזחירות כדי שאי־אפשר יהיה להפריכה על פי צילומי הסרט. אולם היא מזדה בחקיקה האחד — ושיקרית בחל־קה השני.

היא מעוררת מייד שאלות נוקבות:

● מדוע באה ההודעה הראשונה על ההפגנה מחיילי־התצפית על הגג, 45 דקות אחרי שהחלה ההפגנה מתארגנת ליד בית־הספר? מדוע לא הובאו בינתיים אמצעים לפיזור הפגנות (רימוני־גאז וכו')?

● איך יכלו „50 איש" (הכוונה ל־50 נערות ונערים, בני 15—14) להטיל אבנים לעבר חיילים שעמדו על גג בגובה של שלוש קומות, ובמרחק של 120 מטרים? ואם לא יידו אבנים לעברם, לעבר מי יידו אבנים? ואם לא יידו כלל, אלא רק עשו „תנועות מגונות", מדוע נפתחה אש?

● מדוע אין אף ע"ד אחד המוכן להעיד כי התלמידים יידו אבנים בכלל, ולא כל שכן „מטר אבנים"? (לא הצלמים ולא תושבי הסביבה ראו אבנים. לכל היותר יתכן כי נזרקה אבן אחת.)

● איך יתכן כי התרחשו כל הדברים המסובכים המתוארים בהודעה — מטר־אבנים, קפיצה מן המכונית, בריחת המפ־גינים, פקודה לרדיפה, רדיפה, מטר־אבנים נוסף, יריה באוויר, יריה לעבר הרגליים — בזמן של שתיים־שלוש דקות?

בסרט נראה בבירור כיצד קופצים חיילי־הסיור מן הקומנדקאר ויורים באוויר. לא נראה בו איש היורה ברגלי המפגינים. אך יתכן שהיה כזה.

המסקנה: אין ספק כי ההודעה היא מפוברקת. אין ספק כי החיילים על הגג ירו לעבר המפגינים. קרוב לוודאי כי יריות החיילים על הגג הן שפצעו את המפגינים, או לפחות חלק מהם. לכל

(המשך בעמוד 42)

מיכל אדר מתוודה:
"עצוב לי נורא!"

פרסמן אחרי ההרשעה
לא מדברים בבית

ל יותר משנה הייתי חזקה. ישבתי ב־מעצר, השפילו אותי, אחר־כך הצבי־עו עלי ברחוב. היו כאלה שהחרימו או־תי. בעבודה נלחמו כדי שאני לא אוכל לטוס. אבל לא בכיתי. החזקתי מעמד. רק כאשר אמר השופט אילן, ביום ה־ששי האחרון, שאני זכאית, פרצתי בבכי. אני אף פעם לא בוכה בפומבי, אבל דוו־קא באותו רגע, שהיה צריך להיות רגע מאושר שלי, לא יכולתי להחזיק מעמד ובכיתי. מזל שעורך־הדין שלי, מרדכי שורר, עמד לידי, בכיתי לו על הכתף. אני חושבת שזה סימלי שבכיתי דווקא על הכתף שלו. האיש הזה החזיק אותי כל הזמן על פני המים, והוא גם הוציא אותי זכאית.

אבל אני לא יכולה לשמוח. עקיבא לא יצא זכאי. עורך־הדין שלי ידע שאני אצא זכאית, ועוד לפני שהתחילה הי־שיבה הוא אמר לי, שברגע שיכריזו ש־אני זכאית, שאני אעבור לשבת מספסל־הנאשמים לספסל הקהל — ככה, שכולם ייראו שאני לא שייכת יותר לעניין. אבל אני רציתי להישאר על יד עקיבא.

כל הזמן ידעתי שאני לא אשמה, אבל לא הייתי בטוחה שאני יוצאת מהמיש־פט עם זיכוי. אני כבר לא יודעת אם הצדק הולך ביחד עם החוק והמישטרה. לפי ההגיון שלי, לפני שהתחילה כל הפרשה, מי שלא עשה שום דבר רע לא יושב בבית־הסוהר ולא חוקרים אותו ב־מישטרה ולא מענים אותו. אני ידעתי שלא עשיתי שום דבר רע, למרות זאת זיגל והאנשים שלו עשו לי את המוות, הושיבו אותי במעצר, סיפרו עלי כל מיני סיפורים בבית־המישפט, העליבו אותי. אז כבר לא יכולתי להיות בטוחה בשום דבר. אפילו השוטרים שיקרו בעדות ש־נתנו נגדי. השופט אמר בפסק־הדין ש־

נאשמת אדר ברגע הזיכוי
בכי ראשון אחרי שנה

אמנם הוא לא יודע אם השומר שהציץ לי הביתה בליל המעצר משקר, אבל מה שהוא אמר לא היה נכון.

אני חופשיה עכשיו. סיוט ארוך, שאף פעם לא חשבתי שיעבור עלי, נגמר. זהו מיכל אדר חזרה להיות דיילת ודוגמנית ואמא של אוהד והחברה של עקיבא פרס־מן, אבל כבר לא יותר דיילת הזהב והמבריחה. אבל עקיבא יצא חייב בדין. אני לא יודעת מה העונש שיטילו עליו, אבל אני יודעת שהתקופה הקשה שלו ושלי התחילה רק עכשיו.

„החברה הכי טובה שלי"

יפור האהבה שלי ושל עקיבא לא היה מעולם חלק ופשוט, כמו של כל הזוגות האחרים. עקיבא נשוי ואבא לילדים. עד היום הוא לא קיבל גט מאשתו. אחת החברות הכי טובות שלי זו הבת שלו, נורית. תקופה ארוכה הייתי נהג שיש לו הרבה בעיות אחרות. אני חצי אצלי וחצי אצלה, ורק ממש סמוך לזמן שכל הפרשה התחילה, הוא לקח את המיזוודות ועבר לגור אצלי. זה לא פשוט.

האנשים לא היו טובים אלינו. בהתחלה זה היה כמו כל רומן של דיילת עם קברניט. אף אחד לא האמין שזה יותר רציני. לא אהבתי להיות „פילגש" של קברניט באל־על. זה מעמד יותר מדי מסויים בחברה ואני לא אוהבת את זה. הסתכלתי על הדיילות האחרות שהיו להם חברים קברניטים ונזכרתי בכל השערוריות שהיו תמיד במשולש הנצחי הזה: הקברניט, הדיילת והאשה החוקית. כזאת לא רציתי להיות.

אדר מנשקת את פרקליטה
„הוא הציל אותי"

כשכולם כבר התחילו להבין שזה רציני, היתה הבעייה של אשתו של עקיבא. היא אמנם היתה בסדר, אבל כל העסק לא היה נעים. כשהתיידדתי עם נורית, הבת שלו, זה הפך את המצב לפרוע ממש. את אשתו של עקיבא הכרתי באופן יסודי בכלא. זיגל החליט ששתינו תשבנה באותו התא. הוא בטח חשב שנריב ומהריבים שלנו, שהוא בוודאי הקליט, היה יוצא לו חומר שיכול היה להפליל אותי ואת עקיבא. אבל מה לעשות? אנחנו לא רבנו, ובסוף הישיבה המשותפת כבר היינו ידידות של ממש.

סטירת הלחי הכי גדולה שקיבלתי, אחרי שהפרשה התפוצצה, היתה מאל־על. אני יודעת שזה קשה לאנשים לעבוד עם בחורה שיש עליה את הציון של מבריחת זהב, אבל אל־על אפילו לא המתינו לראות מה התוצאות של המישפט וכבר רצו להשעות אותי או לזרוק אותי מהעבודה. דווקא ברגעים שהייתי צריכה לעזרה, אני מתכוונת לעזרה מוסרית, מכל אדם, דווקא אז, מקום העבודה שלי, ואני נחשבת לאחת הדיילות הוותיקות, נתן לי סטירת לחי.

כאן החלטתי לא לוותר. בעזרת עורך־הדין שלי הכרחתי את אל־על לקבל אותי חזרה לעבודה. היתה גם הבעייה של הדרכון שלי. המישטרה רצתה להעניש אותי עוד לפני המישפט ולא רצתה לתת לי את הדרכון. שוב נלחמתי, הפעם בבית־המישפט והשופט אילן הבין את הבעייה שלי והורה למישטרה להחזיר לי את הדרכון, כך שיכולתי להמשיך ולטוס.

אחר־כך התחיל העניין עם התפיסה, החקירות, המעצרים והמישפט. זו חוויה לא קלה לאף זוג ובוודאי לא לזוג כמונו, שיש לו הרבה בעיות אחרות. אני אמנם המשכתי לעבוד, אבל עקיבא כבר לא טס יותר.

ביום שתפסו את עקיבא אני עברתי הפלה. זה לא היה קל, ההפלה ביחד עם מישטרה ועם שיטות החקירה של זיגל. אבל אחר־כך נכנסתי להריון וילדתי את אוהד. היום אוהד, הבן של עקיבא ושלי, הוא בן חמישה חודשים.

התקופה הארוכה של המישפט, בין המעצר של עקיבא ושלי לבין פסק־הדין היתה תקופה קשה. ניסינו, עקיבא ואני לחיות חיים רגילים. אני יודעת שלו היה יותר קשה, כי האשמות נגדו היו יותר כבדות. לי היה עוד יתרון אחד. אני המשכתי לעבוד, גם באל־על וגם בדוגמנות. ניסינו להימנע מלהתעסק בעניין של המישפט ולחיות כמו כל זוג אוהב אחר, אבל גם כשצחקנו, וגם כשהיו רגעים שהיה לנו טוב, גם אז, הרגשתי שיש איזו מועקה ממנה אי אפשר להיפטר.

כשנולד אוהד הכל היה אחר לגמרי. היה לשנינו עוד דבר משותף מלבד האהבה שלנו, וזה עזר הרבה, אם כי, גם העובדה שיש אוהד כזה קטן ונהדר בבית, מגבירה את החששות מהעתיד.

„האבא הכי מאושר בעולם"

מאז פסק־הדין שהרשיע את עקיבא, אוהד בוכה כל הזמן. יכול להיות שזה בגלל ההרשעה, ויכול להיות שזה בגלל זריקת החיסון המשולשת שהוא קיבל.

אבל מה שברור הוא שהתקופה הקשה גם של אוהד וגם שלי תתחיל רק אחרי גזר־הדין של עקיבא. אני לא יודעת איך אני אתמודד לבד עם המצב, אם עקיבא ידון למאסר, אפילו אם המאסר יהיה קצר. אם כל העניין היה קורה לפני כמה שנים, זה היה הרבה פחות גרוע. עכשיו, אם יפרידו בינינו, יש לנו הרבה מה להפסיד. יש לנו פתאום בית. אני לא מדברת על קירות, אלא על בית חם שנעים להיות בו. יכול להיות שפשוט הזמן עשה את שלו, יכול להיות שזה בגלל כל המישפט שקישר בינינו ובוודאי שזה בגלל שאוהד נולד. מי שרואה את עקיבא משחק עם התינוק, מבין מה זה אב מאושר. לעקיבא היו עד עכשיו מאשתו הראשונה רק בנות. הוא האבא הכי מאושר בעולם.

אם עקיבא יכנס לבית־סוהר, כל החלום הזה יהרס. זה עושה לי עצוב בלב. אנחנו לא מדברים בבית על האפשרות הזאת. בכלל, החלטנו לא לדבר על המישפט ועל כל הפרשה. אנחנו רק מדברים ועסוקים כל הזמן עם אוהד. אבל למרות שלא מדברים עצוב לי. אני פחדת שעקיבא יקבל מאסר ואני שוב אהיה בלעדיו.

כשאני חושבת על זה, אני לפעמים מצטערת שיצאתי זכאית במישפט. אני יודעת שגברים ונשים לא יושבים ביחד בבית־סוהר, אבל אם השופט היה קובע שאני אשמה, ושולח אותי לבית־הסוהר, הייתי לפחות מרגישה מה שעקיבא ירגיש, אם ישלחו אותו לכלא. היינו יכולים להיות שוב ביחד, עם אותו גורל, אפילו שהיינו יושבים בבתי־כלא נפרדים.

אני כבר לא חזקה כמו שהייתי כשהפרשה התחילה. אני מקווה שאם עקיבא ידון למאסר, זה יהיה מאסר קצר. אני לא יודעת איך אני אחזיק מעמד אחרת. להיות שוב בלי עקיבא, פירושו של דבר לאבד את כל מה שהיה בינינו בחודשים האחרונים, ולזה אין לי כבר כוח. אחרי מה שעבר עלי, אני תשושה ועצובה.

מה שלא יהיה אני יודעת שמה שלא יקרה לעקיבא הוא יכול להיות בטוח ששני אנשים ממתינים לו, זה יקח כמה זמן שזה יקח, וכשהוא יחזור הביתה, יהיה לו בית חם ואוהב. אוהד ואני תמיד נקבל את עקיבא.

תובעות ארכז ודותן
הנאשמת היפה התחמקה מהידיים

הקרב על המחזמר

"ה חיטנו להגיש תביעה משפטית נגד חיידק במה מחשש שמא יהפוך החיידק ל־מגפה מדבקת" טוען ג'יימס קיר־קווד — סופר אמריקאי, שחקן־קדן לשעבר, ואחד ממחברי ה־מחזה קורוס־ליין (שורת־המקהלה).

הארוך המכובד הגיע במיוחד ל־ישראל כדי לראות אם חיידק במה, המחזמר הישראלי מאת שוקי ווגא־ר, אכן מעתיק את המחזמר ה־מוצלח ביותר של העשור, שכתב חד עם ניקולאס דאנטה, מארווין הימליש (המוסיקאי), אדוארד קל־נן (התמליל) ומייקל בנט (הכורי־אוגראף).

עצמות שבורות

"ה אמת היא שייתכן ועד עצם היום הזה היו יכולים ה־מפיקים הישראליים של חיידק במה — מיקי גולדברג ודודו אלהרר — מתוחים ועם עצמות מתפוקקות. סיפרנו על כך בדרך הצגה מייוחד־דת במינה, שבה הכוריאוגראף ערוך מיבחן־במה, אך לא מבקש מן הנבחנים, כמקובל במיבחני־במה, להציג קטע מסויים, כי אם מבקש מן המועמדים לספר על עצמם.

„הייחוד של קורוס ליין הפך את ההצגה ללהיט עטור פרסים ב־עולם הרחב. כבר העלנו את קורוס־ליין ביפאן — ביפאנית, בגרמניה — בגרמנית, ואנו עומדים להע־לותו בפאריס — בצרפתית; לבד מהצגות בגירסה האנגלית בלונ־דון, בואנוס־איירס ושטוקהולם, שם מופיעות כמה מן הלהקות ה־אמריקאיות במקביל. על כל ההפ־קות האלה מפקח מייקל בנט, ה־כוריאוגראף המקורי, או נציג מטעמו. הכל כדי לשמור על ייחודו ועל איכותו של המקור.

„בצורה דומה חשבנו להעלות את קורוס־ליין גם בישראל, וני־הלנו על כך משא־ומתן עם האמרגן שי נשר. אבל פתאום שמענו כי קיימת הפקה הטוענת כאילו היא קורוס־ליין הישראלי, אם כי בשם אחר, חיידק במה, וכל המגעים נידחו."

מילה במילה

"כך, מצוייד בקאסטות וידי־או של קורוס־ליין, שהוציא מן הארכיב של לינקולן־סנטר, הגיע קירקווד לישראל.

אחרי שראה חזרה־כללית של חיידק במה, טען כי הטכסט תורגם באוזניו מילה במילה, החליט ש־לדעתו, למרות שהסיפורים האי־שיים שונים בתוכנם, הרי האירוע כולו זהה לפרי־עטו המקורי. „גם חיידק במה, לקורוס־ליין, מספר על כוריאוגראף העורך מיבחן־במה. ההצגה כולה מתארת מיבחן אחד של כוריאוגראף, הרוצה לל־הק הצגה אחת תוך כדי חשיפה עצמית של כל אחד מן המועמדים. כשלבסוף הוא עושה ניפוי לצורך ההצגה.

„גם אצלנו מופיע אקס־אשתו של הבמאי המחפשת עבודה — כנ"ל גם כאן. הנבחנים שלי מת־חרים זה בזה נואשות על קבלת העבודה, כך גם כאן. אחת מהן מנסה לפתות את הבמאי, גופנית, כדי לזכות בג'וב — גם כאן ישנה אחת כזו. אצלנו יש וידוי של הומוסכסואל — וידוי דומה יש בחיידק במה, וכו'."

„קישקוש" היתה תגובתו של שוקי ואגנר על ההאשמות הללו. „אינני מכחיש שראיתי את קורוס־ליין, לא פעם אחת בלבד כי אם שש פעמים, ואני מכיר כל תג ותו במחזמר המקורי. לדעתי זוהי הצ־גת העשור בהא הידיעה. אך האם אהיה טיפש עד כדי כך שארצה להתיימר לחקות את מייקל בנט, שאני מעריץ כה גלהב שלו?

„אילו מגישי התביעה היו קור־אים את המחזה הישראלי, היו רו־אים שבישראל לא קיים מושג של שורת־המקהלה, דוגמת ברודווי.

חלק מאופנה מקובלת

"ה מחזה שלי מספר על במאי הרוצה לכתוב הצגה עם השחקנים, כי נשבר לו לביים הצגות של אחרים. הוא ערך מיבח־נים כדי לכתוב מחזה, בניגוד ל־קורוס־ליין, שעורך מיבחן כדי למיין רקדנים. ועוד בניגוד ל־קורוס־ליין, כאן לא מדובר על חשיפה עצמית — יש כאן אימ־פרוביזציות ותרגילי מישחק. אין כאן אשתו לשעבר של הבמאי, כי אם אשתו של במאי אחר, שירדה מן הארץ וחוזרת כדי לקבל עבודה למענה ולמען ילדה, כשהמטרה שבהכנסת דמות זו היא למעשה לשבור את אישיותו של הבמאי.

„ואשר לרעיון הכללי — הרע־יון להעלות חזרה על הבמה: הז־כויות על־כך אינן שמורות ל־קורוס־ליין בלבד. גם בחלום־ליל קיץ הועלתה חזרה על הבמה, גם

הנתבעים הישראליים*
בית־המישפט יחליט

המחזמר הישראלי
מקור או העתק

המחזמר האמריקאי
הצלחה מסחררת

תהילה (פיים, סירטו של אלן פארקר, שיוצג בקרוב בישראל) וגם כל הג'ז הזה עסקו בעבודה שמאחורי הקלעים של התיאטרון, ומבחינה זאת קורוס־ליין הוא רק חלק מאופנה מקובלת מאוד בחמש השנים האחרונות."

לראות את המקור

"ה חשוואות עם כל הג'ז הזה ותהילה אינן תופסות," קו־בע קירקווד. „מסיבה פשוטה: אלה לא דומים כלל לקורוס־ליין. ה־מעלה מיבחן־במה אחד של כו־ריאוגראף לקביעת ליהוק. בעוד שתהילה מספר על צעירים ההול־כים ללמוד מישחק באקדמיה ל־אמנות הבמה ועל חיי בית־הספר המיוחד הזה. וכל הג'ז הזה מספר על לבטיו האישיים של כוריאוג־ראף־במאי, השקפתו על כלל יצי־רתו והתמודדותו עם המוות."

בינתיים התערבו כוחות עליו־נים במאבק הספרותי, והשופט דב לוין, שבידו ההכרעה המישפטית, שרוי באבל. המפיקים הישראליים פירסמו, אמנם, הצהרה ציבורית והתנצלות על השימוש בשם קו־רוס־ליין כפירסום להצגה הישרא־לית, וכי חיידק במה אינו דומה להצגה האמריקאית.

המשך התביעה, בברודווי, לשם ייסע השופט כדי לראות במו עי־ניו את המקור.

* מיקי גולדנברג, דודו אל־הרר, שוקי וגנר, דורין פראנק־פורט ואילן מוכיח.

רמטכ"ל איתן
מונטאז'

תוך כאש יעבר הנערים והנערות.

לגבי דבר אחד אין שום ספק: הרמטכ"ל וקציניו הסתבכו בסבך של שקרים באמצעי־התיקשורת ו־בכנסת, המונעים להבא כל אפש־רות להאמין אף למילה אחת ה־יוצאת מפיהם על המתרחש בשט־חים הכבושים.

במדינה דמוקרטית, זהו מצב כתיתי־נסכר.

המאורעות שאירעו באותו יום בבית־לחם היו חמורים עוד יותר, אך שם לא היה צלם שסיפק את ההוכחות למה שקרה. בבית־לחם נכנס סגן־המושל למיכללה ונתקל בהפגנה זועמת. הוא יצא מן ה־מיכללה, הציב את הקשר והנהג שלו בעמדות־ירי וציווה עליהם לפתוח באש ברגע שמישהו ית־גרה בו. אז נכנס למיכללה שוב, וכאשר נתקל בהפגנה — פתחו הקשר והנהג באש חיה על ה־נערים והנערות. חמישה נפצעו ביריות.

■ ■ ■

"ה מאמצים המשותפים של הצלמים שצילמו את הסרט ברמאללה, גיליוי העולם הזה (2255), הידיעות של הכתבים ה־אחרים. הפעולות של אבנרי ואח־רים בכנסת נשאו השבוע פרי כלשהו.

סגן שר־הביטחון, מרדכי ציפורי, שלא הזדהה עם הרמטכ"ל ודוב־ריו בפרשה זו, הודה בחציפה כי ההאשמות הן נכונות. הוא קבע כי נעשה נסיון „לרענן" את ה־ציות לפקודות־הקבע — הודאה ברורה בכך כי הפקודות אמנם הופרו, בהסכמתם הגלוייה או ה־אילמת של הרמטכ"ל והאלוף מט.

מצב כזה יתכן בהחיט ברפובליקה של בננות. כי־מדינת ישראל הוא חדש.

(המשך מעמוד 40)

היותר יתכן שכמה מן הנערות נפגעו מן היריות שבאו מהגג, ו־כמה מיריות של חייל על הקרקע.

?לא היו שום אזהרות, ולא היה שמץ של צידוק לפי־

סיפור־אהבה חיפאי מקורי:

"בעלי התאהב באמין!"

רחל רונאי
"איך אפשר לקנא באמא?"

רחל רונאי קפאה על מקומה בתדהמה. על מירפסת ביתה עמדו אמה ובעלה והסתכלו בגשם. האם הסתכלה במחותנה בעיניים מעריצות, וסידרה בעדינות את צווארון חולצתו. השניים התלחשו ופרצו בצחוק.

דמעות מילאו את עיניה של רחל. היא חזרה כלעומת שבאה לחדרה וסגרה אחריה את הדלת.

מזה חודש ימים שמה רחל ליבה לעובדה, שיחסי בעלה ואמה־הורתה חורגים מיחסים רגילים שבין אם וחתנה. השניים היו קשורים בקשר חברי הדוק, וחיפשו כל הזדמנות להתבודד.

חוט־מחשבתה של רחל נקטע עם כניסתו של בעלה, בנימין, לחדר.

"מה קרה מותק?" שאל. "למה את בוכה?"

באותו הרגע גמלה ההחלטה בליבה של רחל. היא החליטה לשים קץ לפרשה.

"נמאס לי מכל העניין," קראה. "החלטתי שעדיף שנפרד. אני רוצה שתעזוב את הבית עוד היום!"

בנימין הביט בה בחימה. "זה שוב העניין הזה עם אמא שלך?" הטיח בה. "עוד לא ראיתי בת שמקנאה בצורה כזו באמא שלה!"

רחל לא ויתרה. חילופי־המילים הפכו תיגרה קולנית. אל החדר התפרצה האם, סופי, בת ה־43. "מה קרה?" צעקה. "שוב פעם את מציקה לבנימין?"

רחל רונאי, החיפאית בת ה־22 נישאה לבנימין לפני שנתיים. השניים נפגשו במסיבה אצל חבר משותף, ערב גיוסה.

בנימין, התל־אביבי הנאה בן ה־27, משך את תשומת־ליבה של הנערה הצעירה, והפגישה הולידה רומן, את שירותה הצבאי לא הספיקה רחל לסיים. אחרי חצי שנה של חברות, החליטו השניים להינשא.

"כבר בהתחלה ראיתי שזה לא זה," סיפרה רחל בעצב. "בנימין לא עבד ולא עשה כלום. גרנו בדירה בקריית־חיים. אני הייתי הולכת לעבודה בכל בוקר, והוא נשאר בבית. הוא לא הביא כסף הביתה, לא דאג לי ולפעמים הרים עלי ידיים."

חודשים אחדים אחרי נישואיהם נעצר בנימין באשמת עריקה משירות־מילואים. נגזר עליו לשבת שיבעה חודשים בכלא. בחוסר ברירה חזרה רחל לגור בדירת הוריה.

"כששיחררו אותו מהכלא, הצטרף בנימין אלי בדירה של הורי. הוא לא עבד, והכסף שאני הרווחתי לא הספיק לנו לרכישת דירה. אז, בעצם, התחיל כל הסיפור שבינו לבין אמא שלי.

"היא לא הניחה לנו לחיות את החיים שלנו. היא התערבה בכל דבר, הגנה על בנימין ולא הניחה לנו להיות רגע לבד. הכל הסתובב סביב בנימין. היא בישלה בשבילו, קנתה בשבילו הכל. אבא שלי מאוד לא אהב אותו. השינוי שבנימין הכניס לחיים שלנו לא מצא חן בעיניו."

בת 43 — כמו בת 16

סופי וסרוכי רזידי, אביה ואמה של רחל, היו נשואים במשך 25 שנה. הם עלו ארצה מסוריה, והקימו בית בחיפה. במשך שנות נישואיהם נולדו להם שלוש בנות.

"אמא תמיד אהבה להתלבט," סיפרד האחות הבכירה. "היא נהגה לקנות לעצמה בגדים שתאמו ילדה בת 16. תמיד היתה בתחרות איתנו. היא רצתה להיראות הכי טוב, ועשתה הכל כדי להיראות צעירה. בבית היתה לה תמיד המילה האחרונה. אבא שלי ויתר לה לאורך כל הדרך."

רחל, הבת האמצעית, היתה המפונקת ביותר. "היא תמיד פינקה אותי, ואהבה לספר לי סודות," נזכרה. "היינו מאוד קרובות זו לזו. כשאני חושבת על מה שהיא עוללה לי, הדבר מזעזע אותי. אם אמא יכולה לעשות דבר כזה לילדה שלה, לבשר שלה, אז במי עוד נשאר להאמין? במי עוד אפשר לבטוח?"

מאז שעברו רחל ובנימין להתגורר בדירת הוריה של רחל, החלו הדברים להתגלגל בקצב מסחרר.

"יום אחד אמא הופיעה בבית," סיפרה רחל, "והודיעה לכולם שקנתה לבנימין אוטו. 'עכשיו הוא יהיה הנהג שלי!' צחקה, 'וגם בטח יוכל למצוא עבודה ביתר קלות.'

"הם התחילו להיעלם מהבית. היו נוסעים לטייל שעות. מאחר שאני ואבא שלי יצאנו כל בוקר לעבודה וחזרנו אחרי־הצהריים, נשאר להם יום פנוי. הם היו לבד, ועשו חיים כל היום. השכנים התחילו לדבר. קשה היה כבר להתעלם. איך אפשר לקנא באמא? הרי היא האשה הכי קרובה לי בחיים!"

אבא שתק

זכרה רחל: "גם אבא שלי שתק. אצלו הכל בפנים."

ההתמודדות שהיתה לרחל עם אמה, לדעתה, היתה מעל לכוחותיה. לנגד עיניה ראתה איך מישפחתה הולכת ונהרסת, בגלל הבעל שהביאה הביתה.

"בוקר אחד באה אלי אחותי הקטנה," סיפרה האחות הבכירה. "היא אמרה לי שנדמה לה שראתה את אמא ובנימין מתחבקים. זה שבר אותי. היינו חייבים לעשות משהו."

רחל אזרה אומץ וגירשה את בעלה מהבית. "קח את החפצים שלך ותסתלק," אמרה לו. "כל מה שאני רוצה ממך זה גט! לא רוצה יותר לראות אותך!"

בנימין ניסה אומנם לשדל ולדבר על ליבה. הוא הכחיש כל קשר רומנטי עם אמה. משראה שהדבר לא יעזור לו, ארז את חפציו והסתלק.

למחרת היום נעלמה גם האם מהבית. היא ארזה את חפציה והסתלקה, מבלי לומר מילה.

"ידענו שהם ביחד," אמרה רחל. "זה היה ברור. עבר עלי משבר קשה מאוד. רק אחרי חודש הצלחנו להבין, משמועות ומרכילויות של חברים, שהם שכרו ביחד דירה בחיפה, וגרים שם. לקחתי את שתי האחיות שלי והלכנו לשם.

"הייתי צריכה לראות את זה! אני לא יודעת להסביר למה ציפיתי. אבל רציתי לראות בעיניים שלי שזה נכון. דפקנו בדלת, ובנימין פתח. כשראה אותנו מיהר לסגור את דלת־הדירה. שמענו ליחשושים מבפנים. אמא שלי צעקה שנסתלק. היא איימה שתזמין מישטרה. מאחר שלא הסתלקנו, היא צילצלה למישטרה וזמינה ניידת, היא טענה שמטרידים אותה.

"אמא שלי הזמינה ניידת כדי שיעצרו את הבת שלה!

"הייתי המומה. כשהגיעה הניידת, הם היו חייבים לפתוח את הדלת. השוטר גבה עדות מאמא שלי ומבנימין, והחתים אותם על הצהרה.

הבעל עם אשתו — והחותנת
"אמא שלי הזמינה ניידת כדי שיעצרו את הבת שלה!"

"אמא שלי לא בחלה במילים. היא השמיצה אותי וליכלכה בלי בושה.

"את סתם ממציאה דברים," אמרה, "אני ובנימין עברנו לגור ביחד, פשוט מפני שהיה לנו נוח לעשות כך. היחסים בינינו הם כמו בין אם לבנה."

למרות דבריהם של בנימין והאם על טיב יחסיהם, נשארה רחל איתנה בדבריה שתה לקבל גט ולגמור את הסיפור. היא פנתה לרבנות הראשית והגישה תביעת־גירושין.

במשך תשעה חודשים נגרר עניין הגט ברבנות. בנימין סירב לתת לה גט. לדברי רחל, הוא היתנה את קבלת הגט שלה בקבלת הגט של אמה מאביה. האב סירב לשמוע על כך. הוא מוכן לתת לסופי גט, אך אינו מוכן לתת לה שום חלק מהרכוש המגיע לה על פי דבריה.

במשך תישעה חודשים התנהל מאבקה של רחל לקבלת הגט. ביום השלישי בשבוע שעבר הגיעה הפרשה סוף־סוף לקיצה. בנימין נעתר לבקשת הגט והעניין סוכם.

"עכשיו אני רוצה לפתוח דף חדש בחיים," אמרה רחל. "אני יודעת שיהיה לי קשה, אבל אשתדל."

האם רזידי
כאהבת אם לבנה

"גליל" עושה לנו טוב

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.
הפולנית־מוצר המורכב מפולן (אבקת פרחים), מזון מלכות ודבש.
הפולנית עשירה בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.
אנשי מחקר איבחנו הטבה ניכרת־גופנית ונפשית, באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות ופולנית.
פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".
להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

גוב - שיאון

מזון מלכות ☆ פולנית
ממוצרי מפורת קיבוץ שמיר

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

משבר ביהלומים

יזעזע את המשק כולו

הסתבכות היהלומן **סידרנסקי** ב־שבוע שעבר, בסכום של 3.5 מיליון דולר, היא סנונית ראשונה לשורה של התמוטטויות בענף.

„בנק ישראל" הוריד לאחרונה את אחוז המימון הניתן ליהלומנים נגד ה־סחורה שרכשו, והעלה את הריבית שהם משלמים על מימון זה. שינויים אלה יגרמו בוודאות להתמוטטויות.

מזה שנתיים שרוי ענף היהלומים ב־משבר קשה ביותר, בגלל הפסקת הרכי־שות של היהלומים בארצות־הברית וב־מיזרח הרחוק. לא נראה שינוי במצב לטובה בשנה הקרובה. הענף בישראל נתפס במשבר ללא מכנטיים. היהלומנים, שעשו לפני שלוש שנים רווחים של 700 מיליון דולר על המלאי הגדול שהחזיקו לפני התייקרות היהלומים ב־200 אחוז, המשיכו להחזיק במלאי גדול ב־תיקווה לסיבוב שני. אולם סינדיקט ה־יהלומים מנע את הצלחתם על־ידי הור־דת־מחירים דראסטית של המלוטש, ו־העלאת מחיר חזקה של הגלם, ומייד לאחר מכן החל השפל בביקוש, הנמשך עד היום.

מלאי היהלומים בישראל מוערך כיום ב־2 מיליארד דולר. על מלאי זה הילוו הבנקים ליהלומנים כ־1.2 מיליארד דולר. מזה זמן רב לא נעשו בדיקות שווי ה־מלאי המופקד בבנקים, ויש סברה כי הבדיקות לא נעשות מכיוון שאין ה־בנקים רוצים לדעת שאין להם ביטחונות מספיקים.

קיימים כמה יהלומנים שהסכומים שהם חייבים לבנק הופכים את הבנק לתלוי בקיומם. הסכום שכל היהלומנים חייבים כיום לבנקים שווה למחצית יתרות מטבע־החוץ שבידי המדינה. אם יימשך השפל עוד שנה, חלק ניכר מלווי־הכספים יתמוטט, והבנקים יצטרכו לממש סחורה ויקבלו תמורתה פחות בהרבה ממה שהילוו.

איזה סודיות יכולים עורכי־דין לשמור?

בית־המישפט העליון האמריקאי יתן בקרוב החלטה עקרונית, שתהיה לה השלכה גם על ישראל.

לעורכי־דין יש, מבחינה חוקית, הזכות לסרב למסור כל מידע שקיבלו אותו מ־לקוח, גם אם המבקש הוא המישטרה או שילטונות מס־ההכנסה. אולם מה הדין כאשר הלקוח הוא חברה, והמידע המבוקש הוא לגבי עובד בחברה? האם זכות־החסיון של עורך־דין החברה חלה גם על כלל עובדיה, או רק על בכיריה ומנהליה או שמא אין להם כל חסיון?

הבעיה התעוררה מכיוון שכמה בתי־דין גבוהים של המדינות באמריקה פסקו לאחרונה כי עורך־דין של חברה חייב למסור מידע על עובדים שלה.

הדיון בעליון האמריקאי הוא על רקע חקירה שנעשתה נגד חברת־דראגסטור בשם „אפ־ג'ון", ששילמה 4.4 מיליון דולר כשוחד לאישי־שילטון במדינות שונות ב־אמריקה. אחרי גילוי הפרשה ביקשה החברה מצוות עורכי־דין לחקור את המיקרה, והתוצאות דווחו לרשות ניי־רות־הערך. החברה שילמה למס־ההכנסה מס מלא על תשלומי השוחד, באופן כל־לי, אולם סירבה למסור כל פרטים על מקבלי־התשלומים, וכמה קיבל כל אחד.

מס־ההכנסה דרש את מימצאי חקירת צוות־עורכי־הדין של החברה, ואלה סיר־בו למסרם, בנימוק שהם קיבלו את ה־מידע במהלך קשריו של עורך־דין עם לקוח.

בית־המישפט העליון של מדינת סינ־סינאטי קיבל את עמדת מס־ההכנסה, והחברה עיירה לבית־המישפט העליון של ארצות־הברית.

לאן נעלמים חומרי הבנייה?

למרות המיספר המועט של התחלות־הבנייה השנה, ממשיך השוק לקלוט חומרי־בניין בקצב רגיל. כמויות המלט האפור, המרצפות והבלוקים המיוצרות בישראל לא ירדו משמעותית, למרות שהתחלות־הבנייה ירדו ב־60% לפחות. לדעת מומחים בענף, וביניהם מנכ"ל „סולל בונה" **שרגא רוטמן**, אחד ה־גורמים לביקוש לחומרי־בנייה הוא ה־גידול בבנייה בשטחים הכבושים. בעזה ובגדה המערבית מתפתחת תנועת־בנייה מדהימה בהיקפה, בעיקר אצל האוכ־לוסיה הערבית. ייתכן גם שחלק מחומרי־הבנייה, כמו מלט, עובר לירדן.

במלט, למשל, משלמים כיום בשטחים המוחזקים 30% יותר ממחיר מיפעלי־המלט בישראל. גם הבטון המוכן נמכר בכמויות גדולות כמו קודם, וחלק ניכר ממנו נמכר לשטחים המוחזקים.

הממשלה מרוויחה 5% ממכירת הבשר הקפוא

לחצי מגדלי־העופות להעלאת מחירי הבשר הקפוא, כדי לדרבן את צריכת העופות הקפואים, נדחים על־ידי גורמים בענף, המצביעים כי גם במחירים הגבו־הים של בשר קפוא בחו"ל יש פער של כימעט מאה אחוזים בין מחיר הייבוא למחיר לצרכן.

הבשר הקפוא, המיובא כיום מבראזיל ומאוסטרליה, עולה לממשלה בנמל חיפה 3100 דולר, שהם כיום 21 אלף שקל לטון, או 21 שקל לקילו. בתוספת הוצ־אות פריקה ואיחסון, עולה קילו בשר לממשלה 22.5 שקל. הממשלה מוכרת אותו לסיטונאי במחיר של 23.2 שקל, ומרוויחה כ־5% על המכירה. הסיטונאי מוכר לקצבים במחיר של 24.4 שקל. הבשר נמכר לצרכן במחירים של 27 עד 44 שקלים לקילו, לפי סוגי הבשר. מס־תבר כי קיים פער־תיווך של מאה אחו־זים, למרות המחיר הגבוה שמשלמת הממשלה בחו"ל תמורת הבשר. פער־תיווך זה אינו מספיק למגדלים, הרוצים להגביר את צריכת העופות הקפואים, שמחירם כיום גבוה ביותר, וחם לוחצים על הממשלה כי תטיל היטל על מחירי הבשר הקפוא.

לאחרונה הגיעו 100 טון טלאים מ־אוסטרליה, ובדרך לישראל יש עוד 300 טון טלאים. הבשר מאיכות מעולה ו־דל־שומן. הטלה נמכר לצרכן במחיר של 42 עד 50 שקל לקילו. יבואני הכבש הם חברת „אמסלם", החברה לקירור בשיתוף **לחוביץ**, „המשביר המרכזי", **אשור ועזרא מאיר**. יבואני הבשר הקפוא הם „ארמורקור", „אמסלם" ו־„עידן".

למה רוכשים את „רסקו"?

לפני כחודש פנה אחיו של **אלפרד אקירוב**, איש־העסקים המשתתף ב־קבוצה הקונה עתה את „רסקו", אל סוכן־בורסה ידוע בתל־אביב בשאלה: „אם חברה, הרשומה בבורסה, קונה חב־רה אחרת הרשומה בבורסה, אילו מניות תעלינה?" הסוכן הפיקח ביקש מאקירוב לתת דוגמה, כדי שיוכל לענות, וזה השיב: נניח ש„לנדקו" קונה את „רס־קו". הסוכן השיב כי שתיהן תעלינה.

מייד אחרי יציאת אקירוב ממישרדו, אחרי רכישת חבילה גדולה של מניות, מיהר הסוכן להכניס את לקוחותיו ה־טובים לרכישות מניות „רסקו" ו„לנדקו", ורוכשים אלה עשו מאה אחוז בחודש.

אולם רווח זה אינו מעניין את הקבו־צה הרוכשת את „רסקו", ואשר תהיה מורכבת, כפי הנראה, מחברת „לנדקו" של **אהרון רובינשטיין**, בחמישים אחוזים, והיתר לאלפרד אקירוב, „חברת שרותי הנדסה", ואולי עוד כמה יזמים קטנים.

הקבוצה תשלם שמונה מיליון דולר מייד, ו־1.5 מיליון דולר בעוד חמש שנים.

משקיע רובינשטיין
עיסקת השנה

שאלת־המפתח היא מי יכסה את פיצויי־הפרישה של 1000 עובדי „רסקו", אם יחליטו כולם לנצל את שינוי הבעלות ולפרוש, או של 500 עובדים, אם יינתן לרוכשים לפטר רק את מחצית העובדים, כדי ליעל את החברה. העובדים יכולים לעשות צרות רבות כדי להגיע לפיצוי של 200%, לפי תקדים „אל על", ואז תעלה הרכישה מיליון וחצי דולר כפיצויי־פיטו־רים. אם הסוכנות תשלם סכום זה, עשו הרוכשים עיסקה טובה ביותר, שכן נכסי חברות־הבת של „רסקו" שווים לפחות 15 מיליון דולר.

רובינשטיין קונה את „רסקו", מכיוון שלחברות שלו אין מנגנון־ביצוע יעיל. כוחן של החברות של רובינשטיין הוא בעיסקות פיננסיות וקרקעיות, ועקב־אכילס של החברות הוא בביצוע. ברכי־שת „רסקו" קונה רובינשטיין חברה בעלת יכולת־ביצוע מרשימה, שתשלים טבעית את חברותיו.

זוהי בדיוק הסיבה לכך שזכריה דרו־קר לא רכש את „רסקו". כוחן של חב־רות דרוקר ביכולת־הביצוע, ואין הוא זקוק למנגנון־ביצוע נוסף. ל„שרותי הנ־דסה" יש גם לה עניין ב„רסקו" בגלל מנגנון־הביצוע. לחברה זו קשרים ואפ־שרויות־בנייה גדולות בחו"ל, ואם יהיה לה מנגנון־ביצוע כ„רסקו", היא תוכל לקבל עבודות־בנייה גדולות בחו"ל.

„כנף־ארקיע" תנפיק מניות

חברת „כנף־ארקיע" קווי תעופה יש־ראליים", פנתה לד"ר **יוסף גרוס**, ש־יכין עבורה תשקיף להנפקת מניות ב־בורסה הישראלית. הכוונה היא לממן בכספי־ההנפקה רכישות של מטוסי „איירבאס", שתרכוש החברה עבור קווים בינלאומיים, שבדעתה להפעיל.

פרוייקט האנרגיה הסולרית של „תדיראן" נכשל

חברת „תדיראן" החלה בסגירת ה־מחלקה לאנרגיה סולרית, שבה השקיעה מדינת־ישראל 40 מיליון לירות מתקציב המדען הראשי, להמצאה של מיזוג־אוויר באמצעות חום השמש. פרוייקט נסיוני בתל־השומר, שבו הושקעו כ־60 מיליון לירות, נכשל אף הוא לחלוטין.

חברת „תדיראן" התחילה לפרסם לפני כמה שנים את המוצר המתפכני שלה, מזגן־אוויר המופעל באנרגיית־השמש. אחרי השקעות כבדות וכמה שנות־ייצור, נוכחה החברה לדעת כי ההמצאה אינה כדאית, והיא מנהלת עתה משא־ומתן עם חברת „אלקטרה" של „כלל", שתר־כוש את שרידי הפרוייקט.

מה מאחרי איום הפרישה של „אליהו" מ„אבנר"?

הודעתה של חברת־הביטוח „אליהו" כי תפרוש מחברת ביטוח־המישנה „אב־נר" מכוונת להוציא את „אבנר" משא־נונות מונופוליסטית, ולגרום לה גמישות־יתר בהסכמיה עם חברות־הביטוח.

„אבנר" מבטחת ביטוח־מישנה־חוזה את הרכב של כל חברות־הביטוח בישראל, מתוקף חוק. היא שייכת לכל חברות־הביטוח בישראל, ומחלקת את הביטוחים שהיא עושה בין מבטחי־מישנה בחו"ל, כראות עיניה. חברת־הביטוח „אליהו" טענה כל השנים כי הפרמיות ש„אבנר" משלמת למבטחי־מישנה בחו"ל גבוהים מדי, והשנה החליטה להראות כי היא יכולה לקבל הצעות טובות יותר. אחרי שקיבלה הצעה לביטוח־מישנה, הטובה מזו של „אבנר", העבירה „אליהו" את ההצעה ל„אבנר" והודיעה כי בדעתה לבטח את עצמה ישירות אצל מבטח־המישנה שלה בחו"ל, ולא דרך „אבנר". נראה שאם „אבנר" תסכים לאפשר ל־חברות־הביטוח למסור חלק מביטוחי־המישנה בחו"ל ישירות למבטחות שלהן, תסכים „אליהו" להישאר ב„אבנר". יצי־את „אליהו" יכולה לגרום לפירוק החב־רה.

נסגרה תחנת הרדיו הישראלית בלוס־אנג'לס

תחנת־הרדיו הישראלית, שפעלה ב־לוס־אנג'לס, נסגרה לפני שבועיים. בעל התחנה, **אבי אלון**, החליט להפסיק את פעילותה מחוסר־כדאיות כלכלית. לפני חודשיים הוא ערך כמה צימצומים בסגל־העובדים, בנסיון להביא אותה ל־ריווחיות, אולם ההכנסות ממודעות לא הגיעו למינימום שנדרש לאיזון תקציבי.

בישולים

מפוצצת המסיבות - מלכה

פעם, לפני פרוץ הוריקין, מה אני סחה! הרבה לפני! לפני פרוץ הליכוד, הארץ צהלה ושמחה. מסיבות זלילה היו נערכות תחת כל שאמבליך ועל כל דשא רענן. לפני שירדו למחתרת, היו בארץ חוגים עשירים, כבדים לאללה. נשות חוגים ־אלה היו עורכות מסיבות עם זלילה מטורפת. כי נגד כל פרווה מוצלחת, יש פרווה מוצלחת אחרת. נגד כל וילה־עם בעל־עם פיליפינית, יש וילה־עם בעל־עם מאהב־עם פיליפינית. אבל נגד געפילטה פיש מוצלח אין תשובה.

אז כך היה קורה, שגברות מאוד מטופחות היו מטאטאות פעם בכמה חודשים את העזרה לצד, חולצות מכל האצבעות את הסלעים, מניחות אותם ליד כיור המיטבח, ומאוררות את כל המירשמים הגראנדיוזיים, שכל הקליינטורה תעריץ. גם כן גבירה גדולה, גם כן יודעת ככה לבשל! בהילולה עצמה כולם היו עוברים ליד המארחת הזורחת, שתלתלי חולץ פקקים מרוב טירדה היו עומדים בשני צידי ראשה, ומשלמים את ליטרת הבשר: „אוך! זה נהדר!" „אוך! אוך! זה לא נורמלי!" „מה, את עשית הכל?" „יה אללה! עולמי!"

בדרך־כלל, קצת מאוחר, היתה מגיעה מלכה. בלונדית וזו־הרת ויפה. מכניסה לבעלת הסמאטוחה סוס טרויאני, ומביאה — כפי שביקשו ממנה — קצת עוגה.

איך שכולם היו רואים את העוגה־של־מלכה, היו שומטים מיד שבוע עבודה של בישולים, ומסתדרים בסך סביב הבלונ־דית, עם מקורים פתוחים.

„מלכה'לה תחתכי כבר!" „מלכה'לה אני כאן!" „מלכה'לה תני לי!" „מלכה'לה לפה!!!" והמאדמה רוזנשטיין, תלושה מכל הכיוונים, מוצצת אצבע שוקולדית ואגודל עם קרם, ברק שטני של הצלחה בתוך עיניה, ופיה גן־חתום, אין שום רצפט!

כמה כבר ביקשו אותה! כמה התחנפו! נדה! לא עזר. היא היתה גם שמה חטא גרוי, על פשע אי־מתן מיר־שם. „אני אגיד לכם" היתה אומרת, „ממה זה עשוי, ות־כינו כבר לבד. יש בזה שו־קולד, ביצים, סוכר, שמנת, אגוזים, חמאה," וכך הלאה וכך הלאה, לקול חריקות שי־ניים ספוגות שיגאה של כל הקלעפטעס.

איזה בילושים אכזריים ש־היו עושות עליה נשות הצמ־רת בכל יום שישי. אמבושים לפי התור ליד לבנה, מי יו־דע? אולי העסק מקורו משם? חיכו חיכו, אולי יראו אותה נכנסת ויוצאת עם הקופסה החשודה. עמדו בחוץ, עד ש־קיבלו קצת שכל. התחילו לז־ייף. „שלום!" קראו בקול גדול. „אנחנו מצד מלכה. של־חה אותנו רק לפה בשביל עוגה. עם מוס ועם באז'ה, ועם קצפת, וגם בבקשה עם אגוזים!"

„אהה! אהה!" ניענ־ענו שם את הראש במרץ. „זו הזמנה, שהיא כריית זהב נקי". בקיצור — יום זיכרון רישמי צריך לחוג בכל שנה לפילשלון, השאירו שם המון כספים, כמקובל, והעוגה היתה טובה, אבל אחרת, החיים המשיכו. ככה זה. ציבור המארחות סביבה למד עובדות־חיים. לאחד יש שיער בלונדי ועיניים כחולות, ולמלכה רוזנשטיין יש שיער בלונדי ועיניים כחולות וארבע בנות ואחד חתן ושתי נכדות ובעל עורך־דין מאוד עשיר, וכמה סמאטוחות מרוחות בעיתונים, כי הבן־אדם צריך קצת אקשן בחיים — וגם את העוגה הזאת.

יום אחד היא נשברה. סיפרה לעיתונות את המתכון. מהר כולם הכינו, וזה היה על יד. אסור לומר, חס וחלילה, שמא היא נתנה לא מדוייק.

גברת עסוקה, קצת מתבלבלת. בתור אדם, שכבר טעם מה־גן־עדן, רציתי את הטעם המקורי. רציתי בלי שום נזילות מתוך המוס. רציתי את העסק המטורף. רציתי כל־כך, עד שקיבלתי. אז הרי לכם המירשם של העוגה המפוצצת מסיבות.

אזהרה חשובה! את העוגה הזאת יש להכין לערב מיוי־חד, ולגמור אותה במקום. זה לא מיבצע קשה. האמינו לי. זה נשמר נהדר במקרר, מכוסה בניילון דבוק באופן הרמטי לקציפה, אבל למבינים במבינים, זה לא אותו דבר. המוס וה־קצפת משנים מירקם חלק, ומאבדים גוונים של טעם אלוהי. מכל העושר האגדי של העסק ניתן להתרשם כפי שהיא ביום שני של הבריאה, או בערבו של בוקר ההכנה. אז זהו. נא להאמין לי שהעסק הזה יוצא בלייגד, ולבצע אותו ב ל י ש ו ם ניסיונות על יבש — יעני בלי אורחים. זאת עוגה יקרה, עו־מדת על החמש מאות פונטים ברגע זה. רק לדייק באופן מיקרוסקופי.

אופן ההכנה מוסבר ברור שאין כמותו. עובדים שלב שלב. בקשו ממישהו שישב עם העיתון במיטבח, וייקרא לכם בקול, לא יהיו כך שום בעיות ריכוז. וזה פשוט, אז היידה.

ראשית, לקנות את זה: תבנית קפיצית של עוגה מיספר עשרים ושמונה! בתבנית אחרת זה פשוט יגלוש! ואי־אפשר לקזז למחצית את כמות החומרים, כי היחס בין המוס ותחתית הקצף האפוי, יופר, ואז זה לא שווה.

מלכה רוזנשטיין
עוגה סודית ומפוצצת

מכאן אתם מבינים, ויש לדאוג מראש גם לבסיס „באז'ה" קצף ביצים אפוי כזה, שמשיגים אותו ברוב הקונדיטוריות ובכל מקום שמוכרים עוגיות קצף קטנות כאלה, אפשר להזמין בסיס שכזה לשבוע הבא. זה עולה כשמונים לירות לכל היו־תר. אפשר לקנות שניים שלושה מראש, ולאחסן בשקית ניילון.

עוד דבר לא כל כך שיגרתי זה לקנות 150 גרם אגוזים עגולים שכאלה, קלויים! אילסרים נידמה לי שקוראים להם, בובקאלאך עגולים שכאלה. אם אין להשיג אותם קלויים, קולים אותם בבית בתוך טוסטר עם מגשית, או מתחת לגריל בתנור, עד שהם מקבלים גוון שזוף. מאוד מאוד חשוב לטעם ולמינשך, שיהיו קלויים, אחרת לא שווה. אז זהו. אלה שלו־שת הדברים שאין קבוע בכל בית, וצריך לדאוג מראש.

עוד דבר. לא להשתמש בעוגיות קצף קטנות במקום הבסיס העגול האפוי, כיוון שהן גדולות מדי לעוגה, ולא יצלחו למ־טרה. אם שוברים אותן בכדי לכסח את הגובה, הורסים את העניין. יוצרים מין קמח אבקתי מתוק, סופג נוזלי מוס, וזה לא טוב. לקצף האפוי הזה יש ציפוי חיצוני אטום, מהאפיה, והוא חשוב לעניין אי־ספיגת לחות המוס.

עוד קונים במכולת 200 גרם שוקולד מריר, שתי שקיות שמנת מתוקה, 7 ביצים ומאה גרם חמאה. חבילה אחת יעני.

שלב ראשון: מניחים בתוך התבנית הקפיצית מיספר עשרים ושמונה את בסיס הקצף האפוי. לעיתים נותר מירווח של איזה סנטימטר עד דפנות התבנית, אין דבר. זה בסדר.

שלב שני: קולים (אם אין מוכן) את האילסרים. לא חובה לקלף להם את הקליפה, יסודי. מוצאים רק מה שקל.

שלב שלישי: מכניסים את האגוזים הקלויים האלה, ש־לא מחליפים אותם בשום פנים באגוזים רגילים בגלל טעמם המאוד מיוחד ועקרוני שלהם, לתוך מגבת מיטבח. לוקחים את פטיש השניצלים ודופקים בכוונה עצומה על מגבת המיט־בח, שהאגוזים בתוכה. דופקים דופקים במרץ, עד ששוברים את האגוזים האלה לשברים דקים, לא לטחון!! מניחים בצד. זהו!

שלב רביעי: על מחבת עם מים רותחים, כמו בצילום שבפטנט המצורף, שמים סיר קטן, ובתוכו: 200 גרם שו־קולד מריר, 100 גרם חמאה, ומיכסה מעל הכל. מניחים לזה להינמס על אש קטנה.

שלב חמישי: בקערת המיקסר מקציפים 7 חלבו־נים עם חצי כוס סוכר לקצף חזק. את החלמונים שמים ב־כוס. אם מישהו קורא לכם שלב שלב, זה באמת יוצא צ'ק צ'ק.

שלב שישי: מכניסים ב־בחישה את כל הצהובים לסיר השוקולד, רק אחרי שהשוקו־לד והחמאה נמסו לחלוטין. בוחשים מעט, עד שהתערובת מפסיקה להיות נוזלית כל־כך, כמו ברגע הוספת החלמונים, וחוזרת להיות באותה דרגת סמי־כות שהיתה קודם, אבל מעט יותר חזק.

שלב שביעי: מכבים את האש, לוקחים שליש מה־קצף, ותוקעים אותו לתוך סיר השוקולד. בוחשים בלי נשמה יתרה, כמו מיונז. כעת, השוקולד כבר אורירי יותר, ואז את כל סיר השוקולד והקצת קצף הזה שופכים לתוך קערת המיקסר על קצף הביצים החזק, ובוחשים בעדינות־בעדינות, בתנועות קיפול.

שלב שמיני: פותחים את המגבת עם האגוזים המרוס־קים שבפנים, וחופנים באמצע, עם שתי כפות הידיים, ערימה מהקצוץ הזה. שופכים לתוך תערובת הקצף. מתירים בערך שליש כמות קצוצה, שתבוא על הקצפת ולא בתוך המוס. ממ־שיכים לקפל את האגוזים האלה לקציפה, אבל לחסוך בתנו־עות. כמה שמעט יותר מערבבים, ככה יותר בריא למוס. שופ־כים את כל המוס הזה לתבנית הקפיצית, מעל בסיס הבאז'ה. מדביקים על פניו ניילון, שלא יתן לשום ריחות מקרר לח־דור, ומכניסים למקרר. להתקשות עד הערב. לא אמרתי שזה פלאפל מהיר. לא כדאי לגמור בבת אחת את הוספת הקצפת בים בגולה) עם שתי כפות שטוחות ומתוקות סוכר, לקציפה נוקשה (איך יודעים מתי נוקשה? כאשר מופיעות פיסמות ובלוטות כאלה על פני הקצפת).

שלב עשירי: מוציאים מהמקרר, מקלפים את הניילון מעל פני המוס, משכיבים על זה את הקצפת, מפזרים ובוז־קים מלמעלה את שאריות האגוזים שבמגבת, מדביקים ניילון מחדש, יפה־יפה, הרמטי בכל הפינות, ללחוץ מעט עם האצ־בעות, שלא יהיה שום מגע אוויר מקרר עם העוגה.

זהו. להזמין דחוף אורחים גראנדיוזיים, או אהובים, או שניהם, ולהרוס אותם בשניה אחת מתענוג על הטעם. זונות, העשירים. תמיד יודעים על מה להשתגע.

יופי

עוד סופר־זוהר ונמשים קישתה

למה קישתה נמשים, לא יודעת. אצלי הם יושבים בנוחיות על האף, ומאז לידת בתי תפסו חופשיות וירדו מארץ המולדת אפילו ללחיים, אי־פה אי־שם. סבתא שלי, בת השמונים וחמש, כבר לא רואה בלי משקפיים את חיים יבין אהובה, אבל עוד שני נמשים על הרקה היא גילתה לי, ואיך. „מה את שחה סבתא," אמרתי רק בכדי להתווכח, כי חלק מהכבוד שאני עושה לה זה להתווכח איתה מרות כאילו שעוד איכפת לי, כדי שהיא לא תרגיש עובר בטל. זה מפיח רוח חדשה בעצמותיה הזקנות. כולם לאחרונה מסכימים איתה בלאות עייפה ומתחשבת, וכך רוצחים אותה לאט לאט.

ברומניה של ימי נעוריה זה היה דבר מאוד לא אריסטוקראטי צ'ונגעלאך על הפנים. היו להן לממזרתות פטנטים, לא גורמליים לעניין. עובדים שיגעון, בסידרת טיפולים, בתנאי שלא נחשפים מחדש לשמש.

זה בולשיט גוראי כל הסיפור הזה של המילחמה בנמשים, ולא הייתי מביאה אותו בכלל, אלמלא אחת מתוצאות הלוואי של העסק הזה שניסיתי, בכדי לוודא את אמינותו (הוא עובד, הוא עובד, אבל בסידרת טיפולים שכאלה), שהיתה יצירת עור זוהר עם חזות משיית. שאני לא זוכרת אף מסכת בעולם, שעוללה לי את זה. מה אתם יודעים! כמה חברות תבעו לדעת את שם הקוסמטיקאית, אחרות את שם הפטנט, וכמה פרקטיות יותר ניגשו ישר לעניינים. „אהה!" הודיעו לי בקול גדול. „אהה! וולקאם תו־דה־קלאב!" „קאנגראצ'ולייישנס!" זה לעג אכזרי לרש. העניינים האלה. שמצריכים חמש דקות פנויות פרטי ביום — את אלה — מה שאין לי. אבל באופן עקרוני, אז הן צודקות. רק אבנטורה נהדרת של ריגוש עושה לעור מיני דברים כאלה.

וזה מה שעושים. הולכים לחנות סידקית

נגד נמשים
הפטנט העולמי

טובה, וקונים שישה כפתורי צדף אמיתי. אמיתי. הם יקרים הכפתורים האלה, ורצוי להזהר מחיקויי הפלסטיק. איך יודעים? פשוט. ברק הצדף האמיתי חי יותר מזה העשוי פלסטיק. כפתור הפלסטיק מושלם, ואילו זה העשוי צדף מנוסר, משוייף ומ־גולח מקונכיות אמיתיות, ולכן תמיד פגום מעט, שבור בתחתיתו במקומות מסויימים, ולא מושלם בכלל. תעשיה עשירה כזו היתה פעם בלבנון, שם מצויות קונכיות מעולות לייצור וסיתות הכפתורים מהן.

פטנטים

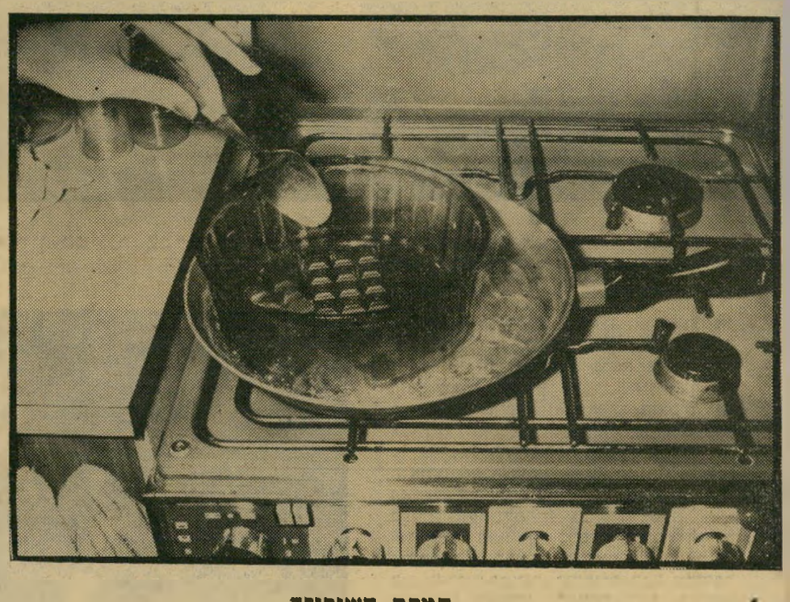
איך ממיסים שוקולד על אדים בשיא הפרקטיות

אתם מכירים את כל המתכונים האלה, שכתוב בהם לקחת סיר עם מים רותחים, ולהעמיד עליו עוד סיר יותר קטן, ולהמיס כך באמבט האדים הזה (בן־מרי) חלמונים, ושוקולד, וחביבים. זה לרוב סיפור מסור־בל, לא פרקטי, מבזבז המון זמן עד שכמות המים בסיר התחתון תרתח, מאיים להת־מוטט כל רגע ולשפוך שוקולד רותח כלבה, אם הסיר העליון אינו מתואם בגודלו, שישב מדוייק בתוך התחתון.

ואם כבר מצאתם סיר מתואם, הרי שהוא נישען על התחתון בידיותיו, אין מקום אחיזה לידיים בכדי לבחוש, והרווח הצר שבין פתח הסיר התחתון והסיר העליון מתיז זרם אדים לוהט, שכווה את היד שבכל־זאת בוחשת. בקיצור, לא טוב. אז בכדי שלא תבוא העצלנות לבצע איזה מירשם גראנדיוזי רק בגלל הסירבול של אמבט האדים, הרשו לי להרים לכם מסך חגיגי על פטנט יעיל, פשוט ונהדר מאין כמוהו לעסק זה.

לוקחים מחבת עם קוטר די גדול, שיכיל בנוחיות את הסיר/ק שבחרתם להכיל את השוקולד המומס, שאמור היה להיות הסיר העליון בסידור המסורבל הישן. ממלאים את המחבת הזו מים כדי מחציתה, ושמים בתוכה, במרכזה את הסיר המכיל שוקולד. פותחים את הלהבה הגדולה, ותוך שניות המים שבמחבת רותחים. מקטינים את האש. סוגרים את הסיר עם המיכסה שלו. החום העדין כבר ימיס כל מה שבסיר, מבלי שום צורך לבחוש, חוץ מכמה פעמים, בסוף התהליך כולו, שלוקח כך דקות ספורות בלבד. אין צריכת ידיים. את המים שופכים בסוף הסיפור, המחבת נקיה, והעסק מושלם.

לעיתים, כמות החומר להמסה היא גדו־לה, והעסק גוזל מעט יותר זמן. המים מתאדים בינתיים מהמחבת, אז חשוב לשים־לב מתי יש צורך להוסיף עם הקומ־קום, או עם כוס כלשהי תוספת מים. לעסק בפנים לא יקרה שום דבר גם אם

המסת השוקולד
שיטה שלא היתה כדוגמתה

אבל מאז מילחמת האזרחים שם תפסה איטליה את הבכורה.

הקיצר, בוחרים שישה כפתורים עם ציפוי צדף יפה, אמיתי, והולכים הביתה. בבית מרכזים את הכפתורים האלה בצלוחית קטנטנה, ומכסים אותם עם מיץ של חצי לימון. היחס בין הכפתורים והלימון חשוב, לכן, שלא כמו בציקלום, יש לקחת קערית זערורית יותר, בכדי שמיץ חצי הלימון יספיק לכיסוי הכפתורים. שמים ליום שלם בשמש, או באור. הכפתורים, שאותם שמים עם הצד המבריק כלפי מטה, ומיץ הלימון, יוצרים ביחד עם האור סמטוחה רציינית בצלחת. אם הסיפור מצליח, נוצר קצף עשיר, שנראה כמו תלולית של חלבונים מוקצפים. את הקצף הזה מכניסים בשקון ובשימחה הביתה, ומורחים על פרצוף נקי לחצי שעה. מורידים עם מים בלבד, מנגבים ומורחים לחות.

מסתכלים היטב: מתי לאחרונה זכור לכם כזה זוהר פראי של העור. לא צריך נמשים בתור סיבה לארגן את הסיפור הזה. מספיקה גם חגיגה מיוחדת שלכבודה רוצים לזהור כמו שלהבת, ואפילו מצב רוח חרה זה יופי של עילה.

יש רק דבר אחד. צריך להיזהר שמיץ הלימון לא ייתאדה בשמש. אם אין תנאי לחות מקסימליים באוויר, כמו אללי אצלנו, רצוי מאוד לכסות עם זכוכית שקופה את הצלוחית.

יחכה מחדש שהמים הקרים הנוספים ירתחו.

זה סיפור עולמי. למרות שתחתית הסיר אינה יושבת על מים, כביכול, כמו בתהליך הישן, „חגורת המים" הזו נותנת בדיוק־בדיוק־מדוייק את אותו האפקט של בישול והמסה סופר־עדינים, על חום שאינו עולה בשום אופן על מאה מעלות. ניתן לבחוש כך גם חלמונים, רק בהבדל אחד עקרוני, שהוא: זמן הבישול! בחישת חלמונים בשיטה הישנה, נותנת מירווח זמן גדול יותר לטעויות. בשיטה זו, הכל קורה תוך כשלוש דקות, ואז יש צורך לשים לב. זה הכל. אבל את זה רציתם, לא כך?

בעניין המסת השוקולד, אין שום משמ־עות להמסה המהירה. אין מה להקפיד פן ייקרש השוקולד וייהפך לביצים קשות, כמו החלמונים. תמיד לכסות את הסיר הקטן עם המיכסה, כיוון שאז השוקולד אינו מאבד נוזלים, ואיכותו נשמרת.

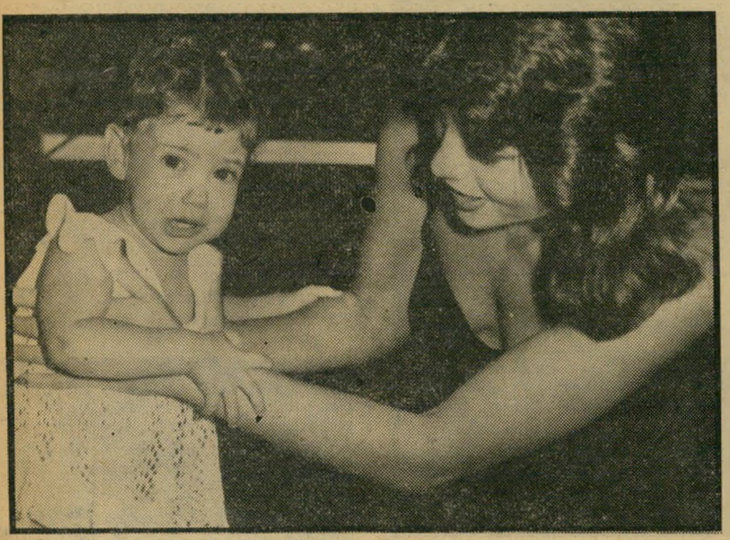
בצילום המצורף ממיסים שוקולד עם הפטנט הזה בתוך קערת פיירקס, והצילום שייך לפטנט בישול מוס־שוקולד בתוך קערה אחת ויחידה, שאת תהליך הכנתו אביא בקרוב, אבל לא משנה, עיקרון ה־מחבת הוא אותו עיקרון.

עכשיו קינדארלאך, תעברו לי למתכון של מלכה רוזנשטיין, ותהיה לכם הזדמנות יוצאת מן הכלל נהדרת לעשות סיפתח לפטנט.

להיות אמא של דנה

סבתא ואנחנו

הבת העדינושה והרזונת שלי התחילה ללכת די מאוחר. את צעדיה הראשונים היא עושה מזה שבועיים בגיל המופלג של שנה וארבעה חודשים. ואפילו צעדים אלו לא היו יוצאים אל הפועל, אם לא הסבתא, שכל־כך חזק מתעקשת לאמן. כל החיים אני עושה לה את זה. כל הנכדים של כל החברות מתרוצצים מזמן, ורק דנה שלה, שהובילה כל העת בראש טבלת האליפות הבין־פנים־רומנית־לנכדים, עם תמונה בעיתון, יופי מהמם, ואינטליגנציה שעוד לא היתה כדוגמתה, מאבדת ניקוד עם כל רגע.

דנה
קשה מאוד לגדול

אמרתי לסבתא: זה בא משכל רב. אדם חכם שומר ישבן חדש מכל מישמר. כשייתחזקו לה הרגליים הדקיקות, אז היא תלך. כך הסברתי בשאננות מתנשאת ושקולה, אבל בחשאי החלטתי שזה לא עסק, ושאני מחזקת לבתי, תיכף ומיד, את שני הגפרורים.

לא נרתעתי משום טירחה. החל מהושבתה של דנה בעגלה, ויציאה עם צלחת האוכל — סטייל מעברה — אל רחובות השכונה המאוד צופני־עניין, וכלה באירגון ממולח של העניין דנן, ע"י התפשטות המבוצעת ברעש רב לכל נוסע סקייטבורד קטן ומיקרי, שהיה נתקע מיד — על ביצועיו — בתוך קרני התהילה הענוגות, ומרתק בכך את דנה, השוכחת לא לאכול. השכנים היוקרתיים שלי אולי מרימים גבה, אבל אני מעבירה כך עוד יום פורה, שבו הצלחתי לתפוס את הוויטמין בזנב עבור ילדתי.

אני חושבת שאני אמא די בסדר, אבל בת מאוד רעה. אני מתעמרת בסבתא ללא רחם. רק לפני חודשיים שברתי את ליבה כשאסרתי לענות את בתי עם מיכנסי ג'ינס חזקים. שיש כבר לבת של פסיה, ולתת לה מיד את שאירית החיסונים שקיבל הבן של שמסיה, ולקחת גם אותה אל רופא־הילדים המפורסם, שאצלו ביקר הבן של איקס, ולקנות לה בגדי הופעות, כמו שיש לבת של שמיקס. אני צוברת הרשעות על ימין ועל שמאל.

סירבתי לחפש את דנה בפורים האחרון. ואני לא זוכרת לתת לה ויטמינים. ואני לא רצה איתה „לעשות לה בדיקות־דם" בכל פעם שיורד לה השיזוף. את בגדיה המוכתמים אני מעיזה לא לזרוק — להת־קמצן — ולצבוע. על נכדתה יחידתה אני מהמרת עם דלקת־ריאות, כשאני מתעקשת לאפשר לה להתרוצץ יחפה כל הקיץ. לא קניתי לה נעליים לקישוט, כמו של נכים, כל זמן שרק ישבה בעגלה. יתרה מזו, לא הרשיתי לכלוא את רגליה בנעליים כאלה, גם כשהובאו באופן ערמומי ב־מתנה. ואתם חושבים שזה הכל? איפה. לילדה אין אף פעם מה ללבוש, כיוון ששתי מגירות הבגדים שלה סתומות בסמרטוטים מבוזים. ואין בכלל צעצועים, כיוון שעד שאין בסטוק דברים קנויים יקרים, חצי החדר, הסתום בחפצים, שווה קליפת־בצל.

ואין לה מה לאכול אצלי, ואין לה מה לקרוא, ואני, בלי שום ברירה, חושדת עמומות שעוד פעם זה קורה. שוב הסבתא קצת שוכחת איפה היא נגמרת ודנה מת־חילה. זה מין הרגל כזה, שבא איך שנולדתי. אני הייתי כלי להשבעה, של כל מיני רעבונות קדומים. את הגרון **שלי** הירוו. **כשהיא** היתה צמאה. פיתחתי עצמיות בגודל קילומטר, מרוב ההתנגדות.

אז אין לי מה לדאוג לדנה. יצאה זאת, ראש בריא. יודעת לעמוד על זכויותיה — בכל שניה שיש לי נטייה להתחלק מהפסים ולזייף. נו־נו — מאמילי — נכון? אמרה לי רק אתמול הקטנה, הכה צודקת, כשתוך דמעות מרות בזרועותי, חולצה מתוך שינה מאוד כפויה. אז מה יש לדבר. ביקשתי שם יפה מאוד סליחה, וחיבקתיה עם סיפוק אדיר בלב. מגיל קטן כזה היא כבר יודעת שיש לבן־אדם זכויות על החיים. היא לא גודלת כך דיקטטור, זה ברור לי. היא גודלת בתוך המישפחה. היא מבדילה לבדה בין תחומים ותיפקודים והיתרים. עוזרים לה כמובן, אך בנועם. חלילה לי להעליב אפילו קלוץ כזה קטן. אני יודעת כמה זמן זוכרים דברים כאלה.

למד גולדשטיין שבתחנת הדלק של סיבוב הראל

תודה־רבה שנתת לי קצת טעם של ארץ־ישראל היפה, כשעזרת לי להתגבר על התקלה במנוע ב־דרך לירושלים, למרות! למרות! למרות! שנראיתי באותו היום כך־כך קראפצטה.

קולנוע

סרטים

טריפו של שנות ה־80

את סירטו החדש של הבמאי הצרפתי פרנסואה טריפו, המטרו האחרון, שלכבוד הצגת הבכורה שלו בישראל שהכנסותיה קודש לבית־החולים תל־השומר, מבקר ה־במאי בישראל, אפשר לתאר בכל מיני דרכים מתחכמות. אפשר, למשל, לומר שזהו ז'ול ודים עם סוף מאושר, או שזה הלילה האמריקאי של התיאטרון, או שזה אל תירו בפסנתרן עם פאשיסטים תחת גאנגסטרים.

בדרך הסארקזם אפשר להעלות את ההנחה, שאילו טריפו של 1955 היה רואה את הסרט של טריפו ב־1980, היה בוודאי קוטל אותו באכזריות. כי שהרי יש בו כל מה שהיה שנוא על הגל החדש הצרפתי בתחילתו: הפקה גדולה, מצולמת באולפן, בין תיפאורות, עם כוכבים גדולים ועם בעיה גדולה וחובקת עולם.

בכל הדברים הללו יש משהו מן האמת. אבל הסתפקות במבט שטחי כזה על המטרו האחרון תעשה עוול לסרט, לבמאי, ולצופים גם יחד.

יצירה אחת. אין ספק שהמטרו האחרון הוא מעין טיול במרחבי יצירתו של טריפו, ואפשר למצוא בו מרכיבים מכל

סטיינר במיפקדה הגרמנית
פאשיסטים במקום גאנגסטרים

סרטיו האחרים. אבל כפי שאמר פעם ז'אן רנואר, שהוא אולי גדול הקולנועים שקמו לצרפת אי־פעם, אמן אמיתי יוצר כל חייו רק יצירה אחת. וכאשר הוא משלים אותה, הוא מקדיש את הזמן הנותר כדי לשפץ אותה, לשכלל אותה, לעדן אותה ולהביא לידי צורתה המושלמת. כך שכל יצירה נוספת אינה אלא שיפור ה־יצירה שקדמה לה.

פרנסואה טריפו, שהוא מעריצו של רנואר והאיש שרבים רואים בו את יורשו

קתרין דנב בתפקיד מאריון סטיינר בסרטו של פרנסואה טריפו „המטרו האחרון"
חיצוניות מושלמת ושליטה עצמית מופלאה

מאריון סטיינר (קתרין דנב) בעמדתה בתיאטרון
הלילה האמריקאי של התיאטרון

של במאי האשליה הגדולה וחוקי המישחק, אכן מנסה בסרטו החדש לצעוד צעד נוסף, עם העולם שהוא נושא בחובו מאז החל ליצור. לא זו בלבד שאין בכך כל רע, אלא להיפך. זאת אולי ההוכחה האמיתית לכך, שאותה תיאוריה שבה דגל טריפו מאז החל דרכו כמבקר־קולנוע, התיאוריה של „מחבר סרט" המותיר חותמו האישי על כל מה שהוא עושה, היא בעלת תוקף לפחות במיקרה שלו.

המטרו האחרון, כרבים מסיפוריו של טריפו, הוא בראש וראשונה סיפור־אהבה: בין מאריון סטיינר, שחקנית במה ההופכת למנהלת תיאטרון בפאריס בעת הכיבוש הנאצי, לבין בעלה, לוקאס סטיינר, המנהל האמיתי של התיאטרון, המסתתר במרתף של האולם שהיה פעם בהנהלתו. הוא מקשיב בעזרת צינורות החימום למה שמתרחש על הבמה, ומעביר את הערותיו מדי לילה לאשתו, כדי שתוכל להמשיך ולנהל את התיאטרון כהלכה למחרת היום. בציבור ידוע שלוקאס סטיינר נמלט מפאריס אל החופש, תיחסים שבינו לבין רעייתו לובשים צורה של אהבה אסורה, עם כל המתח והחרדה הכרוכים בכך.

פרנסואה טריפו מדריך את היינץ בנט (כורע מימין) **פרנסואה טריפו מדריך את ז'ראר דפארדייה (רכוב על אופניים)**
„הפאשיזם בצרפת מבוסס היום פחות מכפי שהיה, אבל הוא קיים בלי ספק"

משום שאיש מילבד מאריון אינו יודע את מקום המיסתור של בעלה.

ויש בסרט עוד סיפור־אהבה — בין מאריון לבין השחקן הראשי החדש בהצגה שהיא מעלה, ברונאר גראנג'ה, צעיר ונמ־רץ שעתיד בסופו של דבר לנטוש את הבמה כדי להצטרף למחתרת. סיפור־אה־בה זה הוא גלוי לעין, ואפילו לאוזן של הבעל המקשיב במרתף. ואף־על־פי־כן, זוהי בעצם האהבה האסורה.

הפאשיזם הצרפתי. את המימד ה־דראמתי לאהבות אלה מספק הכיבוש ה־נאצי בפאריס. למרות שהגרמנים כמעט שאינם נראים בסרט. בעיקבות הקו שקבע כבר מארסל אופולס בסרטו התיעודי ה־מפורסם הצער והחמלה, מדגיש טריפו פעם נוספת את העובדה שהפאשיזם אינו חייב להיות גרמני, ושיד הצרפתים היתה במעל הרבה יותר מכפי שהיו רוצים לז־כור — בין אם המדובר באם שמוכנה לשתף פעולה כדי לעזור לבן שלה בחזית, ובין אם המדובר במבקר תיאטרון השופך קיתונות של גועגות מעל דפי עיתון־מטעם, ומנסה לספק בכך את תאוות ה־שילטון הפרטיות שלו. העובדה שעשרה ימים בילבד אחרי הצגת הבכורה של הס־רט התפוצץ מיטען חומר־נפץ ליד בית־הכנסת ברחוב קופרניק בפאריס, העניקה לסרט מימד אקטואלי מפחיד. וטריפו עצמו, כאשר נשאל על כך, היה נבוך. הוא הסביר ש„הפאשיזם בצרפת מבוסס היום פחות מכפי שהיה, אבל הוא קיים, בלי ספק.״

כמו כל סרטיו של טריפו, גם הסרט הזה שופע אהבת אנוש. יש בו מלבישה המעדיפה נשים על גברים (והתקופה לא היתה סבלנית במיוחד בנושא זה), ומנהל במה המעדיף גברים על נשים. יש שחק־נית צעירה ושאפתנית המוכנה לעשות הכל כדי לקדם הקאריירה שלה, ויש נערה שאינה בוחלת בדבר, מגיבות ועד לשי־תוף פעולה עם הגרמנים, כדי שתמשיך לצוף על פני המים (החלפת מבטים בינה לבין מאריון סטיינר במיפקדה הגרמנית, כשהאחת עולה והשניה יורדת במדרגות, היא מופת להעברת עולם שלם של רגשות באמצעות המצלמה, מבלי לומר דבר).

טריפו והתסריטאית הקבועה שלו, סו־זאן שיפמן, ערכו מחקר מקיף על קו־רות התיאטרון הפאריסי בימי המילחמה. שם הסרט נעוץ בעובדה שהגרמנים נהגו להקדים את שעת הסגירה של שירותי המטרו, ולהטיל עוצר, ולכן נאלצו אותם התיאטרונים שהורשו להמשיך ולפעול, להקדים את מועדי ההצגות. עד כדי כך, שסאטירה מאותם הימים מזהירה: „אל תלכו לשמוע את אלן קיני, כי הסכנה אורבת בין שורותיו״ — הכוונה לשחקן צרפתי דגול שלא הזדרז די הצורך בדיק־לום שורותיו על הבמה.

דמותו של המבקר האנטי־שמי מבוססת על דמות אמיתית של מבקר תיאטרון בשם אלן לוברו, שכתב בעיתון בשם „אני בכל מקום״. לוברו אף כתב מחזה

פראנסואז דורליאק ב„מטרו״
שיתחזר נבון של תקופה

אנטי־שמי על פרשת סטאוויסקי ואתם עליו בשם „דאקסיא״, ויהו השם של המבקר בסרט של טריפו. אפילו הסצינה שבה מתנפל השחקן ברנאר גראנג'ה על המב־קר ומפליא בו את מכותיו, לקוחה מן החיים. ז'אן מארה היכה קשות את לוברו, אחרי שזה קטל ברישעות רבה את המחזה של ידידו, ז'אן קוקטו, מכונת הכתיבה.

המישחק המפרך של דני וולמן

לעשות סרט בישראל, רק מפני שיש לך משהו רלוואנטי לומר ואתה חש צורך פנימי עז לומר אותו, זה עניין מסובך מאוד. אם זה רלוואנטי, סימן שזה לא מסחרי — כך לפחות סבורים אלה המשקיעים כספים בקולנוע הישראלי. ואם זה לא מסחרי, איש אינו מוכן לסכן את ממונו. פירוש הדבר הוא, שצריך לעשות את הסרט בלי כסף, וזה כמו לשחות בבריכה בלי מים.

ובאשר לסברה כי רק ההתחלות קשות, זה לא נכון כשהמדובר בקולנוע הישראלי. הנה, למשל, דני וולמן, שהוא, על דעת הכל, אחד הקולנוענים הרגישים, המוכשרים והידועים ביותר בישראל. סרטו הראשון, התחנה, נכלל במיסגרת התחרות בפסטיבל הסרטים בקאן. סרטו השני, פלוך, הוצג בפסטיבל ונציה. סרטו השלישי, מיכאל שלר, הוא היום הסרט הייצוגי הכימעט קבוע של ישראל, המוצע בכל פעם שיש פניה לראות מוצר יוקרתי מתוצרת הארץ. סרטו הרביעי והחדש ביותר, מישחקי מחבואים, הוצג כבר בהצלחה רבה בפסטיבלי סן־פרנציסקו ושיקאגו והוזמן להשתתף בתערוכת הסרטים פילמקס בלוס־אנג'לס. גם פסטיבלים אחרים שמעו על מעלותיו. כל זאת, בעיקבות כמה הקרנות בודדות בשוק הסרטים של פסטיבל קאן.

משכורות סמליות. עם הישגים כאלה, היה סביר להניח שאין דבר קל יותר לדני וולמן, מאשר לעשות סרט. די בכך שימצא נושא חביב עליו, ומיד יעמדו המפיקים בתור ויתחננו שישתף עמם פעולה. לא דובים ולא יער. כמו בכל הפעמים הקודמות, נאלץ וולמן גם הפעם לבקש מן השחקנים לעבוד בחינם, תמורת השתתפות ברווחים — אם יהיו. הצוות הטכני הסתפק גם הוא במשכורות סמליות. וולמן כתב ובים את הסרט בעצמו, וערך אותו בעזרת רעייתו, שושנה, בדירתם הירושלמית. אחיו, אמנון, כתב את המוסיקה; ומכיוון שהמעבדות הישראליות דרשו ממנו מחיר גבוה תמורת הפיתוח של החומר שצילם, חיפש ומצא מעבדה זולה יותר בארצות־הברית, שלח לשם את החומר לפיתוח ונאלץ לסמוך על דיווחי חברים, שראו את התוצאות, כדי שיוכל להמשיך בעבודתו בישראל.

נתיב הייסורים. ללא ההשקעה של הקרן לעידוד סרטי איכות, יש להניח שהסרט לא היה מגיע עד היום אל המסכים, וגם העזרה הזאת הספיקה רק כדי לא לגווע. אך נתיב הייסורים לא מסתיים, עם סיום הצילומים. כדי להפיץ את הסרט צריך להזמין עותקים, ואלה עולים הרבה כסף. והנה, משום שהיה חסר עותק, ויתר וולמן על השתתפות בפסטיבל אחד. אלא שהוא רוצה בכל זאת להתחיל בהצגת הסרט בישראל — בתל־אביב ובירושלים בעת ובעונה אחת. לכן נאלץ להחזיר לארץ את העותק היחידי שהותיר בארצות־הברית, מתוך תיקווה שיימצא שם קונה.

עתה צריך למצוא אדם שיטפל בהפצה של הסרט — אדם שיכין כרזות, יזמין מודעות בעיתונים, ישיג בתי־קולנוע. זה כרוך, כמובן, בכסף, ואף מפיץ לא שש לכך. בתי־קולנוע השיג וולמן באמצעותו של ברוך אלה, שהעמיד לרשותו את סינמה 1 בתל־אביב ואת רון בירושלים. אבל את הכרזות צייר דני בעצמו, בבית, כדי לחסוך כסף. אחר כך הלך להדביק אותן בעצמו על לוחות־המודעות. כל זה כדי להעניק לסרט את מירב הסיכויים להגיע אל הקהל הרחב.

שיעיץ מישהו לומר, כי לא צריך להיות משוגע־לדבר כדי לעשות קולנוע בישראל.

קשה להבין מדוע נאלץ וולמן לעבור את כל המיכשולים הללו. כי מישחקי מחבואים הוא בינתיים הסרט הישראלי הטוב ביותר שראה אור השנה (אולי אין זו מחמאה גדולה, אבל בו ודאי שאין זה עלבון), ואולי גם הטוב והמעניין בסרטים ששה וולמן עד כה. אולי משום שהוא גם האישי שבהם.

תפנית מפתיעה. וולמן מחזיר את צופיו לירושלים שבין מילחמת־העולם השנייה ומילחמת השיחרור. גיבורו הוא אורי, נער בן 12 (וולמן עצמו היה בגיל זה באותה התקופה), שמתגורר עם סבו, מפני שגם אמו וגם אביו עסוקים בפעילות למען העליה

כמאי דן וולמן ודורון תבורי ב„מישחקי מחבואים״

סרט צנוע המדבר בלחישה

והצלת ניצולי־שואה, ומבלים את רוב זמנם מעבר לים.

עיקר הסרט הוא מערכת היחסים שבין אורי לבין המורה הפרטי ששוכר לו סבו, צעיר בשם דויד בלבן. מערכת היחסים הזאת מתחילה באיבה, נמשכת בחשדנות, ידידות, הערכה והערצה; ומגיעה, בסופו של דבר, לתפנית מפתיעה. אורי עצמו אינו יודע בדיוק מה הוא חש או כיצד עליו להגיב נוכח הדברים שהוא רואה.

בסיפור הזה משתלבים כמה סיפורים אחרים, חשובים באותה מידה ואולי אף יותר מן העלילה המרכזית. לדוגמה: ההתייחסות של אנשי ירושלים — חברה במצור — לעולם הסובב אותם. התייחסות שבה חוסר הסובלנות הוא כביכול תגובי הכרחי לקיום; התייחסות שמכירה רק בשני סוגים של אנשים — אלה שהם בעדנו ואלה שהם נגדנו, ואין מי שנמצא בתווך. בדחייה מוחלטת של כל מי שאינו דומה לרוב. אינו מתנהג כמו הרוב ואינו מקבל על עצמו את כללי הרוב. מכאן ברור שאנגלים, ערבים, הומו־סכסואלים וסתם תימהוניים הם בהכרח אנייבי־העם. שהרי זהו עם הסבור שאינו יכול להרשות לעצמו לעסוק, יתר על המידה, בדקויות נפשיות. וכמו בסרט ישראלי אחר, שהוצג לפני כשנה וחצי, רובה חוליות, משתקפת התנהגות המבוגרים בחריפות יתרה אצל הילדים, המנסים לחקות אותם.

המבוכה והכאב. וברקע אפשר לפגוש שוב באותם ישראלים טובים שליבם עדיין אי־שם במולדת הרחוקה, אך הם נהנים כשהם יכולים לקרוא את תומאס מאן בגרמנית.

אחת הסצינות המרשימות ביותר בסרט היא ארוחת־ערב שבה אמא של אורי מביאה שתי אחיות יתומות מן הגולה, ומנסה לשכנע זוג ישראלי שיאמץ אותן, חרף רצונו לאמץ ילד אחד בילבד. המילים המעטות, המבטים המיוסרים, המבוכה והכאב זועקים מתוך פניהם של הנוכחים.

וולמן, כדרכו, מוסר את אשר עם ליבו בדרך ההמעטה. בסרט צנוע שמדבר רוב הזמן כימעט בלחישה. אפשר, כמובן, לטעון שהוא מבטיח בשלבים מסויימים סיפור־מתח (מלשין מוסר לאנגלים את סודות המחתרת) שהוא מוצא פיתרון כלאחר יד, או ששיחזור ירושלים של אותם ימים נעשה קאמרי מדי (כאילו יכול היה להרשות לעצמו יותר מזה). אבל כל מי שעוקב בתשומת־לב אחר התנהגותן של הדמויות, מבחין במישחק המאופק והנבון של דורון תבורי (המורה) ושל הילד חיים הדיה (סוף־סוף ילד שאינו חמוד ואינו מתחנף למצלמה). זהו סרט ישראלי שניראה כמו סרט, נשמע כמו סרט ויש לו הרבה מה לומר לעם, הרואה עצמו עדיין במצור ואינו מתנהג היום באורח שונה מכפי שהתנהגו דמויותיו של וולמן בירושלים הנצורה.

ומי שיתמה לגלות זמרת גרמניה השרה במועדון־לילה, להנאת קצינים נאצים, את „ביי מיר קיסס דו שן״ של שלום סקונצה, יגלה, לדברי טריפו, שזה היה אחד ה־להיטים החביבים על הגרמנים בפאריס בזמן המילחמה. כנראה שהם לא שיערו כלל שמשלחין הוא חזן יהודי מניו־יורק.

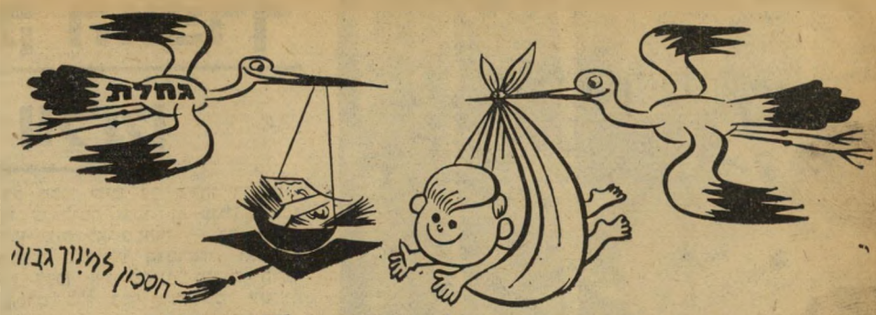
הדרך והצורה שבהם צילם נס־טור אלמנדרוס (הצלם הכימעט־קבוע של טריפו ומי שצילם גם את ימים ברקיע) את התיפאורות, מזכיר יותר מכל לא את פאריס הכבושה, אלא את פאריס כפי ש־נראתה בסרטים שנעשו באותה עת ב־צרפת. סרטים שהיו ברובם שחור־לבן.

אלמנדרוס אמנם מצלם בצבע, אבל הוא שומר על אותה אווירה, תוך הימנעות מכוונת מכל אפקט עז או מכל הפגנה של וירטואוזיות מיותרת. צריך אולי לז־כור, שחלק מן הכללים המקודשים של הגל החדש, שטריפו היה בין מנהיגיו, נבע לאו־דווקא מעקרונות תיאורטיים נעלים אלא מכורח המציאות. כאשר אין די כסף כדי להיכנס לאולפן ולצלם, ואין במה לשלם לשחקנים, אין פלא שמהללים את הוצאת המצלמה אל הרחוב ואת ה־שימוש באלמונים בתפקידים ראשיים. אלא שכבר אז הודו כמה מקובעי החו־קים הללו, שאילו התאפשר להם היו מע־זים לחרוג מן הכללים שקבעו לעצמם. ז'אק דמי, שעה שעשה את לולה, חלם על קומדיה מוסיקלית רבת היקף; גודאר טען שהוא עושה את סרטיו בדרכו, מכיוון שמוטלות עליו הגבלות תקציביות.

טריפו הגיע למעמד כזה, שהוא יכול להרשות לעצמו הן את האולפן והן את הכוכבים, מה גם שמדובר בכובבים מיו־חדים במינם, כמו קתרין דנב או ג'ראר דפארדייה, שהופיעו כבר פעמים רבות בסרטים ללא תמורה, רק משום שהאמינו בנושא וביוצר.

האש הבוערת. ואמנם, כאשר מדובר בסרט של טריפו לא צריך לשכנע הרבה את השחקנים כדי שיאותו להופיע בו. מישאל שנערך לפני כמה שנים גילה, כי רוב השחקניות בעולם חולמות להופיע בהדרכתו. עם קתרין דנב עבד כבר פעם בנערה ממיסיפי, סרט שהוא חביב ה־מבקרים למרות כישלונו הקופתי. את תפ־קידה של מאריון סטיינר הוא כתב כשהוא חושב עליה. הקרחון הבלונדי הזה, אחת הנשים היפות בעולם, זוכה כאן באחד מתפקידיה הטובים ביותר. ניתנת לה ה־הזדמנות לחשוף את האש הבוערת מתחת למעטה החיצוניות המושלמת והשליטה ה־עצמית המופלאה. האהבה העזה שקושרת אותה לבעל המסתתר, עימו היא מחלקת את הזיקה שיש להם לתיאטרון, התשוקה החזקה שהיא חשה כלפי הגבריות הזועקת והבוטה של חברה למישחק (ג'ראר דפאר־דייה), והעמדת הפנים שהיא צריכה לשחק בפני הבעל, המאהב, השילטונות החברים־לעבודה, מאפשרים לדנב להוכיח שהיופי רחוק מלהיות מעלתה היחידה. דפארדייה והיינץ בנגט (השחקן הגרמני שגילם את מדריך הצופים בתוף הפח) משלימים את השלישיה הזאת, כל אחד לפי דרכו — מצד אחד המשכיל שהאמנות חשובה לו כימעט יותר מן החיים, ומצד שני חמום המוח שמוכן לוותר על האמנות למען החיים.

המסמר האחרון. אפשר, כמובן, לטעון, בניתוח היסטורי יבש, שטריפו בוגד בעצמו, שזה המסמר האחרון בארון הגל החדש והאידיאלים הנעלים שלו. אבל כל מי שמוכן לא לראות בטריפו נושא דגל, ובכל סרט שלו בשורה מיליטאנטית, יצטרך להודות שאפשר למצוא כאן כל מה שאפשר לבקש מן הקולנוע. סיפור מרתק, סצינות מרגשות, דמויות נוגעות ללב, שיחזור נבון של תקופה, ומעל לכל — אהבת־אדם עמוקה ואמיתית. וכאשר הבמאי באמת אוהב את דמויותיו, כמו טריפו, ומצליח להעביר תחושה זו לצו־פיו, לא יתכן שמישהו ישאר אדיש.

חסכון למינוף גבוה

בואו ל"גחלת"

חינוך גבוה – זו כל תוחלת להגשימה ב"גחלת", רבה התועלת. גוח וקל לחסוך בבטחון לצערך לעתיד בכיוון הנכון.

בואו ל"גחלת" את התוכנית לאמץ אחר לא יעשה זאת בלעדיכם, ועשו זאת מיד, מבלי זמן לקמץ למען ילדיכם ונכדיכם.

כי ב"גחלת" נעזר כל פרט להגיע עד לדוקטוראט, וכל המתרשל להרשם ב"גחלת" יצטער כל ימיו על האוולת.

למען הילד חיסכו ב**גחלת**

ההרשמה:
ב"גחלת", אלנבי 91, ת"א ובאמצעות הדואר

בקשה לפרטים לחסכון לחינוך גבוה

שם החוסך _____ מס' ת.ז. _____
המשפחה השם הפרטי

הנמענת _____
עיר רחוב מספר

שם הנהנה _____ תאריך לידה _____ מס' ת.ז. _____

שם הנהנה _____ תאריך לידה _____ מס' ת.ז. _____

טלפון _____

נא להמציא לי הצעה מפורטת ללא כל התחייבות מצידי.

תאריך _____ חתימה _____

אמנות

סנטה־קלאוס המחייך

באביב האחרון פסע אל תוך גלריה שולמית איש זקן יפה־תואר, לבוש באורח סולידי עם שמץ של בוהמיות, כשלידו אשתו־יועצתו האמנותית. משיחה עם בעלת הגלריה, שולמית מנור, הסתבר שזהו צייר יהודי אמריקאי בשם מורטימר בורן. הוא נשא תחת בית השחי את אלבומו האחרון. התחריטים שבאלבום גירו את בעלת הגלריה, והיא הציעה לו להציג אצלה בעתיד. ואכן, הרגש החם שלו לישראל פעל את פעולתו. למרות שכימעט אף פעם לא הציג בגלריות, אלא רק במוסיאונים הגדולים שבעולם, הסכים להציג בתל־אביב.

בורן, שנולד בשם מרדכי בורנשטיין ברוסיה, הגיע לארצות־הברית כתינוק. הוא גדל במדינת ניו־יורק, ואת אהבתו העזה לאמריקה אפשר לגלות בתחריטיו הנפלאים, המוצגים בגלריה שולמית. כיכרות וגשרים מפורסמים, שלג בניו־יורק ואווירתה הקסומה של היבשת הגדולה מוצגים בצד תחריטים שצייר בשנת 1935, בעת ביקורו בארץ־ישראל. אלה מתארים את עצי הזית בנוף הררי ואת מראות העיר־העתיקה בירושלים. גם את ידידו ש"י עגנון הנציח בציור.

לפני כחודשיים ביקרה שולה בארצות־הברית, וכשהגיעה לעיירה נאייק, מקום מגוריו של בורן, חשה ברטט כשכנכנסה לביתו. היה זה בית־עץ ישן, שכל הפריטים שהכיל נראו כלקוחים מתקופה קודמת. את אשתו, שבלעדיה אינו עושה צעד, נטל מספסל האוניברסיטה, כשלמדה כימיה. בגללו החלה ללמוד אמנות, והכה יועצת אמנות לו ולחברות־ענק המשקיעות באוצרות אמנות.

ביקורם של השניים בישראל נערך באביב, כשתערוכתו הוצגה בבריטיש מיוזיאום. הם קפצו מלונדון לתל־אביב, וכך פגשו בבעלת גלריה שולמית.

בגלריה פארק המפוארת והיוקרתית, שבדרך כלל אינה עורכת תערוכות־יחיד ומסתפקת בתצוגת האוסף היקר שלה (ובתוכו קיסלינג, קיקואין ופאסקן), הועמדו שתי קומות לרשות קרן ראובן רובין, שדאגה לקבץ את כל היצירות מכל העולם. הקהל הרב המתדפק על דלתות הגלריה, ברובו אנשי הדור הישן וארץ־ישראל של פעם, מתרגש מציוריו של אחד מגדולי הציור הארץ־ישראלי. אור עז בוקע מציוריו של העולה מרומניה, שידע לצקת את אורה של ארץ־ישראל אל הבדים הגדולים וריסים שלו. בניגוד לחבריו הציירים מאותה תקופה, שכולם כאחד הביאו איתם את מסורת הציור האירופי, ולא היו יכולים להשתחרר מהצבעים הכהים והאטומים בציוריהם, הרי רובין היה משורר הארץ בצבע. לא לשווא זכה למאמר תישבחת שכתב עליו המשורר חיים נחמן ביאליק. הלה הגדירו כאמן שזכה במשיכת מיכחול אחת לקנות את עולמו, ולהקנות למתבונן בציוריו את הטוהר והזוך, שהם סודו האישי.

התערוכה המוצגת לא נועדה למכירה, בעל פני סנטה מחייך, הוא חשוך בנים. ציוריו היפהפים הם בניו, ובזכותם ניתנה לישראלים האפשרות לקלוט שמץ מן הקסם של נופי אמריקה שאינם מוכרים כאן — בלי פופ ואמנות מושגית, אלא בפשטות, תום ויופי.

יום־הולדת לראובן

רבה היא אהבתה של אסתר רובין לבעלה המנוח, הצייר ראובן. את רגשותיה היא מנציחה מדי שנה, ביום־הולדתו, ה־13 בנובמבר, בחגיגה לכל ידידיו. השנה היא החליטה לחגוג בצורה שונה — בתערוכה גדולה ומרשימה של יצירותיו מכל התקופות, שהובאו לארץ מכל רחבי העולם, ממוסאונים ואוספים פרטיים. החגיגה משותפת הפעם לידידים וליצבור כולו.

„חתוך" (תחריט לא ממוספר של בורן)
הציורים הם הבנים

למכירה. בקומה הראשונה מוצגים ציורים מוקדמים יותר, בסיגנון פרימיטיבי מעט, ואילו בקומה השנייה מוצגות יצירותיו הבשלות יותר והמוכרות לכל שוחר־אמנות, או מראיה או מהצצה בספרי תולדות האמנות.

נופים באדמה

ברוב ציורי השמן של **רונית ידעיה**, בגלריה דוגית, מופיע בית המצויר בצורה כמו־ילדותית על גבי מישטחי צבע רגישים ומפושטים. באמצעות ציור הבית משיגה רונית שתי מטרות: היא מעניקה לצופה „סיפור", משהו מוחשי להיאחז בו, וגם יוצרת הרמוניה בין הנוקשות של קווי הבית ורכות הצבעים המקסימים. אך יתכן גם שרונית, שחזרה לפני ארבע שנים מארצות־הברית וחיפשה את עצמה, מצאה לה דרך ביטוי אישית משלה פלוס בית מקסים בכפר נטר.

הנערה היפה שפניה משתנים לפי תיסרוקתה, והופכים מפני מלאך לפני „פאם־פאטאל" בעלת שיער מפוזר, עברה הרבה לפני שהגיעה להישגיה. ועדיין ידה נטויה. שום דבר לא עמד למיכשול בדרכה של הרמת־גנית הצעירה. כשסיימה את שירותה הצבאי נסעה יחד עם בעלה עודד לל־מוד בניו־יורק. הוא למד צילום, והיא אמנות. ללימודים נרתמה כשבתה היתה בת חודשיים. היא נעזרה באשה שטיפלה בילדה, וסיימה את הלימודים בבית־הספר לאמנות ויזואלית, שהוא למעשה אקדמיה. את הפעוטה, קרן, היתה לוקחת עימה לכל הסיורים בגלריות ובמוזיאונים, וכך הפכה אולי לילדה היותר אמנותית בארץ.

כחול עמוק. „משחזרתי מניו־יורק הייתי כה תשושה, שלקח לי שנה להתאושש," היא מספרת. ואכן אפשר להיווכח שהיא הסיפיקה שם רבות. היא הציגה בתע־רוכה קבוצתית בגלריה אוקיי הארים הנודעת. בארץ הופיעה בארבע תערוכות מאץ שחזרה. „רק כדי לקבל תמריץ לעבוד," היא מודה. מאז שחזרה, היא מחפשת כל העת את הדברים שחשה בניו־יורק, בפרט את הדינמיות. אולם היא לא מוצאת, למרות שחיפשה במקומות שונים, כמו התחנה־המרכזית.

כעת היא רגועה, וציוריה הפכו סטטאטיים ורגועים יותר. את עצמה היא מבטאה בצורה פשוטה ובהירה. היא מנצלת את האימפקט שיש לכל צבע, את המסר והשפה של הצבעים, וכך, כשהיא מציירת כחול עמוק יודעים שזה שמים. וחום זו אדמה.

לריאקציה לתקופת ניו־יורק באה בצורת המעבר לכפר. בכפר־נטר יש לה בית עתיק ומתקלף, עם חלונות צבעוניים, שבו היא ובעלה הצלם חולקים את הסטודיו של־הם. במרחק של דקותיים נמצא ביתם. וכך, בלב השלווה, טובל בירק ועצים, מהווה הבית את בן דמותו של הבית שבציורים.

שני הכלבים ושני החתולים ה„רחובותיים" שלה, השורטים כל אחד, גם אותה, הם רק השלמה לתמונה האידילית של הנערה שספגה רעש, עשן ומתח בניו־יורק, ונרגעה בארץ מולדתה, בחיק הטבע. את שאיפותיה האחרות היא מגשימה בעזרת לימודים לתואר שני בטכניון, כמתכננת ערים ואיזורים. יתכן שכישרונה ימוצה בשילוב שבין עיצוב בשטח וציור.

כתמים

בגלריה תיאטרון ירושלים מוצגות תמונות של רפי לביא, שהוא בעל תואר שני בפיסיקה, ומלמד בטכניון בחיפה. לביא מתעניין בכתמים, בצורות שנוצרות מהם, ובמשמעות שיש לכתמים אלה. הוא מנסה לחקור את הקשר שבין הכתם לבין הצורה שהוא יוצר, ואת הקשר שבין הכתם לבין הצופה.

לביא מתעניין בכתמים שנוצרים מהתזת צבע, מטפטוף צבע, מהתזת דיו, מהתזת מים, מהתזת שמן, מהתזת שמן ומים יחד, מהתזת שמן ומים ודיו יחד, מהתזת שמן ודיו יחד, מהתזת מים ודיו יחד, מהתזת שמן ומים ודיו יחד, מהתזת שמן ומים ודיו יחד, מהתזת שמן ומ

שידור

צל"ג

רעש אדמה

● לכתב חדשות־החוץ, **יצחק ארגז**, שהתקין כתבת־לוויין על רעש־האדמה, אשר פקדה בשבוע שעבר את דרום־איטליה. כתבתו של ארגז, במיסגרת השבוע — יומן־אירועים, היתה חייבת לבדוק את היערכותה של המערכת הישראלית למיקרה של רעש־אדמה בארץ, מה עוד שבעיתונות פורסם מידע רב המעיד על סימנים סייסמיים בדבר אפשרות לרעש־אדמה בישראל בעתיד הקרוב (ה־עולם הזה 2255). מוזר למדי היה לשמוע, לשנייה, במהלך הכתבה, מישפט תמוה של ראש־הממשלה מנחם בגין, שלא נמחק כהלכה מעל לפס־הקול. ראש־הממשלה אמר: „מילחמת היחידים מול הרבים."

מאחרי הקלעים

הירון והנאור

שמועות שהגיעו למישרד ראש־הממשלה בהבהירו כי אין בכוונתו של פרופ' **ראובן ירון**, יו"ר הוועד המנהל של רשות־השידור, להמשיך בכהונתו זו, וכי הפרו־פסור (למישפט רומאי), שכיהן בעבר כמנהל הספריה הלאומית, היה רוצה למצוא את עצמו כשגריר ישראל באחת ממדינות אירופה.

כוונתו של ירון לנטוש את רשות־השידור הביאה לגל של לחישות במיסדרו־נות מישרד ראש־הממשלה, כאשר מנכ"ל המישרד, **מתתיהו שמואלביץ**, ועוזרו של ראש־הממשלה, **יחיאל קדישאי**, שהם הלובי האישי של ראש־הממשלה, החליטו להציע לו למנות כיורשו של ירון את **אריה נאור**, מזכיר־הממשלה, שהיה בעבר עורך־חדשות־בכיר ברדיו, והמכיר את מבוכי הכוח והמרות של הרשות.

נאור לקה בשנה שעברה בהתקף־לב, המונע ממנו להתמודד על המקומות הבטו־חים של תנועת־החרות בכנסת. מישרת דובר־הממשלה תובעת מאמץ רב. הוא עשוי לקבל את הצעתם של שמואלביץ וקדישאי, החפצים לראות את חניך תנועת־החרות בתפקיד יו"ר הוועד המנהל.

במיקרה של מימוש מועמדות זו עשויה להתחולל אחת הדרמות המרתקות בצמרת רשות־השידור, כאשר עובדים בכירים רבים של הרשות יטענו לפוליטיזציה שלה. צחוק הגורל הוא שבמקביל להצעה זו, שאותה בוחנים שמואלביץ וקדישאי, הציעו באח־רונה כמה מצעירי מיפלגת־העבודה את הזחרת רשות־השידור לידי מישרד ראש־הממשלה, במיקרה שמיפלגתם תנצח בבחי־רות — מעשה אשר עשוי לפגוע בחופש־הביטוי והממלכתיות של הרשות, כפי שהיו הדברים בימי דויד בן־גוריון.

חיזוק לרצינות המגמה למנות את אריה נאור לתפקיד יו"ר הוועד־המנהל של רשות־השידור מצוי בעובדה שיחיאל קדישאי היה בעבר הרחוק המקור הראשון לשמועות בדבר מינויו של הפרופ' ראובן ירון כיו"ר רשות־השידור.

רדיו נגד טלוויזיה

אחרי שמחלקת־החדשות של הרדיו היכ־תה מכה ניצחת את מחלקת־החדשות של הטלוויזיה בסיקורה המעולה והמקיף את מערכת־הבחירות בארצות־הברית, החל קרב נוסף בין שני המכשירים האלקטרוניים.

כאשר הסכים שר־הביטחון וח"כ הרות־לשעבר, **עזר וייצמן**, בשבוע שעבר, להתראיין **בתוכנית** השבוע — יומן־אירועים, **פנו אליו** גם מיומן החדשות של הרדיו בבקשה שיעניק ראיון. וייצמן סירב, בטענה כי הבטיח את הבילעדיות לאנשי־הטלוויזיה. וייצמן אמר לכתבי הרדיו ש„אם **ניסים מישעל** יסכים, אז אני מוכן." אנשי הרדיו שיכנעו את מישעל בטענה, שיומן השבוע ישודר רק בשבת לפני־הצהריים, כך שבילעדיות השבוע — יומן־אירועים תישמר. מישעל הסכים. ראיון וייצמן עם הרדיו נערך ביום החמישי.

במהדורת הבוקר הזה של היום השישי בבוקר הובאו מתוך הראיון הרדיופוני עם עזר וייצמן קטעים שהכילו את פצצותיו של השר־לשעבר. פירסום מוקדם זה של קטעי־הראיון עוררו המת־זעם בין אנשי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה.

פגישת פורום החדשות, שנערכה ה־שבוע, הביאה לפרק ב' בעימות שבין מחלקות־החדשות של הרדיו והטלוויזיה. הטלוויזיה התלוננה באמצעות מנהל מח־לקת־החדשות שלה, **טוביה סער**, על חוסר־הקולגיאליות והאתיקה של אנשי הרדיו. מנהל חטיבת־החדשות של הרדיו, **יאיר אלוני**, הזכיר החלטה קודמת של פורום החדשות, שעודדה תחרות בין שני המכשירים. אלוני ציין שאם מדובר על קוליגיאליות, הרי שכתבי ועורכי הטלוויזיה מתנים בקביעות ראיונות עם מדינאים ואנשי־ציבור בבילעדיות שלהם (קרי: בתנאי שאלה לא ירואיינו ברדיו) ומנצלים זאת כאמצעי לסחטנות, ולעיתים להשגת מידע.

עורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, אמר בפגישה שהוא מצדד בתחרות בין הרדיו והטלוויזיה כאמצעי־תיקשורת, כדי לשפר את המידע והדיווח.

נושא נוסף, שנידון בפורום, היה הקמת מקומו של גילעדי יבואו מתוך מחלקת־הספורט בהווה.

המועמד הסביר והוותיק לאיוש מישרה זו הוא הכתב והשדר **יואש אדרואי**, כסוף־השיער, שתיפקד מזה שנים רבות בהצלחה כסגנו ועוזרו הראשי של גילעדי. שני מועמדים נוספים: **יצחק גליקסברג**, איש־תיקשורת מעולה, אשר לזכותו יש למנות את רוב ההצלחות האירגונית של מבט ספורט, ו**ניסים קיוויתי**, שדר־כדורגל מדור־המייסדים של קריינות־הספורט בישראל, שחי שנים רבות בחוצ־לארץ.

אלא שבדיקה מאוחרת יותר, שנעשתה על־ידי מנהל מחלקת־החדשות, שהיה עליו להחליט על מינוי יורשו של גילעדי, הבהירה שמאחר ומדובר בשנה של חופשה־ללא־תשלום, הרי על פי התקש"ר אין למנות מחליף או יורש לגילעדי, אלא ממלא־מקום בילבד. במילים אחרות: ה־רעיונות שהיו לעובדי־טלוויזיה להציע עצמם למיכרז על מישרתו של גילעדי נפלו על הסף. השבוע סיכמו מנהל ה־טלוויזיה, **יצחק שימעוני** ומנהל מח־לקת־החדשות, **טוביה סער**, שבמשך השנה הקרובה יימלא אלרואי את מקו־מו של גלעדי.

מועמד נאזר
היו"ר הבא?

מנהל־ספורט גילעדי
מי יירש?

פסקול

מסיבה עצובה

בחירות, שנערכו לפני כשבוע לוועד־העובדים בטלוויזיה, הביאו לבחירתו של עסקן־העובדים הוותיק **צבי וולף** כיושב־ראש ועד־עובדי־הטלוויזיה. יחד עם וולף נבחרו **משה פרידמן** (שירותי אמנות), **יוסי צמח** (במאים), ו**אלישע שפיגלמן** (כתבים). וולף, שאינו נימנה על אוהדי העיתונאים שבין עובדי־הטלוויזיה, אמר כבר בפגישת־ההיכרות של ועד־העובדים ש„הגיע הזמן להוריד את האף למחלקת־החדשות..." דיעות הרווחות בבניין קובעות שעד מהרה יתפצל ועד זה לוועד של טכנאים ולוועד של עיתונאים ●● מסיבת־הסיום למנהל מחלקת־החדשות בעבר, **חיים יבין**, מכונה בפי עובדי המחלקה „המסיבה העצובה". המסיבה, שנקבעה בספונטניות באותו היום השישי שבו הודיע לפיד ליבין על פיטוריו, נדחתה כמה פעמים, פעם ביגלל סיבה טכנית, ופעם ביגלל מילואים. המסיבה תיערך סוף־סוף ב־6 בדצמבר, בביתו של כתב־הכנסת החדש **מיכה ימור**. עובדי מחלקת־החדשות שילמו כל אחד 500 ל"י דמי־השתתפות ולקניית מתנות ליבין. סיבה נוספת של דחייה היתה בקשתם של עובדי־המחלקה הדתיים, שהמסיבה לא תיערך בליל־שבת ●● שפ"ב — אלה הם ראשי־התיבות של שירותי פירסומת ברדיו, חברה שיש לה מזה שנים רבות זיכיון על הפירסומת המושמעת על גלי־האתר, ברשת ב' וברשת ג'. לפני כמה חודשים, כאשר היה צורך לחדש את החוזה בין רשות־השידור לבין שפ"ב, התבקש יו"ר רשות־השידור, **ראובן ירון**, לתמוך בחידוש החוזה עם שפ"ב, למרות שחברות אחרות הציגו את מועמ־דותם. הבקשה לירון נעשתה מחוגים רמי־מעלה, שציינו כי מנהלה של שפ"ב הוא תומך נלהב של הליכוד. אחרי שהוועד־המנהל של רשות־השידור אישר את חידוש ההתקשרות בין הרשות ובין שפ"ב, התברר כי בעליה של שפ"ב הוא **ז'אן פרימן**, ידידו של **שימעון פרס**, שמימן את מערכת־התעמולה שלו ●●

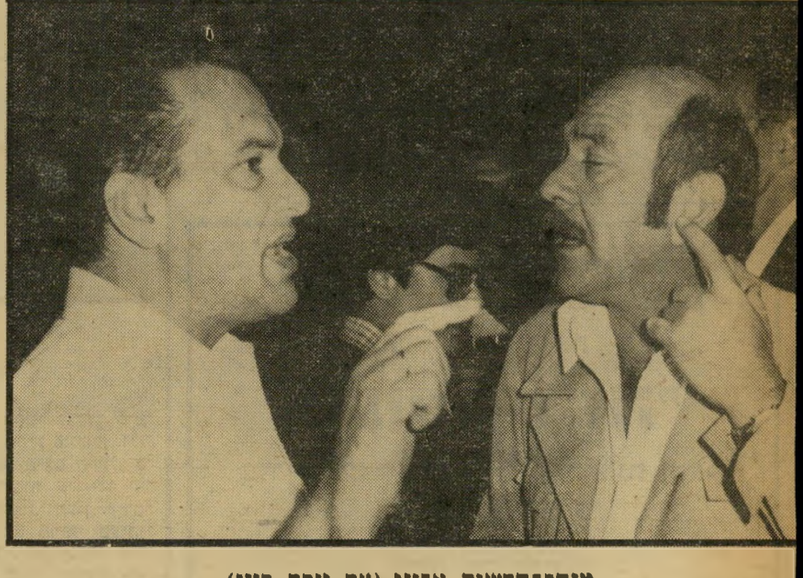
פרוייקט „מידגם המצביעים" ביום־הבחירות, שגם עליו חלוקים הרדיו והטלוויזיה בתחרותם. מנכ"ל־הרשות, **יוסף לפיד**, הציע לסיכום כי מנהלי החדשות ברדיו ובטלוויזיה יצטרכו להגיע ביניהם לתיאום, ואכן נקבעה פגישת־תיאום בין סער לאלוני.

כלבוספורט

מירוץ שליחים וכיסאות חסר־תקדים התרחש בשבוע שעבר במחלקת־הספורט, שהיא מדור בתוך מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, כאשר הודיע מנהל־המחלקה, **אלכס גילעדי**, שביקש שנה חופשה־ללא־תשלום כדי להיות בארצות־הברית לשם השתלמות ועבודה.

את יריית־הפתיחה במאבק לאיוש מקומו של גילעדי ירה כתב־הספורט לשעבר ועורך כולבוטק בהווה, **רפי גינת**, שסינן במערכות בניין הטלוויזיה את הרעיון לאחד את מערכות כולבוטק ומבט ספורט ב־מערכת משותפת אחת, בראשותו.

לגינת הובהר עד מהרה שרעיונו הוא אבסורדי מהבחינה הביצועית, ואין להקים מחלקה מצירוף גורמים ככולבוטק, השייך למחלקת־התוכניות, יחד עם מחלקת־החד־שות. הובהר לגינת גם, כי אין הוא מועמד אפשרי לתפקיד, וכי המועמדים לאיוש

מנהל־חדשות אזוני (עם יורם רונן)
תחרות הוגנת?

יום רביעי

3. 12

● **שוש ארבע חמש וחצי (5.30).** נירה עדי, ישראל גורין וצ'ומפי חוגגים את חג־החנוכה בשירה, אכילה, מישחקים וכמובן סיפור ע"פ תסריט של מאיר שליו.

● **על טעם ועל ריח (5.50).** פרק שני בסידרת הטלוויזיה לילדים מתאר את ביקורה של העובדת־הסוציאלית, הבאה לבדוק כיצד משתלבים היתומים הכושים בבית המישפחה הלבנה שאימצה אותם.

● **ספינת האהבה (8.08 — שידור בצבע).** בסיפור הראשון: רב־החובל סטאבינג, דה־בריקר, ג'ולי מקוי, אייזק וגופר נתקפים בחששות ברגע שנודע להם ש־הפרק ה־12 בסידרה מופלאה זו עוסק בתהליך הסתגלותם של הקופים השונים לחיים עלי אדמות. סרט זה מתאר את השתייכותנו למישפחת הקופים הפרימטים, ואת בעיות החיים של אבות אבותינו בצמרות־העצים. הפרק מתאר את ה־אופן שבו פתרו הפרימטים את בעיותיהם — כיצד פיתחו ראייה תלת־מימדית כדי שיכ־לו להעריך נכונה מרחקים, ו־ידיים שיוכלו להיתלות בהן.

● **השנים לאחר מכן (10.25).** פרק שלישי ואחרון בסידרה מומחזת זו, העשוייה בנוסח מיטב יצירות הטלוויזיה הבריטיות. פרק זה מתאר את סוף השבוע החושפני, הקרב בהדרגה לקיצו כשהכל עומדים להתפזר, ומסתבר כי רוחו של יוליוס, אבי המישפחה, משפיעה עדיין ולועגת על מהלכי החיים של כל המשתתפים.

● **רסיטל (11.20).** רוזוקה, המתמודדת על אהבתה, מפעילה את קסמיה ותככיה כדי לפרק את קשר האהבה של אהובה לאשה הנשואה.

● **שעה טובה עם מני פאר ואורחיו (9.15).** תוכנית ראיונות ובידור מייו־חדת לחג־החנוכה.

● **אדוארד וגברת סימ־פסון (10.15 — שידור בצבע).** הפרק השישי בסידרה מתאר את מסעיו של אדוארד למימוש אהבתו לוואליס.

● **קווינסי (11.05).** האפיזודה מוות כפול, שבה מת־פענחים פשעים בעזרת מיקרוס־קופ וכלי־מעבדה נוספים.

גזיר: כ„הודיני הגדול"
יום רביעי, שעה 10.05

מומחה לעניניי ייעול, שנשכר בידי בעלי האוניה, צופה בכל מעשיהם בעודו מתחזה כנוסע מן השורה. בין החשודים סנוב בשם ווטרמן (ג'ים באקוס) עסוק כל הזמן בכתיבת הערות. גב' קורווין הקטנה (פטי מק־ליאוד) המבולבלת הנצחית, ו־מר זידרצקי (ג'ק ברנרדי) ה־מתרוצץ באוניה אנה ואנה ו־שואל אותה שאלה בשפה ש־איש איננו מבין. ג'ין (בברלי סקוט) כעורה למראה, אבל הברתה, מילני (לורט־ספנג), מקסימה. מייק (בוב סיגרן), ש־הוא הגבר הנאה ביותר על סיפון האונייה, נצמד למילני. חברו הביישן, דאג (סאל ויסקוזו) ו־ג'ין יוצרים להם בינתיים גן־עדן משלהם מבלי שאיש יב־חין. ברייאן שרווד (פול ברק) גבר נאה בגיל העמידה, ושרה למברט (סוזן בלאנשרד), ה־צעירה והיפה, לא נפרדים ל־רגע. אך קשר האהבה שביניהם אינו בדיוק כפי שהוא נראה מבחוץ.

● **הודיני הגדול (10.05).** סרט טלוויזיה, המשחזר את קורותיו של גדול הקוסמים ו־הלוליינים במאה העשרים, הארי הודיני. הסרט מתמקד בהש־קפותיו שהיו נעוצות בספיריי־טואליזם וברוחות־הרפאים, ו־באגדה האמריקאית המספרת על רוחו של הודיני, ששבה לחיים לאחר מותו הקליני. את תפקיד הודיני מגלם השחקן מייקל־פול גלאזר (סטארסקי והאץ'), רות גורדון היא אמו, וסאלי סטרוטרס היא רעייתו.

יום חמישי

4. 12

● **חיים עלי אדמות (9.30 — שידור בצבע).** ג'יימס גאלווי מנגן את הסו־נאטה לארפג'יונה בלה מינור 821 מאת שוברט.

יום ששי

5. 12

● **סרט ערבי: לטבוע בים של דבש (5.32).** סיפור על אהבות כפולות — התאהבותה של רווקה בגבר המאוהב באשה נשואה. ה־סרטים העוסקים בפוליטיקה. יוקרנו קטעים מתוך הסרטים מה מדיץ את ג'ו טיינן, נהג מונית, המועמד ועוד, כדי לקדם את מכירת הסרט הישראלי המישחק האמיתי.

● **כתבה דוקומנטרית דרמטית: צל ענן שחור (9.30 שידור בצבע).** כתב הטלוויזיה לשעבר, חיים (קיי־מול) גיל, בכתבה תיעודית דרמטית, שבה הוא מנסה לשחז־זר סיפור אמיתי של אחד מטייסי חיל־האוויר. חיל־האוויר סייע בהפקת סרט זה. בין השאר משתתפים השחקנים: יורם גל, אסי הנגבי, מוחמד בכרי וגד קיינר.

● **התיזמורת הפילהר־מונית של לונדון (10.45).** קונצרט עם הסולן והצ'לן מס־טיסלאב רוסטפוביץ, המנגן את יצירתו של דבוז'אק: קונצ'רטו לצ'לו ולתיזמורת בסי־מינור, אופוס 104.

● **המובחרים (11.00).** האפיזודה כאן זה לא יקרה נפ־תחת בתיאור רצחיתו של סנא־טור אמריקאי. צוות סוכנים ברימי משתתף כדי להגן על מסע לווייתו של הסנטור הנר־צח. הסוכן וילי קיין נשלח לטפל באירוע. הסידרה מציגה את הצד הלא נודע של עולם הסוכנים החשאיים.

יום שלישי

9. 12

● **כרטיס ביקור: ארי־בעה סיפורי רחוב (9.30).** הראשון מתוך סידרה בת אר־בעה פרקים, המביאה דיוקנאות של ארבעה רחובות — רחוב במושבה מטולה, רחוב במושבה נשר, רחוב עמק־רפאים בירו־שלים ורחוב הבולגרים ביפו. הראשון בסידרה הוא רחובה היחיד של המושבה מטולה.

● **רבקה מיכאלי ב־אולם צוותא (10.05).** רבקה מיכאלי מארחת בשיר ובבדיחה את טוביה צפיר, עליזה רונן, שייקה אופיר ו־אחרים. התוכנית מובאת בשי־דור חוזר.

● **וולטר, האיש הנורא האיש (11.00 — שידור בצבע).** האפיזודה החמישית מקאנדיד לקאלה, שתורגמה ל־עברית כעיניים בטולוז.

ליטני ואביב: אלוף בצלות ואלוף שום
ימים ב', ג' וד' בשעה 5.30

מוני מושונוב; דני ליטני; מנחם עיני; צרוייה להב; עזרא דגן ומוצי אביב.

לשידור: ימים שני (8.12), שלישי (9.12) ורביעי (10.12) בשעה 5.30 — שידור בצבע.

שבת

6. 12

● **פסטיבל הזמר והפיזמון בנוסח עדות המזרח (9.05 — שידור בצבע).** הפסטיבל המסורתי למנצח שיר מזמור בהנחייתו של דניאל פאר ובהשתתפותם של האמנים: חבורת הזמר, מק־הלת צה"ל; אביהו מדינה; עליזה עזיקרי; אבנר גדסי; השגרירים; אברהם פרנה; אופירה גלוסקא; העמרנים; אורי שבח; שימי תבורי; בצל ירוק 80 ואיתן מסורי.

יום ראשון

7. 12

● **החבובות מארחות את אלן ארקין (8.35 — שידור בצבע).** האורח המיו־חד של החבובות לשבוע זה הוא אחד השחקנים והבדרנים המעולים ביותר בארצות־הב־ריית, אלן ארקין, המשתולל ב־חברת החבובות. הם שרים את השטן ירד לפוש בג'ורג'יה, ו־ארקין מגלם קטעים מטריפים של ד"ר ג'קיל ומיסטר הייד, עד שהוא מתאחד לבסוף, ושר את חזיריים.

● **נשים בכבן (10.00).** סידרת יום ראשון חדשה, ה־מבוססת על סיפרו רב־המכר של פראנק סלוטאר. הסידרה ממחיזה מחזור של אירועים, המתרחשים מאחרי הקלעים ב־בית־חולים ענק. בסידרה מככ־בים סוזאן פלאנרי, קטרין הא־רולד, פאטי דיוק אסטין ועוד שחקני טלוויזיה, המשתתפים בארבע האפיזודות להן פוצל רב־המכר, שנמכר עד כה ביו־תר מחמישים מיליון עותקים.

יום שני

8. 12

● **מסך גדול מסך קטן (8.35).** התוכנית תוקדש ל־

גן: צל ענן שחור
יום שני, שעה 9.30

לקראת שידור:

אלוף בצלות ואלוף שום

בימים שני, שלישי ורביעי (8, 9 ו־10 בדצמבר) יוקרנו שלושת חלקיה של הפקת הטלוויזיה היוקרתית „אלוף בצלות ואלוף שום", שהפיקה הטלוויזיה הישראלית על־פי סיפורו של חיים נחמן ביאליק, בעיבודה של לאה נאור. בהפקת יוקרה זו, המת־אימה לכל בני־המישפחה, משתתפים: אבנר חזקיהו; חנה לסלו;

מיבחר חוכניות רדיו

● **מיקים וצלילים (יום שישי 5.12 שעה 00.10 ברשת א' מוסיקת־לילה ב־סטריאו) תוכניתם של אילנה צוקרמן ואלכסנדר תמיר. מר־כזה מיבחר משיריו של ה־משורר נתן זך, בליווי קיטעי נגינה של דבוז'אק, אלבנייז, צ'ייקובסקי, מוצארט ובר־וואלד.**

● **ניסים ונפלאות (יום שני 7.12 רשת ב', שעה 5.10) סיפוריהם של אנשים שעברו על בשרם חווית נס בלתי־מוסברת. יהודי מעיירה במזרח־אירופה מספר על חברו שהובא לקבורה יחד עם תכ־שיטיו, ובלילה באו שודדים, פתחו את הקבר, והמת קם לתחייה. ועוד סיפורי ניסים ונפלאות. עורך ומגיש: יובב כ"ץ.**

הורוסקופ

(המשך מעמוד 10)

לים להקפיץ את התאומים ממקומו, ולהביאו לכעס נוראי. ואילו הקשת לא יבין את הצורך של בן תאומים להסתיר דברים, ולחשוב מה לומר ומה לא.

קשת עם סרטן

סרטן דבק בכל מה שקשור לעבר — הוא מגלה סקרנות למגילת־היוחסין של מישפחתו, קשור למולדת, ומחפש שו־רשים. הקשת מייעד את עיסוקיו לעתיד, רוצה להרחיב את אופקיו. שניהם ניחנו בחוכמה טיבעית וברגישות מוגברת. הקשת, המאמין תמיד בחזון כלשהו, יס־חוף אחריו את הסרטן. באידיאלים משו־תפים יימצאו הבנה ויגיעו להרמוניה וליחסים המושתתים בעיקר על עניינים העומדים ברומו של עולם. מכיוון ששני־הם אוהבי נסיעות, ובייחוד נסיעות ה־קשורות במים, תרי שחלק גדול מחייהם יבלו בבריכות, אגמים או ימים.

קשת עם אריה

התאמה טובה נוצרת בין שני המזלות. הם שייכים למזלות האש המאפיינים דינמיות, יצירתיות, התלהבות ואימפול־סיביות. צירוף של קשת ואריה, מהווה איום מתמיד לתקציב, אף אחד מהם לא יוכל לעצור את יצר הביזבוז. מכיוון שעל־פי־רוב גם קשתים וגם אריות הם בני מזל, אם יישארו ללא מצלצלין, יגיע הכסף במפתיע, ויציל אותם מכל הס־תבכות צפויה. תהפוכות מצבי־הרוח, שבהם לוקה חקשת, לא מפחידים את האריה, כמו־כן הצורך להתנער מדי פעם ולהימצא ביחידות. התחביב המשותף לשניהם עשוי לחיות הספורט.

קשת עם בתולה

שני מזלות שונים מאוד באופיים, וקשה למצוא התאמה ביניהם. אך אם בכל זאת יתחברו האחד לשני, יוכלו למ־צוא הבנה משותפת בעיקר בענייני מוסר וצדק. על־פי־רוב לבתולה השקפת־עולם הנתפסת לקטנות, בני המזל אינם יכו־לים להתעלם מכל דבר גדול או קטן המתרחש בסביבתם. הקשת רגיל להת־ייחס אל דבר רק כאשר הוא מספיק גדול כדי לעניין אותו. הקשת הרבה יותר סלחן וסובלני, בניגוד לבן־זוגו, אינו סובל שום צורה של מיסגרת, ומת־אים את עצמו בקושי רב למיסגרת הני־שואים. את ההתחייבויות לבן־זוגו הוא רואה כזכות ולא כחובה. לבתולה גישה שונה, לכל התחייבות הוא מתייחס כאל אחת מעשרת־הדיברות.

קשת עם מאזניים

קשת ומאזנים חשים נוח יחדיו. לשני־הם חשוב החופש. מאזנים לא יצר את צעדיו של הקשת, ולא יגביל את חי־רותו. הקשת זקוק להבנה, ובעיקר למי־שהו שידע להאזין לו, ולפתח עימו את רעיונותיו המקוריים. אין כמו בן מאז־נים יודע להקשיב, להיפתח לזולת וללי־מוד ממנו. לשניהם חוש־צדק מפותח ו־אידיאלים משותפים. ידידים רבים יימש־כו לשניים אלה, ולהרגשה הנוחה שהם יודעים להעניק. החיסרון בזיווג זה — הקשת עלול להשתעמם, ולחפש לו הר־תפקות קלילות ולא משמעותיות עבורו, אך אלה יכולות לפגוע קשות בבן־זוגו.

קשת עם עקרב

המזלות העוקבים מוצאים לעיתים־קרובות תכונות משותפות לשניהם, ולכן נמשכים האחד לשני. הניגוד באופיים של קשת ועקרב לא מבטיח חיים הר־מוניים, רגועים ושלווים. אמנם לשניהם חשובים החופש והעצמאות, על־פי־רוב יסכימו ביניהם לא להגביל האחד את השני. יתכן שתהיה הערכה הדדית, אך כל אחד יפעל בדרכו הוא, כי השקפתם על החיים שונה. הם יוכלו למצוא שי־תוף־פעולה בטיולים, הרפתקות, מסעות ודברים בלתי־שיגרתיים. אך בשטח ה־אהבה העקרב מפתח רגשי קינאה ורכו־שנות, הזרים לקשת.

ההורוסקופ של וייצמן לא הכזיב

קטע זה פורסם בגליון „העולם הזה" (2230) שהופיע בסוף מאי 1980. הוא חזה מראש בדייקנות את מהלכיו האחרונים של עזר וייצמן. „פריצת המיסגרת" מתייחסת, מן הסתם, להצבעה נגד ממשלת־הליכוד והחלטתה של תנועת־החרות להרחיקו משו־רותיה.

התקופה שבין ה־22 במאי ועד ה־9 ביוני — זמן מאוד לא נוח לגביו. יחסים מתוחים, יהיה נתון לביקורת קשה, ויהיה עליו לנהוג בטאקט רב ובדיפ־לומטיה על מנת לא להרוס קשרים החשובים לו. בסוף נובמבר ייווצרו תנאים חדשים וטובים יותר עבורו, וכדאי יהיה לנצל את הבלתי־צפוי, ולפרוץ מסגרות. יש אפשרות שימצא דרכים חדשות לפתרון בעיות חשובות, אך עליו להיזהר באותה תקופה מפני מעשים שהוא עלול להתחרט עליהם, ויכולים להפוך את התקופה לקשה ביותר. בסוף ספטמבר בשנת 1981 תקופה מאוד קובעת עבורו, ובמפה האסטרולוגית לא מסתמנת כ־נוחה ביותר. מצד שני ברור שצפוי לו עתיד מזהיר.

השוודים באים.
בואו גם אתם.

עכשיו מחירים מיוחדים לישראלים

לחוש את הטעם של חוצלארץ באויר. לפגוש שוודים, אנגלים וצרפתים שבאו לתפוס שמש — וישראלים שבאו לתפוס שוודים, אנגלים וצרפתים. זה משעשע. זה מבלבל. זה מצחיק. וזה קורה עכשיו באילת מעולם לא היתה לך הזדמנות לבלות חופשה באילת במחירים כאלה.

22 בתי מלון לבחירתך (חייג 059):

4 כוכבים
מחיר אחיד: 163 שקל
•גני שולמית, טל. 75151
•הסלע האדום, טל. 73171
•לרום, טל. 74111
•מוריה, טל. 73104
•מלכת שבא, טל. 72122
•נפטון, טל. 73131
•קיסר, טל. 76161

3 כוכבים
מחיר אחיד: 129 שקל
•אייל, טל. 76110
•אמריקנה, טל. 75176
•בקעת הירח, טל. 75111
•מלונות מלוני*, טל. 75135
•עדי, טל. 76151
•עציון, טל. 74131
•סנטר, טל. 73334
* לינה בלבד 109 שקל לאדם.

2 כוכבים
מחיר אחיד: 100 שקל
•בל, טל. 76121
•דליה, טל. 75127
•הים האדום, טל. 72171
•סנפיר, טל. 73188
•קראון, טל. 72776

כפרי נופש+ כוכב 1
מחיר אחיד: 75 שקל
•בלו סקיי קרוון, טל. 73953
•הדקל, טל. 73191
•מפרץ השמש, טל. 75797-8

המחירים כוללים לינה וארוחת בוקר לאדם בחדר זוגי וכן כל המיסים. * למעט חגים.

תכנית "אוויס" למבצע אילת: מחירים מיוחדים, רכב מכל מקום בארץ, ללא הגבלת ק"מ.

AVIS

טוס לאילת עם ארקיע

ארקיע arkia

עכשיו באילת

זה כמו חופשה בארץ אחרת

התאחדות בתי המלון באילת בשיתוף מחלקת התיירות בעירית אילת.

כל ישראל

פרטים והרשמה: תלאביב — אלנבי 95, טל. 286186 (הנהלה) בן־יהודה 76, טל. 249620 ; כפר המדינה, ה' באייר, טל. 259315 ● חולון — רח' וייצמן 2, טל. 895126 ● כפר־סבא — רח' וייצמן 78, טל. 052-22192 ● נתניה — רח' שמואל הנציב 6, טל. 053-31343 ● עפולה — רח' הכנסת 10, טל. 065-93123 ● ראשל"צ — רח' הרצל 45, טל. 946646 ● אשקלון — מרכז נפתי, טל. 051-23651 ● באר־שבע — רח' העצמאות 48, טל. 057-74615 ● ערד — מרכז מסחרי, טל. 057-98208. ● אנו מכבדים כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה.

משטרה

שוטרים וגנבים

האם שדרו השוטרים — או שהשודדים העלילו עליהם?

עורך־הדין דוד אופק היה עד לפני זמן לא רב איש משטרה בעצמו, ולכן הובא לטיפולו הסיפור המסובך בין המישטרה והשודדים. כיוון שיש לשער כי כל עורך־דין אחר, שאינו בקיא כמוהו בנבכי המישטרה, לא היה מצליח לרדת לסבך העלילה.

הסיפור התחיל כשנשלחו שוטרים ומתנדבים בני־מיעוטים לביים קניית־סמים מסוחר־סמים מעוה. השוטרים, ובראשם חנניה אברגל, שהיה אז רכז מודיעין במישטרת טול־כרם, יחד עם כמה אנשי מיעוטים יצאו בלילה לפגישה עם הסוחר ליד קלקיליה. בעת הפגישה התברר לסוכן המישטרתי, אחד בשם אבו ענטר, כי הסוחר לא הביא את הסמים, אלא התכוון לשדוד את הקונה. כאשר הרים הסוחר מוט־ברזל וכיוונו לעבר הקונה, התערבו יתר השוטרים שישבו במארב, וניסו להגן על חברם. הם עדיין לא הצליחו בטענה כי אין זה מתפקידו לערוך בדיקה כזאת.

בחודש אוגוסט העמיד אופק את לקוחו לבדיקת מכונת־אמת במכון של יצחק הורביץ. הבדיקה העלתה כי הוא דובר אמת.

לפני ימים אחדים שלח אופק מיכתב לשר־הפנים והמישטרה, יוסף בורג, ובו פירט את סיפור המעשה, והאשים את החוקר אלבז בעיוות עדויות ובדיית ראיות נגד שולחו. עתה הוא ממתין לתשובה.

חוקר שטיפל בחקירת השוד, רב פקד משה אלבז, חקר את הערבים שהיו הסוכנים הסמויים באותו לילה, אך עדויותיהם תאמו לעדותו של הסוחר העזתי. הם הפלילו את חבריהם השוטרים, וייחסו להם את עבירת השוד. וכך מתוך חמישה אנשים, שיצאו באותו ערב למארב וקניית סמים, הפכו שלושה למאשימים ואילו אנשי המישטרה שבחבורה הפכו חשודים.

כאשר ראה אברגל כי העניינים מסתבכים, החליט לבקש את עזרתו של עורך־הדין אופק. הוא סיפר לו כי הוא חושד שהסוכן המישטרתי, שהשתתף במארב בערב הגורלי, שומר לו טינה, כיוון שאחרי המקרה הוא המליץ להחרים את אקדחו, שהוחזק על־ידו ברשיון. האקדח אמנם הוחרם, ואז נפגעה גאוותו של הסוכן, ומעמדו בכפרו ירד פלאים. כנקמה על־כך החליט לסבך את אברגל בסיפור השוד.

כיוון שהיו מעורבים בעניין חמישה אנשים שמסרו גירסות שונות, הציע אופק לחוקר הממונה על החקירה, כי יעמיד את כל החבורה לבדיקת גלאי־שקר, וידע כיצד להמשיך בחקירה. אך לדברי אופק, סרב אלבז לעשות זאת, גו עצמם כשוטרים, אלא ניסו לעשות רושם של כנופיה מאורגנת הסוחרת בסמים. ואמנם, בתום התיגרה הבטיח הסוחר העזתי להביא את הסמים בפעם הבאה, וכולם נפרדו לשלום.

אך כאשר הגיע הסוחר לעירו, עזה, מיהר לתחנת־המישטרה ותלונן על כנופיה שהתנפלה עליו ליד קלקיליה, ושדדה את כספו בסך 300 שקל.

האם התלונן הסוחר כיוון שכך היו פני הדברים, או שמא זיהה כי חלק מהאנשים המתחזים להיות כנופית סוחרי־סמים הם בעצם אנשי מישטרה, והחליט להכין לעצמו אליבי מחשש לאישום על מכירת־סמים, לא הוכח עד כה.

התלונה הועברה מעזה לנפת שומרון, והשוטרים, כולל אברגל, נדהמו לשמוע כי הפכו לחשודים בשוד. לתדהמתם לא נעצרה החקירה בשלב ראשוני, אלא התגלגלה והפכה לעניין רציני.

שוטרים הפכו חשודים. הבחבילה, העטופה נייר חום וקשורה בחבל עבה, נחו להן 42 סוליות חשיש משובח, שמישקלן יותר מ־26 קילוגרם. את המצבור הענקי של חשיש מצאו אנשי מחלקת־סמים במכונית לנצ'יה מפוארת, שעמדה לחזור לאוסטריה ב־29 בחודש יוני השנה.

יולנדה אינטרלייטנר, תיירת בלונדית חתיכה, הגיעה ארצה בחודש יוני השנה לחופשת־קיץ מהנה במכונית הלנצ'יה שלה. יולנדה ומכוניתה הגיעו מווינה לאילת, ושם עלו על אניה שהפליגה לנמל־חיפה. בנמל חיכו לתיירת ידידים: ארנולד דורוגונוסוב שתרגום שמו לעברית הוא: „בעל האף הארוך") וחברתו לילי פישביין. החבורה העליזה נסעה למלון פאן אמריקן בבת־ים, ושם בילו על שפת־הים ובמועדוני־הלילה של תל־אביב. זמן קצר אחר־כך הצטרף אליהם זוג נוסף של חברים מאוסטריה, וצ'ק וטרזה, וכל החבורה עברה למלון לרוס בתל־אביב כדי להמשיך בבילויים.

לילי פישביין היא היחידה מכל בני החבורה שיש לה קשר עם ישראל. היא התגוררה שנים רבות בנוה־שרת, שליד תל־אביב, שם חזרה להוריה בארץ עם לב שבור. שיחות טלפון מווינה הבהירו לנערה כי המחזר לא שכח אותה, וכי הוא מתכוון לבוא לישראל ולהחזירה עימו לאוסטריה. ואכן דורוגונוסוב הגיע והתגורר עם לילי בבית הוריה עד שהגיעה חברתם, יולנדה, מווינה.

החבורה העליזה בילתה יפה, ורק מפעם לפעם התגלו בעיות קלות. פעם היתה זו מכונית הלנצ'יה המפוארת של יולנדה, שהוכנסה על־ידי וצ'ק למוסך ביפו לשיפוצים ופעם היו אלה ענייני עסקים, שמשכו את דורוגונוסוב חזרה לווינה לימים מיספר. אך גם הבחור וגם המכונית חזרו לחבורה לפני תום חודש יוני. ואז נגמרה החגיגה. וצ'ק וחבתתו טרזה עזבו את הארץ, גם יולנדה הזמינה כרטיס חזרה לאיטליה עם מכוניתה, וזוג הנאהבים שהתפייסו, לילי ודורוגונוסוב, היו אמורים לטוס לווינה ב־22 ליוני.

„מכת־ריח". ביום הנסיעה נפרדה לילי מהוריה, לבשה ביגדי נסיעה ויצאה עם אהובה לנמל־התעופה. אחרי שעברו השניים את בדיקות־המכס, הרגישו בידי המונחת על שכמם וקוראת להם לחזור. היו אלה אנשי מחלק־סמים, שלושה ימים אחרי יולנדה הבלונדית ומכוניתה. וערב נסיעתה לאילת נעצרה גם היא בשעות הערב, כשהיא מבלה עם המציל של מלון לרוס. המישטרה ערכה חיפוש במכוניתה, אך לא מצאה דבר. אולם המפקח, מרדכי שטרום, סיפר כי כאשר נכנס למכונית „הוכה מכת ריח." וידע מיד כי המכונית מלאה חשיש. רק כאשר פירקו את המכונית כליל במוסך המישטרה, מצאו בין תא המיטען וגוף המכונית מקום מחבוא אטום בפייברגלס, ובו 42 סוליות־חשיש.

כל בני החבורה שנותרו בארץ, לילי, דורוגונוסוב ויולנדה נעצרו ונאשמו בהחזקת־סמים. השלושה לא הודו במאומה, וגם כאשר הוכיחה התובעת, חנה פן, כי נסיעתה של יולנדה מומנה על־ידי וצ'ק וטרזה, כדי שתביא אתה את מכוניתה לישראל, לא התערערה שלוותה של הנערה. היא רק סיפרה במישטרה כי חשדה שיבריחו זהב במכונית, כיוון שמחיר הזהב זול בישראל, אבל על סמים לא ידעה דבר.

הסניגורים מנחם רובינשטיין, שלמה רוזנבוים ושאול גרוסברג חקרו את עדי־התביעה, והצליחו להוציא מפיו של מפקח שטרום כי גרים הוריה עד היום. היא נישאה לפני שנתיים לגבר תושב וינה, ועברה להתגורר שם. נישואיה עלו על שירטון, והיא הכירה את דורוגונוסוב כאשר עבדה כוזבנית באחת החנויות. לדורוגונוסוב ולאביו יש מיפעלי טכסטיל באוסטריה.

רומן התפתח בין הישראלית הערמונית והצעיר יליד רוסיה הסוכן מתגורר בווינה. בקיץ התגלה סיכסוך אוהבים בין השניים, ולילי חזרה לווינה לבדה. שיחות הטלפון בין השניים נמשכו, ולפני שבועיים הגיע אליה לווינה דורוגונוסוב, ובמשך שבוע ימים הסתובבו השניים בווינה, ואז הגיעו לישראל.

נאשמים אינטרלייטנר ודורוגונוסוב
מכונית מאיטליה

פרקליט אופק
עלילה סבוכה

שמשועה גונבה לאזנם כי החבורה לא רק בילתה בישראל אלא גם עשתה כאן עסקים. בחיפוש שנערך בגופה של לילי נמצאו בתחתוניה 10 כדורי אדולן, ובכיסו של אהובה נמצאו כעשרים כדורים כאלה. למחרת נמצא בחדר־השירותים של נמל־התעופה, שאליו נכנס דורוגונוסוב לעשות את צרכיו אחרי שנעצר, רבע סוליית חשיש.

בינתיים עקבו אנשי המישטרה למרות שעמד צעדים מיספר מעריכת החשיש באולם בית־המישפט לא „הוכה במכת ריח". למרות שלפי דבריו, הרגיש בריח זה במכונית שבה היה אותו החשיש מוסתר וארוז בתוך תא אטום מאחור.

כאשר ניסתה התביעה להוכיח כי רבע הסוליה, שנמצאה בחדר־השירותים בנתב"ג, חתומה באותה חותמת שבה מצויינות יתר

3. כמהלך הבדיקה הוצגו לנבדק השאלות הרלוונטיות הבאות:

א. האם בעת הפעולה הזאת בקלקיליה אתה שדדת את "הסוחר העזתי"?
ב. האם אתה השתתפת עם אחרים בשוד של "הסוחר העזתי" בקלקיליה?
ג. האם בעת הפעולה הזאת בקלקיליה לקחתם איזה שהוא סכום של כסף 'מהסוחר העזתי'"?
ד. האם מישהו ממשתתפי הפעולה הוציא כסף מ"הסוחר העזתי" בידיעתך ובהסכמתך?

הנבדק השיב בשלילה על כל השאלות דלעיל.

4. מימצא:

בתשובות הנבדק לשאלות הרלוונטיות לא אובחנו תגובות המצביעות על אמירת שקר.

מימצאי גלאי־השקר
ממתין לתשובה

תיירים

חשיש במכונית

סוזיות חשיש זרמן בינלאומי

שני שוטרים כרעו תחת משאה של חבילה ענקית. שהוגשה כראיה לשופט יוסף חאג' יחיא בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

ליאור רפי "מזונית" שרקי יחיאל

המחסן לנגר החובב
חגיגה לידיים טובות

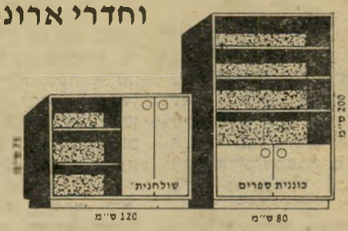
הידוע לך שכל רהיט הנמכר בהנחות, במבצע או להרכבה עצמית כולל תוספת של כ-100% על מחיר חמרי הגלם.

המחסן לנגר החובב היחיד מסוגו בארץ
משווק את כל חמרי הגלם לייצור מרבית הריהוט בביתך.

לרשותך: **דקוסיב מצופה בגוני הפורמאיקה, סיבית, לבידים, ציפויי קיר ועוד.**

תכנן את ריהוטך ואנו נעמיד לשרותך איש מקצוע ומיכשור משוכלל לבניית:

ארונות, שידות, כוננויות, ספריות, מטבחים, מזנונים וחדרי ארונות. ייעוץ וחיתוך במקום.

דוגמה: מחיר כל יחידה בחנות כ-1100 שקל, מחיר חומר הגלם + חיתוך לכוננית ספרים 675 שקל ושולחנית 540 שקל

המחסן לנגר החובב
תל-אביב, רח' המנור 1, טל: 829589, 838894.

חסון זמן ואנרגיה — סע ברכבת

	נסיעה ברכבת בשקלים	נסיעה באוטובוס בשקלים	נסיעה במונית בשקלים
ת"א-חיפה	15.00	19.00	20.40
חיפה-ירושלים	22.50	33.00	33.20
ת"א-נהריה	20.00	27.00	28.00

הנחה מיוחדת בגובה 25% לסטודנטים ופנסיונרים

מכירה חד-פעמית לחנוכה!!!
בהנחות מיוחדות עד 1/2 המחיר

מוצרי קמפינג וספורט

מעילי חורף, אוהלי סיירים, שקי שינה, מזרוני אויר, תרמילים, סירות, בריכות

קמפרי, בן-יהודה 71א' פינת מאפו ת"א טל. 03-238318

במדינה

(המשך מעמוד 55)

סוליות־החשיש שנמצאו במכונית, התברר דבר מוזר. הסניגור רן־בינשטיין הוציא ארבע סוליות באקראי מתוך החבילה, והגישן לשופט. כל אחת מהסוליות היתה מסומנת בסימון אחר.

על כן טענו הסניגורים, עם סיום ראיות התביעה, כי לא היכה כל קשר בין מרשיהם ובין הסם, ועל כן יש לזכותם על הסף. לדב־ריהם היו האשמים היחידים בני הזוג ווצ'ק וטרזה, שאירגנו וערכו את כל המיבצע בלי ידיעת הנא־שמים, והצליחו לצאת מהארץ לפני המצוד המישטרתי.

השופט לא קיבל את טענת ה־סניגורים, וחייב את הנאשמים להשיב לאשמה. אחד הדברים ה־מכבידים המאריכים את המישפט הוא הצורך לתרגם חלקים נכב־דים ממהלך המישפט לפולנית ו־רוסית. השפות היחידות שבהן שולטים הנאשמים יולנדה ודורו־גונוסוב.

מישפט

השופט והתלמידים

אם העבירה חמורה, מדוע העונש קל?

שופט השלום נתן עמית הרגיש בוודאי אחריות גדולה מהרגיל כשדן השבוע במישפטו של שמעיה אנג'ל. קהל־הצופים שמילא את ה־

נאשם אנג'ל
שאלות לשופט

אולם היה מורכב מתלמידי בית־ספר, שבאו לראות כיצד נעשה הצדק במדינה.

המישפט היה אחד מיני רבים, מישפט על החזקת סם, שבוודאי לא היה בו עניין מיוחד, לולא היה הנאשם שמעיה אנג'ל הנודע, ש־נעצר כבר כשש פעמים כחשוד במקרי רצח שונים ושוחרר.

כאשר חזר אנג'ל מחו"ל לאח־רונה הסתבך במישפט על סחיטה באיומים, ונעצר. בבית־המעצר בי־אבו־כביר נמצאו על גופו, בפי הטבעת, שתי מנות חשיש עטופות בנייר חום. ביניתיים הסתיים מיש־פטו הראשי של אנג'ל והוא זוכה מאשמה ושוחרר ממעצר. השבוע הגיע מועד הדיון בעבירת החזקת הסם, שנמצא על גופו במעצר, ו־המישפט נערך בפני קהל התל־מידים.

אנג'ל הודה באשמה, והתובעת, לידיה תמיר, טענה בלהט כי עבי־רות סמים הן חמורות, במייוחד כאשר הנאשם עשה זאת בבית־המעצר, מקום שבו מוחזקים אנשים בבידוד מהחברה לשם הבאתם למישפט.

פריפורציות בענישה. ה־סניגור משה רום הסביר לבית־המישפט כי שולחו ישב כבר ב־

(המשך בעמוד 58)

האמנם השתמשה המישטרה בזריקת־הרדמה כדי לבצע בעציר חוקן בלחי־חוקי?

המישטרה חשדה ביגאל פרץ כי הוא איש הקשר ההולנדי. כאשר חזר הצעיר המזוקן מ־אמסטרדאם, בחודש מרס השנה, עם חברו בנימין יצחקי, עצרה המיש־טרה את השניים בנמל־התעופה. חיפוש מדוקדק גילה במיזוודה 357 גרם הרואין. שוויו של הסם היה אז כשיבעה מיליון לירות.

יצחקי טען כי המיזוודה היא שלו, והודה כי בגופו נמצאת כמות נו־ספת של סם. ואמנם בחוקן שנעשה הוצאו מגופו חמש חבילות נוספות של הרואין. אך המישטרה החליטה כי עליה למצוא גם את הסמים החבויים על גופו של פרץ. ה־מישטרה חשדה כי פרץ הוא ה־דמות העיקרית בפרשה, וחששה כי אם יקח יצחקי את כל האשמה עליו, ייצא פרץ חופשי.

לרב־פקד אמנון שמש, שהיה אז ראש מחלק־סמים, היה חשד מבוסס כי גם פרץ הטמין בגופן חלק מהסם המוברח. הוא הציע ל־פרץ לערוך חוקן בגופו, אך פרץ סרב בתוקף, ואמר כי מי שיעז להתקרב אליו למטרה זו — ייפגע. למרות התנגדותו התקיפה של פרץ נעשה לו חוקן בבית־החולים מאיר בשעה 14.00 באותו יום.

בגופו נמצאו שתי חבילות הרו־אין, שהיו עטופות גומי מייוחד, הנקראות זרגים בעגה המיקצועית, ואשר הכילו 15 גרם הרואין.

חוקן ואינפוזיה

במישפט המתקיים בימים אלה בבית־המישפט־המחוזי מעלה סניגורו של פרץ, עורך־הדין אהרון בן שחר, את הגירסה כי ה־חוקן נעשה ללא הסכמתו של פרץ, בניגוד לרצונו ועל־ידי שימוש ב־אמצעים מסוכנים לבריאותו וחייו של הנאשם. גירסתו של הנאשם היא כי הוא התנגד בתוקף לעשות חוקן בגופו. אולם שמש אמר לו „אם לא תסכים לחוקן בטוב, נעשה לך חוקן בבושת.„ גם זה לא שיכנע את פרץ. ואז נלקח, לדבריו, על־ידי שמש ושני שוטרים לרעננה. בדרך עצרו ליד ביתו של השופט בדימוס, מנחם בוכוויץ, ששימש שופט שלום באותה תקופה, והיה ידוע באהדתו למישטרה. שמש נכנס לביתו של השופט, אך יצא משם אחרי דקות ספורות, ואמר לשוטרים כי השופט לא הסכים לתת לו צו לבצע חוקן בכפייה, אבל הוא ימצא דרך אחרת.

פרץ מצא עצמו בבית־החולים מאיר. בחדר־המיון ניגש אליו רופא ומזרק בידו. פרץ, שהוא אינטלי־גנטי ומודע למצב החוקי בארץ, הזהיר את הרופא כי הוא פועל בני־גוד לחוק, ואין לו סמכות להזריק לו ללא הסכמתו. אך דבריו הרגיש בדקירה ונרדם מייד.

כאשר התעורר פרץ מצא עצמו בחדר הרנטגן ערום ולזרועו מחו־ברת אינפוזיה. הוא לא זכר כמובן את אשר קרה לו בשנתו, אבל הבין

חוקן בהרדמה?

כי נעשה לו חוקן, כיוון שהוצאו מגופו שתי חבילות ההרואין, שנשקלו, נבדקו והוגשו לבית־המישפט כראיה. הוא חשד גם כי צולם ללא ידיעתו, ואולי נעשו בו דברים נוספים.

כבוד האדם ושלמות גופו

ד"ר תובעת רות דוד העלתה את שמש על דוכן־העדים ובן־שחר חקר אותו על קורות יום הבדיקה. שמש הודה כי נעשה חוקן לפרץ באותו יום בבית־החולים מאיר. אולם הוא הכחיש בתוקף כי היה זה בניגוד לרצונו או על־ידי זריקת הרדמה. לדבריו כאשר התקרבו לבית־החולים, ופרץ ידע שיעשו בגופו את החוקן בכפייה, ביקש לדבר עם שמש בארבע עיניים. שני השוטרים האחרים ירדו מהמכונית, ופרץ אמר לשמש כי הוא מסכים לעשות חוקן וכי בגופו מוסתרים שני „זרגים". אז טען כי ההרואין הנמצא בתוכם הוא לשימושו האישי.

החוקן, שנעשה אחר־כך בבית־החולים, נעשה בדרך רגילה וללא תקלה. אמנם פרץ התמוטט עם תום החוקן ונפל על ריצפת השרותים. אז הזעיקו רופא, שהצמיד לו אינפוזיה ופרץ נשאר בבית־החולים עד שעות הערב למנוחה, ואז לקחוהו למעצר שבו הוא נמצא עד היום.

שמש מכחיש, כמובן, את כל הסיפור על נסיון להוצאת צו לחוקן אצל השופט בוכוויץ וייתכן שבהמשך המישפט יעלה הסניגור את השופט לשעבר כדי לאמת את גירסת ההגנה.

רק לפני כשנה יצא בית־המישפט־העליון בתקדים מפורט ועקרוני אשר קבע כי תקנות בית־הסוהר, המתירות לעשות חוקן בכפייה, אינן תקפות. השופטים משה לנדוי, נשיא בית־מישפט העליון, חיים כהן ואהרון ברק הדגישו את כבודו של האדם ושלמות גופו, ואסרו באיסור חמור לפגוע בהם על־ידי תקנה או פעולה של רשות־מבצעת. רק חוק של הכנסת יכול לפגוע בזכויות אלה. השופטים היו מודעים לקשיים הנגרמים לשירות בתי־הסוהר ולמישטרה מביטולן של תקנות אלה, אך העמידו את כבוד האדם בדרגה הגבוהה ביותר. דווקא משום כך חמור במיוחד מקרהו של פרץ, אם אמנם קרה כפי שהוא טוען.

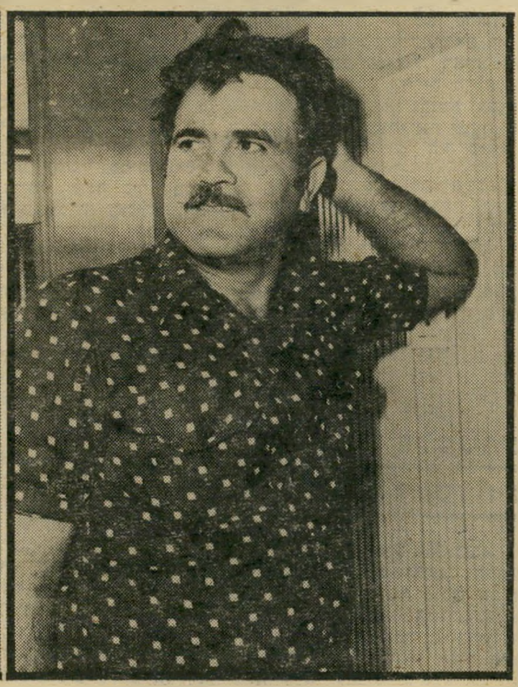
גם התקנות, שבוטלו על־ידי הבג"ץ, קבעו כי כאשר מותר לעשות חוקן בניגוד לרצונו של העציר, יש לבדוק קודם היטב אם הדבר לא יזיק לבריאותו של הנבדק. נסתבר כי לפרץ מחלה נדירה וחשוכת־מרפא, הנקראת מחלת בירגר, וכל טיפול רפואי או פגיעה גופנית ללא ידיעה מוקדמת על כך עלולה לגרום לו נזק קשה ואולי סכנת חיים. ועובדה בלתי־מעורערת היא כי גם בתום הטיפול נזקק פרץ לאינפוזיה והיה זקוק למנוחה ארוכה.

בארצות־הברית הגיעו בתי־המישפט לקיצוניות כדי למנוע מיקרים כאלה, וקבעו כי ראיות שנתפסו בדרך בלתי־חוקית לא יהיו קבילות בבית־המישפט. לו היה הדבר מיושם בישראל, היה בוודאי מדלדל את להיטותם של אנשי מישטרה להשתמש בדרכים אסורות כדי להשיג ראיות, כיוון ששכרם היה יוצא בהפסד, כשבית־המישפט היה פוסל את הראיות הללו. וכך לו היה מוכח למשל במקרהו של פרץ, כי ההרואין שנמצא בגופו הושג על־ידי חוקן שנעשה בגופו הושג חוקית, לא היתה התביעה יכולה להגיש את הסם כראיה לבית־המישפט. פירושו של דבר, כי בחוסר ראיות נוספות היה פרץ יוצא זכאי, למרות מאמציה של המישטרה.

אלא שבישראל עדיין יש אמון במישטרה, ובתי־המישפט מצפים ששוטרים ינהגו כחוק, ולא יפרו אותו בצורה בוטה. אם החוקן אמנם נעשה לפרץ כדין על־ידי המישטרה, או שמא נעשה בו טיפול מסוכן ובלתי־חוקי — יקבע השופט אורי שטרוזמן בפסק־דינו.

אילנה אלון

שומר שמש
הסכמה בארבע עיניים

סניגור בן־שחר
הסכמה בהרדמה

עו"ד בוכוויץ
אי־הסכמה לצו

(המשך מעמוד 57)

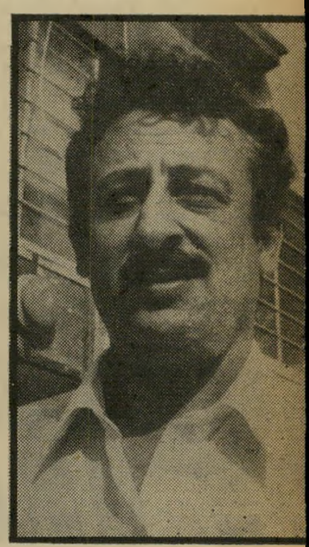
מעצר שלושה חודשים וחצי באשמת סחיטה עד שהתברר כי הוא חף מפשע, ועל־כן שילם כבר לחברה הרבה יותר מהמגיע ממנו גם ל־מקרה הסמים.

המישפט הגיע לסיומו כאשר ה־שופט הרשיע את אנג'ל לפי הו־דאתו, והטיל עליו עונש של קנס בלבד, ללא מאסר. ואז פנה לתל־מידים ושאל אותם אם יש להם שאלות. הוויכוח שהתלקח היה ער מאוד. התלמידים, ששמעו מפי ה־שופט כי סמים הם הסרטן האוכל בגוף החברה שלנו, שאלו בתמיהה מדוע לא הטיל השופט מאסר בפועל על הנאשם אנג'ל. אך השופט הס־ביר להם כי גם בעניישה יש פרו־פורציות מסויימות, וכמות קטנה של חשיש אינה מצדיקה במקרה זה מאסר של ממש.

בבת עינו

רחמי השופט גרמו לשיחרור הנאשם הזוקה בעיניו

תמיר קובי (19) נעצר על־ידי המישטרה במהלך מיבצע טיהור העסקים מסוחרי־סמים. כעבור זמן קצר הוגש נגדו כתב־אישום על

פרקליט מקרין
כלב־נחייה בתא

מכירת חשיש לשוטר מוסווה. ל־דברי כתב־האישום מכר קובי את הסם בכמה הזדמנויות.

מדיניות בתי־המישפט, כפי ש־הוכתבה על־ידי בית־המישפט העליון, היא לעצור סוחרי־סמים עד תום ההליכים המישפטיים נג־דם. ואמנם, גם במקרה זה ביקשה התביעה מהשופט עבד אל־רחמן זועבי, בנצרת, לעצור את קובי.

סיפורו סוחט דמעות. סני־גורו של הנאשם, עורך־הדין דרור מקרין, הביא בפני בית־המישפט כמה מיסמכים רפואיים וסיפור סוחט דמעות. הסתבר כי קובי הצעיר חולה במחלת עיניים קשה. מזה שנים קרועות הרשתית וה־קרנית של עיניו, ומצבו מחמיר מיום ליום. הסניגור שיכנע את בית־המישפט בתעודות הרפואיות שהגיש, כי קובי עלול להתעוור תוך זמן קצר, וכי יהיה זה אכ־זרי מאוד לשלחו לבלות בבית־מעצר את החודשים שנותרו לו לראות. „גם אם יורשע ויידון ל־מאסר" טען הפרקליט „הרי אם יתעוור לא יוכלו להחזיקו במאסר, שהרי לא יכניסוהו לבית־הסוהר עם כלב־נחייה."

השופט השתכנע ממצבו הרפואי של קובי, ושיחרר אותו בערובה.

סיפורו של יוסף מלך, שניסה לשדוד את הקבלן אברהם פילץ

זוהי עדותו של יוסף מלך, שהפך עד מדינה במישפט נגד משה אשר וחיים קרוש (פיץ'), הנאשמים כי בתחילת יוני פרצו לביתו של אברהם פילץ ברמת־השרון, וניסו לשדדו.

העדות ניתנה בבית־המישפט בפני השופטים חנה אבנור, נחמ־יה בר וישראל גלעדי, בתשובה לחקירתם של התובעת פנינה דבורין והסניגורים אריה שרעבי ומשה מרוז.

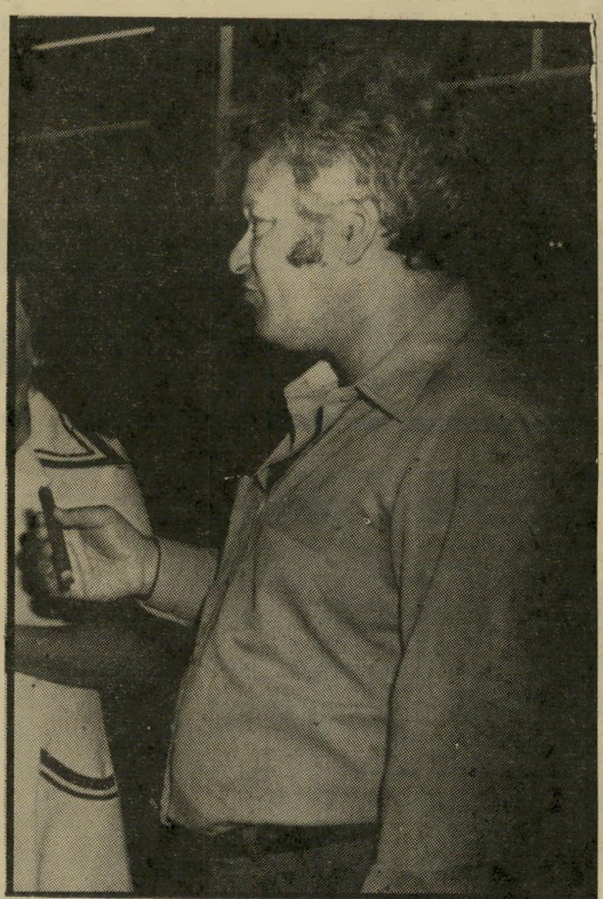

„כאן פרצתי!" סיפר יוסף מלך, שהפך להיות עד־מדינה נגד שני חבריו. השלושה ערכו יחד תוכנית פעולה מפורטת, השיגו ציוד, נשק ומידע מפורט על הבית ויושביו. בתחילה ניסו להיכנס לבית דרך ה־דלת, אולם בפעם השנייה פרצו סורג ונכנסו לדירה.

„ניסיתי לשדוד מיליונר!"

ה ייתי משתמש בלבן עם אורי בן יקיר ברמת־השרון. קבענו על אחוזים, אבל הוא היה מקבל לפי הכסף שהיינו מוצאים. אם היה רק 100 אלף, הוא עוד היה צריך להוסיף לנו, כי זה לא סכום. אח"כ אורי נסע להולנד, ולא השאיר כתובת ממש. הוא רק אמר שאכתוב לדואר המרכזי ב־אמסטרדאם, והוא יבוא מידי פעם לבדוק אם יש דואר בשבילו.

בעל הבית

אברהם פילץ ישן כל זמן הפריצה. חדר־השינה של ההורים נמצא בקומה השנייה שם נמצאת הכספת שרצו לשדוד. על־פי המידע היו בה חצי מיליון דולר.

500 לירות לאצבע

ה יכרתי את אורי ואת רמת־השרון כיוון שהייתי מוכר שם חשיש. אני עצמי הייתי משתמש בחשיש ואחר־כך גם בהרואין. לקחתי הרואין אולי שלושה חוד־שים. לפני כשמונה חודשים הפ־סקתי. השתמשתי בכמות של חצי גרם עד גרם ליום. לא הייתי מז־ריק; הייתי שואף את ההרואין. זה היה עולה אז בערך 2500 לי־רות גרם, והייתי צריך בערך 75 אלף לירות לחודש. הייתי חייל בשירות חובה ולא היה לי כסף, אז התחלתי למכור סמים ברמת־השרון. הייתי קונה כיף מפיץ' (חיים קדוש) ומשה (אשר) ומוכר ברמת־השרון, ולי היה הקומיסיון. יש אנשים שמוכנים לשלם חמש מאות לירות יותר לאצבע, אם מביאים להם את זה הביתה. אחר־כך גם מכרתי לבן ברמת־השרון, ככה זה, אתה מתקדם. בסדר, הייי־תי עובד בזה, עשיתי עבירות של סמים, נגמור כבר את הסיפור הזה עם הסמים.

אחרי שקיבלתי מאורי את ה־אינפורמציה על הבית של פילץ, הלכתי למשה, כי חשבתי שאני צריך שותף. אבל הוא אמר לי שיש לו שותף, פיץ', ושאל אם אני מסכים. הסכמתי, ואז תיכננו את העניין. התיכנון הראשון היה לבוא לשם ביום, כאילו שאנחנו בסיור כתובות ממילואים. עשיתי סיורים כאלה בשרותי הצבאי, ו־ידעתי שבאים לאנשים הביתה לבדוק אם הפרטים שלהם לא הש־תנו. אני הייתי צריך להיות הק־צין, והייתי חיילים פשוטים, עם קצין זה יותר אמין. היינו צרי־כים ללבוש מדים, ולשים את ה־כובעים על הפנים. כשהיו פותחים את הדלת הייתי מיד מוריד את הכובע על הפנים, ואז לא היו מזהים אותי.

סיור כתובות

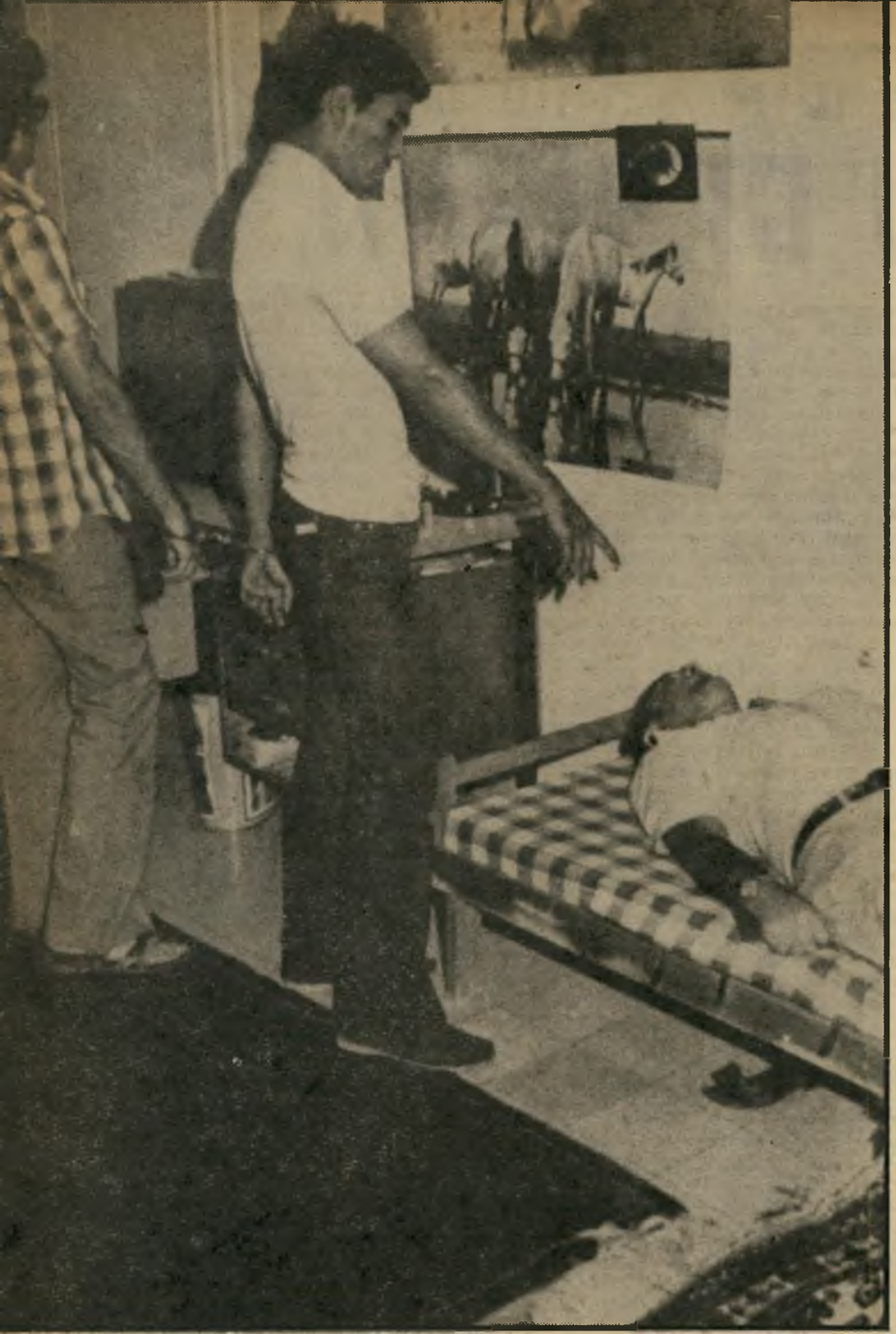
ב אנו לכית אחרי שגנבנו מכונית, בחודש מאי, בערך חודש לפני הנסיון השני. הגענו בשעות אחר־הצוהריים, היו לנו שני אקדחים ועוזי. יצאנו מהמכו־נית ועמדנו ליד דלת־הכניסה. אני דפקתי בדלת ומישהו שאל „מי זה?" ואני עניתי: „צבא". אחרי כמה דקות חזרה האם ושאלה מי זה? ואמרתי שזה סיור כתובות מהצבא, ובאנו לשרית. היו לי כל הפרטים שלה. האמא קראה ל־שרית, אבל כששמעתי את המפ־תח מסתובב במנעול, ראיתי פת־אום שאני לבד על יד הדלת, ה־שניים הסתלקו. אז נכנסתי גם אני לאוטו ועוד שמעתי את שרית שו־אלת „מה קרה ומי היה כאן?"

עשינו סיבוב וחזרנו. חשבנו ש־מישהו יפתח את הדלת ואנחנו ניכנס יחד איתו. ישבנו וחיכינו עד שמונה בערך, ואף אחד לא יצא ולא נכנס. אז נכנסנו לחצר האחורית וסגרנו את הגז. חשבנו שאחרי החדשות בטלוויזיה מישהו ירצה לעשות קפה, ניראה שהגז לא דולק ואז יצא לברר מה קרה. אבל אף אחד לא יצא. אז נסענו מהמקום.

פלסטרים ואקדחים

ב פעם הראשונה גנבנו את הרכב לילה קודם, ותחבאנו אותו. בפעם השניה גנבנו את ה־מכונית מיד לפני השוד. כי אם עושים פעולה אחר־הצהריים אי־אפשר לגנוב מכונית לאור היום, אז כדאי להכין מראש. אם יוצ־אים לפעולה בלילה, לא כדאי ל־הסתכן בגילוי על־ידי גניבה קו־דמת, ועושים הכל יחד. הפעם הח־לטנו גם כן ללבוש מדים מעל ה־בחודש מארס השנה ביקשתי מ־מנו שאם ישמע על בית טוב לש־דוד שיגיד לי. רציתי משהו באמת טוב. עם הרבה כסף. אחרי כמה זמן הוא סיפר לי על הבית של פילץ, שהוא בעל חברת בנייה גדולה. הוא סיפר שהוא מכיר חבר של שרית, בתו של פילץ שסיימה צבא, והוא יודע כי בקומה השניה של הבית יש כספת. הוא אמר, שהחבר סיפר כי אף פעם לא ראה כל־כך הרבה כסף כמו שיש שם. ושבכספת יש דולרים מסודרים בחבילות אולי בחצי מיליון דולר.

לא סיכמנו ביניינו כמה הוא יק־בל. אבל הוא תיאר את הבית ו־אמר שכיוון שזו כספת, זה חייב להיות שוד ולא פריצה סתם. לא

בגדים, ולפרוץ לדירה בלילה. לקחת איתנו מגזרי תייל ולגזור את אחד הסורגים ליד הדלת, משם לעבור לחדרי־הילדים בקומה הראשונה, לקשור אותם ולסתום להם את הפה בתחבושות ופלסטרים. גם לפעולה זו לקחנו את שני האקדחים שלי. אחד קניתי בהזדמנות ממישהו בחולון, להגנה עצמית וגם לשם שוד.

באותו יום אחרי הצהריים קנינו יחד את הפלסטרים. את התחבושות פיץ' הביא מהבית. אני הבאתי מדי צה"ל וכובעים, כי אני הייתי בצבא והם לא, ולכן היה לי קל לספק מדים. בין החגורות הצבאיות שהבאתי היתה אחת שלי אחי, שהוא כתב עליה „לחופש אין מחיר". היא היתה ישנה, ואני ביקשתי מאימי שתחפוך אותה לצד שני כדי שלא יראו את הכתובת הזו.

בערב, בערך בשעה אחת־עשרה, יצאנו לחפש מכונית ב.מ.וו. בסביבות תל־אביב. אני נשארתי במכונית שלנו, והם ירדו לגנוב את המכונית. ראיתי אותם זורקים מיסמכים מהמכונית והתחלנו לנסוע. היינו צריכים עוד לה־שיג מגזרי תייל, ונסענו למחסן ליד ראשון־לציון, שם גנבנו את המיספריים וכיוון שהיו שם גם דליים חדשים מסודרים, לקחנו גם אותם בדרך.

הילדים השתוללו

הגענו לבית בערך בשעה 3.45. גזרנו בלי בעיה את הסורג מצד שמאל, ליד הדלת. החלון היה פתוח. נכנסתי ופתחתי את הדלת. היה לי אקדח ופנס, ועשיתי סיור במיסדרון. ראיתי כי הכל בסדר, היה שקט וכולם ישנו. קודם כל ניתקתי את הטלפון, ואז נכנסתי לחדר והארתי בפנס על המיטה. ראיתי ששוכב שם ילד, ורציתי לראות אם הוא קטן או גדול. הוא היה די קטן והערתי אותו. ניסיתי להרגיע אותו, שה־כל בסדר ושלא יצעק בינתיים סתמתי לו את הפה בידי. כאשר נכנסו השניים האחרים חיכיתי שהם יקשרו את הילד לפי התוכנית. אבל משה רק עטף את הילד בשמיכה, ולא קשר אותה, והילד התחיל לצעוק. בינתיים נכנס לחדר כלב גדול, אבל הוא התיישב על ידי ולא נבח. ליטפתי אותו והוא ישב בפינה ושתק. פיתאום נכנס לחדר פיץ' עם עוד ילד יותר גדול. הילד הזה התנפל עלי ושאל „מה הבדיחה?" ואני הכיתי אותו בראש עם האקדח. אבל הוא לא הפסיק להשתולל. וגם הילד השני התחיל להתנפל עלי, ואז נהיתה מהומה בחדר. אני נאבקתי עם הילד הקטן יותר ומשה ופיץ' נאבקו עם השני. ופתאום נעלם ילד אחד מהחדר.

מונית לבית־דגון

היה רעש גדול ומהומה, ולא יכולתי להבחין מה עושה כל אחד. אבל הבנתי שההורים יתעוררו ולא נוכל להמשיך. לרגע לא ראיתי את חברי בחדר והחלטתי להסתלק. פגשתי אותם במיסדרון ויצאנו יחד מהבית. נכנסנו לאוטו ונסענו במהירות. אולי תוך חמש דקות היינו בכביש גהה. אבל אחרי איזה זמן התחילה המכונית להיבלם. המהירות שלה ירדה מ־140 קמ"ש ל־120 ואחר כך ל־80 ולבסוף נעצרה לגמרי ליד הספארי. לא יכלנו להתניע אותה שנית, ויצאנו ממגה. היה כבר כמעט אור יום. זה כבר היה ארבע בבוקר. פשטנו מהר את המדים שהיו מעל לבגדים הרגילים שלנו, זרקנו הכל מעבר לגדר הספארי, קברנו את האקדחים ליד הגדר. ואחר כך רצנו לכיוון הטרמפיאדה. שם התחבאנו משה ופיץ' ואני עצרתי מונית שהגיעה, ואספתי גם אותם. נסענו לבית־דגון, ושם עצרנו ליד הדואר. הלכתי הביתה, הערתי את אמי ולקחתי ממנה כסף. שילמתי מוזפר עד־המזינה שנכנס לחדר־הילדים, העיר את הצעיר שבהם, וניסה להרגיעו לבל יצעק. אחיו הגדול, שהובא לחדר על־ידי הפורץ השני, החל לצעוק ולהקיס רעש. השודדים מיהרו לעזוב את הבית מחשש שההורים יתעוררו.

„כך הערתי אותו!"

200 לירות לנהג־המונית, ואז נפרדנו.

„מצטער שהכינו"

פגשנו שנית בערך בשלוש אחר הצהריים. והם אמרו לי שצריך לחזור למקום ולקחת את הנשק. ראינו שאין שם אף אחד, גם מכונית הב.מ.וו. כבר לא היתה, ולקחנו את הנשק.

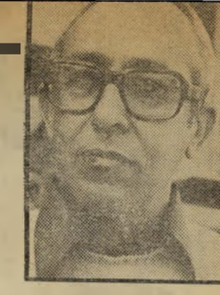
שמעתי שמשה ופיץ' נעצרו אחרי זמן מה בעניין הזה. אבל אותי לא עצרו. הייתי חופשי עוד כחודש אחרי שהם נעצרו, אבל כמעט כל האנשים בבית־דגון ידעו שהייתי שותף שלהם בשוד. אני לא סיפרתי זאת לאיש ולכן הבנתי שהם דיברו, וראיתי את עצמי חופשי מההסכמה לשתיקה. נעצרתי כמה ימים לפני שהייתי צריך להשתחרר מצה"ל. בערך בתחילת ספטמבר. והשוטרים אמרו לי שמשה הולך להיות לעד מדינה, ואז החלטתי לדבר. הציעו לי לחתום הסכם ולא הייתה לי ברירה, אז חתמתי. אם אני לא הייתי חותם אז משה היה מייד קופץ.

אני לא מצטער על השוד, אבל אני מצטער שהרבצנו לילדים, זה לא היה צריך לקרות.

אילנה אלון

ביתו של פילץ

ברמת־השרון היוזה מטרה לנסיונות פריצה חוזרים ונשנים. מידע שנמסר לעד־המדינה שיכנע אותו כי בכספת שבבית נמצא מטבע זר בסכומי עתק. משום מה חשב העד כי בעל־הבית לא יעז להתלונן במישטרה. עד המדינה, שהיה באותה עת חייל בשרות סדיר, היה זקוק לכסף על מנת לקנות סמים, שאותם מכר ברמת־השרון ואף השתמש בהם בעצמו.

יעקב שרת / איש ממאדים

האוטובוס שלנו

כמות הפטפטת והדפסת סביב הפיגועים האחרונים והפגנות המרי ב„גדה" הבהירה שוב את רדידות החשיבה של הכובש הישראלי המצוי.

מצד אחד הורגש צורך „להסביר" מדוע אירע מה שאירע, שהרי לכאורה אין שום סיבה שיקרה משהו, כל עוד ישראל נוהגת בשטח הכבוש בידיה ב„יד הנבונה", כלומר ב„יד הקשה", ומצד אחר, מאחר שמה שאירע אירע, והיו גם היו גילויי מרי, והיה ירי על אוטובוס יהודי ב„שטחים", אין מנוס מהשאלה הנצחית: „מה לעשות?", או „לאן האוטובוס שלנו נוסע?"

צבא הפרשנים, מקטון ועד גדול, לא התקשה למצוא את הסיבות והעילות והגורמים, וכמובן לא חסרו מי שקראו לצה"ל להשליט מישטר וסדר, אבל בשום־שכל (ואם אפשר בלי טלוויזיה מקומית וזרה). הגורמים שנימנו היו כולם חיצוניים, כגון ועידת הפיסגה ברבת־עמון ומצוקות אש"ף. אותו צבא פרשנים ובנוסף להם עתודי־הכנסת, לא איחרו להשיא לגורמי הביטחון והשילטון עצות מה לעשות ולא נעשה עוד, וכל זה במלוא החשיבות העצמית והרצינות התהו־מית, כראוי לחומרת המצב שאין לשאתו.

משום־מה לא צייץ שום תינוק באמצעי־התיקשורת, כי יהיו הגורמים החיצוניים אשר יהיו, הרקע להשפעתם קיים ועומד כל עוד קיים ועומד כיבוש שאינו לרצון הכבושים. אדרבה, טיבו של כיבוש — „הומני" ככל שיהיה; מעלה רמת־חיים ככל שיעלה וכו' וכו' — שההשפלה הלאומית הכרוכה בו מפעפעת ללא הרף ובכל כיוון ומחפשת ערוצים וסדקים לזרום בהם החוצה. ומה צר! כל הפרשנים גם יחד, כל יועצי אחיתופל ותחכמוני שלנו, כל המומחים ל„בעיה הערבית" בפרט ולאסטרטגיה לאומית בכלל, לא ראו לציין כי כיבוש הוא כיבוש, ויישאר כיבוש, כל עוד יש מי שרואה עצמו נכבש, אפילו יענוד הכובש נוצות משחרר ויכריז מעל דוכן עצרת האו"ם כי אינו כובש, ובכלל, פניו לשלום. אם הסובייטים, שכידוע לא כבשו ולא דיכאו שום עם מעולם (אולי חוץ מהעם הרוסי האומלל) מגלים להפתעתם כי איזה חבר פוחחים, המכנים את עצמם פולנים, שרים פתאום: „מוטב למות על רגלינו מלחיות על ברכינו", ראוי לישראלים הנאורים לעצור רגע את האוטובוס שלהם ולחשוב מה ממתין להם בסיבוב הבא.

לא קל לומר זאת, אבל הדברים צריכים להיאמר: בגלל אוטובוס־דמים אחד יצאה מדינת־ישראל למילחמת הלבנון. לאיזו מילחמה היתה מדינת־ישראל יוצאת אילו האוטובוס האחרון היה גם הוא אוטובוס־דמים? ומכיוון שאוטובוס הכיבוש ממשיך לנסוע, האם לא ברור שאחת מתחנותיו תהיה תחנת דמים, והתחנה שאחריה תהיה תחנת „נקמת ילד קטן", והתחנה הבאה „עוד לא ברא השטן"?

ההדר ירד מצרימה

בזמן שבגין התרוצץ במיסדרונות „וולדורף אסטוריה" ואחשתרניו יצאו בהולים לחלות את פני אנשי רגן להפגיש שני מאורות גדולים אלה, בלא הצלחה יתרה אך אגב למידת פרק חשוב בתורת היחסות של היחסים הבינלאומיים, הקובעת שמערב־גרמניה חשובה לארצות־הברית מכל בחינה, לאין שיעור יותר מישראל, ישב לו סאדאת בבודד בחווילתו ועישן מקטרת, חשב מה יהיה, אבל נשאר שלוו ורגוע. הוא אפילו לא נבר ספרי היסטוריה מצרית, כדי לגלות איזה סעד זגלול או מצרי נכבד אחר שמת לפני מאה שנה בדיוק, כדי להצדיק קפיצה אוולית ומביכה לניו־יורק.

לא שלסאדאת אין בעיות. ועוד איך יש לו בעיות. יש לו כמה בעיות שהן כל כך בעיות — מפני שאין להן פיתרון בכלל — עד שאי־אפשר להגדיר אותן כבעיות אלא כמצב קיומי. אבל מה? דבר אחר הוא יודע: מצריים לעולם תיכון. עימו או בלעדיו, פרו־רוסית או פרו־אמריקאית, במילחמה עם ישראל או בשלום, בקרע עם העולם הערבי או בליכוד ואחדות — תמיד תמיד תהיה מצריים, וידיעת האמת הפשוטה הזאת, נכון יותר תחושת האמת הזאת, איפשרה לו להשקיע ממרחקים על המולת הבחירות בארצות־הברית ולומר אחר־כך: „אשפוט את רגן לא לפי נאומי בחירות אלא לפי התנהגותו בנשיאות".

חשד קל מקנן בליבי, שתחושות אחרות לגמרי הינחו את גדולי ישראל בימי הרת־עולם אלה של נחיתת רגן. הבהילות הבגינית להיפגש לאלתר עם הנשיא הנבחר, השאלות החוזרות ונישנות אם הוא יהיה טוב או רע ליהודים, החרדה משינוי פני הסנאט האמריקאי, האשמות השגריר אפריים עברון ב־מחדל אי־חיזור מספיק אחרי הרפובליקאים והעמדתו בדרגת עוכר־ישראל, ומעל כל אלה הצהרת בגין כי הוא מניח שמה שאמר רגן במסע־הבחירות שלו יקויים (השווה עם גישת סאדאת, ההפוכה ממש!) — כאילו יש בהבעת תיקווה זו כדי לחייב כלשהו את רגן הנשיא לדבוק במה שאמר לצרכי בחירות — מקריינים דאגנות ואף אימה. אולי דאגנות ואימה אלה מוצדקות, אבל חשיפתן מדאיגה ומעוררת אימה פי כמה.

עורלות פרס

שימעון פרס ניצח ויש סבירות גבוהה שהוא יהיה ראש־הממשלה הבא של מדינת־ישראל. הוא אולי יהיה ראש־ממשלה טוב ואולי ראש־ממשלה רע. אי־אפשר לדעת, מפני שהוא מעולם לא היה ראש־ממשלה. אינני יודע אם יש לו חסידים, אבל ברי שיש לו נאמנים עושי־דברו, ובוודאי יש לו שפע טרמפיס־טים, ואין ספק שיש לו בקרנים ויריבים ושונאים, אפילו שוטמים, אבל הוא יהיה ראש־הממשלה הבא והוא יצטרך להחליט החלטות של ראש־ממשלה, ואז שום כישרון חמקמקות מילולית לא יעזור לו, שום מישרד ליחסי־בירבור לא יתדמה אותו, ומי שחושב שתקופת פרס תהיה תקופה ללא החלטות טועה טעות מרה. ושיהיה ברור: לא להחליט החלטה גם היא, החלטה, ביחוד לגבי ראש־ממשלה.

הייתי מציע איפוא לשימעון פרס, ברוב צניעותי המודגשת, לתרגל קצת קבלת החלטות. אין לדרוש ממנו, חלילה, לחשוף את כל צפונותיו ותוכניותיו, אבל פה ושם ראוי שדעתו תהיה ברורה ונחרצת ושיביע אותה, ולאו דווקא כדי להרשים את הציבור הממתין לדבר ברור כלשהו, או כדי לרכוש לו אוהדים נוספים, שיאמינו בכוח־המושיע שבו, אלא פשוט מפני שכדאי להתרגל בעוד מועד להחליט, ולא סתם להחליט כאשר יש מעליך, בכל זאת, איזה ראש־ממשלה, אלא כאשר אתה ראש־ממשלה ואין מעליך איש.

הנשבעים בזקנו של שימעון פרס מעלים על נס עורלות־פלשתים שלו: מילחמת 1956 במצריים, גירעון ישראל, התעשיה האווירית. לא מעט אפשר לומר על כל השלוש, ואשר לשתיים הראשונות אני סבור כי הן היו ויהיו לישראל לרועץ עוד ימים רבים, אם לא גרוע מזה; אבל לא נידרש לאלה הפעם אלא רק נקבע, כי השלוש נקבעו ככוכבים מזהירים בשמי ישראל של העשור ה־50. נאמני בית פרס, ככל שידוע לי, לא מנפנפים בעורלות רעננות יותר, והשאלה היא האם פסו רעיונות ממוחו, שפעם היה צעיר וער, או שמא רק לא נמצא להם סדן נאות מאז ימי החסות הבן־גוריונית.

למיספר בעלי־מוח המייצר רעיונות ייווצר איפוא בקרוב ביקוש מסויים, ואם הם לא ייחטפו בדרך על־ידי עזר וייצמן בדרך חיפוש האתונות שלו, הם עשויים להגיע רחוק. ראוי אפוא לשים־לב לתהליכי הכבידה האנושית לעבר שימעון פרס, ולכל הדואגים לעתידותיו של יצחק רבין נבשר, כי למחרת הבחירות ב„עבודה", באסיפת־חברים שלא מן המניין, הוא נתקבל כחבר בגינוסר, מה שלא יימנעו מלהמשיך לדור בצפון תל־אביב.

מספרות מזמזמים

שני מספרים מזמזמים בראשי כזבוב טרדן: 50 אלף ה־עבריינים הרשומים במחשב משטרת ישראל — שהוא „הכי טוב בעולם" — ו־130 אלף הבורים, שצה"ל מנסה להלאים את חלקם ולשייכם לעם ישראל התיקני.

אינני רוצה לצרף את שני המספרים הללו, שמא הם חופפים בחלקם, אבל הרוצה יעשה את החשבון הלא־קשה.

האם המספרים הללו מדהימים? אינני יודע. אפשר כן ואפשר לא. קודם כל, זו שאלה של תאחוז. אם 50 אלף עבריינים מוכרים ורשומים הם חלק יחסי מיזערי בחברה חישראלית לעומת תאחוזם בכל החברות המערביות האחרות, למשל, מה לנו כי נילון? והנא הדין בתאחוז האנאפלביתים. אבל יש גם חשבון אחר, והוא לגמרי לא יחסי. 50 אלף! 130 אלף! מניין? איך? מתי?

האם מישהו חושב יומם ולילה על המשמעויות המגוונות של הנתונים הללו, שכל אחד מהם הוא אזרח מגיל 15 ומעלה, חי ופועל בסביבה מסויימת, משפיע עליה כדרך שמשפיע, עולה לה כמה שעולה? היש מי ששאלות אלה מנקרות במוחו ללא הרף? האם הצינור שדרכו מיודע הציבור את הנתונים הללו — שאומנם אינם סוד, אך קרוב לוודאי שהם חבויים בתיקים ובעלונים סטטיסטיים שאינם נפוצים במיוחד — צריך להיות צה"ל, מפני שצה"ל זקוק מדי שנה בשנה לשינתון מגוייסים חדש, ובאופן זה הוא עומד ראשון על הכמות והאיכות של העומדים להצטרף על מעגל בוגרי ישראל?

אם צה"ל רואה צורך לאומי עליון להוות גורם מחברת ומשכיל ומשקם נוער מנוכר, מנותק ובור, אני חושד שהדבר נובע לא רק מרצון כן להיטיב עם העם; ככלות הכל לא זה תפקידו של צה"ל. אני חושד שצה"ל, כגוף מאורגן מסודר וממוחשב, פשוט יודע שלכמות שבה מדובר יש משמעות בטחו־נית מובהקת מבחינת סדר־הגודל של המצבה הצבאית, ולכן הוא, צה"ל — אני מתייחס לארגון זה כאל בן־אדם לצורך רתורי — מוכרח להתמודד בבעיה חברתית ממאירה פרי שימושי המימשל הישראלי מראשיתו, בעיה שהחברה משלימה אתה איכשהו, אבל השלמה זו פושטת את הרגל כאשר צריך לגייס כך וכך אנשים לצבא — והנה הם בורים או עבריינים צעירים או כבר לא כל כך צעירים, שאינם כשירים לשרת ללא טיפול מיוחד.

וחרי הפרדוקס: מישהו אולי חשב וחושב, שמלחמות יעשונו לעם אחד; מישהו אולי חשב וחושב, שהרחבת השטח הגיאוגרפי שבידי המדינה תבטיח את עתידנו כעם. אלא מה? ההוצאה לפועל של מחשבות אלה מאז מילחמת 1956 לא רק עלתה לנו בכסף. היא גם מנעה, בפירוש מנעה — מפני שבסך־הכל כוחותינו ומשאבינו דלים מכדי להתמודד בבעיות רבות בעת ובעונה אחת — התמסרות אמיתית לחיסון החברה מפני הידרדרות לפשע ולבורות ולניכור ולשאר מחווים חברתיים. נצחונות צה"ל בשני העשורים הראשונים של מדינת ישראל סינוורו עיני רבים מראות את מחירם החברתי הנורא (לרבות עלות קו בר־לב והפיצויים למפוני הפיתחה) באי־הקמת תשתית חברתית בריאה — ועכשיו הוא, צה"ל — כלומר אנחנו כולנו — לוקים.

קורא יקר

(המשך ממעמוד 3)

הכנסת לרווחה לפני אמצעי־התיקשורת והציבור.)

בדיוני הוועדה אין תמיר מסתיר כלל שיזמתו מופנית כל־כולה נגד העולם הזה, שכלפיו יש לו עתה שינאה פאתולוגית, אשר יכלה לשמש חומר־מחקר מעניין לפסיכולוג. הדבר מזכיר את יוזמי חוק־לשון־הרע לפני 15 שנים, שהכריזו בגלוי שהוא מכוון נגד העולם הזה. אך מאז שאותו חוק דורסני נחקק, סבל ממנו העולם הזה אך מעט. מכותיו החמורות ביותר נחתו דווקא על הארץ, שהפסיד בשני מישפטים ארוכים מאוד ויקרים מאוד, שהוגשו נגדו על־ידי חברת החשמל והקבלן בצלאל מיזרחי.

על כל פנים, הורשה לי לבוא אל הוועדה באופן חד־פעמי ולהביא לפניה את טענותי. בשבוע שעבר פתחתי בהר־צאה זו. כשבאתי לוועדה, נכחו בה שלו־שה חברים. לאחר מכן באו שלושה־אר־בעה נוספים. מרבית חברי הוועדה יצ־ביעו, בסופו של דבר, מבלי ששמעו כלל את הטיעון.

הפילגש והעניין הציבורי

טענתי העיקרית היתה שהצעת־החוק באה להגן על אנשי־ציבור מפני ביקורת, ולמנוע לחלוטין את עבודת ה־עיתונות החופשית בבואה לחשוף עוולות ופרשות־שחיתות בצמרת. אין בהצעה אף מילה אחת המגינה על עיתונאי במילוי תפקידו הלגיטימי.

אמנם, בהצעה יש כמה פסוקים חסר־דים, הקובעים כי אדם יהיה מוגן אם היה בפעולתו „עניין ציבורי" — בתנאי שלא „חרג" מן העניין, בנסיבות המיקרה.

אך אין בהצעה שום הגדרה ל„עניין ציבורי", ועניין ה„חריגה" יהיה כל־כולו תלוי בהשקפתו של השופט.

האם היה שופט בריטי בשנות ה־30' מחליט כי היה עניין ציבורי בפרשת־האהבים הפרטית של המלך ופילגשו? ואיך היו העורכים הבריטיים צריכים לפרסם את הדברים, מבלי „לחרוג" מן העניין?

וכעבור דור — איך היה שופט בריי־טי מתייחס לפירסום על יחסיו של שר־הצבא עם הפילגש שלו? עובדה היא שכל עורכי־העיתונים בבריטניה חששו לפרסם את הדברים גם מאימת החוק — מבלי שקיים בבריטניה חוק „להגנה על הפרטיות". (אחרי דיונים הנמשכים כבר מזה חמישים שנים, עדיין לא חוקק הפרלמנט הבריטי הזהיר חוק להגנה על הפרטיות. אין שם אנשים מסוגם של האדונים תמיר, ניסים וגלאס, המסוגלים להעביר בכמה שבועות, ב„עדיפות עליי־נה", חוק המחולל מהפך במושגי־היסוד של המישטר הדמוקראטי).

הצעת־החוק באה לאסור על כל אדם (כולל עיתונאי) „להתחקות" אחר בן־אדם אחר, להשתמש בתיכתובת שלא נו־עדה לו, לפרסם מידע שלא נועד לפיר־סום, לפרסם תצלומים של אנשי־ציבור שצולמו במקומות פומביים אם יש בהם כדי „להביך" (או „לפגוע", בנוסח אחר) וכן הלאה. בקיצור — כל פעולה עיתו־נאית לגילוי פרשות־שחיתות תהיה אסורה. ובמיקרה הטוב ביותר: העיתון יצטרך להסתכן במישפטים שיארכו שנים, אשר יבלעו מיליוני לירות כשכר־טירחה של עורכי־דין (ביניהם עורכי־הדין תמיר, ני־סים וגלאס), ושהיו תלויים, בסופו של דבר, בהשקפת־העולם של הרוב בהרכב מיקרי של שופטים. (במישפט חברת החש־מל נגד הארץ קיבלו שלושה הרכבים של שופטים מחוזיים ועליונים שלוש הח־לטות שונות וסותרות!)

מצער לראות כי העיתונות הישראלית, הרואה את הסכנה, לא התגייסה עדיין ל־מילחמת־חורמה נגד הצעת־החוק ויוזמיה. היא תעשה זאת, בלי ספק, כאשר זה יהיה מאוחר מדי — כפי שקרה במאבק על חוק־לשון־הרע. או, כמו היום, היה העולם הזה הגורם המזעיק. או, כמו היום, עבר זמן רב עד שהעיתונות הכ־לית התעוררה והזעקה. או שונה החוק, כמה חודשים אחרי קבלתו, והוצאו ממנו כמה מן החומרות הקיצוניות ביותר. מה יהיה הפעם?

מפעם לפעם מגיע לי...

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

KENT
עשוה כל מחיר.

שומרי נאמנים

פרסום

ויזה-אתה רואה את האשראי מאחורי הכרטיס.

גם כאשר אני משלם, אני רוצה לדעת שעשיתי עסק טוב. וכשאני משלם בויזה — אני רואה היטב את הרווח שלי.

חשבוני יחוייב רק בחודש הבא ואשראי כזה — הוא רווח! אני משלם בויזה, ונהנה מאשראי ב-5000 בתי עסק מתוכם 106 אופטיקאים, זאת, מלבד העובדה שאני פטור מלשאת איתי כסף מזומן או אפילו פנקס המחאות.

והכבוד!

לכן ויזה תמיד איתי. יש לי אשראי, זה נוח, זה בטוח.

זה — יותר טוב מכסף!

ויזה אשראי.

ויזה - יותר טוב מכסף

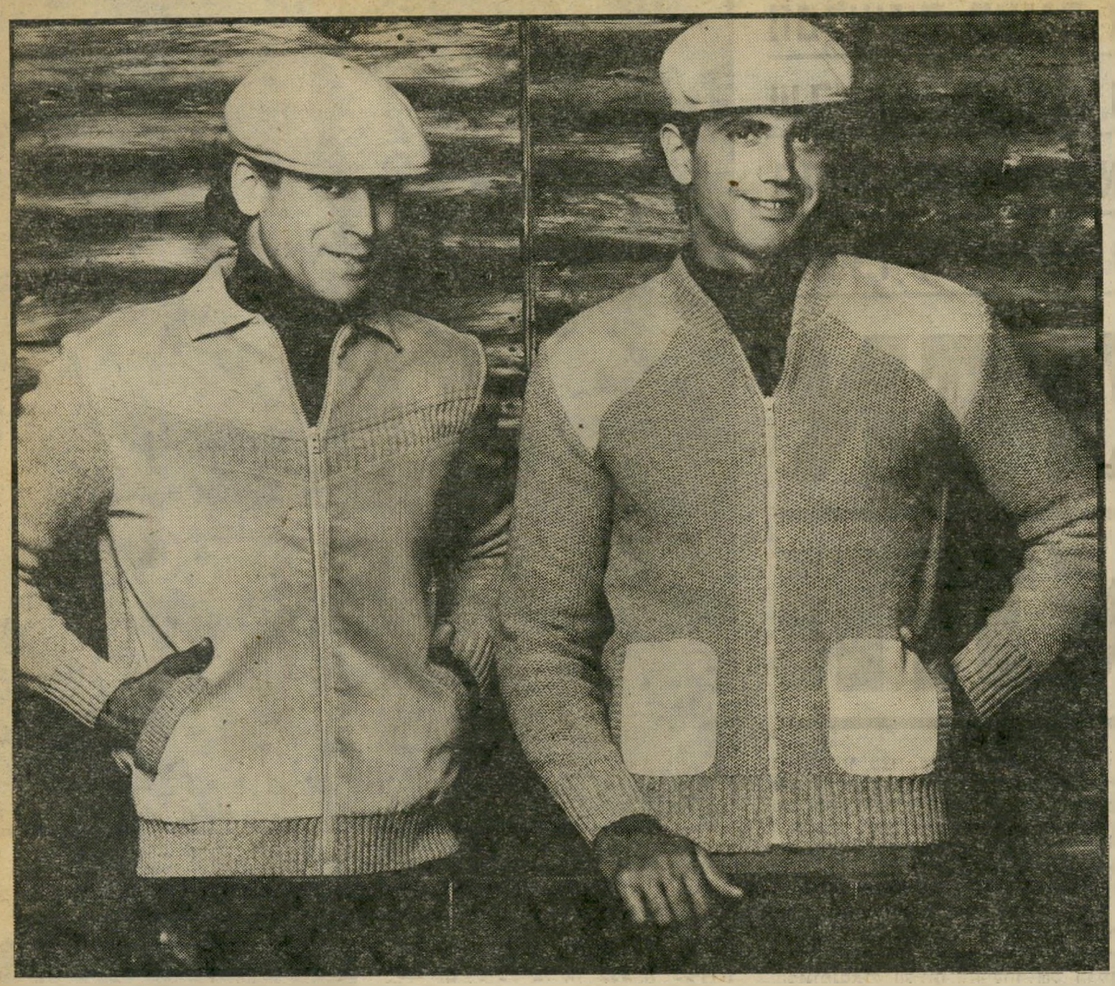
ויזה כרטיס האשראי של קבוצות בנק לאומי בנק דיסקונט

על המסלול

סריגים סריגים...

רכישת השליטה במיפעלי לנה־דקו ע"י תשלובת פולגת וצירופם יחד עם אומן מיפעלי סריגה, יצרו תשלובת מיפעלי סריגה. תשלובת זו מציעה לכם הגברים שלוש קבוצות של דגמים: בטלדרסים, העשויים משילובי סריג עם קורדרוי, ובטלדרסים מסריג בלבד עם רוכסנים גדולים.

המראה הספורטיבי מייוצג באוסף הדגמים במיבחר סוודרים בסיגנון צעיר עם

שאנל

הוא סיגנון המיקטורן של חברת **פפקו**, הנלבש מעל מערכת דו חלקית של שימלה חשופת־כתפיים בגיזרת בלוזון מבד קטיפה סרוגה, הכתפיים ושולי המיקטורן מעובדים.

שילובי צבעים בגווני כחול, שחור, פטרול, לבן ואדום. הבולטים בדגמי הגברים הם הסריגים, העשויים שטלנד מקוריים, המיובאים מסקוטלנד. אם אתם אוהבים חולצות סריג תוכלו למצוא כאלה כשגזרות הצווארונים הן גולף, ניקי וויי.

לכן הנשים מוצעים ז'קטים, העשויים תערובת צמר ותערובות בוקלה בלעדיות. יש גם חולצות ומערכות שונות בעיבודי סריגה מקוריים.

צווארון צב

אופנת פפקו החליטה לשים את הדגש בחורף 80/81 על חולצות ומיקטרונים לגברים וליילדים, חולצות פולו, מיקטרונים מרוכסנים, חולצות עם כיסים פנימיים — בצבעים אחידים או בשילוב גיאומטרי של שני צבעים. הצבעים השולטים הם חמים ורכים, ובולטים לעומת הצבעים העזים להם הורגלנו בעונות האחרונות. הצבעים הם בורדו לגווניו, אפור ירוק, חרדל וכחול. משלימים אותם שחור, אפור ואוף וויט.

פפקו לא שכח את המראה הרומנטי של האשה הנשית. השמלות רכות וגולשות בקווים הזורמים מצווארון צב גדול ושופע, או מכתפיים מרופדות. הצללית השלטת היא המראה החדש של כתפיים רחבות והבגד הולך וצר כלפי מטה. לצידן שמלות צמודות למותן עם שפע בד בחצאיות. סרבלים וגלימות המיועדים לאירוח.

אתם רוצים לתכנן את התקציב? בבקשה. חלוקים מ־440 עד 550 שקל. שמלות מ־280 עד 350 שקל. סרבלים מ־440 עד 500 שקל. חליפות מ־380 עד 550 שקל. חולצות גברים מ־155 עד 270 שקל. חולצות ילדים מ־95 עד 125 שקל.

קורדרוי וצמר

ביחד, בשילובים שונים בכיסים ובאזור הכתפיים, או — בחזית קורדרוי והשרוולים מסריג. זוהי קבוצת בטלדרסים של תישלובת חברת הסריגים **אימן לנה דקו**. לגברים האוהבים להתלבש בסיגנון האופנה האיטלקית. מציעה החברה מיבחר סוודרים עם שילובי צבעים שקטים. גזרות הצווארונים הם גולף ווי.

סריגת צמה

מקורית על סוודרים ארוכים, הניתנים לשימוש אפילו כמעילים קצרים, חברת **אומן** מציעה העונה ז'קטים העשויים תערובת צמר ותערובת בוקלה בלעדיות. הסריגים הם חמים ועבים.

צמוד

ומחמם, ואפילו נוח לעונת החורף, זוהי מערכת דו חלקית של חברת **לנה דקו** מצמר אנגורה.

חניתה צנטנר

הטלוויזיה מציגה אותו באופן חלקי - מה

של המלך שוויתר על הכתר למע

ברייך הנאצי? האם היה שותף למזימו

לחטפו ולהושיבו על כס המלכות אחר

אדוארד והנאצים

הזוג בסירה (למעלה) ובמציאות
„היזהרי ממזימות השרות החשאי הבריטי..."

המלך בחיים (למעלה) ובסרט
„תימרון הפתיחה מתאים..."

ואלים סימפסון במציאות (ביום שהוצגה בחצר־המלוכה) ובטלוויזיה (סינטיה הארים)
„וינדזור לא יחזור לאנגליה אם אשתו לא תוכר..."

ב עוד תושבי ישראל נהנים מדי יום שישי בלילה בצפייה בסידרת־הטלוויזיה היוקרתית, המתארת בצבעים את סיפור אהבתם של אדוארד השמיני מלך אנגליה והגברת ואליס סימפסון, הם מחמיצים את אחד הסיפורים המוזרים ביותר של ימי ראשית מילחמת־העולם השנייה, סיפור שבמהלכו כימעט ונחטף דוכס וינדזור (הוא אדוארד אחרי שהתפטר מהמלוכה) בידי הנאצים, במטרה להפכו לקוויזלינג של בריטניה עם כיבושה המתוכנן בידי הנאצים.

מעט מאוד חומר תעודי בלתי־חסוי בפרשה זו מצוי ברבים. תוכנית פאנטסטית זו תוארה באריכות במיקבץ של מיסמכי מישרד־החוץ הגרמני, שנתפסו בתום המילחמה ושהותרו לפירסום, ובזכרונותיו של אחד מבכירי הס"ס—ס"ד (שרות־הביטחון של הס"ס, בדומה למוסד הישראלי) שנתמנה לביצוע משימה זו, ואלטר שלנברג, בסיפרו המבוך.

חומר זה, ששימש בעבר את העיתונאי־היסטוריון ויליאם שיירר, בסיפרו המונומנטאלי עלייתו ונפילתו של הרייך השלישי, שימש באחרונה נושא לסיפרו הכימעט־תעודי של הסופר הבריטי הארי פאטרסון, לחטוף מלך, המבוסס על מיסמכים ועדויות אלה.

„נגד צ'רצ'יל והמילחמה"

ה סיפור הכימעט פאנטסטי של חטיפתו של דוכס וינדזור, היה אחד מרעיונותיו של הפירר הגרמני, אדולף היטלר. הדוכס, שבמהלך שנות ה־30' גילה נטיות ימניות, ושצירף לפמלייתו גם את הטייס חוצה־האוקיאנוס, צ'ארלס לינדברג, שהיה אחד מראשי התומכים בתנועה הנאצית האמריקאית, נטה להאמין בגירסת העליונות של הגרמנים והבריטים על יתר עמי אירופה.

אחרי נפילתה של צרפת, ביוני 1940, כאשר וינסטון צ'רצ'יל כבר כיהן כראש־ממשלת בריטניה, שמו הדוכס של וינדזור ורעייתו את פניהם לספרד, שאליה נמלטו מצרפת מפני הגייסות הגרמניים. ב־23 ביוני הבריק השגריר הגרמני במדריד, אברהארד פון־שטורר, לברלין, מיברק שתוכנו היה:

„שר־החוץ הספרדי מבקש עצה בנוגע ליחס אל הדוכס והדוכסית של וינדזור, העומדים להגיע היום למדריד, כפי הנראה בדרכם לאנגליה, דרך ליסבון. שר־החוץ מניח כי אנו עשויים, אולי, להיות מעוניינים בעצירת הדוכס כאן, ואולי ב־

היתה דמותו האמיתית האהבה? האם צ'ד גרמנית שנועדה כיבוש בריטניה?

הדוכס מווינדזור ואשתו בפגישה עם אדוקף היטלר
לחטוף מלך ולהפכו לקוויזלינג

הנסיך בחיים (?מעלה) ובכתר
50 מיליון פרנקים ?

יצירת מגע עימו. נא הבריקו הוראות."

שר־החוץ הגרמני, יואכים פון־ריבנט־רופ, הציע מייד לעכב לכמה שבועות את הדוכס ואת רעייתו. שר־החוץ הספרדי, סגן־אלוף בייגבאדאר־אי־אטיאנצה, איש־אמונו של הרודן הגנרליסימי פרנציסקו פראנקו, התראה עם הדוכס.

ב־2 ביולי הבריק השגריר הגרמני הביתה על שיחתו של שר־החוץ הספרדי עם הדוכס. במיברקו ציין השגריר כי הדוכס של ווינדזור לא היה רוצה לחזור לאנגליה, אלא אם כן תוכרז אשתו כשייכת לבית־המלוכה ולו עצמו ייתנתן מעמד בעל־חשיבות. אחרת היה הדוכס מעדיף להישאר בספרד, בטירה שהובטחה לו על־ידי ממשלת פראנקו. כן ציין המיברק כי „וינדזור הביע לפני שר־החוץ ומכרים אח־רים את דעתו נגד צ'רצ'יל והמילחמה הזאת..."

לשכנע או להכריח

בראשית יולי יצאו הווינדזורים ל־ליסבון, וב־11 ביולי הודיע הציר הגרמני שם לפון־ריבנטרופ כי הממשלה הבריטית החליטה למנות את הדוכס כמו־של איי־באהאמה, מול יבשת אמריקה. אולם „יש בדעתו לדחות עד כמה שאפשר יצאתו לשם... בתיקווה שיחול במאורעות מיפנה, שיהיה לטובתו." הציר המשיך וציין בחוות־דעתו המטולגרפת, ש„הוא משוכנע כי אילו היה נשאר על כס־המלוכה היתה המילחמה נמנעת, והוא תיאר עצמו כחסיד נלהב של הסדר־בדרכי־שלום עם גרמניה. הדוכס משוכנע בהחלט כי הפצצה ממושכת על אנגליה היתה עושה את אנגליה מוכנה לשלום."

ידיעה מגמתית זו המריצה את שר־החוץ הגרמני לשלוח מיברק „דחוף מאוד, סודי בהחלט" לשגרירות הגרמנית במדריד, שבו ביקש כי ימנעו את הדוכס מלצאת לאיי־באהאמה, על־ידי כך שיתזרהו לספרד, ומוטב שהדבר ייעשה בעזרת ידידיו הספרדיים. „אחרי שובו לספרד," ייעץ ריבנטרופ, "יש לשכנע או לאלץ את הדוכס ואשתו להישאר בטריטוריה ספרדית." ואם יהיה צורך, תוכל ספרד „לכלוא" אותו, בתוקף היותו קצין אנגלי. לדברי ריבנטרופ יש להתייחס אליו כאל „איש־צבא נמלט".

בהמשך מיברקו הארוך הוסיף ריבנטרופ וכתב: „בהזדמנות נאותה יש להודיע לדוכס, כי גרמניה רוצה בשלום עם העם האנגלי, כי כנופיית צ'רצ'יל עומדת למיכשול בדרכה, וכי יהיה זה דבר טוב אם יכין עצמו הדוכס להתפתחויות נוספות. גרמניה גמרה אומר לאלץ את אנגליה לעשות שלום בכל האמצעים העומדים ברשותה. ומשיקרה הדבר תהיה מוכנה למלא את כל מישאלותיו של הדוכס, במיוחד החזרת הדוכס והדוכסית אל כס־המלוכה הבריטי. אם לדוכס יש תכניות אחרות, אך הוא מוכן לשתף פעולה בכינון יחסים טובים בין גרמניה ואנגליה, נוכל להבטיח לו ולרעייתו הקצבה שתאפשר לו לקיים רמת־חיים של מלך..."

מתוך עדותו של ואלתר שלנברג עולה, שריבנטרופ הציע בעל־פה סכום של 50 מיליון פראנקים שוויציים, אותם היו נכונים להפקיד בכספת בבנק שווייצי. לדברי ריבנטרופ לשלנברג, הפירר היה מוכן להפקיד גם סכום כסף יותר גדול למטרה זו.

מתוך עדויות שונות מסתבר, כי ריבנטרופ היה משוכנע, שיש בכוונת השירות החשאי הבריטי לחסל את דוכס וינדזור ברגע שזה יגיע לאיי־באהמה.

למחרת, ב־12 ביולי, התראה שגריר גרמניה בספרד עם שר־הפנים הספרדי, גיסו של פראנקו, שהבטיח לשתף את הגנרליסימו במזימה. התוכנית היתה זו: הממשלה הספרדית תשלח לליסבון, פורטוגל, ידיד ותיק של דוכס וינדזור, מיגואל פרימו דה־ריוורה, מנהיג הפאלנגה של מדריד ובנו של הרודן הספרדי הקודם. ריווארה יזמין את הדוכס לספרד, לצייד ולשיחות עם הממשלה על יחסי בריטניה־ספרד, ויספר לו על תוכנית הסירות־החשאי הבריטי לחסלו.

„צ'רצ'יל איים"

לפי המיסמכים של משרד־החוץ־הגרמני, חזר דה־ריוורה מליסבון למדריד, אחרי שביקר אצל הווינדזורים ב־16 ביולי. ריוורה העביר איגרת לשר־החוץ הספרדי, שהעבירה הלאה אל שגריר־גרמניה, שהבריקה הלאה לברלין. בשדר שהועבר לברלין נאמר, כי צ'רצ'יל מינה את הדוכס כמושל איי־באהמה „במיכתב צונן והחלטי" ופקד עליו לצאת מייד למקום כהונתו. ואם הדוכס לא יעשה כן מיד, צ'רצ'יל איים במישפט צבאי". המיברק לברלין הוסיף וציין, כי הממשלה הספרדית מסכימה „להזהיר שוב את הדוכס, בדחיפות רבה ביותר, שלא יקבל את המישרה".

ב־22 ביולי שב ריוורה לליסבון, ולמחרת הודיע לשגריר הגרמני במיברק „דחוף ביותר, סודי ביותר" לריבנטרופ: „היו לו שתי שיחות עם הדוכס של וינדזור; באחרונה היתה נוכחת הדוכסית. הדוכס דיבר באופן חופשי מאוד... מבחי־

(המשך בעמוד 66)

אדוארד והנאצים

(המשך מעמוד 65)

גה מדינית הוא רחוק יו־תר ויותר מן המלך וממשלה הבריטית הנוכחית. הדוכס והדוכ־סית פוחדים פחות מן המלך, ש־הוא טיפש גמור, מאשר מן המלכה הערומה, המנהלת תככים נגד ה־דוכס, ובעיקר נגד הדוכסית, ב־כישרון רב. הדוכס מעיין בפירסום הודעה פומבית... שתוקיע את ה־מדיניות האנגלית הנוכחית ותנתק אותו מאחיו... הדוכס והדוכסית אמרו, כי הם מאוד רוצים לחזור לספרד."

„המנטליות האנגלית"

כאן החיה להתרקם תוכנית החטיפה של הדוכס והדוכסית. יומיים לאחר מכן, ב־24 ביולי, העביר הגרמני ידיעה נוספת מפי ריוורה. במיברק דחוף אל ריי־בנטרופ: „כשיעץ לדוכס שלא לצאת לאיי־באהמה. אלא לחזור ל־ספרד, שכן קרוב לוודאי שיתבקש למלא תפקיד חשוב במדיניות ה־אנגלית ויתכן שאף יעלה על כס־המלוכה האנגלי, גילו הדוכס וה־דוכסית כאחד סימני תדהמה. שני־הם... ענו, כי לפי החוקה האנגלית דבר זה לא יהיה אפשרי אחרי ההתפטרות. כאשר הביע אז ה־שליח החשאי את תיקוותו, כי מה־שהשה נעשתה דוחקת. ה־בריטים החלו לחוש במתרחש. צ'רצ'יל זימן אליו בדחיפות את סיר ואלטר מונקטון, ידיד ותיק של דוכס וינדזור מימי לימודיו ופקיד בכיר של הממשלה הברי־טית. צ'רצ'יל הורה למונקטון להז־היר את הדוכס ולהשפיע עליו ועל רעייתו לצאת לאיי־באהאמה, כפי שנקבע. באותו היום (30 ביולי) שלח שגריר גרמניה במדריד מיב־רק לריבנטרופ, ובו ציין כי סוכן גרמני בליסבון הודיעו זה עתה, שיש בכוונת הדוכס והדוכסית להפליג ב־1 באוגוסט — כעבור יומיים. השגריר שאל את ריבנ־טרופ: „האם אין עלינו עכשיו, במידה ידועה, לחרוג מאחריות־הקל־עים?" מקורות גרמניים מעידים, כי במיברקו ציין השגריר, שהדוכס הביע בפני מארחו, הבנקאי הפור־טוגלי ריקארדו דו־אספריטו סאנטו סילווה, „רצון לבוא במגע עם ה־פירר." והוא שאל: מדוע לא לסדר פגישה בין וינדזור והיטלר?

למחרת, ב־31 ביולי, שוב הבריק השגריר לריבנטרופ. הוא ציין כי לדברי השליח הספרדי, שחזר זה עתה מפגישה עם הווינדזורים ב־ליסבון, הדוכס והדוכסית „הת־רשמו מאוד מן הידיעות על תכ־כים אנגליים נגדם ועל הסכנה לשלומם האישי", אך בכל זאת יש בכוונתם להפליג למחרת, ב־1 באוגוסט. לדברי השגריר עומד ובזמן שנקבעו, בשעת מסע־צייד. כיוון שלדוכס אין דרכונים, ישוחד הפקיד הפורטוגלי האחראי שם... בדיוק ברגע חציית־הגבול, כפי שנקבע, תיטול לידיה קבוצת שא־לנברג את סידורי הביטחון בצד הפורטוגלי של הגבול ותמשיך כך אל תוך ספרד, כמישמר ישיר ש־יוחלף בחשאי מעת לעת. להבטחת התוכנית כולה בחר השר (הספרדי) סוכן החשאי השני, להעביר ידי־ליצור בשעת הצורך מגע עם ה־סוכן החשאי השני, להעביר ידי־עות לקבוצת שלנברג. במקרה ש־יתהוה מצב־חירום, בגלל פעולות שירות־הביון הבריטי, נעשות הכ־נות שהדוכס והדוכסית יוכלו לה־גיע לספרד במטוס. במיקרה זה, כמו בתוכנית הראשונה, התנאי העיקרי הוא להשיג את נכונותם של הדוכס והדוכסית לעזוב בלי לעשות רושם של בריחה, על־ידי ניצול החרדה משירות־הביון הברי־טי והסיכוי לפעולה מדינית חופ־שית מתוך אדמת ספרד. נוסף להגנה בליסבון סבורים, כי במיק־רה של הכרח יש לחולל את הרצון לעזוב על־ידי תמרון־הפחדה מת־אים, שייוחס לשירות־הביון הברי־טי."

תוכנית גרמנית זו, שנועדה ל־שמש את צוות חוטפי הווינדזורים, ניחנה בסירבול גרמני טיפוסי. ה־מיכשלה העיקרית היתה אי־ייכולתם של הגרמנים להבין את „המנטא־

הנסיך מוויילס בחיים (עם וינסטון צ'רצ'יל ב־1919) ובספרית הטלוויזיה
איום במישפט צבאי?

לית האנגלית של הדוכס". אותו „תימרון־הפחדה" שתוכנן בידי ה־גרמנים, בוצע כיאות על־ידי שלנ־ברג.

וינדזור והיטלר

לידה אחד סידר, שיוטלו אב־נים לחלונות הוויללה שהתגוררו הווינדזורים, ואחר־כך הפיץ שמועות בקרב המשרתים, כי הדבר נעשה על־ידי השירות־החשאי הבריטי. שלנברג דאג גם לשלוח זר־פרחים לדוכסית, ובו פתק שאמר: „הזהרי ממזימות השירות־החשאי הבריטי. מידיד פורטוגזי הדואג לענייניך." יחד עם זאת, בדין־וחשבון רשמי ששלח שלנברג לברלין הוא ציין כי „ירי הכדורים, שנועד לנפץ את חלון חדר־השינה של הדוכס ו־רעייתו מבלי לפגוע באיש, וש־תוכנן להתבצע ב־30 ביולי, בוטל מפני שהרושם הפסיכולוגי על ה־דוכסית רק יחזק את רצונה לצאת."

לך המילחמה עשוי להוליד שינו־יים אפילו בחוקה האנגלית נעשתה הדוכסית מדוכדכת." במברקו ציין השגריר הגרמני, כי ריוורה לא ידע „על אינטרס כולשהו שיש ל־גרמנים בעניין", והאמין כי הוא פועל אך ורק בשם ממשלתו.

בשבוע האחרון מינה היטלר את ואלטר שלנברג אחראי אישית ל־ביצועה של חטיפת הדוכס ורעייתו. שלנברג סס מברלין למדריד, ניהל שם שיחת־רקע עם השגריר הגר־מני ויצא מייד לפורטוגל כדי ל־התחיל בהכנות.

ב־26 ביולי שיגר השגריר הגר־מני מיברק דחוף לריבנטרופ, שבו תיאר את המצב: „יש להניח כוו־נה רציונית מצד הדוכס והדוכסית לשוב לספרד. כדי לחזק כוונה זו, נשלח היום שליח חשאי שני ובידו מיכתב אל הדוכס, שחובר בעור־מה רבה; כנספח צורפה למיכתב התוכנית המדוייקת לביצוע חציית הגבול. לפי התוכנית צריכים היו הדוכס ורעייתו לצאת רשמית לפג־רת־קיץ בהרים שליד הגבול ה־ספרדי, כדי לחצות בדיוק במקום שר־הפנים הספרדי לעשות „מאמץ של הרגע האחרון למנוע את ה־דוכס והדוכסית מלעזוב."

„צ'רצ'יל משתלט"

הידיעה כי הווינדזורים עלו־לים לעזוב במהרה הבהילה את ריבנטרופ. הוא שיגר מיברק בהול אל הציר הגרמני בליסבון, בו ביקש להודיע לדוכס של וינדזור, באמצעות מארחו הבנקאי, כי „בייסודו של דבר חפצה גרמניה בשלום עם העם האנגלי. כנופיית צ'רצ'יל עומדת למיכשול בדרך לשלום. אחרי שנדחתה פנייתו ה־אחרונה של הפירר לנהוג בתבונה, גרמניה גמרה אומר לאלץ את אנגליה לעשות שלום בכל האמ־צעים העומדים לרשותה. טוב יהיה אם הדוכס יתכונן להתפתחויות נר־ספות. במיקרה כזה תהיה גרמניה מוכנה לשיתוף־פעולה הדוק ביותר עם הדוכס, ולפלס את הדרך בפני כל מישאלה שיביעו הדוכס והדוכ־

שמלות
FINK MODELL
דגמי חורף מ1980/8
פאר תוצרת אירופה
בלעדי אצל
סניה
יצרני אופנה
דיזנגוף 133 תל-אביב

הטלויזיה הכי טובה לא יכולה לתפקד עם אנטנה גרועה
טיב הקליטה של הטלוויזיה שלך תלוי באיכות ובהתקנה של האנטנה. לכן, כשאתה רוצה להתקין אנטנה חדשה או לשפר את הקליטה של האנטנה הישנה **פנה למומחים! פנה לאנטקו.**
אנטקו היא החברה היחידה בכל גוש דן, אשר מנוהלת ע"י מהנדס אלקטרוניקה מזה 12 שנה, ומעסיקה טכנאי אלקטרוניקה בכל צוות המתקין אנטנות לטלוויזיה.
פנה לחברת אנטקו והיא תתקין לך אנטנה ראויה לטלוויזיה שלך.
אל תוותר אתה יכול לקלוט ירדן ערוץ 6
הנדסת אנטנות
אנטקו
רחוב יהודה המכבי 95, תל־אביב. טלפון 456527, 453514

תן טרמפ לחייל

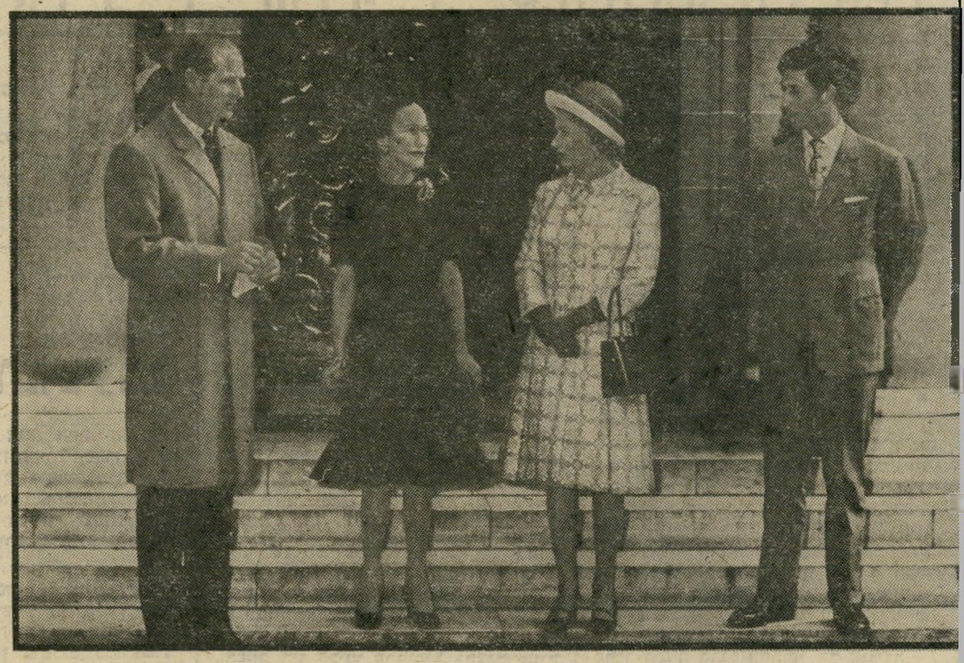
סית... ואם יהיו לדוכס ולדוכסית כוונות אחרות, אך יהיו מוכנים לשתף פעולה בכינון יחסים טובים בין גרמניה ואנגליה, תהיה גרמניה מוכנה לדאוג לעתיד הזוג המלכותי בהתאם לרצונו. אישהסוד הפורטוגלי, שאצלו מתגורר הדוכס, צריך לעשות מאמץ רציני ביותר למנוע את נסיעתו מחר, כיוון שיש בידינו ידיעות מהימנות שצ'רצ'יל מתכוון להשתלט על הדוכס באייבאהאמה, כדי להשאירו שם בקביעות, וגם משום שהקמת מגע ברגע המתאים עם הדוכס באייבאהאמה תהווה בשבילנו קושי גדול ביותר..."

בשיא הלחץ המילחמתי, אחרי דאנקירק, מבודדת ומותקפת.

„התוכנית הספרדית"

א חד מאחרוני הדיווחים של מישרדהחוץ הגרמני מתאר את התרשמותו של דוכס וינדזור, בלילה שקדם ליציאתו את ליסבון, משיחה עם מארחו הבנקאי. ב־מיברקו מציין הגרמני: „הדוכס שיבח את רצון השלום של הפירר, העולה בקנה אחד עם השקפתו הוא. הוא משוכנע, כי אילו היה ברגע שיקבלנה ישוב מיד..."

סיר מונקטון הצליח לשכנע את ידידו הדוכס, ובערב ה־1 באוגוסט הפליגו הדוכס והדוכסית של וינדזור באונייתהנוסעים האמריקאית אכסקאליבור. בדו"ח של שלנברג נאמר, שעד לרגע האחרון ניסה אחיו של פראנקו, שהיה שגריר ספרד בליסבון למנוע את יציאתו של הדוכס, מה עוד שבינתיים הפיצו סוכנים גרמניים שמועות כי פצצתזמן הונחה על סיפון האונייה, במטרה להרוויח זמן. ואמנם, פקידים פורטוגליים השהו את ההפלגה שעות רבות, וערכו על סיפון האונייה חיפושים

פגישתהתפייסות בפאריס, 1972: הנסיך צ'ארלס, המלכה, ואלים ודוכס אדינבורג
„נאמנותו לבריטניה נשמרה תמיד"

שדרדחוף זה של ריבנטרופ הגיע לצירות גרמניה בליסבון זמן קצר לפני חצות הלילה. הציר הגרמני התראה עם סינגיור סאנטו סילווה והפציר בו למסור את הודעה הגרמנית.

גירסתו של הארי פאטרסון בספרו לחטוף מלך טוענת, כי במפגש לילי שקיים הדוכס, שהיה לבוש בחליפתצי ועישן סיגר מאלה האהובים עליו, הוא תבע מהגרמנים, ובראשם שלנברג, כי ימסרו לידיו העתקים של תוכנית מיבצע ארי הים — הפלישה לאנגליה — כראייה לנכונותם להאמין בו וביכולתו. לדברי פאטרסון, קיבל הדוכס את העתק התוכנית הזו. אלא שבקובץ מיסמכי מישרדהחוץ הגרמני אין ראיות לכך. גירסת פאטרסון נועדה כנראה לשנות מעט את הדימוי האהירואי של הדוכס, כאשר ארצו היתה נתונה

הנסיך מוויילס עם המלך פואד (אבי פארוק)
„עליונות הגרמנים והבריטים על יתר העמים"

מלך לא היו הדברים מגיעים לעולם למילחמה. את הפנייה אליו, לשתף פעולה בזמן המתאים בכינון השלום, הוא מקדם בשימחה. מכל מקום, ברגע זה עליו למלא את הפקודות הרשמיות של ממשלתו. אי־ציות יגלה כוונותיו בסתר עת, יעורר שערוריה וישלול ממנו את יוקרתו באנגליה. הוא גם משוכנע, כי ברגע הנוכחי מוקדם מדי בשבילו לצאת בגלוי, כיוון שעדיין אין נטייה באנגליה להתקרב אל גרמניה. ברגע שישתנה הלוךרוח זה, הוא יהיה מוכן לחזור מיד... או שאנגליה תקרא לו — דבר שהוא חושבו כאפשרי בהחלט — או שגרמניה תביע רצון לנהל עימו משאומתן. בשני המיקרים הוא מוכן לכל קורבן אישי, ויתייצב בלא אמביציה אישית כלשהי. הוא ישמור על קשר עם מארחו הקודם והסכים עימו על מילתצופן — קפדניים. בדו"ח שלו לריבנטרופ, תלה שלנברג את הקולר בהשפעתו של מונקטון על הדוכס, בהתמוטטות „התוכנית הספרדית" ו„במנטאליות האנגלית של הדוכס".

במחצית אוגוסט, כששיגה היטלר את תוכניותיו בנושא הבריטי, וכשהחליט לכבוש את בריטניה, הוסרה מסדרהיום הנאצי התוכנית למצוא מלך לבריטניה.

„אנשים מסויימים"

ע ם התרת פירסומם של כמה מן המיסמכים הגרמניים, הנוגעים לפרשת המגעים שבין סוכני גרמניה הדוכס של וינדזור, פירסם הדוכס ב־1 באוגוסט 1957 הודעה ברבים, באמצעות פרקליטיו הלונדוניים. בהודעתו כינה הדוכס של וינדזור את חליפתהמיברקים שבין ריבנטרופ ושגריריו בספרד ובפורטוגל כשקר וכזב, כ„זיופים גמורים", ש„בחלקם הם סילופים גסים של האמת". יחד עם זאת ציינו פרקליטי הדוכס, כי בהיותו בליסבון ב־1940, ובעודו ממתין להפלגה לשם מילוי תפקידו באייבאהאמה, עשו „אנשים מסויימים", אוהדי הנאצים, מאמצים ברורים לשכנעו לחזור לספרד ולא ליטול את מישרת המושל.

בהודעת פרקליטיו של הדוכס וינדזור נאמר: „אף נירמז לו, כי צפוייה סכנה אישית לדוכסית ולי אם נצא לאייבאהאמה... מעולם אף לא הירהרתי בליבי להיענות להצעה כזאת, והתייחסתי אליה בבוז הראוי."

הודעה נוספת, שראתה אור ב־1 באוגוסט 1957 מטעם דובר מישרדהחוץ הבריטי, קבעה כי הדוכס מעולם לא פסח על שתי הסעיפים במהלך המילחמה ונאמנותו לבריטניה הגדולה נשמרה תמיד.

סטיב מקווין
הבלתי נשכח בסרטו האחרון

צייד בחוצות
THE HUNTER
סיפורו של צייד עם "לב זהב"
מוסיקה: מישל לגרנד
בכורה ארצית
בעת ובעונה אחת
שבוע 3
„אלנבי" תלאביב | „מיטשל" ירושלים | „ארמון" חיפה
רץ

חם בעולם התחתון

לרגליים קרות בלילות החורף
נעלי מיטה/אנפילאות מצמר אנגורה
להשלמת אופנת החורף
צעיף מצמר אנגורה במגוון צבעים
מבחר מוצרים מצמר אנגורה בבתי המרקחת, במשביר לצרכן
בסופרפארם ובסלונים מובחרים
Vasima
ANGORA THERAPIE
אנגורה
הלהיט החם של החורף

נמר של עיר

האם תרם הנשיא למוסד לשוני מושחת? ✷ הברטוב

הרע והמכוער ✷ 40.000.000 מ.בנק אוף אינגלנד ✷ מחברות

לתרבות יוון ✷ ארכיבישוף ב.אסטון מרטין

תולעי תרבות

קל"ע: סוף!

שלוש פעמים בעת האחרונה התייחס מדור זה לאקדמיה הפרטית למען הלשון העברית, אותה הקים כתב־כלכלי בשם **משה אטר**, לזכר אביו **דויד אטינגר**. קל"ע (קרן לשון עברית) התמקדה בהיבטים ימניים פאשיסטיים של הפיכת הלשון העברית למכשיר סמלי של הימין הישראלי.

השבוע הגיע לנמר של נייר מיכתב של אחד מראשי קל"ע, **הד"ר אברהם מטלון**, המעיד כי אירגון קיקיוני זה, שהועיד עצמו לשמש אקדמיה נוספת ללשון העברית (בנוסף לאקדמיה הקיימת כחוק), הגיע לסופר המר והתפלג.

קל"ע
לוגוס

בין השאר כתב מטלון על אטר: „התנהגותו זו מהווה חוליה נוספת בשרשרת מעשים ומחדלים, מזה שנתיים, שיש בהם הפרת החלטות הוועד־המנהל זיזלזול בדעת חבריו. פירוטו עד כה לקבל על עצמו את תקנות האגודה ואת הכרעות הוועד־המנהל האסיפה הכללית — גרם לשיתוק פעולות האגודה ולהסתלקות חברים יקרים מפעילות כה ומחברות בוועד, כגון הסופר אהרון אמיר, הפירקומאי ראובן וימר והשדר משה חובב, העיתונאי גבריאל צפרוני והמלחינה נעמי שמר...״ בהמשך מיכתבו של מטלון, שהוא חבר הוועד־המנהל של קל"ע מתברר, שהבסיס הכספי של קל"ע, ההנהגה מכספי־ציבור, ראוי לחקירה. ומדגיש מטלון: „כלי לקבל אישור המוסדות המוסמכים של האגודה, נתן ביוני 1980 מיליון לירות בחשבון פיקדון בנוי לחמש שנים, ובכך רוקן (משה אטר) את האגודה מכל יכולת כספית לתקופה ארוכה. צעדים אלה, המחבלים במטרות האגודה, נועדו לקדם את תוכניתו להעביר לבעלות ולשליטה פרטית שלו ושל משפחתו את כספי האגודה, בתואנה כי הכספים שנתרמו על־ידי נשיא המדינה, הבנקים, מפדות כלכליים שונים ועל־ידי החברים, הובאו בזכותו. זוהי הלכה חדשה בכנית־מדרש הפעילות הציבורית והמוסר...״

לסיכום שואל מטלון את משה אטר: (1) מתי והיכן תבונם האסיפה הכללית? (2) האם תזמן את הוועד־המנהל כדי לקבוע את סדר־היום של האסיפה הכללית? (3) אילו שינויים בתקנות הוא־גודה תציע ומה תכליתם? (4) האם אתה מתכונן להביא לאסיפה הכללית הצעת תקציב?

שאלות שאותן שכח מטלון לשאול: (1) מי צריך את קל"ע? (2) מדוע צריך נשיא המדינה לתמוך בקרן המפקידה כספיה בבנק? (3) מדוע נקראת קל"ע על שם אביו של אטר?

מקור

קטן ומשעמם

חנוך ברטוב הוא אחת התופעות התמוהות ביותר בגן־החיות־הספרותי של ישראל; תופעה של סופר־פלמ"ח שלא שירת בפלמ"ח אלא בבריגדה היהודית, ושטרח במשך שנות דור להיות יותר נוצרי מהאפיפיור ויותר פלמ"חניק מהטוב שבפלמ"חניקים.

מבחינה ערכית־ספרותית הרי שיציר־תו של ברטוב היא המשקע של הנוזל הספרותי המכונה „ספרות דור הפלמ"ח״; הוא הרדוד והנחות שבין סופרים כמו **מתי מגד, שלמה ניצן, אהרון מגד** ו־**בנציון תומר**. אך במשך יותר משנות־דור זכה ברטוב, כמקובל בין בני דורו, להטבות מקצועיות שחרגו מעבר לאופק כישרונותיו ויכולתו. **יגאל אלון** המנוח מינה אותו כניספח תרבות של ספרות הפלמ"ח בלונדון, ולאה פורת ז"ל מינתה אותו כראש הסניף הישראלי של אי־תי־אי (אירגון התיאטרון הבינלאומי). כאילו היה ברטוב **ניסים אלוני** או **חנוך לוין** או מחזאי ישראלי אחר כלשהו.

אלא שלכל ההטבות המפליגות הללו יש, כמסתבר, מחיר. והמחיר שאותו גבו מחנוך ברטוב היה גבוה ביותר. אחרי מילחמת־יום־הכיפורים ומותו של רב־אלוף **דויד אלעזר**, הוטל על ברטוב לחבר את כתב־המשא של אלעזר כנגד משה דיין. כתב־משא זה היה הספר דדו.

בחוגים ספרותיים נהוג מזה שנים אחדות להדביק לברטוב את הכינוי: הברטוב הרע והמכוער. בוועידות של סופרים היה מטיח בסופר זה או אחר משהו בנוסח: „אתה קיבלת הסבה זו או אחרת מה־שילטון״. ברשימותיו במעריב הוא נוהג להשתמש בנושאים עיתונאיים לקידומו כהוגה ואיש־רוח, מבלי שהדבר יעלה בידיו. ולמרות השתדלויותיו העיקביות והעקשניות, איש מעולם לא קבע את שמו ליד הבולטים שבבני דורו כמו **ס. יזהר, חיים גורי, עמוס קינן**.

החודש פירסמה קרן תל־אביב לספרות ולאמנות, באמצעות הוצאת עם עובד, על חשבונו של משלם־המיסים התל־אביבי, סיפרון של סיפורים פרי עטו של חנוך ברטוב, תחת הכותרת יהודי קטן*. זה קובץ של ארבע סקיצות לסיפורים, שעל כולם משוך חוט הכישלון של ברטוב המוזכן להתמודד עם נושא ספרותי ראוי לשמו. ברטוב, שאוזנו כרוייה למתרחש בשדה הספרותי, גילה כי העבר־היהודי הפך בימים טרופים אלה שוב לנושא ספרותי, שבו ניתן להתפתל בלבטים ובצער־העולם. כותרת ספרו ונושאי ארבעת סיפוריו מעידים על כך, שהוא נטל את מרכולתו מהשוק הקטן והפתוח של הספרות הישראלית בת זמננו.

היות וארבעת סיפוריו של ברטוב הינם בעלי גוון אוטוביוגרפי גס ובולט, הרי שמוטב להתייחס אליהם מהבחינה הביקורתית כמו היו חטיבה אחת. חטיבה מובסת — אבל אחת. חטיבה של גיבוב מילים, בעלי מאפיין ומייצג של חד־מימדיות תיאורית כוזבת. מתוך תיאור של פרברי הזפתים של מושבה בימי המנדט, נוזלים תיאוריו של ברטוב במשיכה מגנטית אל ארץ־ישראל העובדת, אלא שהוא מתאר ולא מתמודד. „הנה כך, באחד מלילות החנוכה, לאחר שעברנו את כל אלנבי, מפופו ועד סופו, ישבנו קצת בקפה 'מאור', רכשנו כמה ספרים חדשים ב'ספריית פועלים', ליקקנו משהו אצל ויטמן, קנינו כרטיסים ל'הוא הלך בשדות', ב'מוגרבי', כילינו כנגה ספליט ב'ברוקלין באר', ועד לתחילת ההצגה עוד בשעתיים, זרמנו עם כולם לדיזינגוף, רק כדי לעבור לאט־לאט על־פני 'כסית', אחת הלוך ואחת חזור...״

ברטוב הוא הייצוג הספרותי הבולט ביותר של הפרובינציאליות של בני דורו, נטייתו בעבר לרצף את חיבוריו במילים ובתיאורים מחוצלארץ, טרם ידעה שובע. גם כאן הוא ממשיך ומתאר, כמה שנים מאוחר יותר, את מעברו ברחוב דיזינגוף: „הפעם היו בכיסי כרטיסים להצגה שניה

חנוך ברטוב
ערימת תסביכים

בקולנוע ובכוונה תחילה הקדמנו מעט, כדי לראות איזה רושם יעשה עלינו הרחוב עכשיו, כשובנו מכרכי העולם...״ בניגוד לבני־דורו האחרים, האינטליגנטים יותר, המתמודדים עם ה„אני הקולקטיבי״, הרי שגיבוריו של ברטוב פוסעים עם ה„אני הקולקטיבי״ שלהם כמו היה גיבנת על גבם הספרותי.

יהודי קטן נקרא כמו היה ערימת תסביכים של מחברו. הבולט בתסביכים אלה הוא תסביכו האנטי־אקדמי של ברטוב, שאליו הוא נוהג להתייחס במאמרי יום שישי שלו במעריב. הפעם הקדיש לתסביך זה את סיפורו ראה שם שם (עמוד 97), תוך משיכה מגנטית מלאכותית מאוד אל הנוף הייקי של פרופסורים מיוצאי גרמניה, שהיו המייסדים של האוניברסיטה העברית בירושלים. ברטוב ב„מקוריותו״ כמו משתמש בגזרי נייר של ש"י **עגנון** השליך מתוך שירה. ברטוב מנסה להתבסם בהם בתגועתו, בשכונת רחביה הירושלמית של שנות ה־40. אלא שתיאורים אלה, בהשוואה לתיאורי עגנון, מעמידים את ברטוב במיפלס התחתון של הכתיבה העברית.

לסיכום: סיפרו זה של חנוך ברטוב הוא בבחינת ניסיון של סופר קטן לתאר עולם חוויות כוזב, כאשר מרוב כזבים אין רואים עוד את המחבר או את אישיותו היוצרת. דומה כי בסיפורו זה גזר ברטוב על עצמו את הדין החמור ביותר שסופר יכול לגזור על עצמו — חיסול.

* חנוך ברטוב — יהודי קטן; הוצאת קרן תל־אביב + עם עובד; 167 עמודים (כריכה רכה).

מתח

השוד הגדול

בעידן ספרות המדע־הבידיוני והמותחנים המתוחכמים, הנעזרים בפעלולים למיניהם, היה בנסיונו של **סטיבן שפרד** לחפור בין דפי ההיסטוריה ולמצוא סיפור־מפתח שהתרחש לפני יותר ממאה שנה, בבחינת העזה רבה. התוצאה היא ספר־מתח מרתק, הגושא את הכותרת הארבע מאות*. הספר מביא את סיפורה של כנופיה ששדדה את הבנק אוף אינגלנד. פשע מתוחכם שבו נשדדו 40 מיליון לירות שטרלינג מתוך קופות הבנק המרכזי של אנגליה.

זה סיפור עלילה המתחיל בחורף 1872 ומסתיים באביב 1873. במהלכו מציאים ארבעה נוכלים דרך לשדוד את קופות בנק אוף אינגלנד באמצעי־מירמה מודרני ומשוכלל, ולא בשוד אלים. במהלך העלילה משתרבבות דמויות כדמותו של ראש הענף הצרפתי של מישפחת רוטשילד, ובעקבותיהם של מבצעי השוד מדדה גדול הבלשים הפרטיים של ארצות־הברית, פינקרטון.

הארבע מאות הוא סיפור מרתק. מחברו סטיבן שפרד השכיל ליטול מראות ומקורות היסטוריים שונים ורבגוניים ולהפכם ליצירה פשוטה, קולחת ומרתקת, שיש ביכולתה להתמודד עם המותחכמות שבייצירות ספרות־המתח בהווה.

* סטיבן שפרד — הארבע מאות; עברית: שימשון ענבל; הוצאת עידנים — ידיעות אחרונות; 336 עמודים (כריכה רכה).

כתבי־עת

מחברת יוון

בגוף המעט משמים של כתבי־עת לספרות ולמדעי הספרות היה בניסיון של הוצאת זב"מ, ביחד עם **יורם ברונובסקי** ו**יהושע קנז**, לפרסם כתב־עת לספרות, לחברה ולביקורת, משום מעשה מרענן. החוברת האחרונה של מחברות** הוקדשה ברובה לנושא „יוון — אז והיום״, שיש בו נועזות רבה וניסיון למצוא הסבר לנושאים תרבותיים עקרוניים.

הפרק המורחב העוסק ביוון של אז והיום, מביא גלריה של רשימות המתארות פאנורמה רחבה של מעשה התרבות לאורך הדורות. פאנורמה זו נפתחת ברשימה „יוון שבחלום ויוון שבמציאות״ מאת **יורם ברונובסקי**, הטוען כי ביוון בת זמננו ניתן למצוא את המפתח להבנת יוון הקלאסית, הוא ממיין את התפתחותה של תדמית יוון הזוהרת מאז החלו הרומאים לכבוש את יוון ועד ימינו.

** מחברות מס' 6; עורכים: יורם ברונובסקי ויהושע קנז; הוצאת זב"מ; 56 עמודים (כריכה רכה).

מאים לחלום את „החלום הגדול על ארץ־התרבות המושלמת". הסופר **מורים פו־ליטי** (פרברי אתונה) כותב על מפתחות ליוון בת־זמננו. **תת־הפרק** מילחמת הלשו־נות **הוא** בעל השלכות ישירות על קטע מן ההיסטוריה של הלשון העברית במאה ה־20. רשימתו של המלומד **נתן שפיגל** השירה והאמת בוחנת את המחלוקת שבין עמדות **אריסטו ואפלטון** על ערכה של האמנות. שפיגל ממיין את חילוקי־הד־עות שבין אריסטו ומורו ורבו אפלטון.

עולמו והשקפותיו של יורם ברונובסקי טבועים היטב בחוברת זו, המוליכה מהקטע פנלופה מזהה את אודיסיאוס של **הומירוס** ועד למחזור שירי מתורגם של המשורר היווני יליד מצריים **קונסטנטינוס קא־וואפיס**, ועוד משוררים יוונים בני־זמננו. רשימתו של **יעקב שיבי** מציגה את אלף השנים של הספרות היוונית, שאינם ידו־עים ברבים, דרך הכיבוש התורכי של יוון ושאר ההשפלות שניחתו על תרבות עתיקה זו במהלך גילגוליה עד היום. מאמר נוסף החושף את נוסח שירי הזמר של הפרולטריון העירוני היווני הוא מאמרו של **קוסטאס טאחצים**: עלייתה וירי־דה של שירת הרבטיקה. ובעיקבותיו מא־מרו המרשים של הפרופ' **חיים רוזן**: שפות היהודים ומיפגשן עם התרבות הה־לניסטית", שהוא פרק מתוך ספר של הפרופ' רוזן שראה אור זה לא מכבר בפאריס. מדור יוון של מחברות מסתיים בחלק מן המסה האיליאס או שירת הכוח **מאת הפילוסופית ממוצא יהודי סימון וייל**, שנפטרה בעת מילחמת־העולם ה־שניה. פריט יווני אחרון בחוברת: חלק ממסתה של חברת האקדמיה הצרפתית **מרגרט יורסנר**, יוון של קונסטנטינוס קאוואפיס, שבה בוחנת הסופרת וההוגה הצרפתית את ההיבטים הימתיכוניים של המשורר, שהוא התגלמות היצירה היוונית.

מילבד המדור היווני הרחב, יש לראות את דפי יומן של ברונובסקי באור אחר, מעט יותר רחב, וכך גם את רשימתו הקצרה והמעולה של **אמא כשר** תפילת נזירה מהמאה ה־17. **בולטת בעילגותה** רשימתו של מר־נעמי־שמר, הלא הוא **מחבר** קירקס הפרעושים, **מרדכי הורוי־ביץ**. הוא מנסה להתמודד עם הנושא ימין ושמאל, בלי הבנה בסיסית באידיאו־לוגיות. ביקורתה של **דינה פלדות** על פגישה בסאמארה של **גיזן או'הרה**, **תחת הכותרת** מיקרוקוסמוס של אמריקה, היא המחשה של נוסח ביקורת מורחבת, כיאה לכתב־עת זה. רשימתו של **ירון גוזן** סנדקים וחניכים מעניינת בחמשת

קונסטנטינוס קוואפים
היבטים ימתיכוניים

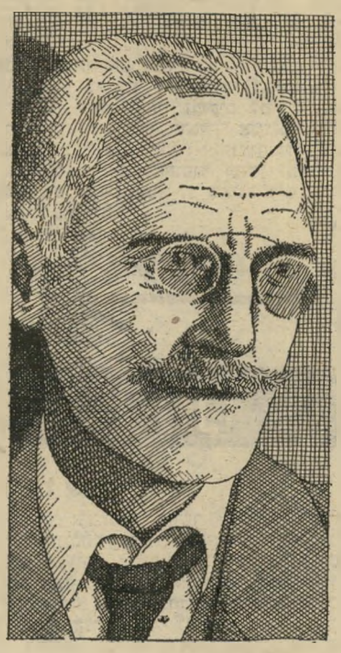
הספרים האחרונים הנסקרים בה. סקירתו של **משה הנעמי (זינגר)**, תחת הכו־תרת הכלי והתיזמורת, לוקה בהעמדתו של משורר משיעור קומתו של **יהודה עמיחי** מול משורר חניך כעיוז **בחר**, ששירתו עודנה רחוקה מרחק רב מהגי־בוש הצורני השירי המינימאלי.

לסיכום, מחברות הוא כתב־עת שיש בכוחו להפוך ניידבך חשוב במהלכי יצי־קתה של תרבות ישראלית חדשה, תוך שמירה על יחסי־גומלין עם תרבויות אח־רות.

בחטף

התשובה של גברת „פלונטר" * איך יותם ראובני דפק את פינחס שדה וסירס את קנוט המסון * אורי סלע מתחשבן עם מאיר ויזלטיר. ויזלטיר מחסל את מנחם פרי בעזרת באבל

●● המשורר **מנחם בן** מטיף מזה שנים רבות לכתיבה באופן המצומצם ביותר. לפני קרוב לשנתיים פירסם בן רומן־מיכ־תבים בו התייחס למלכודת יחסיו עם אשתו הראשונה, תחת הכותרת פלונטר. החודש קיבל בן את התשובה התמצי־תית לסיפורו. גרושתו, שהיתה משוררת, פירסמה באחד המוספים שיר תמציתי, בשם בתולה **יעל גרינפלד**. היא הק־דישה אותו לחברה הנוכחי בחיים, **יגאל ארנס**, איש מצפן, בנו של יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון ח"כ **משה ארנס**. בשי־רה כתבה גרינפלד: „הרבה ילדים חזרו ל־ביקתה (לחפש אהבה) / לאחר ששטפו הגש־מים (הרעים) / את האדמה. // הצפרים הלב־גות סרבו / לבנות את קניהן בבוץ" ●● כתבת הספרות **חמוטל בן־יוסף** גילתה כי הספר מיסתורין של חתן פרס נובל **קנוט האמסון**, שראה אור בחודש שעבר בהוצאת שוקן בתירגום מנורווגית של **פסח גינזבורג**, עם עריכה מחודשת של **פינחס שדה ויותם ראובני**, הוא בבחינת שערוריה ספרותית. בין השאר דיווחה בן־יוסף כי „בשם 'עריכה מחד־דשת', המתיימרת לשפר תירגום מיושן, נגזרה כלייה על תירגומו המדוייק והמ־עולה של פסח גינזבורג, תירגום שהצליח להעביר לעברית חלק גדול מהניואנסים של המקור, מהמוסיקאליות שלו, מהאוויר־רה הפוסט־רומאנטית שלו, מתערובת ה־פאתוס והגרוטסקה, שהם — לא פחות מהעלילה והדמויות — תוכנו של הספר." מסתבר כי הגב' בן־יוסף לא טרחה לפגוש ולבדוק כיצד נשתרבב שמו של פינחס שדה למעשה חסר־אחריות שכזה. פנייה של נמר של נייר אל מקורביו של שדה גילתה, כי לפני כשנתיים פנו אליו מהו־צאת שוקן, שהיא הוצאת־האם של ספרייו, וביקשו ממנו לערוך את תירגומו של גינזבורג. שדה החליף כ־50 מילים ומט־בעות־לשון כמו צפרא טבא, במשותא וכו', וציין כי נוסחו הישן של גינזבורג מספק ועובר גם לעברית בת־זמננו. אלא ש־חוות־דעת זו לא סיפקה, מן הסתם, את המו"לים. הם פנו אל סופר־ומתאר־המי־עוט־ההומוסכסואלי יותם ראובני, ששיפץ תירגום מעולה של גינזבורג והפכו לבלתי־קריא. לדברי מקורבי שדה, אין לו יד ורגל בתירגום ובתיקון גירסה זו של האמסון בעברית; למעט אותם כמה עש־רות תיקונים ●● מאבק מתמשך מתנהל בין המשורר **מאיר ויזלטיר** לסוקרן־ספרים של ידיעות אחרונות וכותב־הנאו־מים של ראש עיריית תל־אביב, **אורי סלע**. הכל החל לפני כמה חודשים, כשגילה ויזלטיר טעות של סלע בהעתקת מידע מעטיפת ספר. לפני כשבועיים, בסי־

קנוט האמסון
מתוך התיימרות לשפר תירגום —

קור על ספר אותו תירגם ויזלטיר, חיפש סלע ביגיעה פגמים בתירגום, ובמאמץ מצא פגם כלשהו. אלא שוויזלטיר לא שתק, והגיב: „דרך אגב, סיפרו זה של

יותם ראובני
—נגזרה כלייה על תירגום מדוייק

פורסטר אינו 'יצירתו הנודעת הראשונה', כלשונו של מר סלע, אלא פשוט סיפרו הראשון." על כך הגיב סלע וציין: „ובכלל אינני טורח ומוצא פגמים, כשיש די טרח־נים במקצוע פורה זה..." ●● מיתקפה אחרת של ויזלטיר כוונה כלפי שותפו בעבר, איש מדעי־הספרות **מנחם פרי**. פתח ויזלטיר ואמר: „דבר משונה קרה לד"ר מנחם פרי בדרכו מן הקתדרה שלו בחוג לתורת הספרות..." ויזלטיר מתרעם ושואל שאלה עקרונית את פרי ואת ההולכים אחריו: „מה היה כותב (**יצ־חק**) **באבל** אילו קיים דיאלוג עם חבורת הפורמאליסטים המבריקים במקום לרבוץ בין קוזקים נבערים ואלימים?" ויזלטיר ופרי, ששיתפו פעולה שנים רבות במיס־גרת סימן קריאה, פתחו לדעת כמה אישי ספרות במאבק, שמטרתו להוכיח כי רק שניהם נותרו בזירת המאבקים הספרו־תיים, אחרי שהצליחו להדיח את כל שאר יריביהם. אלא שלא כאלה פני הדב־רים ●●

תרגום

רומן־נהר

מעט מאוד סופרים כותבים במחצית השניה של המאה ה־20, רומנים במתכונת הקרויה רומן־נהר; שהלסקיזקונים לספרות מתארים אותו כרומן שעלילתו מתרחשת בעצלתיים, ועם זאת כובשת, תוך שהיא עמוסה בשפע של אירועים קטנים, דמויות סבוכות שקשה להתוודע אליהן, וכרוניקה היסטורית. רומן־נהר כזה, שכבש את עולם הספרות ותורגם להרבה לשונות, הוא סיפרה של **קולין מקאלוג** ציפורים מתות בסתר*, שעלילתו מתחילה בפרו־ביצה ניו־זילנדית ב־1915, ומסתיימת בשלהי 1969, כשאחד הגיבורים טובע.

את סיפרה פותחת מקאלוג כך: „האגדה **מספרת על ציפור המזמרת רק פעם אחת בחייה, בקול ערב יותר מכל יצור אחר על פני האדמה. מן הרגע שהיא נופשת את קנה היא מחפשת עץ עוזרד ואינה נחה עד שהיא מזמרת כין העפים האכ־זריים. היא משפדת את עצמה על הקוץ הארוך והחד ביותר, וכשהיא גוססת היא מתעלה על ישרירה ומטיבה לשיר מן העפרוני והזמיר. שיר עילאי שמחירו הוא עצם הקיום; אבל עולם ומלואו נעצר כדי להאזין ואלוהים בכבוד שבתו מחייך, משום שהמיטב מושג במחיר הכאב העז ביותר... או שכך מספרת האגדה." אגדה קלטית זו, היא המוטו לסאגה המישפחתית המוליכה את הקורא מחוות־ענק לגידול כבשים בניו־זילנד, אל מילחמתו של רומל באפריקה, דרך לונדון העליזה של שנות ה־60 ועד למיסדרונות הוותיקן, תוך חשי־פת מעט ממעטה חייהם הפרטיים של ארכיבישופים וגדולי הכהונה הקתולית.

ציפורים מתות בסתר מתאר גלריה של דמויות בלתי מקובלות בספרות, דמויות הנהנות מאותו מרחב אינסופי של היבשת החמישית, תוך הצגת פרטים של פולקלור המתיישבים שם. בפתיח בנוסח: „רודריק ארמסטרונג ייסד את בית־האב הניו־זילנ־די, בדרך מוזרה מאוד..." תוך שילוב של דמויות הנהנות מאותו אשראי שהטבע מעניק לילדיו ולאלה החיים בקירבו: „עירום ירד האב ראלף מן המירפסת ועמר על המדשאה המטופחת, ידיו מורמות מעל לראשו, עיניו עצומות, הוא הניח לגשם להמטיר עליו פלגים חמימים, זרמי מים חקרניים, דוקרניים, תחושה נפלאה של עיר חשוף. היה חשוך מאוד. אבל אברו נשאר רפוי..."

אלא שלא לאורך כל רומן־הנהר נשאר אברו של **האב ראלף** רפוי. בשלב מסו־יים הוא הופך אביו הלא־חוקי של **דיין**, בנה של **מגי**. השגים עוברות חולפות, ובנם של מגי והאב ראלף גדל, וכן גם אהותו. עד שיום אחד מגיע ראלף לביקור בתוקף תפקידו כקארדינאל דה־בריקסר.

וגם לא נפקד מקומו של חוש־ההומור במיפגשם של מגי והקאר־דינאל: „**היא משכה את חולצתו מעל ראשו, על גבו החשוף, אחר ניגשה אל העששית וכיבתה אותה. בשעה שהוא תלה את בגדיו על גב הכיסא, הוא יכול היה לשמוע אותה מתנועעת, פושטת את החלוק. ומחר בבוקר אתפלל מיסה. אבל זה יהיה מחר בבוקר, ועד אז כבר יחלוף הקסם. לפני הלילה ומגי. רציתי כה. גם היא מקרמצ...**"

שנים מאוחר יותר, כמקובל ברומנים של נהר, נפגש האב המאושר בבנו, והפעם במיסדרונות הוותיקן: „**והקארדינאל ראלף נעץ עיניים בבן שלא ידע שהוא בנו ואהב אותו, וחשב שכך הדבר מפני שהוא בנה של מגי היקרה. בדיוק כך היה רוצה שיריאה בן שיצא מחלציו; גבוה כמו־הו...**" ומתברר כי מגי מפקידה את דיין בידי אהובה, והיא כותבת לקארדינאל: „**מה שנכנתי אני מחזירה. זה נתבע ממני.**" הקורא מגלה, שדיין חפץ בקאר־יירה בין כותלי הכנסיה.

בספר יש כמו־מוסר־השכל, בדבר פרי אהבה אסורה בין אשה לכומר: הבן, דיין, טובע, כשהוא מנסה להציל טובעים בחופה של יוון. האב והאם נפגשים, ואז מבחירה מגי לקארדינאל את אשר לא חפץ לדעת: „**דיין היה גם בנך...**"

* קולין מקאלוג — ציפורים מתות בסתר; עברית: אופירה רהט; הוצאת זמורה ביתן מודן; 529 עמודים (כריכה קשה).

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסמה כתבת־ענק תחת הכותרת „בתוכני מצריים", וכה דין־וחשבון מפורט על החיים בארץ הנילוס, פרי עטו של אחד מחשובי העיתונאים בעולם. הלה ביקר במצריים, אך העדיף לשמור על עילום־שמו. ראש־המערכת שלום כוהן המשיך ב„רשימה השחורה" של מרבני „קרן המגן". סופרו המשופט של השבועון באירופה, עמוס קינן, כתב „אפילוג ספרדי". האח־רונה בסידרת רשימותיו על הנעשה בספרד תחת שילטונו של פראנקו. השער האחורי הוקדש ל„מי תהיה צברית 1956 ?" — תחרות יופי ואופי, שבה זכתה מאוחר יותר, אופירה ארז, כיום רעיית נשיא המדינה.

בשער הגיליון: נשיא מועצת המהפיכה גמאל עבד־אל־נאצר.

מילון „העולם הזה": אמרגן; מדען; חליל'ית ✶ סוף צהרון מפ"א ✶ הביגמיה של משה כרמל

בלוך יבי.

מיכתבו של הקורא אבי הררי מחדרה, על התוספת האחרונה למילון העולם הזה, שימח אותנו מאוד. הוא טוען שהבין את המילה מיידי, למרות שלא קיבל כל הסבר. משמע שהמילה „טובה", שהיא מתאימה לרוח השפה המדוברת ומשתלבת עם אוצר־המילים הקיים. יותר אין לדרוש מכל מילה חדשה.

עיתונאיזם הוא, כמובן, סוג של עיתו־נות שאין מטרתו לשאת פרי חיובי כלשהו, להוליד שינוי פורה במחשבה או במעש, מין עיתונאות עקרה לשם הנאה עצמית ושיעשוע היצרים הפחות־נעלים.

שום עיתון המעורה בחיים המפכים ב־גוף הלאומי אינו יכול להסתפק באוצר־המילים של דור קודם. מציאות חדשה יר־צרת דרכים חדשות, מחייבת ביטוי חדש. כך שינתה לחלוטין העיתונות האנגלו־סכסית את השפה האנגלית תוך שני דורות, וקשה עתה לתאר שפה זו ללא מאות ה־מילים שנוצרו על־ידי עיתונאים תוך כדי עבודתם.

העיתונות שלנו שמרנית יותר, אולי מפני שנולדה על ברכי הספרות היהודית של מזרח־אירופה, ועדיין לא ניתקה את חוט הטבור שלה לאמה. לעומת זאת הפך דווקא צה"ל, הזקוק למינוח מדוייק וקפדני לשם הבעת המחשבה הצבאית, לבית־היוצר של שפה חדשה. הוא ייצר עשרות מושגים מצויינים; מינוח פעולות רבות, בדרך של אילתור מבורך. אילתור הוא, כמובן, המונח החדש שתפס את מקומו של אותו מונח ארוך ומכוער — אימפרוביזציה.

עוד בראשית דרכנו נמאס לנו להשתמש במושג הארוך „חבר־כנסת". יצרנו את המושג ח"כ (מתחרז עם שק) והוא נכנס בלי קושי לשפה המדוברת והכתובה כאחת. אחריו באה שורה של מושגים שהיו דרו־שים לנו לעצם עבודתנו. חוליית־כיסוי, שהיא צוות של כתבים וצלמים (ולעיתים גם צייר) ה„מכסה" מאורע מסויים; כיתוב, ההתליך האופייני להעולם הזה, המעביר את כל החומר הכתוב דרך תהליך של התאמה תוכנית וסיגנונית.

לעולם העיתונאי שייך גם המושג כתבלב, מין תערובת מיוחדת של כתב ולבלר, שמאמציו לשרת את אדוניו מזכירים היה בעלת שם דומה. יומן הוא הגדרה פשוטה לעיתון־יומי, והוא הדין של צהרון לגבי עיתון־צהריים. אפשר להרחיב שיטה זו לגבי עיתוני מילפגה. כך נדמה לנו ש־ההגדרה הקולעת ביותר של הצהרון הדור, זכרוני־לא־כל־כך־לברכה, היה מפאיון. (ראה: עיתונות).

מילה שהיא „נכונה" באמת, מיזוג נכון של צליל ותוכן, מתגברת על כל המיכ־שולים. הוכחה לכך היתה אחת המילים שנוצרו במערכת זו: אמרגן, אדם המארגן עסקי אמנות. ועד־הלשון קבע שאיש זה ייקרא בישראל „אימפרסר". מין מילת־ממזר עברית־לועזית. הקהל, וגם המקצוע עצמו, העדיף את המושג שלנו, ורצח את האימפרסר באיבו.

קורבן אחר של חידוד לשוני שלנו היה „איש־המדע". כמעט כל העיתונים קיבלו את הצעתנו לקרוא לו, פשוט מדען.

לפעמים יש תקלה מלאכותית. שמעתי שדן בן־אמוץ הכניס, בשעתו, את המילה שלנו כתבלב לתירגום אחד המחזות. ה־תיאטרון שהציג את המחזה, אהל, מחק את המילה בתרעומת.

כשהודיע הנשיא אייזנהואר על תוכניתו לשגר כוכב־לכת־מלאכותי לחלל, ביקשו כל העיתונים לתרגם לעברית את שמו של כלי־הרכב שישמש לחתבורה בינכוכבית. בלי מחשבה רבה קראו לו, בתירגום מי־לולי ומכוער מאנגלית, „ספינת־מרחב". לו קראו ביתר עיון את העיתון הזה היו יודעים שכבר נוצר מזמן המושג העברי המתאים: חללית, יחד עם שורה ארוכה נוספת של מושגים לצורך תיאור החיים בחלל (כגון חלכלבוש, החליפה המיוחדת להגנה על גוף האדם בחלל, סילונית, כלי־רכב הממונע בכוח הראקיטה, ועוד).

פוריים במיוחד היו מדורי הקולנוע ו־האמנות שלנו, שהיו זקוקים למילים כמו בדרן, בדרנית כדי להגדיל אנשים שמק־צועם לבדר את הקהל; אופנאית, להגדרת אשה היוצרת את האופנה, שאין להחליפה בשום פנים עם אופנית, שאינה אלא ספור־טאית־אופנייה.

שמי שמעוני

העם

מעוז צור

בליל שבת זה, כאשר יבער נר ראשון של חנוכה לצלילי מנגינה ישנה „מעוז צור ישעותי..." תהיה לבני ישראל הזדמ־נות מצויינת לזכור את הלקח הפוליטי ה־נשכח של תקופה הדומה בצורה חותכת למאבק הנוכחי של ישראל.

החשמונאים לא הסתפקו באורינטציה של מעוז צור הישועה, בורא העולם. הם גם לא היו רק לוחמים טובים. כשיצאו למיל־חמתם הארוכה, הצטיינו בעיקר כמדינאים מחונגים שהחליטו להשתמש בכל הקלפים. לא להשתעבד אף לאחד מהם.

הם ניצלו את הניגודים בין בית סילאוקוס בצפון לבין ממלכת תלמי במצריים, שלחו זרוע ארוכה גם לכוח הרומאי העולה ב־מרחקים. ספרי המכבים אינם מזכירים את המושג „אי־הזדהות", אולם החשמונאים היו מציאיו בישראל. היה זה סוד הצ־לחתם לשמור על הפרי שנצטע בדם לו־המים.

מדיניות של עם אינה מרחפת באוויר. היא מעורה בנוף הגיאוגרפי של הארץ, שאינו משתנה לעולם. אזרחי ישראל יטיבו לזכור זאת בהסתכלם במראה המלבב של הנרות הדולקים.

עיתונות

מותו של עיתונפל

הוא מת מות טבעי, אף כי חי חיים מלא־כותיים. הגסיסה התחילה ימים מעטים לפני הלידה, ומאז הוזרקו לעורקיו זריקות הזנה־מליכותית. היו שאמרו עליו „לא שווה פרוטה". אולם היתה זאת טעות מרה. הוא עלה למעלה ממיליון לירות במזומנים, נוסף על לירות בלתי־ספורות של חברי־מפלגה בעלי מקומות עבודה, שקנו בצורה יקרה זו את הנייר לעטיפת הכריכים לארו־חת־הבוקר, ורבבות דולרים לאומיים ו־פרטיים, שהוקדשו לרכישת בית־דפוס גדול ומיוחד בארצות־הברית.

בעצם, לא היה שום צורך בהדור מרא־שיתו. למפא"י היו גם קודם לכן די ביטאונים שאיש לא קראם. אולם בכמה ממנהיגי המפלגה בער (ובוער עד היום) רגש־נחיתות חריף נוכח העובדה שמפלגה כה עשירה, חשובה ומכובדת היתה חסרה

ציור זה ליווה את מאמרו של העורך, ש־הוקדש לאפשרות המילחמה הקרבה ובאה, עם הגיע מיטעני הנשק מצ'כוסלובקיה למצריים. כתבת העורך קראה לממ־שלה לבחור בין „שלום מיידי" ו„מילחמה מיידית", והטיפה כמובן, לדרך השלום.

הנדון: אולטימטום

משפט

מי נעלב?

„אני מעוניין לשאול את השופט כתיילי אם הוא רואה פגיעה ועלבון בזה שאומרים עליו שהוא ערבי?"

המישפט שגרם לשאלה מוזרה זו של עורך־הדין עמירם חרל"פ באולם בית־המישפט התחיל לפני שנה וחצי, כשחנה נהג המונית ראובן מאיר בקירבת תחנת־האוטובוסים החיפאית, נידון לקנס של 25 ל"י. מאיר, מפצועי לטרון, התרתח. במיר־חד התרגז מפני שהשופט היה ערבי. על כן תלה על מוניתו שלט: „אני נכה מיל־חמה. השופט הערבי בחיפה קנס אותי ב־25 ל"י ההתחייבות שיך של 100 ל"י לשנה!" „מה רע בזה?" שלט זה הוא שהיה בעוכריו. אף כי עונשו של מאיר הופחת בעיר־עור, נאלץ להופיע שוב בבית־המיש־פט, והפעם בעוון בזיון בית־הדין. טען מאיר: „מה רע בזה?" אולם התשובה נאמרה בפי יהידי: „לו היית תולה באנגליה שלט ששופט יהודי דן אותך, לא היו אומ־רים עליך שאתה אנטי־שמי?"

שופט השלום בנימין כספי, שהיה צריך לדון על הבעיה הדו־לאומית, ניצל מצרה זו. ראובן התנצל רשמית.

אנשים

● כשניגש שר־התחבורה החדש **משה כרמל** בשעת ביקורו בנמל־חיפה לטרק־טוריסט **שלמה לייזרוביץ'** וניסה לפתוח איתו שיחה על עבודת־טרקטור („אני בעצ־מי טרקטוריסט!" אמר), העדיף בן־שיחו לדון בעסקי־מישפחה. „נדמה לי שאנחנו קרובים," אמר לשר הנדהם, „יש לנו אשה משותפת." מתברר שאשתו של לייזרוביץ' עלתה ארצה לפני 30 שנה כשהיא נשואה נישואין פיקטיביים לשר־התחבורה, על־מנת לחסוך בהיתר־כניסה, שניתן על־ידי שילי־טונות המנדט בצימצום רב. לאחר מכן היו לכרמל קשיים חוקיים רבים בביצוע ה־גירושין.

● להלכה **דבר** הוא יומון ההסתדרות; למעשה — עיתון של מפא"י.

„העולם הזה" 947
תאריך: 8.12.1955

ביטאון יומי משלה". אולם תסביך־נחיתות אינו בסיס איתן לעריכת עיתון, וגם אינו יכול למשוך כוחות מקצועיים בעלי כבוד עצמי.

גליון 2141 הצידה. הקמת העיתון, בסוף מילחמת העצמאות, גבעה מיוזמתו האישית של דויד בן־גוריון, שלא היה מרוצה ממידת ההשפעה של משה שרת במערכת דבר, ששרת עצמו נימנה עם ותי־קיה. העורך הראשון, אליעזר ליבנה, שאסף סביבו מערכת של רוויזיוניסטים מתמפא"ם, רצה שהעיתון יהיה רציני. אולם עצמאותו הרעיונית של ליבנה, שמאוחר יותר פוצצה את שערוריית הבית על ראשו, גרמה להר־חקתו המהירה. איתו נעלמה השאיפה ה־אחרונה של העיתון להגינות.

מאז הפך העיתונפל גם לעיתונופת. שקריו היו כה שקופים עד שאיש לא התי־ייחס אליהם ברצינות, פרט לשלושה מיק־רים בהם נתבע הדור לדין, הפסיד או שילם פיצויים מחוץ לכותלי בית־המישפט.

השבוע, כעבור ארבעה עורכים ו־2140 גליונות שאף אחד מהם לא הוסיף כבוד לאות העברית, עשה הדור את שירותו הראשון לטעם הטוב ולשמה הטוב של מפא"י: הוא שבק חיים לכל חי.

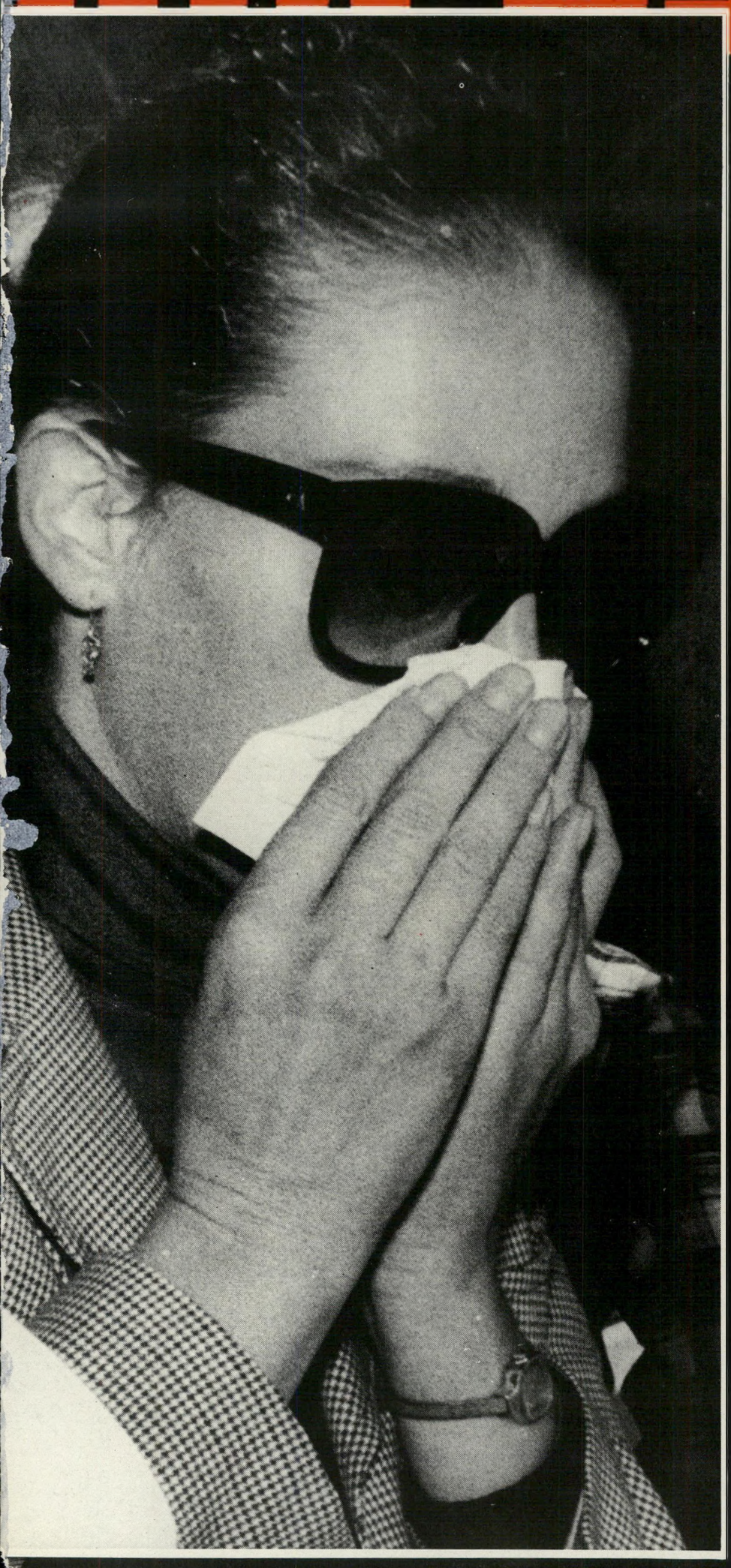
הדפסים,סריגים
ובדים בלעדיים –
מרהיבים ביופיים,
עיצוב עדכני של צוות מעצבים בראשות גדעון אוברזון,
עשו את אפנת ניבה לסיפור הצלחה בינלאומי.
בבתי האפנה היוקרתיים בעולם, מוצגת אפנת ניבה,
לצד יצירותיהם של המעצבים הנודעים בעולם.
את דגמי ניבה – המיוצרים בסדרות מוגבלות, ניתן להשיג
בבתי האפנה המובחרים בלבד.

אלעזר ושות', פרסומאים ● צולם ב"אפרופו", ע"י בן לם

ניבה אפנת הנשים היפות

ע"ה כסלו תשמ"א, 3.12.1980 מיספר 2257 72 עמודים שנה 45 המחיר: 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הדוגמנית מיכל אדר:

"חבל שדיכו אותי!"

נאשמת אדר

ברגע שהשופט

הכריז

על זיכויה